

De hoefsmid : geïllustreerd maandblad voor hoefsmeden en anderen die in het hoefbeslag belang stellen in Nederland.

<https://hdl.handle.net/1874/328839>

DE HOEFSMID

JAARGANG

1928

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

18. DEC. 1928

UTRECHT.

Uitgave: N.V. Z.-HOLL. BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ, 's-Gravenhage

A
397

A 397

DE HOEFSMID

Geïllustreerd Maandblad voor hoefsmeden en anderen
die in het hoefbeslag belang stellen

ONDER REDACTIE VAN A. W. HEIDEMA
MET MEDEWERKING

VAN

onderscheidene deskundigen.

UITGEGEVEN DOOR DE

ZUID-HOLLANDSCHE BOEK- EN HANDELSDRUKKERIJ
WAGENSTRAAT 70 — DEN HAAG

XXXIIIe Jaargang

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

18. DEC. 1928

UTRECHT.

'S-GRAVENHAGE — 1928

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0851 7892

INHOUD.

De titels, voorzien van een †, geven artikelen aan waarin een of meer afbeeldingen of figuren zijn opgenomen, — artikelen met * zijn bijdragen onder een afzonderlijk hoofd; de overigen zijn korte mededeelingen, hetzij oorspronkelijke hetzij aan andere bladen ontleend.

De Romeinsche cijfers duiden het nummer der aflevering aan, de gewone de bladzijden.

Afstandsritten. Hoefbeslag bij — * XI 163.

1896—1929 XII 177.

Asphaltwegen III 41.

Auto-invloed XII 186.

Beoordeeling van het hoefsmidswerk * IV 49.

Beslag bij slependen gang III 41.

Bevestiging van doode hoeven †* V 70.

Cursus in hoefbeslag te Appingedam I 9; te Arnhem V. 72; te Bedum XII 183; te Cayk †* IV 52, XI 169;

te Emmen V 72; te Zutphen V 72.

Cursussen aan Nijverheidsscholen †* I 2.

Cursus voor Onderwijzers (toelating) II 26, XII 184 examen * III 38, XII 184.

Cursussen in hoefbeslag 1927—1928 *IX 137.

Diploma's. * IV 53.

Doode hoeven. Bevestiging van — †* V 70.

Duitsche hoefsmiden in Nederland gevestigd * XI 166.

Examencommissie hoefsmid *IX 139.

Examen Onderwijzers in practisch hoefbeslag * III 38.

Examen voor het Rijksdiploma V 72, VI 91, XII 183.

Gallandat Huet. Dr. R. H. J. — †* VI 81.

Hoefbeslag bij afstandsritten * XI 163.

Hoefbeslag op landbouwtentoonstellingen V 74.

Hoefbeslag. Officiëren en het — * III 33, VI 85 (zie ook ingezonden † VI 85.)

Hoefbeslag op de paardenkeuring te Winschoten * VII 103

Hoefbeslag op de tentoonstelling te Zwolle †* IX 129.

Hoefbevangenheid *IX 132.

Hoefmechanisme II 27, †* VI 82; †* X 145.

Hoefsmidschool te Amersfoort *XII 179, 185.

Hoefsmidschool te Brussel VII 108, XI 168.

Hoefsmidschool te Dresden VII 107.

Inleiding * I 1.

Ingezonden stukken: Leeren randjes I

4, II 24; Dierenbescherming I 6,

III 25; Bejegening hoefsmidsvak III

39; Toezicht op het hoefbeslag III

40; Bereden officieren en het hoef-

beslag † IV 55; Beslag bij veulens

VI 88; Breedte ijzer en hoefbevan-

genheid X 153; Het Hoefbeslag op

de Tentoonstelling te Zwolle X 154.

Jubileum Bond van Smedenpatroons †* VIII 113.

Kalkoenen in verband met belasting der verzenen †* III 35, * V 66, * VII 101, XI 166.

Keuringen van paarden ook een hoefsmidsbelang * V 69.

Kroon. Prof. Dr. H. M. — †* V 65.

Marseille. Langspan in — †* II 24. Militaire hoefsmidschool *XII 179.

Noodstallen * IV 51.

Officiëren en het hoefbeslag * III 33, VI 85.

Onderwijs * VII 99.

Onderwijs (aanschouwelijk) aan landbouwers * VIII 119.

Onderwijzend personeel hoefsmidschool Amersfoort * XII 182.

Prijsvraag. Ideeën — V 73, VIII 114 en 124.

Roestvrij staal XII 187.

Rubber XI 169.

Rijksdiploma als hoefsmid V 72, VI 91.

Rijpaarden houden, XII 184.

Stark-Guther. Volhoefijzer — †* VII 97.

Slepende gang III 41.

Sneeuwbeslag †* II 128.

Straalbeen I 9.

Straalbeenskreupelheid IV 54.

Tentoonstelling te 's Hage * VIII 116.

Tentoonstelling te Zierikzee * VIII 121.

Tentoonstelling te Zwolle *† IX 129.

Toonhoekmeter IV 54.

Trekkracht paard en olifant VI 91.

Trekproeven VII 106.

Utrecht's oude handel en industrie XII 185.

Verbandijzer VII 106.

Vereeniging Onderswijzers in hoefbeslag: agenda vergadering I 8, verslag vergadering * II 22, bestuursvergadering * X 152. Bestuur †* XI 161.

Verzenen Belasting door kalkoenen †* III 35, * V 66, VII 101, * XI 166.

Verslag examen voor onderwijzers * III 38.

Volhoefijzer. Stark-Guther — †* VII 97.

Voorbereidende cursussen VII 99, * X 150.

Wegenplan (kosten) III 42.

Wedstrijd te Zierikzee *VIII 121; te Zwolle *† IX 129.

IJzer. Nieuw procedé ruw — IV 43.

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: A. W. Heideema te 's Gravenhage, Huygenplein 5
Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's Gravenhage

INHOUD.

1927—1928. — Een nieuwe koers. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Anders
overzicht. — Advertentiën.

1927—1928.

De wedstrijden in hoefbeslag hebben ook in het afgelopen jaar voldoende aandacht getrokken en het is voor een landbouwtentoonstelling een programmanummer van beteekenis, niet alleen voor de ontwikkeling en de waardeering van de hoefsmeedkunst maar ook voor de bevordering van het bezoek. Laat dit laatste door iedereen worden beseft!

De hoefkunde is een betrekkelijk klein vak. Van de gedurende 1927 aangegeven vindingen is wellicht alleen het Spikkel-ijzer van eenige blijvende beteekenis.

De cursussen in hoefbeslag bleven voldoende deelnemers trekken en de voorbereidende cursussen, waarover Prof. Kroon in Januari in Utrecht een voordracht hield, hebben één aanvang genomen.

De twee belangrijkste punten, welke in het afgelopen jaar op hoefbeslaggebied ter sprake zijn gebracht, zijn:

1°. worden de verzenen door het aanbrengen van kalkoenen aan de ijzers *meer* of *minder* belast;

2°. in hoeverre is het mogelijk, ter besparing van het dure wegdek, het gebruik van stooten, kalkoenen en scherp beslag te verbieden.

Het eerste punt is op de Januari-vergadering 1927 te Utrecht ter sprake gebracht en later door den heer H. Vossers in „De Hoefsmid” besproken, maar het laatste woord is er nog niet over gezegd. Het is ongetwijfeld juist gezien dat onderwerp weer op de agenda te plaatsen en wij stellen ons voor, dat de vergadering op 28 Januari a.s. te Utrecht door vele leden met groote belangstelling zal worden bijgewoond. Ook het tweede punt komt daar in behandeling en het zal ongetwijfeld de positie der hoefsmeden versterken, indien zij er krachtig toe meewerken, dat het dure wegdek zoo weinig mogelijk door het beslag wordt vernield, hoewel het gebruik der paarden natuurlijk niet meer dan strikt noodig mag worden beperkt.

„De Hoefsmid” gaat thans zijn 33sten jaargang in en zal zijn best doen

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

17 JAN 1928

UTRECHT.

zooveel mogelijk de belangen van het hoefsmidsvak te blijven behartigen en roept hiervoor den steun in van allen, die iets in het belang van ons vak en zijn beoefenaars kunnen en willen doen.

R e d.

EEN NIEUWE KOERS?

Gij kent wel, waarde lezers, het gezegde: „een nieuwe lente een nieuw geluid.” Wenn met eenige ondiechterlijke vrijheid zou ik dat gezegde willen wijzigen in dezen vorm: „een nieuwe jaargang, een nieuwe koers.”

Het leek mij een toepasselijk woord en een passend oogenblik om bij den aanvang van een nieuw jaar, waarin wij U veel goeds toewenschen, vooruit te zien naar de toekomst en ons af te vragen of deze nieuws zal kunnen brengen.

En ofschoon ik reeds meerdere jaren geleden heb gevoeld en uitgesproken mogelijkheden en noodzakelijkheden, die ik thans in dit artikel nader wensch te ontvouwen, toch heeft het laatste nummer van het thans vervlogen jaar mij daartoe bijzonder opgewekt. Ja, feitelijk is het geluid dus niet geheel nieuw, maar komt de eer daarvan in dit verband toe aan den Heer Vossers, die in het December-nummer zoo flink voor den dag kwam met zijne poging om „de smeden wakker te schudden.”

Inderdaad, dien kant moet het m.i. uit! Zonder te vergeten den moreelen en finantieelen steun, die van de zijde der Landbouworganisaties bij de opleiding in het hoefsmidsvak sedert jaren is verleend, integendeel daarvoor erkentelijk zijnde en blijvende, moet toch de vraag gesteld: „zijn de hoefsmeden nu langzamerhand niet ontgroeid aan deze voorgedij en hebben zij niet de moreele plicht om te trachten zelf door hunne organisaties te bevorderen, dat het vakonderwijs zoo goed mogelijk wordt verzorgd?”

Ik heb in vorige artikelen meer dan eens gewezen op het feit, dat de opleiding van goede hoefsmeden een landbouwbelang is en ook, dat het wenschelijk en noodig is, dat landbouworganisaties tot bevordering van het hoefsmidsvak zoo veel mogelijk bijdragen.

Misschien hebben enkelen daaruit ten onrechte geconcludeerd, dat ik meende, dat de landbouworganisaties te weinig deden en tot meer *directen steun* verplicht waren. Dan wil ik aanstonds verklaren, dat dit niet in mijne bedoeling heeft gelegen.

Het geldt hier vooral de *waardeering* van goed hoefbeslag door de landbouwers zelf, en het geven van de gelegenheid tot wedstrijden e. d. Ik weet het al te goed: er zijn vele, zeer vele landbouwbelangen en het vakbelang dient allereerst door de belanghebbenden zelf te worden behartigd!

Dien kant moet het dan ook in de toekomst uit.

En nu heeft het mij bijzonder getroffen, dat in diezelfde laatste aflevering van 1927 een kort berichtje voorkomt, op blz. 194 onder *Noord-Brabant*, waarin gemeld wordt, dat in de vergadering van het Dag. Bestuur der N. Br. Mij. v. Landbouw is gewezen op moeilijkheden, die zich voordoen bij de thans loopende cursussen in hoefbeslag te Breda, *ten opzichte van het gebruik der leslocalen in de aldaar bestaande ambachtsschool.*

Ik weet niet wie dit bericht heeft geplaatst en welke besluiten eventueel zijn genomen, maar als leider dezer cursussen kan ik wel vermoeden, wat de aanleiding tot deze bespreking is geweest.

In vroeger dagen werden de landbouw-hoefbeslag-cursussen gegeven aan de militaire smederijen, die door het Departement van Oorlog daarvoor gratis werden beschikbaar gesteld.

Met het optreden van onderwijzers in practisch hoofbeslag en de hogere eischen van het rijksdiploma ging dat niet langer. De ambachtsschool te Breda was daarvoor de aangewezen plaats. De smederij van deze school is voor dit doel met de meeste bereidwilligheid afgestaan . . . maar er wordt eene vergoeding voor gevraagd en de directeur verlangt, dat een der leeraren van de school toezicht houdt, opdat geen schade wordt toegebracht aan deze inderdaad keurige inrichting. Deze leeraar moet daarvoor eene vergoeding hebben, evenals de portier, die ook ten behoeve van den cursus extra werk krijgt. Voor wat hoort wat! En als men de zaak goed in orde wil hebben, moet men niet terugschrikken voor wat extra-kosten. En inderdaad er zullen weinig cursussen zijn, die zoo goed ingericht zijn, wat les- en werklokalen betreft, als de Bredasche. Maar de vergoeding van het Rijk blijft dezelfde. Niettegenstaande de les gelden in den loop der jaren werden verhoogd van f 3 tot f 15 per jaar, is de cursus te Breda „duur” in vergelijking met andere plaatsen, waar men deze uitgaven niet heeft.

Dat daar het onderwijs minder goed tot zijn recht komt, steeds de moeilijkheid van een te klein aantal vuren bestaat, enz. moet toch ook worden erkend. Ziet hier het onvermijdelijke conflict, dat ontstond door den thans foutieven opzet. Met de eischen voor het rijksdiploma zijn wij ontgroeid aan de methoden van onderwijs en opleiding, welke vroeger voldeden.

Er dient m. i. een nieuwen weg te worden ingeslagen.

Als men kennis neemt van de uitstekende vakopleiding, welke aan de tegenwoordige Nijverheidsscholen wordt gegeven, dan vraagt men zich af: „is het hoefsmidsvak niet even zoo goed een ambacht, als het timmer- en schildersvak? En waarom komt dit onderwijs dan niet voor op de lijst van vakken, die aan de Nijverheidsscholen worden onderwezen?”

Natuurlijk heeft de van ouds bestaande toestand dit verhinderd. Er werd immers door het Dep. v. Landbouw in dit onderwijs voorzien? En het vereischt heel wat moeite en voorbereiding om van koers te veranderen. Maar ik stel de vraag: „wordt de tijd daarvoor toch niet langzamerhand rijp?”

Indien aan de Nijverheidsscholen, die in alle plaatsen van beteekenis tegenwoordig bestaan, ook het hoefsmidsvak zou worden onderwezen — en dan zoowel de voorbereidende- als de eigenlijke cursussen voor het rijksdiploma, zou het Rijk daarbij niet meerdere gelden behoeven te geven en de cursus als zoodanig beter te exploiteeren zijn. Dan is het niet een kwestie van welwillendheid of men een school of lokaal mag gebruiken, maar de cursus vormt een onderdeel van het programma der school.

Meer eenheid in de collectie leermiddelen — meer stabiliteit, omdat alle smeden in den omtrek van een ambachtsschool weten: daar kan ik goed onderwijs krijgen en niet de kwestie; dit jaar hier, dan daar; soms op

dorpen waar de gelegenheid tot practisch werken geheel onvoldoende is.

Vaste — geoeffende leerkrachten, die als tijdelijke leeraren aan de school verbonden worden en als zoodanig ook komen te staan onder den directeur, die dan toch per slot van rekening de verantwoordelijke man is.

Op een dergelijke opleiding heeft de hoefsmid evenzeer recht als de bankwerker en monteur. Maar voor degelijk onderwijs moet hij ook een behoorlijk schoolgeld over hebben.

En als dan de landbouworganisaties belangstelling blijven wekken voor de resultaten van dit onderwijs en helpen om kennis te verspreiden, omtrent het nut van goed hoefbeslag, dan is dunkt mij de zaak gezond en dan komen wij uit den inderdaad voor de hoefsmiden beschamenden toestand, dat de landbouworganisaties doen wat de smeden zèlf behooren te doen en waartoe het Rijk aan de Nijverheidsscholen hen in staat zou moeten stellen.

Breda, Januari 1928.

T. D. S.

INGEZONDEN STUKKEN.

DE LEDEREN RANDJES,

welke door dr. Brands reeds meer dan eens werden aanbevolen en waartegen indertijd eveneens reeds werd gewaarschuwd, kunnen ook mijne adhaesie niet wegdragen en wel om de volgende redenen.

Het doel, dat er mede wordt beoogd, is eene veerkrachtige laag te verkrijgen tusschen draagrand en hoefijzer.

Veerkrachtige werking is m.i. alleen te verwachten van eene stof c. q. een mechanisme, waarbij samendrukking gevolgd kan worden door uitzetting.

Drukt men op een spons, op kurk, op een luchtkussen, op een metalen veer, dan zullen deze materialen na ingedrukt, samengeperst te zijn, zoodra ze van den druk bevrijd worden, hunne oorspronkelijke gedaante weder innemen.

Leder behoort niet tot deze categorie. Leder kan tot op zekere dichtheid worden samengedrukt, geperst, geslagen. Wordt de kracht, welke daarbij werkte, opgeheven, dan heeft echter geene uitzetting plaats.

Voorbeeld, aan U allen bekend: als er een nieuwe schijf in de waterkraan, in de z.g. kraan der waterleiding, is gemaakt, en deze wordt samengeperst door de schroefwerking van de kraan, dan gaat bij eenigszins straf aandraaien de kraan spoedig over tot lekken. Dat zou niet het geval zijn als het leder van de schijf uitzette na te zijn samengedrukt. Hoe grooter de druk uitgeoefend op het leder, hoe eerder de samendrukbaarheid hare uiterste grens zal hebben bereikt, hoe eerder de kraan zal gaan lekken.

* * *

Nadat de smid de nagels heeft aangehaald, is de lederen rand tot op zekere hoogte samengedrukt. De gang van het paard zal ten gevolge hebben dat die druk nog wordt verhoogd. Hier wordt het leder geslagen met hetzelfde effect, dat het gevolg is bij geperst zoollleder. Al zeer spoedig zal de uiterste grens van samendrukbaarheid in die lederen banden zijn bereikt en hiermede zullen zijn verkregen twee niet te onderschatten nadeelen, t. w. primo

het uitsteken der nieten boven den hoornwand en secundo het losliggen van het ijzer. Mocht dit geval zich niet voordoen dan zou daarmee zijn bewezen dat de uiterste grens van samendrukbaarheid reeds bij het onderleggen in het leder aanwezig moet zijn geweest. Doch waar bleef in dit geval de veerkrachtige werking? En als die uiterste grens van samendrukbaarheid niet was bereikt, dan is in het begin wel de schok, door den tegendruk van den bodem veroorzaakt, eenigszins gebroken, doch moet de niet boven den hoornwand zijn gerezen, aangezien de afstand tusschen draagrand en ijzer kleiner werd, evenredig aan de mate waarin het leder werd samengeperst. Aangezien de nagel echter dezelfde lengte heeft behouden, moet er speling in het verband tusschen voet en ijzer aanwezig zijn. Het vastaanliggen van een ijzer is en blijve echter steeds eene der eischen bij oordeelkundig beslag.

Waar een lederen rand bij wijze van kunsthoorn mag kunnen dienen tot verhooging van den draagrand, daar zal van veerkrachtige werking, meen ik, geen sprake zijn, en zelfs het schokbrekend effect illusoïr mogen heeten. Bij deze negatieve voordeelen heeft men dan nog altijd de kans op het nadeel van nieten en losliggend ijzer voor het geval het leder niet bij het onderleggen al tot de uiterste grens van samendrukbaarheid mocht zijn samengeperst.

Zegwaart, Dec. '27. □

Het verheugt mij, dat ook de heer □ zijn zoo zeer gewaardeerde meening over de beteekenis der leeren randjes heeft kenbaar gemaakt, zij het dan dat deze geheel in strijd is met de opvatting, welke door mij wordt voorgestaan.

Aan de Redactie betuig ik mijn dank voor de gelegenheid van te voren hiervan kennis te hebben mogen nemen. Gaarne wil ik er nog een enkel woord op laten volgen.

Indertijd heb ik vermeld om welke redenen en in welke bepaalde gevallen het gebruik van leeren randjes aangewezen moet worden geacht. Deze gevestigde meening is gebaseerd op de gunstige resultaten verkregen in de practijk, voorbeelden die ik elk oogenblik zou kunnen demonstreeren.

Hoe die gunstige werking echter tot stand komt, daarover valt nog wel wat te zeggen. Gaarne geef ik mij gewonnen, dat van een veerkrachtige laag tusschen draagrand en ijzer in haar eigenlijke beteekenis niet kan worden gesproken. Schijnbaar heb ik dat ook toen reeds gevoeld en in mijn desbetreffend artikel als doel van het leeren randje opgegeven het verkrijgen van een *zachte, min of meer* veerkrachtige laag. Al is er dan van een eigenlijke veerkracht geen sprake, we kunnen ons toch wel voorstellen, dat door die zachtere tusschenlaag de geleiding van den stoot anders wordt dan wanneer het ijzer rechtstreeks met het hoorn in aanraking komt. De betere gangen van het paard in meerdere gevallen leveren hiervan m. i. het onomstootelijk bewijs.

Daarbij behoeven de genoemde nadeelen, die ook van Zwitsersche zijde naar voren zijn gebracht, niet op te treden. Ten overvloede heb ik daarnaar nog eens bij een paar hoefsmeden, die de leeren randjes al meerdere malen hebben aangebracht, geïnformeerd. Zij moesten beamen, dat zij geen last ondervonden van het uitsteken der nieten boven den hoornwand noch van

het gaan losliggen der ijzers. Het beslag moet echter wel met zeer veel zorg worden uitgevoerd en het leeren randje moet uitsluitend van zookeer zijn vervaardigd. Of we hier dan altijd met het onderleggen van het ijzer reeds de uiterste grens van samendrukbaarheid bereiken, kan ik me haast niet voorstellen. De bij het aanhalen der nieten uitgeoefende kracht is m. i. daarvoor niet sterk genoeg. Maar de nog resteerende hoeveelheid samendrukbaarheid is misschien zoo gering, dat hierdoor geen loslaten van het ijzer wordt veroorzaakt, echter voldoende om het nuttig effect te verkrijgen, dat er mee wordt beoogd.

Bennekom.

Dr. C. Brands.

HOEFSMID EN DIERENBESCHERMING.

Waar het toch slechts hooge uitzondering mag zijn, als ik het met T. D. S. niet eens ben, daar doet zich thans het geval voor, waarin ik niet met Z. Ed. Gestr. accoord kan gaan, waarbij ik echter mag verwachten, dat ten slotte dit meeningsverschil zal blijken eerder te berusten op een vergissing dan op een principieel verschil in opvatting omtrent de zaak zelve.

De geachte schrijver moet het toch wel met me eens zijn, dat halve kennis in den regel meer schade toebrengt dan geheele onwetendheid. Goed, maar dan mag „eenige kennis van hoefbeslag en kreupelheid” bij inspecteurs, zij die „bijgebracht” of „uit hoofde van vroegeren arbeid bezeten,” voorloopig misschien bij gebrek aan beter, doch op den duur nimmer als voldoende worden beschouwd voor iemand, wien de macht zal zijn gegeven op te treden met een gezag alsof hij werkelijk daarop eenig recht zou kunnen doen gelden.

Hij, op wien aanmerkingen worden gemaakt, moet in elk geval respect kunnen hebben voor het gezag, dat boven en over hem werd gesteld, te meer indien zulke plaats heeft in naam der Wet.

Zoodra dus Artikelen v. h. Wetboek van Strafrecht in het geding worden gebracht, mogen m. i. daarmede in verband zeker geen halve maatregelen worden aanbevolen.

Waar tegenwoordig cursussen in alles en nog wat worden gegeven, mag het zeker niet overdreven heeten er een voor adspirant-inspecteurs aan toe te voegen.

* * *

Wat de „overdreven dierenbeschermers” betreft, ben ik het geheel eens met S., dat in menig geval meer goeds ware te verwachten geweest van minder ijver. Dat de praam hierbij wel eens een rol speelde, geef ik eveneens gaarne toe. Doch waarover ik nu toch zoo langzamerhand meer dan gebruikelijk verwonderd begin te worden, dat is over het beslist absoluut gebrek aan belangstelling waarin zich ons „touwte” mag verheugen (of zal ik zeggen over beklagen?), dat ik nu toch reeds zoo vaak beschreef.

Als de geachte schrijver niet had geschreven: „zoodat het niet opvoedend werkt”, dan had ik thans het onderwerp niet aangeroerd, doch juist die woorden, dat begrip van „opvoeding”, hier in paardenverband wellicht duidelijker aan te geven met het woord „dressuur” (voor het jonge dier) of: „correctie” (voor het oudere), juist dat begrip van „opvoeding” zeg ik,

kan nimmer met de praam en evenmin met de zeer terecht door S. met nadruk verworpen ransel-, ruk-, schop- en stompmethode tot zijn recht komen, doch enkel en alleen door middel van mijn „touwtje”, zooals dat in dit blad, en in „Het Paard” en in het Alg. Ned. Landbouwblad hier te lande, en voor Duitschland in de „Thierärztliche Rundschau” werd behandeld.

Op elken hoefsmidscursus diende niet slechts het beslag, doch tevens de behandeling van het paard te worden onderwezen. Een en ander diende eveneens te geschieden aan de K. M. A. en te Amersfoort aan de Rij- zoowel als aan de Hoefsmidsschool, wil het onderwijs op eenige volledigheid aanspraak maken. De behandeling van het paard zonder de theorie en de praktijk van het „touwtje” zal echter steeds gebrekkig blijven, waarvoor ten bewijze de voortdurend herhaalde gevallen van „gehaspel” met het dier.

* * *

En nu nog een woord over Art. 254 W. v. S.

De geachte schrijver zegt terecht dat „coupeeren in een beschaafd land niet toelaatbaar moest zijn.”

In hoeverre hij een land beschaafd wil heeten, waar eene dame te paard kan „gehuldigd” worden op de wijze, waarover in binnen- en buitenland in de leidende persorganen schande wordt gesproken, wil ik een oogenblik buiten beschouwing laten. Wel weet ik, dat „coupeeren” volgens onze wet *niet* „toelaatbaar” is, al werd er onlangs een vrijsprekend vonnis geveld in zoo'n geval. Het is nu toch wel bekend genoeg, dat de eene rechter veroordeelt waarin de andere rechter geen schuldig feit meent te moeten zien, quaestie van appreciatie, welke aan beide zijden gerespecteerd dient te worden.

Dat echter zoowel de overwegingen als de conclusie in dit geval van coupeeren foutief waren, volgt uit het feit, dat Art. 254 speciaal ten behoeve van het dier in de wet werd opgenomen, om het dier zelf eene rechtspositie te verleen, om het dier zelf rechtszekerheid te geven. En in geen enkel opzicht om den mensch in zijne eventueele handelsbelangen te gerieven.

Het „redelijke” van het „doel”, waar het ten slotte in hoofdzaak om ging, kan hier eventueel alleen gelegen zijn in eene op vétérinaire-medische gronden geboden operatie aan den staart, welke de amputatie, op de plek waar zulks noodzakelijk mocht worden geoordeeld, van dit lichaamsdeel zoude vorderen. Alle andere overwegingen met betrekking tot welk belang van den mensch ook, vallen hier buiten elke beschouwing volgens den wil van den wetgever, en zijn dus bij vergissing b.v. in het geding gebracht. Mijne belangstellende lezers zullen het met me eens zijn dat het in dit blad de plaats niet is, nader op deze feitelijk juridische quaestie in te gaan. Mocht zich iemand niettemin interesseeren voor nadere, bijzonderheden, ze zijn te vinden in het Weekblad v/h. Recht van 28 Nov. 11., uitg. N. V. Boekhandel v.h. Gebr. Belinfante, Kneuterdijk 3, den Haag. Zoowel het off. verslag der geheele procedure als mijne beschouwingen naar aanleiding daarvan zijn in hetzelfde nummer van het off. orgaan onzer Jurisprudentie afgedrukt.

Laat in elk geval niemand meenen, dat hij nu gerechtigd zoude zijn tot staartcoupeeren over te gaan zonder kans op proces-verbaal en eventueel straf.

Ik eindig echter met het wederom geheel eens te zijn met den geachten schrijver, waar Z.Ed.Gel. U in overweging geeft het beschavingspeil te helpen verhoogen, door Uwerzijds pertinent te weigeren, medewerking te verleenen bij het verminken van dieren. Wij allen zullen U er zeker onze bijzondere hoogachting voor betuigen en nimmer geloof hechten aan het oordeel van de vrouwelijke advocate, die meende Uwe broodwinning in bescherming te nemen door het gebeurde te Elst goed te praten. Neen, mej. Simons, dan geloof ik toch, dat U onze hoefsmeden te laag aanslaat in hun respect voor het vak.

Zegwaart, Dec. '27. □

Naar aanleiding van vorenstaand artikel van □ *moet* ik enkele opmerkingen maken. En dat spijt mij, eerstens omdat ik, idealistisch gesproken en gedacht, het zoo roerend met □ eens ben en in de tweede plaats, omdat ik zoo gaarne zou willen, dat □ volmaakt gelijk had.

Ons verschil is, dat mijn artikel op de praktijk was gebaseerd, die helaas in velerlei opzichten afwijkt van het ideaal, dat □ in zijn artikel weergeeft.

Ik denk, dat menige vereeniging voor dierenbescherming al blij zal zijn met een inspecteur, die cenigszins (liefst zéér!) ter zake kundig is! Toch wil ik er volledigheidshalve op wijzen, dat inderdaad hier en daar aan politie en maréchaussee en andere belanghebbenden cursussen gegeven worden. Dat het „touwteje” de voorkeur verdient boven de praam: accoord!, maar de werkelijkheid is, dat de praam nog zeer veel wordt ge- (en mis-)bruikt! Dat zulks aan K. M. A. en Hoefsmidsschool wordt onderwezen, moge □ geruststellen!

Dat coupeeren volgens onze wet „niet toelaatbaar” is, zal hopelijk binnen niet al te langen tijd blijken, maar tot nogtoe heeft helaas ons hoogste Rechtscollege, de Hooge Raad, en ook onlangs het Gerechtshof te Arnhem, dit ideaal niet vermogen te verwezenlijken, niettegenstaande art. 254 W. v. S.

Ik vertrouw mèt □ op de medewerking der hoefsmeden om te toonen, dat hunne broodwinning niet vereischt, dat zij zich bezighouden met verminking van dieren, al of niet wettelijk toelaatbaar, want dit bewijst tevens, dat zij een slecht begrip hebben van hun stands- en vakbelang!

Breda, 2-1-'28.

T. D. S.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— Vereeniging van onderwijzers in practisch hoefbeslag. De agenda voor de *algemeene vergadering* op Zaterdag 28 Januari 1928, des voorm. te half elf uur, in het hotel „l'Europe”, te Utrecht, luidt als volgt:

1. Opening. — 2. Lezing notulen. — 3. Behandeling ingekomen stukken. — 4. Verslag van het boekjaar. — 5. Bestuursverkiezing v. d. Heer Ritsema. — 6. Rekening v. d. penningmeester. — 7. Benoeming v. d. Rekencommissie. — 8. Bespreking reiskosten (Wijziging contributie). — 9. Verslag v. d. Commissie Voorbereidende cursussen in hoefbeslag. — 10. Wat is het beste winterbeslag in verband met het moderne wegdek? 11. Rondvraag. — Pauze. — 12. Heropening om 2 uur aan het Instituut

voor Hoefkunde. — 13. Bespreking onderzoek naar het verschil in belasting v. d. hoef door kalkoenen, 1e Inleider Dr. G. M. van der Plank, 2e Inleider H. Kerekhaert, 3e Inleider H. Vossers. Daarna praktische demonstratie. — 14. Sluiting.

— **Hoefsmidschool.** Op 21 December l.l. is examen afgelegd door de zes nader te noemen reservehoefsmiden, welke alle voldeden aan de gestelde eischen; aan hen is een diploma toegekend; zij werden bevorderd tot korporaal-hoefsmid en vertrokken met onbepaald groot verlof: J. Andringa te Wytgaard, H. Scholten te Uithuizermeeden, J. Houman te Langezwaag, J. M. Smit te Maashees, W. Snippe te Rolde en D. Schipper te Nijkerk.

— **Cursus in hoefbeslag te Appingedam.** De Se tweejarige cursus te Appingedam onder leiding van den dierenarts H. A. Kroes te Groningen, met medewerking voor het praktisch gedeelte van den onderwijzer in praktisch hoefbeslag M. Ritsema te Appingedam, is geëindigd met acht leerlingen, terwijl gedurende het laatste cursusjaar nog twee leerlingen van den vorigen cursus de theoretische en de praktische lessen hebben gevolgd. Alle leerlingen hebben zich onderworpen aan het najaarsexamen 1927 ter verkrijging van een rijksdiploma voor hoefsmid en daarvan zijn geslaagd: B. Oldenhuis te Bierum (met het hoogst aantal punten), H. van Dijken te Holwierde, J. Ruiter te Krewerd, A. Stuive te Bierum, G. Brouwers te Uitwierda, G. Heling te Loppersum en T. E. Korthuis te Noordbroek.

— **B. S. P. N.** Op het St. Elooifeest der „Vereeniging der gediplomeerde Hoefsmiden” van België heeft de heer *Roosenschon*, voorzitter van den Bond van Smedenpatroons in Nederland, medegedeeld (volgens de Dec.-afl. van „De Belgische Hoefsmid”), dat deze Vereeniging in 1928 haar vijf en twintig jaar bestaan zal herdenken.

— Het examen voor onderwijzers in praktisch hoefbeslag zal te Utrecht worden gehouden op 26, 27 en 28 Januari a. s. Er zijn 6 candidaten.

— **Halflinnen banden.** Wie prijs mocht stellen op de ontvangst van een halflinnen band, voor het doen inbinden van den jaargang 1927, kan deze verkrijgen indien daarvoor vóór 1 Februari a. s. f 1 wordt gezonden aan de Administratie van „De Hoefsmid”, Huijgensplein 5, den Haag. In de eerste helft van Februari volgt dan de toezending.

— **Kalender 1928.** De firma H. J. Reesink en Co. te Zutphen zond ons een goed uitgevoerde kalender voor 1928, met de mededeeling: „Aan onze cliëntèle zenden wij een exemplaar toe, terwijl wij, zoolang de voorraad strekt, voor belangstellenden gaarne gratis en franco een kalender beschikbaar stellen.

PERSOVERZICHT.

— In de „Zwitserse Hoefsmid” van *October* geeft prof. Dr. O. B ü r g i uit Zürich een van vele illustraties voorziene bijdrage over het straalbeen en veranderingen die hieraan voorkomen, waaraan wij het volgende ontleenen.

Het straalbeen is te beschouwen als een sesambeen d.w.z. als een been dat hiermede een gewricht helpt vormen, doch tevens als onderlaag en als glijvlakte dient voor de pees van den hoefbeenbuiger. Het ligt tegen den achtersten rand van de gewrichtsvlakte van het hoefbeen en wel met een met kraakbeen bekleede kleine vlakte, facet genaamd. De groote naar voren en boven gerichte gewrichtsvlakte van het straalbeen vergroot het hoefgewricht achterwaarts en vormt hier met de gewrichtsvlakte van het hoefbeen en van het kroonbeen den beenigen grondslag van het hoefgewricht. De achterste vlakte van het straalbeen is ook met kraakbeen bekleed en dient als glijvlakte voor de pees van den hoefbeenbuiger. Het bevat een slijmbeurs, waarover de pees heenglijdt. De randen van het straalbeen dienen als aanhechtingsplaatsen voor de banden; zij zijn ruw en voorzien van vele gaatjes. De straalbeen-kootbeenbanden loopen hoofdzakelijk van de beide uiteinden van het straalbeen naar het kootbeen en wel naar het onderste gedeelte van de voorvlakte hiervan. Een gedeelte van deze banden takt zich af en verbindt zich met de zijbanden van het kroongewricht en ook met de binnenvlakte van de hoefkraakbeenderen.

Verder verloopden van de uiteinden van het straalbeen korte doch sterke banden naar het hoefkraakbeen en naar de hoefbeenstakken, terwijl men nog wel van straalhoefbeensband spreekt en hiermede bedoelt een versterkingsband van de beursband, die loopt van den achtersten rand van de gewrichtsvlakte van het hoefbeen naar den ondersten bollen rand van het straalbeen.

Kreupelheden van het paard, welke het gevolg zijn van ziekten van het straalbeen, zijn lang niet zeldzaam en zouden zoo vaak voorkomen kunnen worden door een doelmatig en goed hoefbeslag, terwijl bij het bestaan dezer ziekte door een gewijzigd beslag veel ten goede kan worden gedaan. Breuken van het hoefbeen kunnen optreden en verlopen meest dwars door de binnenste of buitenste helft van het been. De oorzaken hiervan zijn zuiver mechanische stoornissen en aangezien de voorhoeven meer belast worden dan de achterhoeven, komt straalbeensbreuk ook meer aan de voorhoeven voor. Abnormaal sterke belasting van het straalbeen door verkeerd neerkomen op den hoef, bij vallen of na springen is vaak de oorzaak. Ook kan een nageltred, waarbij een spijker, schroef of ander scherp voorwerp in het straalbeen dringt, tot een breuk leiden. Voorbeschikkende oorzaken voor een straalbeensbreuk zijn veranderingen van de peesvlakte, zooals dit bij een hoefkatrolontsteking optreedt of wel een verzwakking van het straalbeen, zooals die na nageltred kan ontstaan. Ook paarden, waarbij de zenuwsnede verricht is en dus de hoef ongevoelig is geworden, staan gemakkelijker bloot aan een breuk, daar het straalbeen in den regel ziek is en het hard neerkomen op den hoef des te schadelijker werkt.

Als verschijnselen van een breuk van het straalbeen, ziet men in den regel plotselinge hevige kreupelheid optreden, waarbij de voet rust op den toon en niet doortreedt. Bij het strekken en draaien van het hoefgewricht, bij drukken of kloppen op den straal of op de verzenen wordt hevige pijn opgewekt, soms ook treedt zwelling op in de balgroeve. In den regel is een straalbeensbreuk reden om het paard te doen afmaken, daar genezingen

vaak door vergroeiingen van de breukplaatsen met de buigpees een chronische kreupelheid nasleept.

Van de beide vlakten van het straalbeen is de hoefgewrichtszijde zelden ziek, doch wel de peesglijvlakte en deze ziekte noemt men dan ook de straalbeenskreupelheid; niet alleen de kraakbeenvlakte is ziek, doch ook de slijmbeurs en de pees lijden mede. De oorzaken van deze kreupelheid zijn ook van mechanischen aard. Het meest lijden rij- en tuigpaarden er aan en wel door te groote spanning van de buigpees bij springen, geforceerde ritten en bij schoolrijden met hooge gangen.

Bij spitse hoeven is het gevaar grooter; te langen toon, lage verzenen, te korte ijzers, stooten bij afwezigheid van kalkoenen, lange kooten, al deze factoren werken voorbeschikkend.

Bij klemhoeven, waarbij het straalbeen klein en smal is, zal ook eerder ziekte optreden dan bij groote, wijde hoeven. De verschijnselen uiteten zich in den beginne door een benauwdten gang, vooral bij het omdraaien en keeren, spoedige geneigdheid om te struikelen, bij rust het ontlasten van den hoef door dezen vooruit te plaatsen en bij voortschrijding zal kreupelloopen optreden. Het hoefbeslag speelt hier een groote rol en bij paarden die wat den bouw betreft voorbeschikt zijn, zal men alles moeten vermijden wat aanleiding geeft tot een sterk breken van de voetas naar achteren. Vertoonen de paarden verschijnselen van straalbeenskreupelheid, dan zal men ijzers met verdikte takken toepassen en lederen zolen met opvulsel.

Behalve de bovengenoemde afwijkingen van het straalbeen kunnen ook nog woekeringen optreden op den bovensten en ondersten rand als gevolg van abnormale rekkingen van de straalbeen-kootbeensbanden en van de straalbeen-hoefbeensbanden. Het is dus van belang dat de hoefsmid op de hoogte is van den aard der ziekte, in zooverre hij met een correct beslag de ziekte òf kan voorkomen òf wel lenigen.

ADVERTENTIEN.

Prima Duitse Smeedkolen

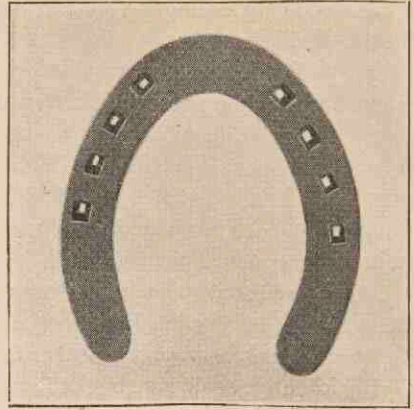
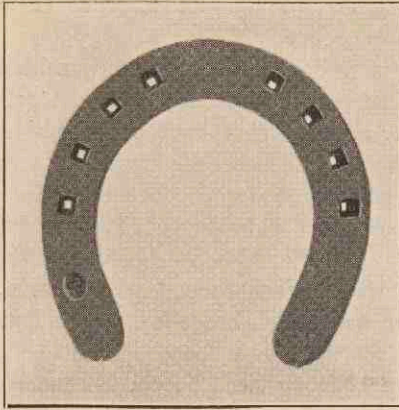
à f 21.— per 1000 K.G.

Vrij boord Amsterdam
of franco bergplaats Amsterdam.

J. C. JANSEN & ZOON — AMSTERDAM.

TELEFOON 44523.

LIJNBAANSCRACHT 156d.

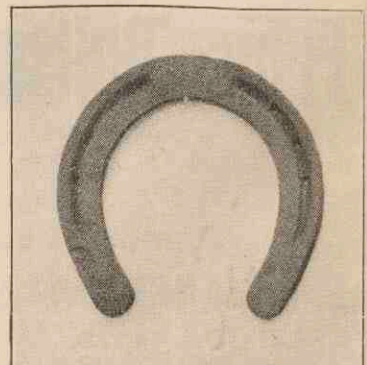
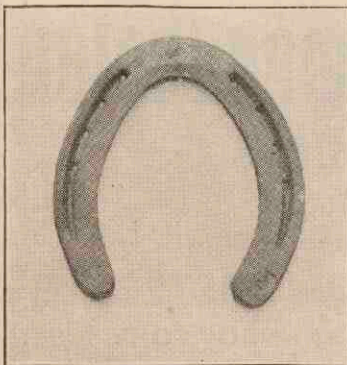
HOEFIJZERS

gemerkt **Z. V.** zijn de beste. Op alle Tentoonstellingen hoogst **bekroond**, zijn niet **duurder** dan andere fabrikaten, doch **beslist beter**. Zij worden in alle **maten** en **modellen** geleverd. VRAAGT ZE UWEN LEVERANCIER OF RECHTSTREEKS AAN

De Zeeuwsch-Vlaamsche Hoefijzerfabriek

H. KERCKHAERT STOPPELDIJK

Vertegenwoordiger : FIRMA LEM EN VOSSSEN, St. Maartenslaan 32,
MAASTRICHT

DE HOEFSMID

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ c.M.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: A. W. Heidema te 's Gravenhage, Huygensplein 5

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

De 6 in 1928 geslaagde Onderwijzers in practisch hoefbeslag. — Het sneeuwbeslag. — Verslag van de alg. verg. van rijks-onderw in hoefbesl. — Afbeelding van een langspan in Marseille. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advertentiën.

DE 6 IN 1928 GESLAAGDE ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG.

Sttaande van links naar rechts: P. M. de Jong te Ouderkerk a/d. Amstel, P. Vedder te Garderen, T. Schutter te Thesinge. Zittend van l. naar r.: M. A. M. Derks te Oudewater, J. G. van Mazijk te Lexmond en F. A. H. Scheepers Mzn. te Heel.

HET SNEEUWBESLAG.

Als de velden en wegen bedekt zijn met een tapijt van versch gevallen sneeuw, is dit voor ons oog wel een schitterend gezicht, doch voor velen, die zich daarin moeten bevinden om hun arbeid te verrichten, een allerm minst toegejuichte omstandigheid. Ook voor de paarden is dan geen gelukkige tijd aangebroken. Het is toch een bekend feit, dat vooral vochtige sneeuw zich gemakkelijk tusschen de ijzertakken en onder de zool ophoopt, vastgetreden wordt tot een vasten klomp, die bij elke voortgezette beweging door telkens nieuw aanklevende sneeuw grooter wordt. Gewoonlijk zijn deze ingebalde sneeuwklompen kegelvormig. Zij bemoeilijken in hooge mate de gangen van het paard, maken deze vaak onmogelijk en doen de dieren soms neerstorten, waardoor meer of minder ernstige beledigingen kunnen ontstaan. Ook zien we meermalen, dat tengevolge van deze bemoeilijkte bewegingen gewrichts- en peesaandoeningen optreden.

Geen wonder dat men op middelen zon om het ballen van sneeuw te voorkomen. Hierbij moest tevens rekening worden gehouden met het feit, dat de normale functies van den hoef niet werden belemmerd.

In den loop der jaren zijn heel wat methoden aangegeven en toegepast. Na het bovenstaande komt het daarom een beetje vreemd voor, dat er toch niet altijd maatregelen tegen het ballen van sneeuw worden getroffen. We zagen kortgeleden weer enkele voerlieden aan den weg staan, die genoódzakelijk waren de gevormde sneeuwklompen met geweld te verwijderen. Het leek ons daarom niet ongewenscht de verschillende oplossingen van dit vraagstuk weer eens onder de aandacht der lezers te brengen.

Algemeen bekend is het gebruik van *zeep*, *olie* en *vet*, waarmede de ondervlakte van den hoef wordt besmeerd. Deze middelen helpen slechts voor zeer korte afstanden. In bepaalde omstandigheden kan het zijn nut hebben hiervan gebruik te maken. Voor enkele jaren lazen we in het „Zeitschrift f. Veterinärkunde 1925, dat Depperich in dit verband proeven heeft genomen met *harde paraffine*, met *gele was* en met een *mengsel van beide*. De hier bedoelde paraffine is goedkoper en heeft een lager smeltpunt (42—44°) dan de gewone. Zij wordt in een komvormigen bak gesmolten boven het smidsvuur. Daar de paraffine zeer licht vlam vat, moet er wel aan worden gedacht een beschermende plaat op het vuur aan te brengen. Dat smelten gaat gauw en de vloeibare toestand duurt ongeveer $\frac{1}{2}$ uur. 's Morgens dadelijk na het reinigen der hoeven worden de zolen en ook de ijzers met de vloeibare paraffine bestreken. Er vormt zich dan een gestolde laag van enkele millimeters dikte. Voor 10 paarden is ongeveer nodig $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ Liter vloeibare paraffine.

Bij de proef bleek, dat zich in stap een weinig sneeuw inbalde. Dit viel er echter dadelijk weer uit, indien de paarden in een snelleren gang overgingen. Minstens een uur werden de paarden in de sneeuw rondgeleid en de paraffine liet niet los. Het deed er niets toe of de hoeven droog of vochtig waren. Ook op stal bleef de paraffine aan de hoeven bevestigd. Gele was blijft even lang vloeibaar als paraffine; zij stolt ook zoo gauw, maar ze wordt nooit zoo vast. Haar werking tegen het inballen van sneeuw was dezelfde. Een mengsel

van beide, bestaande uit $\frac{2}{3}$ paraffine en $\frac{1}{3}$ was, gaf geen voordeelen boven elk der twee afzonderlijk.

Vervolgens kennen we verschillende *zolen*, die niet alleen het ballen van sneeuw zullen beletten, doch tevens voor andere doeleinden kunnen worden gebezigd, b.v. om den schok te breken, om het uitglijden op gladde plaatsen tegen te gaan enz. In de eerste plaats mogen hier wel worden genoemd de *guttapercha zolen van Downie en Harris*. Deze kunnen uitstekende diensten bewijzen, maar wegens den hoogen prijs is een algemeen gebruik niet mogelijk.

De *hoefbuffer van Hartmann* is een zool van caoutchouc, die niet als de vorige aan den hoof wordt vastgeslagen, doch ten allen tijde tusschen den hoof en het ijzer kan worden aangebracht. Dit geschiedt met een speciaal daarvoor geconstrueerde tang, waarmede de buffer ook kan worden verwijderd. Deze voldoet aan het hier beoogde doel, maar er zijn andere verwisselbare zolen die goedkooper zijn.

Minder kostbaar b. v. zijn de *gevlochten stroomatjes*, die ook een tijd in ons leger zijn gebruikt. Het materiaal daarvoor is al zeer goedkoop en het vervaardigen van deze matjes is zoo eenvoudig, dat iedereen, die het eenmaal gezien heeft, de kunst verstaat. Ze werden door de militairen ook zelf gevlochten, met stopnaald en touw stevig verbonden en naar de grootte en den vorm der hoeven gemaakt. Tevens moest vooral op de dikte worden gelet, afhankelijk van de ruimte, die tusschen zool en ijzer bestaat. Deze stroomatjes voldoen vrij goed. Wanneer ze goed zijn aangebracht, zitten ze zeer vast en het gebeurt zelden dat ze verloren geraken. Ook het verwijderen kost weinig moeite; met een stomp voorwerp licht men ze er gemakkelijk uit. In stappende beweging pakt de sneeuw vast aan het stroo, maar bij overgang in draf of galop laat zij dadelijk los. Om te voorkomen dat met de sneeuw ook het matje loslaat, moet dit vooral zoo vast mogelijk worden aangebracht.

We kennen dergelijke matjes eveneens van *boombast* gevlochten; deze worden met lipjes tusschen de afhelling van het ijzer en de hoornzool bevestigd.

Verder zijn *hoefbuffers* in den handel gebracht, die gevlochten zijn uit een *taaië vezelachtige stof*. Zij worden op dezelfde wijze tusschen den hoof en het ijzer bevestigd als het stroomatje en zouden beter weerstand bieden aan uitwendige invloeden.

Volledigheidshalve en als bijzonderheid memoreeren we in dit verband een *hoefinlegsel*, dat in 1904 door *Lechner* als nieuwigheid aangeprezen en tevens als een uitkomst werd aangekondigd. Het drietal hier gereproduceerde photo's, overgenomen uit „Der Hufschmied“ XXII Jahrgang n°. 9, geven een vrij duidelijk beeld van de eigenaardige en samengestelde constructie.

Fig. I stelt het geraamte van plaatijzer voor; het bestaat uit 3 deelen, die door middel van een klinknagel C ten opzichte van elkaar beweeglijk zijn.

In fig. II zien we de bevestiging aan het ijzer, terwijl in fig. III wordt gedemonstreerd op welke wijze gevlochten stroo, zee gras, jute, fijne houtwol e. d. er om heen worden gewonden.

Niet alleen tegen het ballen van sneeuw, doch ook in alle gevallen, waarin

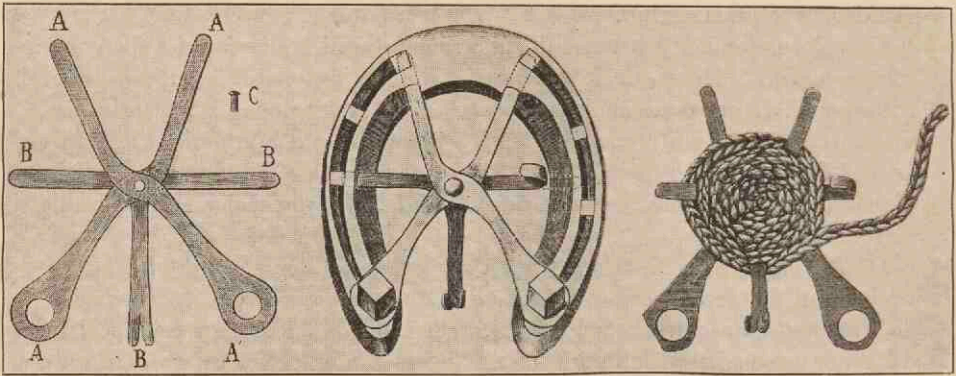

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

kostbare gummizolen gebruikt plegen te worden, zou dit hoefinlegsel aan te wenden zijn. De bekende Duitsche hoefbeslagdeskundige Lungwitz heeft er echter dadelijk een vernietigend oordeel over uitgesproken. Hij noemde deze hoefbuffer gecompliceerd en ook niet van alle gevaar ontbloot. Dan zijn er meer eenvoudige en goed werkende zolen, die goedkooper zijn. Ten slotte acht hij een bevestiging door middel van schroefkalkoenen niet practisch en niet stabiel genoeg. Dit laatste kunnen wij echter niet onderschrijven, hetgeen trouwens blijkt uit het sneeuwbeslag, dat den laatsten tijd in ons leger met succes wordt toegepast. Hierop komen we dadelijk nader terug.

Voor enkele jaren zijn in het Duitsche leger proeven genomen in hoeverre het *ijzer van Stark-Guther* in dit opzicht practisch bruikbaar moet worden geacht. Vrijwel algemeen was men van oordeel, dat hiermede het ballen van sneeuw niet wordt verhinderd. Dit oordeel dekt zich met de negatieve resultaten in de negentiger jaren van de vorige eeuw verkregen, toen proeven zijn genomen om door het niet besnijden van de zool het ballen van sneeuw te voorkomen.

In het Nederlandsche leger werden voor den grooten oorlog *guttapercha zolen* als sneeuwbeslag gebruikt. De aan de korpsen in den vorm van platen van 1 c. M. dikte en berekend tegen een gemiddeld gewicht van 0.30 K. G. per paard verstrekte guttapercha werd door hunne zorg verwerkt tot zolen in 4 tailles voor verschillende grootte van hoeven. Voor het maken van deze zolen werd van de 4 verschillende tailles van hoeven een model in carton gemaakt, dit op de platen gelegd, met potlood nagetrokken en met een scherp mes uitgesneden. De cartonnen modellen moesten, den straal vrijlatende, den binnenkant van het ijzer raken en van achteren goed in de steunsel-hoeken sluiten. De afvallende stukken gutta-percha werden in warm water weer tot een geheel vereenigd en op een steenen of ijzeren plaat opnieuw op de vereischte dikte uitgerold. De gutta-percha kon onder ieder model-ijzer worden aangebracht, mits de afhellende vlakke goed was gemaakt. Vóór het onderleggen der zolen werd de hoef goed gereinigd. De gutta-percha zolen werden nu in warm water gelegd tot ze geheel week waren; daarna

werden ze op den hoof gebracht en met de vingers langs den rand goed aangedrukt, vooral in de steunselhoeken.

Vóór het uitrukken moest de gutta-percha eerst zijn afgekoeld, b.v. door met sneeuw te wasschen.

In het belang der hoeven was het wenschelijk de zolen niet dan bij groote noodzakelijkheid langer dan drie achtereenvolgende dagen onder de voeten te doen blijven. De hoeven moesten daarna goed worden afgewasschen. Dezelfde zolen waren na verwarming opnieuw te gebruiken. In plaats van gutta-percha wordt ook *kurkkit*, een mengsel van hoefkit met kurkstukjes, gebezigd.

De gutta-percha zolen zijn nog tot heden in gebruik gebleven bij de paarden van de Koninklijke Marechaussée, doch in het leger zijn ze bij het begin van de mobilisatie vervangen door *platen van gegalvaniseerd ijzer*. Wie hiertoe het initiatief heeft genomen, is ons niet bekend, doch als geheel nieuw kan deze methode niet worden aangemerkt. In „De Hoefsmid” van 1897 vonden we tenminste een berichtje, dat Paquier te Noyon het ballen van sneeuw op de volgende wijze tegengaat. Een gewoon ijzer wordt ondergelegd, maar de nagelkoppen verdwijnen geheel in de rits. Nu wordt er met 4 schroefkalkoenen een glad stuk plaatijzer aangebracht en de ruimte tusschen zool, straal en plaat opgevuld met in teer gedrenkte jute of vlas. Zoo'n plaat verhinderde het ballen van sneeuw, indien zij glad bleef en niet door roesten haar gladheid verloor.

Wel worden de zolen van gegalvaniseerd plaatijzer, die tegenwoordig voor de legerpaarden worden gebruikt, eenigszins anders bevestigd, maar zij berusten verder op het zelfde principe. Na eerst in den toon tusschen hoefzool en ijzer te zijn gestoken, geschiedt de bevestiging aan het uiteinde der takken met de schroefkalkoenen. Deze plaatijzeren zolen worden in 6 verschillende tailles verstrekt. Naarmate ze bestemd zijn voor een voor- of een achterbeen zijn ze in den toon afgerond of meer spits van vorm.

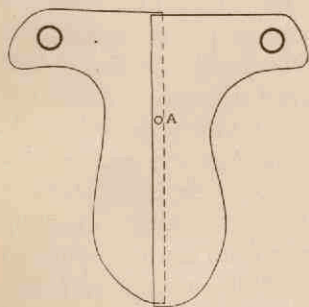

Fig. 4A

Zeer practisch is de zoo langzamerhand ingeburgerde gewoonte om de zolen in tweeën te knippen en de beide helften door een klinknagel (fig. 4 A) te verbinden. Aldus zijn de zolen voor verschillende voeten gemakkelijker passend te krijgen en kunnen zij meerdere jaren achtereen voor hetzelfde paard worden gebruikt. Er moet echter wel om worden gedacht, dat de beide helften elkaar over een voldoende breedte bedekken, want dat gedeelte heeft juist het meest te dragen. We zien anders spoedig een doorbuigen en inscheuren ter plaatse van den klinknagel.

De laatstgenoemde methode om het ballen van sneeuw te voorkomen is al zeer eenvoudig en ook goedkoop. Zonder veel moeite kan iedereen een dergelijk sneeuwbeslag aanbrengen. We zouden dan ook gaarne zien, dat het eveneens in de burgermaatschappij algemeen ingang mocht vinden.

VERSLAG VAN DE ALGEMEENE VERGADERING DER
VEREENIGING VAN RIJKS-ONDERWIJZERS IN
PRACTISCH HOEFBESLAG,
gehouden te Utrecht 28 Jan.

De voorzitter opende de vergadering met een woord van welkom tot de opgekomen leden, schetste den toestand van 1927 en merkte op dat wij de technische zijde van het vak hoog hebben te houden en dit te toonen door wedstrijden enz.

Sommige onderwijzers hebben zitting in de commissies. Dit is een groot voordeel. Het practisch gedeelte moet worden gegeven door practische menschen. Het aantal cursussen wordt steeds grooter en dringt tot alle hoeken door. De voorzitter wijst er op, dat de leden der B. S. P. N. dit hoofdzakelijk moeten bevorderen. Sinds het instellen der Examen-Commissie is steeds een groote verandering ontstaan in het examen zelf. Hij wijst tevens op de voorbereidende cursussen, daar steeds gebleken is, dat de cursisten geen ijzers kunnen maken, die aan behoorlijke eischen voldoen.

De notulen der vorige vergadering werden na lezing onveranderd goedgekeurd.

Ingekomen was een schrijven van den heer Geurs te Leerdam, en een brief van den heer Tangelder uit Duiven verhinderd te zijn de vergadering te komen bijwonen. De heer Geurs lichtte zijn schrijven nader toe en schetste wantoestanden, ontstaan doordat sommige smeden onder zekere pressie werken voor lagere prijs. De Voorzitter antwoordt, dat zulke menschen hun eigen zaak bederven door slecht werk te leveren en dat de onderwijzers nog de vakkundigen zijn, die den prijs op peil houden. Hij zegt tevens, dat het zeer moeilijk is en blijft om controle uit te oefenen. Hierover ontstaat een uitvoerige discussie. De heer van Angeren Jr. zegt: Als de prijs vastgesteld wordt, dan moeten die menschen wel knoeien, de smeden zijn zelf te laks. De heer Schieman wenscht geen dwangmaatregelen. De heer Geurs betitelt de onderwijzers als „Eerste Hulp bij Ongelukken” en wenscht die hulp betaald te zien, — de heer Rempelman zegt, dat geen smid het hoefsmidsvak zou moeten mogen uitvoeren, indien hij niet in het bezit was van een Rijksdiploma. Dit vond algemeen bijval, zoodat hierdoor weder werk voor het Bestuur kwam om deze zaak aan het rollen te brengen.

Hierna werd door den Secretaris het jaarverslag uitgebracht over 1927.

Daarna werd overgegaan tot de verkiezing van een Bestuurslid. Uitgebracht 42 stemmen. Hiervan verwierven de heeren Ritsema 27, Schieman 10 en Koelman 2 stemmen, zoodat de heer Ritsema met groote meerderheid herkozen werd en genegen bleek de oude plaats weer in te nemen.

De Penningmeester, de heer Huitink, deed rekening en verantwoording over 1927. De Kascommissie zag de Rekening na. Inkomsten f 251.79, uitgaven f 155.58, batig saldo f 96.21. Den penningmeester werd dank gezegd voor zijn trouw beheer. De Rekencommissie over 1928 zal bestaan uit de heeren Hagen, Scholte en Boesveld. — De vergoeding voor de reiskosten kwam ter sprake. Besloten werd de kosten boven de f 6 te vergoeden, hetgeen door den Penningmeester meestal ook werd gedaan.

De heer Vossers bracht verslag uit namens de Commissie voor de Voorbereidende Cursussen. Tweemaal is deze Commissie bijeen geweest. Een concept-bewijs werd voorgelezen, wat ieder duidelijk bleek te zijn. De heer Koelman las uit een blad eenige zinsneden voor, die het tegendeel inhielden en kon zich er alleen mee vereenigen als de Onderwijzers zelf de lessen gaven. De Voorzitter gaf hierover breedvoerig inlichtingen, waardoor de heer Koelman bevredigd was. De les gelden werden besproken. De heer Geurs wenschte geen geknibbel op de les gelden. De voor bereidende cursus te Middelburg werd het mikpunt. De Voorzitter zei, dat Middelburg wat hard van stal is geloopt. Ook de heer Boesveld las een stukje uit een blad voor. Daarin stond les geld f 6 per cursus en leeftijd 18 jaar. Al deze zaken werden van uit het Bestuur nader toegelicht. De heer de Jong wenschte, dat het Bestuur er goed achteraan zou zitten, zoodat het verplichtend zou worden deze cursussen te volgen. De heer Vossers lichtte deze zaak nader toe. Wat de Middelburgsche zaak betref, de heer Schieman bracht in het midden, dat deze heeren het zoo ingericht hadden voor de hooge kosten.

De heer Huizinga wenschte, dat een z.g. bewijs van vaardigheid en bekwaamheid zou geteekend worden door den Onderwijzer zelf. — Wat punt 10 der Agenda betref, deelde de heer Rompelman zijn ervaring mede over scherp beslag op kunstwegen. Naar zijne meening voldeden beitelstiften nog het beste, die nog wel betonwegen benadeelen, maar asphaltwegen absoluut niet. Hierover werden verschillende meeningen geuit. De heer Breukink zeide nog even de woorden te willen gebruiken van een Edelachtbare, die uitspraak had gedaan in zoo'n soort zaak (de wegen moeten gemaakt worden naar het paard, maar niet omgekeerd het paard naar den weg). De heer Geurs zegt verder, dat hij gelezen heeft, dat er platen zijn wat betreft de aansprakelijkheid van derden over het paard. De heer van Angeren wenschte, dat bij het 25-jarig bestaan der B. S. P. N. een afgevaardigde zou worden gezonden vanwege onze vereeniging. — Hierna werd gepauzeerd.

*

Bij heropening der vergadering waren alle leden tegenwoordig in het „Instituut voor Hoefkunde” om de demonstratie bij te wonen betreffende het vraagpunt of door het aanbrengen van kalkoenen de belasting der achterste hoefhelft wordt vergroot of verkleind. Door de heeren Kerckhaert, Schieman en Dr. G. M. van der Plank werd daarover het woord gevoerd, welke besprekingen alle nader in „De Hoefsmid” zullen worden vermeld. De zes pas geslaagde onderwijzers traden alle als lid tot onze vereeniging toe.

De Voorzitter sloot onder dank de vergadering met de opmerking: kleine oorzaken hebben soms groote gevolgen.

H. van Waasbergen, *Secretaris*.

In aansluiting met het verslag der vergadering, waarin naar voren is gekomen het overlans-beitelvormige scherp-beslag ten einde het wegdek zoo weinig mogelijk te beschadigen, volgt een beknopt overzicht van het besprokene over den invloed der kalkoenen ten opzichte van de belasting der verzenen.

Het hoofd-resultaat is dat bewezen werd: bij een normalen stand wordt

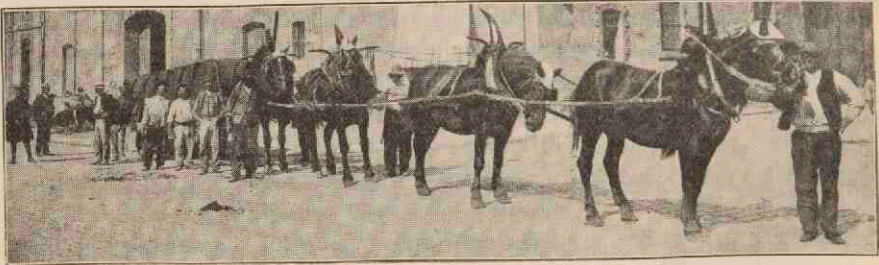
de belasting der verzenen grooter als deze geleidelijk worden verhoogd terwijl de toon op dezelfde plaats wordt gelaten. De heer Vossers heeft hiervoor een kunstig uitgedacht toestel gevonden, de heeren van Angeren en Bolder geheel afzonderlijk van den heer Vossers eveneens, en de heer Dr. G. M. van der Plank heeft verder het feit op ingenieuze wijze weten te demonstreeren. De afbeeldingen van genoemde toestellen zullen in een volgende aflevering worden opgenomen en toegelicht.

De heeren Kerckhaert en Schieman hebben hun standpunt uiteengezet en het is een succes van beteekenis dat de heer Schieman, in afwijking met de vroegere bestaande opvatting, gelijk heeft gekregen. Men moet natuurlijk niet te ver gaan in zijn gevolgtrekkingen doch een proefondervindelijk vastgestelde grondslag is thans aanwezig en hierop zal verder worden gebouwd. Een volgend jaar zal het punt wel opnieuw ter sprake komen. Het is zeer waarschijnlijk dat terwijl de verzenen worden verhoogd de stand in de gewrichten van den ondervoet door het paard worden gewijzigd en een meerdere doorzakking wordt verkregen. Het bewijs is echter nog niet geleverd dat deze wijziging van blijvenden aard is en ook in beweging blijft bestaan. Verdere proeven zijn derhalve nog noodzakelijk. Intusschen onze gelukwenschen aan den heer Schieman met de bekroning van zijn scherp inzicht.

R e d.

AFBEELDING VAN EEN LANGSPAN IN MARSEILLE.

Bovenstaande afbeelding, ons welwillend door □ toegezonden, toont hoe in Marseille zware vrachten door paarden, met vlakke ijzers beslagen, ook over steil oplopende straten worden verplaatst.

INGEZONDEN STUKKEN

Geachte Redactie!

In „De Hoefsmid” van 15 Jan. j.l. worden door Dr. C. Brands en den heer □ eenige beschouwingen gewijd aan de lederen randjes.

De heer □ schrijft hierover o. m., dat leer niet tot de veerkrachtige stoffen behoort, althans niet zoo veerkrachtig is, dat dit schokbrekend zal werken. Als verdere nadeelen noemt hij dan het omhoog komen der nieten, met als gevolg losse ijzers. Wanneer wij gebruik maken van leeren randjes of zolen, zal dit altijd geperst of geklopt zooller moeten zijn, en

zal, om zooveel mogelijk loswerken der ijzers te voorkomen, inderdaad de uiterste grens van samendrukbaarheid zooveel mogelijk moeten zijn bereikt.

Zooals de heer □ ook juist opmerkt, zal er van veerkracht als zoodanig dan ook geen sprake meer zijn.

Alvorens de leeren randjes verder te bespreken, dienen wij even stil te staan waarvoor en wanneer deze gebruikt worden.

1°. Bij paarden waarvan de hoornwand om een of andere reden te kort is geworden. (Hier dient het dus alleen als middel om den hoornwand te verlengen).

2°. Bij paarden, die op harden bodem gevoelig loopen.

Nu zult u zeggen, *juist*, maar door het geklopte leer is de veerkracht verdwenen, en heeft zoo'n randje geen nut meer!

Er is hier dan ook van iets anders sprake dan van veerkracht, namelijk de trilling of zoo u wilt het daveren van het ijzer op den harden bodem wordt gedeeltelijk gesmoord in den leeren rand. Probeer u eens met een staafe ijzer op een klinker te slaan. Vermoedelijk voelt u dan een zware trilling in de hand. Wanneer u echter een stuk zoolleer op den steen legt, en u slaat nogmaals met dezelfde kracht, dan voelt u dat de trilling niet zoo intens is als de eerste maal.

Hetzelfde gebeurt ook met den beslagen hoof. Wanneer het paard over den harden bodem loopt, en voornamelijk in draf, zullen de trillingen zich direct overplanten van het ijzer op den hoof. Wanneer er echter tusschen hoof en ijzer een leeren rand of zool ligt, zal deze de trilling gedeeltelijk in zich opnemen.

M. i. is dit dan ook zeer goed aan te nemen, daar, niettegenstaande blijkt dat leer bijna niet veerkrachtig is, toch zulke goede resultaten verkregen worden. Denk b.v. aan paarden met verbeend hoefkraakbeen, welke naast een ijzer met verbreedend buitentak een leeren randje krijgen. Aan paarden welke geleden hebben aan hoefbevangenheid, welke na hersteld te zijn en weer normaal beslag onder kregen, een vlotteren gang vertoonden met een leeren zool dan wanneer dit beslag zonder zool toegepast werd.

Niet genoeg kan er dan ook op gewezen worden, dat goed stevig zoolleer dient te worden gebruikt, en niet verondersteld moet worden, dat met het aanhalen der nagels het leer wel geperst wordt. Dit zou natuurlijk erg pijnlijk zijn voor het paard; in dit geval, hoe lichter hamerslagen hoe beter.

Milligen, 23 Jan. 1928.

H. H u i j s m a n,
Onderwijzer-hoefsmid.

DIERENBESCHERMING.

Naar aanleiding van het hierover in de voorgaande aflevering geschrevene wil ik als mijne meening mededeelen dat het onbehoorlijk is te achten om een proces-verbaal op te maken tegen het gebruik van een praam in de smederij, daar dit middel in sommige gevallen bij lastige paarden doelmatig is te achten.

Iets anders is het wat het coupeeren betreft. Hierdoor worden heel wat dieren in de onmogelijkheid gebracht om 's zomers zich van de hinderlijke vliegen te bevrijden.

Duiven.

J. A. T a n g e l d e r.

KORTE MEDEDEELINGEN.

Cursus voor a. s. onderwijzers in practisch hoefbeslag. Voor het 3 Febr. j.l. gehouden vergelijkend toelatingsexamen te Utrecht hadden zich 16 hoefsmeden met Rijksdiploma aangegeven. 13 hoefsmeden namen aan het examen deel. De zes toegelatenen zijn: J. G. Berkhof te Vriezenveen, Chr. L. Diels te Dreumel, J. ten Hove te Markelo, P. te Klerk te Puttershoek, G. J. Prins te Ede (wachtmeester-hoefsmid) en G. J. Veenhuis te Huissen.

— **Oldenburg en Oost-Friesland.** Deze week hadden de voorjaars-hengstenkeuringen in Oldenburg en Aurich plaats. Het hoefbeslag maakte daar een minder goeden indruk dan voorgaande jaren. In Oldenburg worden de hoeven dikwijls iets te klein gemaakt. In Aurich waren verscheiden hengsten te lang in den toon gelaten.

— **Overleg tusschen werkgevers en werknemers** is altijd aangewezen en kan bestaande moeilijkheden opheffen. In de Afd. Woerden—Oudewater vonden de landbouwers dat de prijzen van het hoefbeslag te hoog waren. Door een gepleegd overleg tusschen de landbouwers en den Bond van Smeden-Patroons, gesteund door den Nijverheidsconsulent, zijn grezen moeilijkheden tot een bevredigende oplossing gebracht.

— **Hippos.** Tot directeur van de N. V. Nieuwe Nederlandsche Hoefijzerfabriek Hippos te Dordrecht is benoemd Ir. W. L. van Voorst Vader, sedert eenige maanden reeds met de leiding der zaken belast.

— **Politie-waarneming.** Bij de behandeling van een strafzaak voor de rechtbank te Rotterdam (Jan.), waarbij een landbouwer verdacht bleek van diefstal van bieten, had de politie bevonden dat in het bietenland een spoor voorkwam van een paard voorzien van een hoefijzer waarin een nagelgat zonder nagel moet zijn geweest. Dit spoor leidde naar den stal van beklaagde.

PERSOVERZICHT.

— **Gors** i deelt een geval van ontschoening bij een ezel mede dat goed affliep. Nadat al het geronnen bloed en de gekneusde weefseldeelen verwijderd waren, werd een stevig drukverband aangelegd dat voortdurend werd vochtig gehouden met een sublimateoplossing van 1 op 1000. Reeds na 14 dagen was de hoornvorming begonnen zonder dat zich meer ettervorming voordeed. Vier maanden na het ontschoenen kon de hoef met een aluminium-ijzer worden beslagen en werd de ezel in de weide gedaan en niet veel weken daarna kon het werk worden hervat. Bij het paard is het ontschoenen een hooge zeldzaamheid, bij den ezel en het muilnier echter niet, daar hier een cilindrische hoefvorm bestaat en een hoef die vaak aan den draagrand nauwer is dan aan den kroonrand. Bovendien is het getal hoornige plaatjes bij een ezel veel geringer dan bij het paard. G. H.

— In de November-aflevering van de „*Schweizer Hufschmied*” geeft Dr. H. Heusser te Zürich een zeer belangrijk artikel met vele illustraties over „Nieuws omtrent het hoefmechanisme”, waarbij hij tot de volgende slotstellingen komt:

1°. Dat op het hoefbeen een verticale drukkracht wordt uitgeoefend als resultanten van den druk door de beenderen voortgeplant en van de werking van de pees van den hoefbeenbuiger, welke druk door de wandlederhuid als verticale trekkracht bijna uitsluitend op de voorste helft, dus op het toongedeelte van den hoornwand wordt overgebracht;

2°. dat de bevestiging van het hoefbeen aan den hoornwand dermate soliede is, dat per c.M.² doorsnede een trekkracht van 25 K. G. noodig is om een loslaten van deze verbinding te bewerkstelligen en dit, over de geheele buitenvlakte berekend, een kracht van 1500 K. G. bedraagt;

3°. dat het hoefmechanisme niet berust op een mechanisch uit elkaar persen van de hoefkraakbeenderen door den straal en tengevolge van een in den hoef drukken van het kroonbeen bij de belasting doch geheel en al veroorzaakt wordt door het ophangen van het hoefbeen, hoofdzakelijk aan het toongedeelte en voor een deel ook aan het zijgedeelte van den hoornwand;

4°. dat de bewegingen van den hoornwand bij het belasten en weder ontlasten van den hoef op gemakkelijke wijze kunnen worden gedemonstreerd door gebruikmaking van een hiervoor geconstrueerd model.

ADVERTENTIEN.

Hoef- en Wagensmid

bekend met autogeen snijden en branden, zoekt betrekking.

Brieven onder letter T. J. 461, Anzeigendienst Arntz, Essen, Huissenallee 21.

Rijksdiploma als Hoefsmid

Het Voorjaarsexamen 1923 zal gehouden worden in de maanden Maart—Mei. Schriftelijke aanmelding vóór 8 Maart a.s. aan den Secretaris der Examencommissie **Dr. R. H. J. Gallandat Huet**, Regentesselaan 14 te Amersfoort, onder overlegging van een bewijs, dat een tweejarige hoefbeslagecursus is gevolgd, of voor 1 Juli 1919 een diploma als hoefsmid is behaald.

Aan de Leiders van Cursussen wordt beleefd verzocht opgave te willen doen van namen, voornamen en adressen hunner leerlingen, die aan het examen deelnemen en hunne medewerking te willen verleenen, dat voor den aanvang der examens de benodigde stukken bij den secretaris worden ingeleverd.

Het examengeld bedraagt f 5.— en moet bij den aanvang van het examen worden voldaan.

De Commissie belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid.

HOEFIJZERS

— HOEFNAGELS

HELLER HOEFRASPEN

Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

N.V. Nieuwe Nederlandsche Hoefijzertfabriek
„HIPPOS”
DORDRECHT

Direct uit voorraad leverbaar:

Winterijzers model A, wijden stand der toonnagelgaten, ook Twentsch model genoemd.

Winterijzers model B, met afgebroken rits en twee stampgaten.

Zomerijzers met rits of met stampgaten, met of zonder kalkoenen, in dikten
7/16", 1/2", 9/16" en 5/8".

Alle zuiver linksche en rechtsche modellen volgens den normalen hoef.

Waar niet vertegenwoordigd, direct van de fabriek te betrekken.

DE HOEFSMID

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: A. W. Heidema te 's Gravenhage, Huygensplein 5

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

De bereden officieren en het hoefbeslag. — Worden de verzenen meer of minder belast door het aanbrengen der kalkoenen? — Verslag van het eindexamen van den cursus voor opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag te Utrecht in 1928. — Holland op zijn breedst. — Ingezonden stukken. — Persoverzicht. — Advertentiën.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

1928
UTRECHT.

DE BEREDEN OFFICIEREN EN HET HOEFBESLAG.

Onlangs ontving ik van een gewezen Cavalerie-Officier naar aanleiding van een mijner artikelen een uitvoerig schrijven, waaruit ik enkele gedeelten hier wil weergeven.

Na te hebben herinnerd aan den tijd, toen de schrijver als cadet mijne lessen volgde, verwijst Z. W. E. G. naar de in mijne artikelen verkondigde meening, dat de landbouworganisaties zooveel mogelijk moeten bijdragen tot de bevordering van het hoefsmidsvak en zegt daaromtrent: „Dit nu, „is mij uit het hart gegrepen. Ik reis het geheele jaar bijna alle concourseen „af — vooral ten plattelande; ik moet dikwijls als jurylid optreden en heb „menigmaal tot mijn groote teleurstelling moeten constateeren, dat vele „dorpen geen goede hoefsmid meer hebben. De gevolgen zijn niet te overzien, „want de jonge boeren hebben er ook geen of weinig verstand van en worden „van zoo'n smid niet veel wijzer. Gevolg: slecht beslag en slechte hoefver- „zorging en daardoor beengebreeken, achteruitgang in handelswaarde en „daardoor weer verdwijnen van de animo.

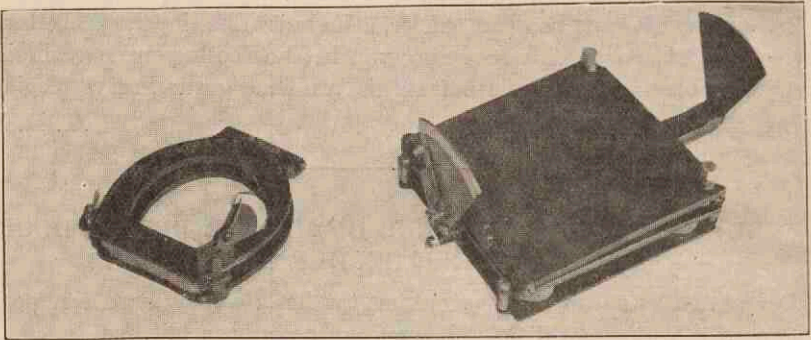
„Om deze débacle te voorkomen is een krachtige propaganda beslist „noodzakelijk.”

Het is geen persoonlijke ijdelheid, die mij deze regelen deed overnemen in dit artikel, maar een dankbaar besef, dat het uitgestrooide zaad althans hier in zeer vruchtbaren bodem is gevallen! Maar tevens ter waarschuwing een stem uit de praktijk, die ons met bezorgdheid vervult! Ook hier weder een bewijs, hoe de goede smeden van weleer zijn vervangen door halve krachten, die als slachtoffers van hun tijd — te veel gebruik van machinaal beslag — hun vak hebben verleerd en door gebrek aan werkelijke en deskundige belangstelling de prikkel missen om goed werk te leveren.

De bereden officier kent deze omstandigheden en weet de gevaren, welke hier dreigen. Want bij zijne opleiding aan de Kon. Mil. Academie en ook later

van de theorie: door verhooging van de achterste hoefhelft komt de druk meer op den toon en worden de verzenen ontlast. Verder dat toen door hem is toegezegd, de juistheid van deze theorie in K.G. uit te drukken.

Hierin is spreker echter niet geslaagd. *Wel* kan nu het omgekeerde bewezen worden. Alléén wanneer wij aannemen, dat na verhooging van de achterste hoefhelft de ondervlakte van het kroonbeen sterk tegen het kroonuitsteeksel van het hoefbeen (voorzijde van de gewichtsvlakte) drukt, geven de berekeningen een zwaarderen druk op den toon aan. Naar sprekers meening is dan echter de spanning in de banden, gelegen op de voorvlakte van het hoefgewricht, zóó groot, dat deze dit onmogelijk kunnen verdragen. Op grond hiervan en op grond van de practische ervaring, dat hoeven met zwakke verzenen, die na het aanbrengen van een goed beslag zeer verbeterd waren, doch na eenige beslagen met kalkoenijzers steeds weer verslechteren, terwijl dan toch het gunstige resultaat behouden moest blijven, is spreker sterk gaan twijfelen aan de juistheid van de tot heden aangenomen theorie. Na

II. Toestellen van Angeren-Bolder.

grondige theoretische studie over dit onderwerp is gebleken, dat de verzenen zwaarder belast worden na verhooging van de achterste hoefhelft. Hierover zijn in *De Hoefsmid* reeds mededeelingen gedaan.

Om echter absolute zekerheid te hebben is toen het denkbeeld grijpt, om door middel van een eenvoudig toestel aan te toonen, wat of wij als juist kunnen aannemen.

Dit toestel zien wij afgebeeld in fig. I. Het geheel bestaat uit een drietal platen waarvan de middelste plaat met een paar tapbouten draaibaar is aan de grondplaat. Tusschen de middelste en bovenplaat bevinden zich zes gummiblokken, drie aan den voorkant en drie aan den achterkant. Wordt nu het paard met een voorvoet op de bovenplaat gezet en de andere voet opgetild, dan worden deze gummiblokken samengeperst. De toon van den hoef bevindt zich dan in de hartlijn van de tapbouten. Het hoekpunt van den toon blijft dus evenals bij gebruik van kalkoenen op de zelfde plaats. Het omhoog draaien geschiedt door middel van de op de foto zichtbare ratelsleutel.

Bij dit toestel wordt gebruik gemaakt van de elasticiteit van de gummiblokken.

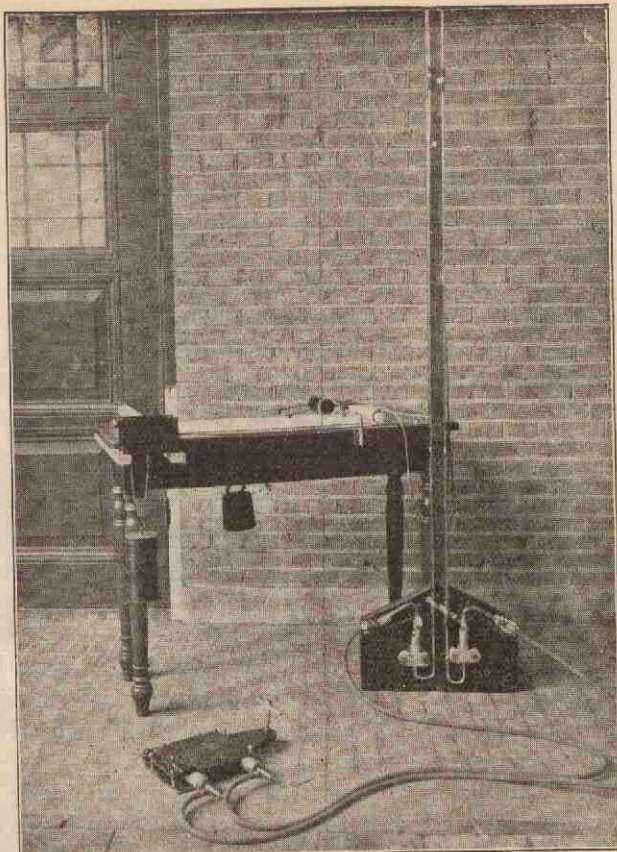
Worden dus de toon of de verzenen zwaarder of lichter belast, dan zullen de voorste of achterste gummiblokken resp. meer indrukken of weer terugveeren.

Het verschil in belasting wordt aan gegeven door een aan den zijkant van het toestel aangebrachte aanwijsinrichting. Nadat het paard met één voorvoet op de bovenplaat is geplaatst, worden de schroeven van de bovenplaat ingedraaid. Deze komen dan ieder te drukken op een nok, die een asje doet draaien. Aan deze asjes bevinden zich kwadrantjes met gefraiseerde tan-

den, die op hun beurt weer een tweetal tandwiel-tjes, welke zich achter de wijzers bevinden, in beweging brengen. Bij voldoende indraaien van de schroeven komen de wijzers op het nulpunt van de graadverdeling op de wijzerplaten.

Daarna wordt met de ratelsleutel de schroefbout ingedraaid en komt de hoof evenals bij een kalkoenijzer op een hellend vlak te staan. Bij zwaardere belasting van den toon draait de wijzer naar rechts, bij ontlasting naar links, terwijl dit aan de verzenen juist omgekeerd is. Met verschillende paarden zijn proeven genomen. Steeds gaf echter dit toestel aan, dat de druk op de verzenen grooter wordt, wanneer men de verzenen verhoogt. Bij enkele paarden was de uitslag van de wijzers zelfs 60° .

Zet men het paard wat onder zich, zooals in de laatste periode van het steunen, dan is het verschil nog gróóter dan bij loodrechten stand. Duidelijk komt uit, dat met eenzelfde bedrag de toon ontlast wordt als de verzenen zwaarder belast worden.

III. Toestel Dr. v. d. Plank.

VERSLAG VAN HET EINDEXAMEN VAN DEN CURSUS VOOR
OPLEIDING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEF-
BESLAG TE UTRECHT in 1928.

De commissie belast met het toezicht op het afnemen van het examen van de deelnemers aan den in 1927 gehouden cursus voor opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag, gehouden in het instituut voor hoefkunde aan de Rijks-Universiteit te Utrecht, benoemd door den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw bij besluit van 7 December 1927, heeft de eer Uwe Excellentie het volgende verslag uit te brengen.

Een vergadering ter voorbereiding van het examen achtte de Commissie niet noodig, daar de regeling van het vorige jaar alleszins voldoende was gebleken, zoodat geen wijzigingen behoeften te worden aangebracht.

Het examen ving aan Donderdag 26 Januari des namiddags 1.30 uur en had vervolgens plaats op Vrijdag 27 en Zaterdag 28 Januari 1928.

De zes aangegeven candidaten, te weten: M. A. M. Derks te Oudewater, P. M. de Jong te Ouderkerk a. d. Amstel, J. G. van Mazijk te Lexmond, F. A. H. Scheepers Mz. te Heel, T. Schutter te Thesinge en P. Vedder te Garderen, waren allen opgekomen.

Achtereenvolgens werden behandeld:

a. Theorie, waarvoor voor ieder 40 minuten werd besteed. Hierbij werd mede gelet op het vermogen van den candidaat om zijn kennis aan anderen mede te deelen. Dit bleek bij allen voldoende het geval te zijn, en bij J. G. van Mazijk te Lexmond in het bijzonder.

b. Praktijk: op Vrijdag 27 Januari 's voormiddags: 1°. het beoordeelen van een paard met het oog op het beslaan van den hoef en het besnijden van dien hoef; 2°. het vervaardigen van een paar ijzers, waarvan één bestemd voor dien hoef; 3°. het beslaan van dien hoef.

Vrijdag des namiddags 2 uur: Het vervaardigen van een modelijzer.

Zaterdag 28 Januari 's voormiddags: beslaan van een abnormalen hoef en het vervaardigen van het daarvoor bestemde ijzer.

Er werd, wat het practisch gedeelte betreft, over het algemeen vrij vlug gewerkt, terwijl het geproduceerde, behoudens een kleine aanmerking die steeds op menschenwerk is te maken, alles de scherpste beoordeeling kon weerstaan. Waar tegenwoordig het fabriekmatig maken van hoefijzers (massa-productie) hoe langer hoe meer aan de orde is, ware het te wenschen, dat de fabrikanten het hier gemaakte tot voorbeeld konden nemen, althans konden bezichtigen.

Van de commissie van toezicht waren ditmaal slechts twee leden aanwezig, daar de heer de Vries plotseling verhinderd was geworden en de eenige plaatsvervanger, de heer P. van Kempen te Echt, op het laatste oogenblik opgeroepen, zich niet zoo spoedig uit zijn ambtsbezigheden kon los maken. Het komt ons dan ook gewenscht voor, dat bij een volgende gelegenheid het aantal plaatsvervangende commissieleden met twee worde uitgebreid en van één op drie gebracht.

Ten slotte zij vermeld, dat na afloop van het examen op Zaterdag 28 Januari, de commissie van toezicht volkomen kon meegaan met het oordeel der

heeren, die den cursus geleid hebben en tevens het examen afnamen, om aan alle examinandi het diploma als onderwijzer in praktisch hoefbeslag uit te reiken, terwijl aan J. G. van Mazijk te Lexmond dit met lof kon geschieden.

De commissie voornoemd,

(w. g.) A. W. Heide ma, *voorzitter*.

(w. g.) J o h s. P l e t, *l. secretaris*.

HOLLAND OP Z'N BREEDST.

Vive la Hollande, niet pro forma doch uit den grond van het hart getuigd, zoo waren woord en geest op de vergadering, welke de „Bond van Smeden-patroons” hield te Arnhem op 8 en 9 Aug. '27, en waarover „Le Maréchal et le Charron Modernes” zoo best te spreken is in zijn nummer van Jan. '28.

Het moet U goed doen, in onzen „De Hoefsmid” te lezen hoe Uwe Fransche collega's en kameraden ingenomen zijn met de hartelijke woorden gesproken door den heer Roosenschoon, waarin Z. Ed. o. m. verzocht aan den heer Reijman, die den heer Peillon, tot zijn spijt verhinderd zelf aanwezig te zijn, vertegenwoordigde, dezen en de Confédération de verzekering te betuigen van zijn meest hartelijken dank voor de wijze waarop de heer Reijman den Nederlandschen collega's de gevoelens had vertolkt, welke den Franschen vakman bezielde voor zijn Hollandschen kameraad.

Zoowel de woorden van den heer Reijman als die van den heer Roosenschoon werden met hartelijke instemming begroet en de hoop uitgesproken dat een volgende maal de heer Peillon in persoon tegenwoordig zou mogen zijn.

Vive la France!

Marseille, Febr. '28. □

INGEZONDEN STUKKEN

MOET HET HOEFSMIDSVAK ZOO WORDEN BEJEGEND ?

Met deze vraag wensch ik ter kennis van de lezers te brengen welke treurige verhoudingen er soms nog bestaan tusschen den hoefsmid en zijn cliënt. Voor velen is zulks misschien geen nieuws, maar toch m. i. wel de moeite waard om er aandacht aan te schenken, ten einde overtuigd te wezen tot welke lage praktijken een *extra vakman?* en een *vakkundig eigenaar?* kunnen geraken.

Het betreft een gesprek tusschen een mijner collega's en een cliënt van een smid uit een naburig dorp, veroorzaakt door het feit, dat bedoelde cliënt zijn paarden (gespannen voor een vrachtwagen) even liet rusten.

Juist komt daar mijn collega voorbij, werpt een blik op wagen en paarden en ook (daar is hij smid voor) op het beslag. Dit geeft hem aanleiding tot de opmerking: „Je hebt ze er nog al op staan, baas!”

„Ja, ja, smidje, daar hou ik van, zware ijzers, hooge kalkoenen; bij ons leggen de smeden ze anders veel te licht en daar moet ik niets van hebben.”

Collega (ironisch): Zoo komt, dat ze het zoo goedkoop kunnen doen.

Eigenaar: Dat weet ik niet, maar ik wil het zoo hebben, ik zorg altijd zelf voor de ijzers.

Collega: Zoo, dus je koopt ze zelf?

Eigenaar: Neen, dat nu niet, maar ik zeg altijd welke ijzers of ik wil hebben.

Collega: H . . . m, mooi zoo.

Eigenaar: Toch heb ik laatst eens een partijtje ijzers meegebracht uit R. Ik zeg tegen den smid: „Die moet je er eens onderleggen.” — Dat waren nog eens ijzers.

Collega schudt het hoofd bij het hooren van zulk een verhouding, waarin de onbillijkheid zoo dik ligt opgesloten. Hij achtte het zeer terecht beneden zijn waardigheid om, op dit moment, op deze zaak verder in te gaan.

M. d. R. is het niet bedroevend, dat het hoefsmidsvak tot zulk een laag peil wordt neergehaald?

Ik twijfel echter niet of elke hoefsmid, die genie heeft voor het vak, zal zulke praktijken met afschuw van zich werpen.

Ik vlei me dan ook met de hoop, dat eerlang middelen worden beraamd om daarin verbetering te brengen.

Met dank voor de verleende plaatsruimte,
Lexmond, 7-III-'28.

J. G. v a n M a z i j k,
Onderwijzer-Hoefsmid.

Wij kunnen ons zeer goed in de opvatting van den vakman verplaatsen, maar als de geachte inzender dit stuk met een jaar of tien eens herleest, dan zal zijn gemoed er niet zoo warm meer van worden als thans. Doe uw werk zoo goed mogelijk en trek u van de praatjes der menschen zoo weinig mogelijk aan, geldt ook voor het hoefsmidsvak! R e d.

TOEZICHT OP HET HOEFBESLAG.

Het toezicht zou kunnen plaatsvinden als volgt:

1°. Men stelt in elk district een dierenarts en twee onderwijzers-hoefsmeden aan, waarvan *een* als secretaris wordt aangewezen en over wien alles gaan moet.

De hoefsmeden worden nu aangeschreven wie zich onder dat toezicht wil stellen (ook de Onderwijzers-Hoefsmeden).

De secretaris van het toezicht-bureau — zoo zou men dat kunnen noemen — maakt in de plaatselijke bladen bekend wie zich onder toezicht gesteld heeft en tevens dat inlichtingen omtrent het beslag of keuring er van door heeren paardenhouders bij hem aangevraagd kunnen worden. Zoo verkrijgt men meer contact en moeten de hoefsmeden voor goed werk zorgen, en zal het ook meer gewaardeerd worden, ten minste wanneer de personen van het toezicht-bureau een goede uitlegging geven van wat hoefbeslag zeggen wil.

2°. Men kan ook de hoefsmeden voorbijgaan en zich alleen tot de landbouworganisaties wenden met de mededeeling dat zich een bureau gevormd heeft, dat gratis voorlichting wil geven omtrent hoefbeslag.

Bij gebruikmaking van de voorlichting zal in beide gevallen de uitkomst goed kunnen zijn en den smid ten goede komen. Het toezicht-bureau zou eens per jaar verslag kunnen uitbrengen in de plaatselijke couranten en bericht doen aan de belanghebbenden.

Laren (G).

J. W. Koerselman.

PERSOVERZICHT.

In de „Zwitserse Hoefsmid” gaf Dr. H. Schwyter uit Bern een verhandeling over het beslag bij paarden met een slependen gang. De graad van slepen kan zeer verschillend zijn; enkele slijten alleen het ijzer in het toongedeelte meer af doordat ze de beenen niet voldoende hoog opbeuren, anderen daarentegen slepen zoodanig over den bodem dat het heele toongedeelte van het ijzer inclusief de lip als het ware zijn weggeveild. In zeer erge gevallen, welke men dan aan de achterhoeven waarneemt, wordt behalve het ijzer de hoornwand aan den toon soms tot aan de weeke deelen afgesleten. Als oorzaken gelden: zware vermoeidheid, slapte door ziekte of door ondervoeding, pijnlijkheid in het strekapparaat van de ledematen en mechanische stoornissen in de gewrichten. Een vermeerderde slijtage aan de ijzers van de voorbenen ziet men meest bij koudbloeddrassen met weinig gang; het slijten van den toonwand neemt men daarentegen meer waar bij achterhoeven van paarden met zwakke achterhand. Het beslag moet gebaseerd zijn op den graad van afslijting en op de oorzaak die er toe leidt. Is het slepen een gevolg van vermoeidheid, dan zal men de ijzers breeder maken en een flinken opzet geven. Ontstaat de afslijting zeer spoedig, dan zal men aan den toon staal inlasschen. Bij het eigenlijke slepen van de achterhoeven doet men het beste om langs autogenen weg een groote stalen lip aan te brengen. Zoo men er eenigszins buiten kan, zal men bij slepende paarden geen stoot en kalkoenen aanbrengen. In elk geval moet de stalen lip vernieuwd worden, zoodra deze zoover doorgesleten is, dat het toongedeelte van den hoef gevaar loopt.

In die gevallen van slepende paarden, waarbij aan de achterhoeven gedacht wordt en waarbij als oorzaak gebreken in de achterhand ten grondslag liggen, heeft aan de H.school het beste voldaan een zeer breed ijzer in het toongedeelte, zoo noodig met staal gelascht. G. H.

— *Over de gladheid van asphaltwegen.* De hoofdingenieur van den Plaatselijken Dienst te Berlijn Löschmann heeft dit onderwerp behandeld aan de hand van statistieke gegevens. In Berlijn zijn 6.5 millioen M². wegdek voorhanden van stampasfalt, 347.000 M². van gietasfalt en 369.000 M². van gewalste asfalt. In de plaatselijke pers wordt aangedrongen op het vervangen van deze asfaltdekken door keiwegen. Hij becijfert dat het vervangen van slechts 4 millioen M². asfaltdek, voornamelijk van stampasfalt gemaakt, door keibestrating, 120 millioen goudmark zou kosten, d. w. z. als men dit werk zou willen verdeelen over 10 jaren, dat dit de gemeente jaarlijks 12 millioen M. zou kosten. Als verantwoordelijk leider tracht hij zich rekenschap te geven van de noodzakelijkheid van deze uitgaaf. Als motief wordt door de tegenstanders der asfaltdekken aangevoerd de gladheid van asphaltwegen bij regen. Aangezien ook bij ons te lande een neiging zich openbaart zelfs ter wille van die gladheid liever genoeg te nemen met klinkerbestrating, is bovenstaand onderwerp van actueel belang.

De schrijver maakt echter alleen vergelijking met keibestrating en met houten plaveisel, zooals blijkt uit zijn tabellen; echter zal aan het einde van

dit opstel nog aandacht worden verleend aan onze nationale klinkerwegen, omdat bij deze van overmatige gladheid geen sprake is, integendeel!

Zowel de klinkers in ons land als de keien in Duitschland zijn van inheemschen oorsprong, zoodat de uitgaven daarvoor de nationale industrie ten bate komen.

De keibestrating heeft als voordeelen aan te merken hare ruwe oppervlakte en de voegen die een deel van de glibberige massa tijdelijk bergt. Zij is echter niet stofvrij en hare reiniging kost meer geld. Bij de aanliggende huizen veroorzaakt zij door het geratel der wagens en het overbrengen van sterke bodemtrillingen veel last aan de bewoners (in Berlijn zijn 48.000 paarden). Dit is dan ook de reden dat de bewoners der aanliggende woningen veelal de voorkeur geven aan een asfaltdek.

Met betrekking tot het gebruik van klinkerwegen bij ons te lande kan worden opgemerkt, dat bij het Rijkswegenplan (voor 5 jaar) is gerekend op klinker-wegdekken over ruim 40 pet. der weglengten. Dan kunnen nog vele locale wegen en woonstraten in de steden en dorpen daarvoor in aanmerking komen. Op sorteering naar gelijke hardheid en goede kantlagen moet worden gelet.

De klinkerbestrating in een bed van 15 à 20 c. M. zand, welke voor het oude gewone verkeer voldoende weerstandsvermogen heeft getoond te hebben, legt het bij zeer zwaar verkeer in betrekkelijk korten tijd 6 à 8 jaar af en eischt daarbij veel onderhoud. Men is nu bezig proeven te nemen met dubbele klinkers op een gewalste onderlaag met een veerende tusschenlaag van 2 à 3 c. M. zand en dan op te voegen met asfalt of een ander geschikt bindmiddel om het wegzuigen van het zand te voorkomen, alsook om als bij een gesloten dek het inwateren en verweken van de onderlaag te beletten. De uitgaven kunnen dan binnen 't land blijven en zoo'n weg wordt niet hinderlijk glad. Uit het bovenstaande blijkt dat althans voorloopig aan de steenfabrikanten een goede kans is gelaten. Het moet erkend worden bij wegen waar niet voor den aanleg van leidingen telkens het plaveisel wordt opgebroken, zooals buiten op de landwegen, zoo'n klinkerweg nog vrij goed voldoet, althans voor personenwagens. Het zijn de zware vrachtauto's die gevaar opleveren voor vernieling der klinkerwegen. (N. R. C.).

— *De nationale industrie en het rijkswegenplan.* De Naaml. Venn. „De Vlamovenstraatklinker” te Zeist heeft een vlugschrift doen uitkomen aan de leden van Eerste en Tweede Kamer, getiteld „De nationale industrie en het rijkswegenplan.” Bij den tekst zijn afbeeldingen gevoegd van wegvakken, onderscheidenlijk uitgevoerd in beton en in klinkers. Op grond van verschillende overwegingen komen de stellers van het vlugschrift tot de volgende conclusies:

„dat het onjuist is den klinkerweg als ouderwetsch en ongeschikt te veroordeelen,

dat de klinkerweg in zeer vele gevallen, mits goed aangelegd en behoorlijk onderhouden, beter en economischer is dan buitenlandsche verhardingen,

dat het in elk geval gewenscht is, voor elken weg op zichzelf, onbevooroordeeld en nauwkeurig te onderzoeken of een klinkerweg niet de voorkeur verdient.

Groote kosten zullen dan worden bespaard.

Afvloeiing van hooge bedragen naar het buitenland zal worden ontgaan. De Nederlandsche arbeid, nijverheid en scheepvaart zal worden gediend.

Volgens het Rijkswegenplan zal rond 200 K. M. klinkerweg worden omgebouwd tot asphaltweg. Voor ongeveer denzelfden prijs als de asphaltverharding zal kosten, zou gefundeerde klinkerbestrating kunnen worden gelegd.

Rond 200 K. M. klinkerweg zal worden vervangen door beton. Voor minder dan de helft der kosten zou de klinkerbestrating kunnen worden verbreed en in uitstekenden toestand kunnen worden gebracht (beton f 5.000.000 met nog ten minste f 1.500.000 voor afdekking van een slijtlaag, totaal ten minste f 6.500.000 tegen klinkerweg f 3.000.000).

Meer dan 600 K. M. oude keiweg en steenslagweg zal worden afgedekt met asphalt of met buitenlandsche materialen worden omgebouwd. Voor zeker 400 K. M. lengte zou ombouw tot klinkerweg zijn aan te bevelen voor lagere of gelijke kosten.

Werd voor die 200 + 200 + 400 K.M. weg ter oppervlakte van rond 5.000.000 M² gefundeerde en ongefundeerde klinkerbestrating gekozen, dan zou niet alleen minder worden uitgegeven en ook het jaarlijksch onderhoud belangrijk goedkoper zijn, maar voor die meerdere bestrating zou voor een bedrag van rond f 20.000.000 materiaal van de inlandsche industrie kunnen worden betrokken (waarvan ongeveer 70 pct. arbeidslooonen en vervoerkosten zijn, d. i. f 14.000.000) in plaats van voor buitenlandsche materialen voor een overgroot deel naar het buitenland af te vloeien, terwijl ook in de toekomst die wegen een afzetgebied voor de nationale industrie zouden blijven.”

(N. R. C.).

— *Een nieuw procedé voor de vervaardiging van ruw-ijzer.* Een nieuw procedé voor de vervaardiging van ruw-ijzer, waarvan eene verlaging van den kostprijs van bijna 50 pct. verwacht wordt, is uitgevonden door den heer Lingley Duffield, gedelegeerd commissaris van Lingley Duffield en Co. Ltd., te Londen. De uitvinding heeft betrekking op het gebruik van de smeltgassen voor verhitting en productie van brandgas uit minderwaardige steenkolen. In Oxfordshire wordt thans een groote proefinstallatie gebouwd en de uitvinder meent dat de kostprijs van het daar vervaardigde ruw-ijzer niet hooger dan 35 shillings per ton zal zijn.

[Idem.]

ADVERTENTIEN.

Beklante Hoefsmederij te koop

in een der Zuid-Hollandsche steden. Boven de smederij flink woonhuis. Gedeelte der koopsom kan eventueel voor hypotheek dienen.

Br. fr. onder no. 2, Bureau „De Hoefsmid”, Wagenstraat 70, den Haag.

WATSON'S NIEUWE HOEFRASP

VAN PRIMA ENGELSCH MATERIAAL

IS DE BESTE EN DAAROM DE GOEDKOOPSTE.

Vraagt deze raspen bij Uw Leverancier.

WAAR NIET VERKRIJGBAAR DIRECT VAN ONZE FABRIEK.

Prijs f 11.50 per dozijn blokmodel.

Prijs f 10.75 per dozijn plat puntmodel.

G. WATSON & ZOON'S VIJLENFABRIEK,
HILLEGERSBERG BIJ ROTTERDAM.

OP AANVRAGE GRATIS MONSTERS VERKRIJGBAAR.

Firma S. C. M. BAX

Glashaven 9, Rotterdam - Telef. 1355

Specialiteit in Artikelen voor Hoefbeslag.

Machinale hoefijzers Helpman.

Mustad-, Ster- en Capewell (Overwinnaar)-Hoefnagels: meest uitgebreide sorteering in meer dan 80 maten en modellen voorradig.

Rubber-Hoefzolen: Uitsluitend van prima kwaliteit caoutchouc vervaardigd, dus niet van rubberafval.

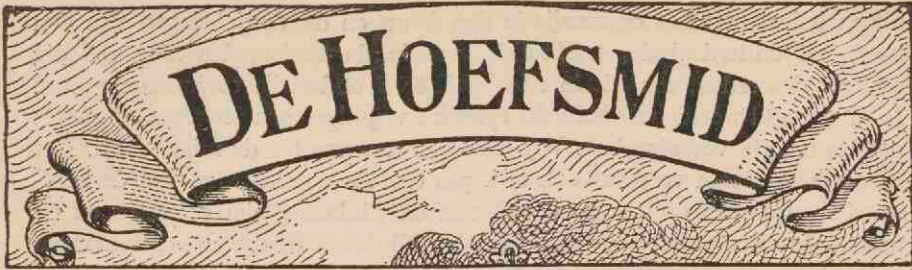
a. **Open en dichte luchtdrukkzolen** voor voor- en achterijzers in 9 resp. 11 maten voorradig.

b. **Zolen voor halve ijzers met hoog rubberkussen** in 8 maten voorradig.

c. **Blokkzolen, straalzolen en hielstukken.**

Kunsthorn, kurkkit.

IJsnagels, kalkoenen, stiften, opruimers, hoef tangen, afbreektangen, renetten, hoefraspen, hoefhamers, houwklingen, lasch- of welblad, laschpoeder, metaalzagen enz.

DE HOEFSMID

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: A. W. Heidema te 's Gravenhage, Huygensplein 6

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's Gravenhage

BIBLIOTHEEK DE
RIJKSUNIVERSITEIT

INHOUD.

De beoordeeling van het hoefsmidswerk. — Noodstallen. — De cursus in hoefbeslag te Cuyk 1926—1928. — Diplom'v's. — Korte mededeelingen. — Ingezonden stukken. — Pers-
overzicht. — Advertentiën.

17 APR 1928

UTRECHT.

DE BEOORDEELING VAN HET HOEFSMIDSWERK.

Er zijn verschillende wegen, die naar Rome leiden. Dit is een bekend spreekwoord, ook van toepassing bij de beantwoording van de vraag aan wie de beoordeeling van het hoefsmidswerk moet worden opgedragen. Het spreekt van zelf, dat dit in de eerste plaats thuis hoort bij de menschen van het vak, alzoo bij de hoefsmiden. Verder bij de dierenartsen die inzake den bouw en de verrichtingen van den hoof de breedste opleiding ontvangen. Behalve deze beide groepen komen echter ook de gebruikers der paarden in aanmerking, daar deze de resultaten van het werk der hoefsmiden bij hunne dieren dagelijks kunnen waarnemen. De paardengebruikers houden behalve met het gehalte van het werk ook rekening met den prijs, dien zij er voor moeten betalen, en met het laatste wel eens meer dan met het gehalte. Dit is onjuist en op den duur voor beide partijen tot nadeel.

*

Het artikel „De bereden officieren en het hoefbeslag”, opgenomen in de vorige aflevering, gaf Dr. C. Brands aanleiding om hierover in dit nummer een eenigszins andere meening te doen hooren. Wij zullen daarover geen verdere uitvoerige discussie opnemen, doch meenen goed te doen de beoordeeling in het algemeen eens opnieuw te bespreken. Zij, die reeds jaren „De Hoefsmid” lezen, weten, dat naar onze opvatting de hoefsmiden moeten trachten in ontwikkeling vooruit te komen, hun betrekkelijk klein vak geheel te leeren beheerschen en *hierna* ook de vooraanstaande posities in te nemen, die er bij de opleiding van a.s. hoefsmiden zijn. Het is bekend, dat hierbij feitelijk twee systemen worden gevolgd, die we zouden kunnen aanduiden als het Duitsche en het Belgische. De Duitsche Overheid wijst den dierenarts als hoofd der opleiding aan met den meester-hoefsmid als hulp, — bij het Belgische systeem is de meester-hoefsmid hoofd en wordt de dierenarts

alleen belast met het onderwijs in den bouw en de verrichtingen van den hoof, het onderdeel der hoofkunde, waarin de hoefsmeden niet volledig onderlegd worden, om hierin naar behooren onderwijs te kunnen geven. In Nederland wordt het Deutsche systeem vrij algemeen toegepast en heeft ook de meeste voorstanders. Wij behooren dus nog tot de minderheid. Het Belgische systeem verdient ook o. i. pas dan de voorkeur, zoodra de hoefsmeden algemeen op een goed peil van ontwikkeling zijn gekomen en de practische uitoefening van het hoofbeslag bij de studie der a.s. dierenartsen geleidelijk voor een groot gedeelte ter zijde is gesteld. Dit is reeds in wording, doch dergelijke belangrijke wijzigingen vorderen natuurlijk een vrij langen tijd, alvorens ze geheel hun beslag hebben gekregen.

Vroeger was het mogelijk, na met goed gevolg het toelatingsexamen aan 's Rijks-Veeartsenijschool te hebben gedaan, in 4 jaar de examens voor veearts te beëindigen. Thans is de minimum-studietijd 5 jaar, terwijl niemand tot die studie wordt toegelaten, die niet het eindexamen van een vijfjarige R. H. B. S. of het eindexamen van een 6-jarig gymnasium met goed gevolg achter den rug heeft.

Er zijn thans minstens twee à drie jaar meer noodig alvorens het laatste examen voor dierenarts kan worden afgelegd dan vroeger. Daarentegen wordt nu niet eens zooveel tijd meer besteed aan het leeren smeden van hoefijzers als vroeger. O. i. volkomen juist. De dierenarts moet goed op de hoogte zijn van het besnijden van den hoof en zoo noodig ook een ijzer kunnen afnemen en onderslaan. Wij hebben zelf den tijd nog meegemaakt, dat in het eerste studiejaar 6 uur, in het tweede jaar 4 uur en in het derde studiejaar 2 uur per week besteed werden aan praktisch werken in de hoefsmederij. Later hebben we ons ook nog meermalen in het praktisch werk geoefend, maar het nimmer zoover gebracht om vlot een ijzer te kunnen maken, dat in vorm en afwerking aan eenigszins strenge eischen kon voldoen. Dit ligt ook voor de hand. Het is en blijft in zoo'n geval min of meer amateurswerk. Om iets werkelijk goed te kunnen doen, moet men in het vak een volle opleiding genieten en het dagelijks met ambitie beoefenen.

Het is als het ware van zelf sprekend, dat hoefsmeden de beste beoordeelaars van hoefsmidswerk zijn, indien er voldoende goede gelegenheid bestaat om in dit vak, zoowel theoretisch als practisch, een goede opleiding te verkrijgen. Dit was vroeger in Nederland niet het geval. Nu is het wel zoo en daarom behoort ook geleidelijk de beoordeeling in de handen der hoefsmeden te komen. Dit dient niet ineens te geschieden. Wel moet de overheid naar onze opvatting gelijken tred houden met de wijziging der omstandigheden. Zoowel in de examencommissie voor hoefsmeden als in de commissie van toezicht op het examen voor a.s. onderwijzers in praktisch hoofbeslag hebben de dierenartsen een overwegende positie en zulks behoort in de toekomst te worden gewijzigd.

Uit het vorenstaande behoort niet de gevolgtrekking te worden gemaakt, dat er buiten den kring van dierenartsen en hoefsmeden geen goede beoordeelaars van het hoefsmidswerk bestaan. Wij kennen wel verschillende gebruikers van paarden, die een zeer goed oordeel over het beslag kunnen vellen en anderzijds ook wel dierenartsen en smeden, die blijken geven van

het beslag eigenlijk niet bijzonder veel verstand te hebben. De rechte ambitie ontbreekt er dan in den regel voor en het vroeger geleerde is verloren geraakt.

In het leger blijft het hoefbeslag bij de bereiden wapens altijd een vak van beteekenis en zoolang de tegenwoordige organisatie bestaat, zal het zeer zeker tot de plicht van elken paardenarts behooren om zorg te dragen werkelijk deskundig op het gebied van het hoefbeslag te zijn. Dit zal niet alleen alle legerpaarden ten goede komen, doch ook voor de bereiden officieren en den hoefsmeden tot steun zijn. Hoe meer de paardenhouders zich voor het goede hoefbeslag interesseeren, des te beter aandacht zal er aan de opleiding der hoefsmeden worden geschonken en des te eerder zal het werk naar gehalte worden betaald. Dit is het gewenschte en het billijkste standpunt, waarbij knoeiers vanzelf het veld zullen moeten ruimen.

R e d.

NOODSTALLEN.

In de advertentierubriek, voorkomende in het Decemhernummer '27 van „Le Maréchal et Le Charron Modernes,” viel het me op, dat daar veel ophief gemaakt wordt van de nooit volprezen voordeelen, welke de smid zou kunnen hebben bij het gebruik van een daar afgebeelden noodstal. Nu dacht ik eigenlijk, dat we al zoo wat over dat ouderwetsche begrip van aan palen en stangen opgehесhen en vastgesnoerde paardebeenen heen waren in de moderne hoefsmederij. Maar daarin blijk ik me dan toch te hebben vergist, als het ten minste waar is, dat bij honderde tegelijk, zooals de reclame luidt, dit product van wellicht, op den naam „Le Norvégien” afgaande, Noorsche vinding, vooral in het midden en zuidoosten van Frankrijk reeds in gebruik zou zijn genomen.

De cliché, er bij afgedrukt, van slechte qualiteit op zoo mogelijk nog slechter papier, is van dien aard dat eene nadere beschrijving achterwege moet blijven. Zooveel is wel te zien, dat met een complex van riemen en kettingen vóór- en achterbeenen in de hoogte kunnen worden gehaald.

De noodzakelijkheid, althans het wenschelijke dezer inrichting wordt gebaseerd op het gebrek aan hulp in den vorm van menschenkracht bij de schaarschte en duurte in smidsjongens om beenen op te houden.

Nu is het waar dat men hier veel ziet beslaan met door een tweeden man opgehouden been. Dat zulks echter volkomen onnoodig is, kan iedereen inmiddels ten onzent zien, zoo vaak hij maar wil.

Het tusschen de beenen nemen van een vóór- en het op dij en knie houden van een achterbeen, gelijk bij ons gebruikelijk, ziet men hier weinig. En hiermede zal het gebruik van den noodstal dan ook wel het meeste verband houden.

Voor beslist, om welke reden dan ook, moeilijke paarden blijve de noodstal aangewezen, doch in normale gevallen moet toch ieder goed afgericht en dito behandeld paard zich zonder bezwaar door één man laten beslaan. Heeft men een jongen bij de hand om de beenen, met name dan achter, op te houden, welaan: het gemak dient den mensch, en waarom ook niet? Doch noodstallen maken op mij steeds den indruk van bankschroeven en

klemhaken, waartusschen een dood voorwerp gevat wordt ter verdere bewerking. Men kan nu eenmaal een balk, plank of plaat niet leeren zich zelf in een of anderen stand te houden, doch dat kan men een paard wél.

In het bijzonder geldt hetgeen ik in deze regelen heb gemeend te mogen opmerken, het paard met bloed. De zware koudbloedslagen kunnen gevoeglijk met behulp van een of ander soort noodstal worden behandeld, mits deze behandeling steeds blijve binnen de grenzen van redelijkerwijze aan het dier te stellen eischen. Kracht, hoe groot ook, behoeft toch nimmer gepaard te gaan met ruwheid.

Marseille, Febr. '28. □

DE CURSUS IN HOEFBESLAG TE CUYK 1926—1928.

I Dierenarts Th. F. Wismans te Cuyk, leider van den cursus, II Onderwijzer-hoefsmid P. A. Verhoeven te Cuyk; verder van links naar rechts: Th. Oomen te Groesbeek, G. H. Janssen te Alphen, Math. Stevens te Overasselt, G. Meyers te Zeeland, G. W. de Kok te Alphen, Jac. Mey te Beek, J. Roks te St. Oedenrode, J. G. Burgers te Wijchen, Math. Cuypers te Geysteren (L.), P. Stevens te Overasselt, Corn. v. Tienen te Oploo, Th. van Mook te Herpen, J. de Bruin te Linden, P. Smits te Schayk en W. Smits te Maashees. (Tengevolge van ziekte was de leerling G. H. van Vugt te Dreumel bij het nemen der foto afwezig).

De thans geëindigde cursus ving in 1926 aan met 20 leerlingen. Er hadden zich 32 kandidaten opgegeven.

In verband met dit grootte aantal besloot het Hoofdbestuur van den N. C. B. te Tilburg, waarvan de cursus uitging, een dubbel stel leerlingen toe te laten. Dit aantal kwam zodoende op 20. Bij het overgangsexamen in het najaar 1927 bleven twee leerlingen terug, twee andere werden afgewezen.

Het theoretische gedeelte van den cursus werd gegeven in de lokalen der Bijzondere School, — het practische gedeelte in de degelijk ingerichte smederij van den heer P. A. Verhoeven te Cuyk.

DIPLOMA'S.

Analoog aan het ten onzent sedert '19 uitgereikte certificaat van bekwaamheid, bestaat ook hier, doch eerst sedert '27, de gelegenheid voor den hoefsmid, zich te onderwerpen aan een examen ten einde, bij slagen, in het bezit te komen van een diploma, dat recht geeft op den titel van *Maitre Maréchal-Ferrant*. De examen-commissie is hierbij samengesteld uit den Inspecteur, twee leeraars, twee patroons en twee gezellen.

Gevraagd wordt: het smeden en onderleggen van twee gewone ijzers (één vóór- en één achter), het maken en passen van een of ander speciaal ijzer voor afwijkend beslag, en ten slotte het smeden van de helft van een hoefsmidsnijptang.

Theoretisch worden behandeld bouw en verdere eigenschappen en hoe-danigheden van den voet en van het been, vragen omtrent normaal en afwijkend beslag, en ten slotte wordt eenige kennis verlangd van handelsbelang en wettelijke bepalingen in verband met het vak. Er waren te Parijs zeven candidaten, van wie zes in het bezit van een certificaat, dat hier wordt uitgereikt aan den gevorderden leerling van in den regel ± 23 jaar, en één oudere smidspatroon, niet in het bezit van genoemd certificaat, doch na afgelegde proeven van bekwaamheid, beslag leggend op het grootste aantal punten, door de commissie toegekend. De man telde reeds 42 jaren en behoorde dus zeker niet tot de „afwezigen, die ongelijk hadden”, gelijk we destijds in het *Julinummer* van het vorige jaar in ons blad konden lezen.

A propos mag ik wellicht even wijzen op een iets te nauw gepast zijn van een spreekwoord dat in de Fransche taal zoude luiden: „*Les absents ont tort.*” Zetten we hier de takken een weinig uit en voegen we tusschen „ont” en „tort” een „*toujours*” in, dan zal het beter aan den vereischten vorm voldoen.

De omstandigheid toch waarin die afwezigen verkeeren van zelf niet nader te kunnen motiveeren, laat staan zich te kunnen verdedigen tegen aanvallen waarbij ze niet tegenwoordig zijn, maakt dat ze zoo gemakkelijk en dus veelal toch altijd ongelijk hebben in de oogen hunner critici.

En dan waren er behalve het zeker nog een gering aantal candidaten, een veel grooter getal belangstellenden (nieuwsgierigen zegt de Fransche tekst), wat dus wel in tegenstelling is geweest met den uitslag ten onzent, die juist van het omgekeerde blijk heeft moeten geven.

Hopen we, dat de Fransche jeugd meer in de richting der onzen en de oude garde in Nederland in die hunner Parijsche kameraden moge blijven optrekken in de richting van het goede doel: steeds beter onderlegd en grootere belangstelling in en voor een oordeelkundig beslagen paard.

Marseille, Jan. '28. □

KORTE MEDEDEELINGEN.

Kalkoenen. Over het meer of minder belast worden der achterste helft door het aanbrengen van kalkoenen wordt pas volgende maand weer een bijdrage opgenomen.

— **Voorjaarsexamens.** Gedurende Maart zijn 4 dagen examen gehouden, waarvan hieronder de uitslag is vermeld. In April volgen 5 examen-dagen en in Mei 13. Het examen vangt 's ochtends om 9 uur aan, behalve 's Maandags om 11 uur.

— **Drenthe.** Het Dagelijksch Bestuur van het Drentsch Landbouwgenootschap is gemachtigd om zoo mogelijk in Assen een cursus in hoefbeslag in het leven te roepen en te trachten de hiervoor benoodigde gelden bijeen te brengen.

— **Overijssel.** De kalkoenen zijn vrijwel overal aan het verdwijnen, maar bij de op 3 en 4 April in Overijssel gehouden keuringen voor inschrijving van merriën in de stamboeken der Nationale Vereeniging bleek, dat op het Kampereiland de kalkoenen nog min of meer algemeen in gebruik zijn. Als zij ergens in de wereld overbodig en bovendien nadeelig voor het paard en schadelijk voor den eigenaar zijn, dan is het zeker op het vlakke Kampereiland met zijn weiden en grintwegen.

— **Chronische straalbeenskreupelheid.** Dr. Julius Kurth heeft in „Der Hufschmied” over dit onderwerp een paar artikelen geschreven, waarin ook de meeningen van verschillende geleerden omtrent de oorzaken, verschijnselen en behandelingsmethoden van die ernstige kreupelheid worden weergegeven. Dergelijke artikelen hooren o. i. meer thuis in een tijdschrift voor diergeneeskunde, al zit die kreupelheid dan ook in den hoef. De volgende opmerking van Prof. Schwendimann verdient voor de praktijk wel de aandacht: Een steile kootstand met spoedig daarop volgende steilen hoefvorm gepaard aan een gewelfde zool, een eenigszins verschrompelden hoef met kleine ringen naar de verzenen loopende, deze verschijnselen wijzen op een straalbeenskreupelheid, als voor een en ander geen andere duidelijke oorzaken waarneembaar zijn. Als hulpmiddel voor verdere onderkenning wijst Schw. op het onderleggen van een balkijzer en het besproeien van den hoef met koud water waarna het kreupel gaan duidelijker wordt.

— **Nieuwe vinding.** De onderwijzer in practisch hoefbeslag Aug. Stürenberg te Minden i. Westfalen wijst er in hetzelfde blad op, dat het duidelijk maken van de begrippen hoef- en voetas bij leerlingen dikwerf op moeilijkheden stuit. Hij heeft nu een „toonhoekmeter” uitgevonden, waarmede de afwijkingen meer aanschouwelijk kunnen worden verduidelijkt. Het instrument lijkt in hoofdzaak op een vlakke plaat met graadmeter en oplopende platte stang, die twee scharnieren bevat ter hoogte van den kroonrand. Hierdoor is zoowel de afwijking van ter zijde als van voren gezien te verduidelijken. Het instrument kost f 18. Veel verkoop verwachten wij er niet van.

— **Te Dresden** werden door de van Staatswege aangewezen examencommissie gedurende 1926 geëxamineerd 165 leerlingen der hoefsmidschool te Dresden en 82 smeden die aan die instelling geen onderwijs genoten. Van die 165 slaagden 126 als „geëxamineerd hoefsmid (met lof)” en 37 als „geëxamineerd hoefsmid”. Van genoemde 82 zijn 3 geslaagd als „geëxamineerd meester-hoefsmid” (2 na herhaald examen) en 49 als „geëxamineerd hoefsmid”. Van de eerst niet geslaagde 30, verwierven na herhaald examen nog 8 het radicaal als „geëxamineerd hoefsmid”, en bij het voor den 3den keer afgelegde examen nog 2.

INGEZONDEN STUKKEN

DE BEREDEN OFFICIEREN EN HET HOEFBESLAG.

Het artikel onder hetzelfde hoofd van collega T. D. S. in de vorige aflevering van dit maandblad geeft mij aanleiding dit onderwerp ook eens aan een korte bespreking te onderwerpen.

Ik voel me daartoe gedrongen, omdat ik me tot mijn spijt niet geheel kan vereenigen met de gedachte, die in dat artikel is neergelegd.

Waar collega S. het voorrecht geniet mede te mogen werken aan de opleiding der jonge beroepsofficieren, is aan mij de taak opgedragen het vak paardenkennis te onderwijzen aan de aanstaande reserve-officieren der Bereden Artillerie en als zoodanig moet ik opkomen tegen de portée van het artikel van collega S. als zouden de bereden officieren krachtens die opleiding *deskundigen* zijn op het gebied van het hoefbeslag.

Om dit te motiveeren ben ik zoo vrij hier mede te deelen wat ik in den beperkten tijd, die mij voor het vak paardenkennis is toegemeten (1 wekelijksch lesuur van 50 minuten) van het onderdeel „hoefkunde en hoefbeslag” kan behandelen.

Als leidraad wordt gebruikt de Handleiding tot de Paardenkennis ten behoeve van Onderofficieren en Korporaals door L. J. M. Rijnenberg. Het is echter noodig gebleken bepaalde gedeelten aan te vullen en uitvoeriger te bespreken.

Met behulp van verschillende preparaten kan dan een vrij goed beeld worden gegeven van den anatomischen bouw van den ondervoet. Ook de hoorn-groei wordt hierbij besproken. Vervolgens wordt gewezen op het feit, dat tijdens de beweging, dus gedurende de belasting en ontlasting vormveranderingen in den hoef plaats grijpen en dat de kennis van de werking van dit hoefmechanisme de basis vormt voor een rationeele uitvoering van het hoefbeslag.

Na het doel van het hoefbeslag te hebben verklaard, wordt het hoefijzer

besproken en worden de eigenschappen vermeld, waaraan dan in het bijzonder het militaire zomer- en winterbeslag moeten voldoen.

Nu volgt de bespreking over de praktische uitvoering van het beslag n.l. de redenen tot vernieuwing, het afnemen van het oude ijzer, het besnijden van den hoof, het richten en het passen van het ijzer en het afwerken van den hoof. Aan alle leerlingen wordt gelegenheid gegeven een praktische demonstratie in de smederij bij te wonen, waarbij dan tevens het uit de hand smeden van een hoofijzer wordt vertoond. Ten slotte wordt nog een collectie bijzondere hoofijzers gedemonstreerd.

Mag nu na het geleerde worden aangenomen, dat een reserve-officier in staat is of zal worden het hoofbeslag praktisch te beoordeelen? Dit is de vraag, die hier allereerst moet worden beantwoord. De wijze, waarop pas beslagen paarden moeten worden nagezien, wordt ook een keer getoond. Bovenstaande foto heeft daarop betrekking. Het betreft hier natuurlijk in hoofdzaak een controle of het beslag overeenkomstig het „Voorschrift Hoefbeslag” is uitgevoerd. Ik geef daarbij den leerlingen in overweging de volgende vragen te beantwoorden:

1. Heeft de stand geen verandering ondergaan door onoordeelkundig besnijden van den hoof?
2. Heeft het ijzer den vorm van den draagrand en loopt het in het verzengedeelte voldoende wijd uit?
3. Zijn de takken lang genoeg?
4. Past het ijzer volkomen aan de draagvlakte?
5. Is de straal niet te veel besneden en ligt deze vrij van het ijzer?
6. Is de lip juist aangebracht?
7. Zijn de nieten op de juiste hoogte en goed geborgen?
8. Is het paard niet kreupel en zet het in stap en in draf de hoeven vlak op den grond?

In absoluut normale gevallen zullen zij deze vragen wel ongeveer kunnen beantwoorden, maar toch zullen ook deze reserve-officieren in de practijk, om de woorden van collega S. te bezigen, als ter zake weinig onderlegd moeten worden aangemerkt. Ik houd hen dit zelfs voor om eventueele verkeerde opvattingen daaromtrent te voorkomen en geef hun in overweging zich steeds te beroepen op den paardenarts. Het geleerde heeft echter een andere nuttige zijde, waarop ook collega S. met recht gewezen heeft en waarop nooit voldoende de nadruk kan worden gelegd, n.l. dat een goed hoofbeslag van onschatbaar belang is voor de gebruikswaarde van het paard in het bijzonder en voor de marschvaardigheid van den troep in het algemeen. Waar dit ten volle wordt beseft, zal ook geen enkel reserve-officier gedoogen, dat het hoofbeslag ook maar eenigermate wordt verwaarloosd.

Het onderwijs der cadets aan de K. M. A. is natuurlijk uitgebreider en meer intensief. Het is ook bekend, dat collega S. er veel werk van maakt en dat verdient alle waardeering, maar toch houd ik staande, dat in het algemeen een beroepsofficier (uitzonderingen natuurlijk daargelaten) in de practijk op den naam deskundige geen aanspraak kan maken. Dit is niet mogelijk en ook volstrekt niet noodig. Niet mogelijk, omdat dit een speciale studie eischt gepaard aan een grondige praktische ervaring en niet noodig, omdat het leger over een corps paardenartsen beschikt, die door hunne studie op dit terrein deskundig moeten zijn.

Ook heb ik bij de jongere officieren nooit een bijzondere belangstelling voor

het hoefsmidsvak opgemerkt en dat een luitenant in de smederij practisch werkte, zal wel als een op zich zelf staand feit moeten worden beschouwd. Maar al moge de enkeling zich voor het hoefbeslag interesseeren en daarin een aparte kennis verwerven, we mogen dan nog niet gaan generaliseeren en de verhouding tusschen den militairen hoefsmid en zijn commandant in het algemeen als een deskundige bestempelen.

En dan ten slotte de heilzame invloed, die van den bereiden beroepsofficier op de uitoefening van het hoefbeslag buiten het leger kan worden verwacht en de verbreiding van juiste begrippen over de beteekenis van een goede hoefverpleging. Hier sta ik werkelijk wat sceptisch tegenover. Behoudens het geciteerde geval van een officier, die het leger trouwens heeft verlaten, en misschien nog enkele andere gunstige uitzonderingen, bestaat er volgens mijn weten in dien zin weinig contact tusschen de militaire wereld en de burgerlijke, hier dan speciaal de landbouwkringen. Wel zou men dit kunnen zeggen van de aanstaande reserve-officieren, die in veel grooter getale worden opgeleid ($\pm$ 80 p. jaar) die allen weer in de burgermaatschappij terugkeeren en waaronder er velen zijn, die later op het gebied van den landbouw of wat daarmee verband houdt een meer of minder leidende rol gaan spelen.

Bennekom.

Dr. C. Brands.

PERSOVERZICHT.

— *Stalen spoorwegrijtuigen.* De Pennsylvania Spoorweg Mij., welke sinds het jaar 1907 geen houten personenrijtuigen meer in dienst heeft gesteld, heeft thans besloten voldoende nieuw stalen materieel te bestellen, om alle houten rijtuigen buiten dienst te kunnen stellen. Dit geldt zoowel voor de treinen der gewone dienstregeling als voor de vacantietreinen naar de badplaatsen. Men schat, dat hiermede een bedrag van circa 20 millioen dollar gemoeid zal zijn.

De Maatschappij heeft orders geplaatst voor de levering van 300 personenrijtuigen, elk ruim 23 meter lang, 210 bagagewagens, 20 gecombineerde personen- en bagagerijtuigen, alles voor het einde van dit jaar af te leveren.

Deze spoorwegmaatschappij heeft thans reeds de beschikking over ruim 4500 stalen personenrijtuigen en 547 stalen koelwagens. (N. R. C.).

— *De Deutsche Ruwijzer-Bond* heeft besloten de prijzen onveranderd te laten. De buitenlandsche afzet is weder onbevredigend; de binnenlandsche afzet is wel tengevolge van de jongste omvangrijke aankopen verminderd, doch men verwacht voor de loopende maand Maart een verbetering. (Idem).

— C. J. Vanblad beschrijft het gebruik van den koelbak, niet alleen voor het afkoelen van tangen en het temperen van het vuur doch als een hulpmiddel bij het aanbrengen van stoot en kalkoenen. Hij maakt het ijzer warm in den toon, koelt het dan af tot aan de 2 eerste nagelgaten, zet het recht op het aambeeld, geeft het een paar slagen en brengt het aldus in den gewenschten vorm. Bij een langen en spitsen hoefvorm verwarmt hij de

takken, koelt daarna den buitenrand af, legt het ijzer op den hoorn en brengt het in den goeden vorm. Hij geeft daarvan als voordeel aan dat de rits er niet onder lijdt.

— Het October-nummer van „Der Hufschmied” bevat vooreerst een artikel over Prof. Dr. Edelmann met portret, ter herdenking van diens 25-jarige ambtsvervulling als veterinaire-inspecteur. Buiten zijn overige verdiensten wordt hem lof toegezwaaid voor de krachtige behartiging van het hoef-smidsvak en van de belangen der hoefsmeden in Saksen, waar hij ook tal van jaren de hoefbeslagexamens mede afnam.

— Löwe geeft een artikel, dat nog vervolgd wordt, over eenige merkwaardige middelen tot beschutting van de hoeven en klauwen. Hij zegt dat reeds in de oudste tijden veel aandacht is geschonken aan de hoeven en klauwen van onze gebruiksdieren en verwijst naar een aantal spreekwoorden en uitdrukkingen die daarop betrekking hebben.

Het meest karakteristieke van deze is wel de Engelsche uitdrukking „no foot — no horse”, d.w.z. „geen hoef — geen paard”. Benjamin Franklin is de zegsman van „door het verlies van een nagel ging een ijzer verloren en hierdoor werd het paard onbruikbaar, met als gevolg dat de ruiter door den vijand werd ingehaald en verslagen”. Ook de Spanjaarden hebben een dergelijk gezegde, terwijl de groote Grieksche veldheer en staatsman Xenophon in zijn boek „Hippiarhikos” schreef „Gij moet al uwe opmerkzaamheid richten op de hoeven van uwe paarden, zoodat deze in staat zullen zijn ook op harden en ruwen bodem te loopen; want gij moet wel bedenken dat als gij onder het rijden met de hoeven gaat sukkelen, het paard verder nutteloos voor u is. In zijn boek over de rijkunst, drukt hij dit nog kernachtiger uit en zegt: „een huis dat een heel mooie gevel heeft doch waarvan de fundamenten niet deugen, is niets waard en zoo deugt ook een oorlogspaad totaal niet wanneer de hoeven niet goed zijn, al heeft het paard nog zoo'n mooien lichaamsbouw”. Men zag in vroegere tijden het belang van goede hoeven des te meer in, omdat men het hoefbeslag toen nog niet kende, althans niet in dien zin als tegenwoordig, en zoo moest b.v. Alexander de Groote vaak zijn cavalerie thuis laten en bij het gevecht uitschakelen omdat de hoeven zoo sterk waren afgesleten dat de paarden geen voet meer konden verzetten. Ook is bekend dat Hannibal voor het grootste gedeelte zijn Numidische ruitery verloor toen zij de moerassen van de Arnus moest doortrekken en hij de paarden niet beschutten kon tegen vergiftige beten van insecten in de kootholten en op de kronen. Een dergelijke tegenslag ondervond Mithridates, de 4^e koning van Pontus, in zijn derden oorlog tegen de Romeinen. Hij belegerde den Consul Aurelius Gotta in Kyzikos en stuurde toen alle paarden der ruitery naar Bithynië om daar op de malsche weiden te grazen en teneinde de hoeven te doen aangroeien die door de lange marschen totaal afgesleten waren. Het gevolg hiervan was echter dat Lucullus met zijn leger de stad kwam ontzetten en Mithridates machteloos was, vluchten moest en totaal verslagen werd. Ook uit de middeleeuwen zijn vele voorbeelden aan te halen waarbij het krijgsgeluk keerde door den slechten toestand waarin de hoeven der paarden gekomen waren. En ook in het begin der negen-

tiende eeuw was het nog niet veel beter en zoo schrijft de bekende Fransche geschiedschrijver Thiers de noodlottige terugtocht van het leger van Napoleon uit Rusland toe aan het gebrek aan hoefijzers en hoefnagels, waardoor de paarden niet meer beslagen konden worden en onbruikbaar waren in de met sneeuw en ijs bedekte velden van Rusland; het grootste gedeelte der cavalerie, artillerie, en treinen gingen hierdoor verloren.

— Men vindt in menig boek over landbouw en paardenfokkerij aanwijzingen omtrent de verzorging der hoeven. De bekende Romeinsche landbouwschrijver Columella zegt:

De paardenhouder moet dikwijls in den stal komen en er vooral op letten dat het vak, waarin het paard staat, geen kuilen vertoont en niet van zacht hout is gemaakt.

Men moet de standplaats maken van zeer harde eikenblokken welke een aaneengesloten vlak vormen; dan worden de hoeven zoo hard als steen. Ook geeft hij den raad slechts met paarden te fokken, die harde en steile hoeven hebben, met holle zool, ronden vorm en van niet te grooten omvang. Hij raadt aan om het veulen, als het een jaar oud is, naar bergweiden te sturen waar de bodem hard is. Xenophon geeft verder aan om de paarden bij het poetsen buiten te brengen en te plaatsen om een terrein met vuistgrootte steenen. Eigenaardig is het dat ditzelfde heden ten dage in Mexico nog gedaan wordt. De beroemde Grieksche veearts Absyrtus, die zooals men tegenwoordig zou zeggen „legerpaardenarts” was in het Oost-Romeinsche leger en ook de bekende West-Romeinsche paardenarts Vegetius Renatus zeggen beiden in hunne nagelaten geschriften: het is van veel meer belang te trachten de hoeven van de paarden goed te houden dan ziekten te genezen.

Reeds Vegetius geeft aan om de paarden op een standplaats te zetten van hard eikenhout, waarin een goot is aangebracht zoodat de urine niet kan blijven staan en nadeelig op de hoeven kan inwerken. Verder schrijft hij voor om de hoeven zorgvuldig te wasschen en van mest te reinigen en daarna met vet in te wrijven.

ADVERTENTIEN.

WORDT GEVRAAGD, direct of later:

EEN BEKWAAM HOEFSMID,

loon f 30 per week; met proef-ailegging.

J. A. TANGELDER, Onderwijzer Hoefsmid, Duiven.

Beklante Hoefsmederij te koop

in een der Zuid-Hollandsche steden. Boven de smederij flink woonhuis. Gedeelte der koopsom kan eventueel voor hypotheek dienen.

Br. fr. onder no. 2, Bureau „De Hoefsmid”, Wagenstraat 70, den Haag.

Huet, Majoor-Paardenarts, Directeur der Hoefsmidschool te Amersfoort.

Na dezen eervollen „Staat van dienst” zij nog vermeld dat Prof. Kroon in 1922 een uitnemende voordracht hield over cursussen in hoefbeslag, gehouden te Utrecht voor dierenartsen-leiders en onderwijzers in practisch hoefbeslag aan genoemde cursussen. Terecht besloot de „Vereeniging voor Onderwijzers in practisch hoefbeslag” in 1926 om Prof. Dr. Kroon te benoemen tot eere-voorzitter van hare Vereeniging.

Prof. Kroon bevorderde in 1927 de oprichting van voorbereidende cursussen voor aanstaande hoefsmeden en schreef in den loop der tijden ettelijke artikelen betreffende onderzoekingen op het gebied der hoefkunde en van het hoefbeslag, meest alle gepubliceerd in het Tijdschrift voor Diergeneeskunde, waarvan Prof. Kroon ook een der redacteuren is. R e d.

WORDEN DE VERZENEN MEER OF MINDER BELAST DOOR HET AANBRENGEN VAN KALKOENEN ?

De heer H. K e r c k h a e r t te *Stoppeldijk* heeft hierover in de algemeene vergadering, 28 Januari '28 te Utrecht, het volgende gesproken:

Het vorig jaar is door Dr. v. d. Plank op onze jaarvergadering eene inleiding gehouden over de belasting van den hoef, in de achterste hoefhelft, bij verhooging der verzenen. Dr. v. d. Plank zeide deze zaak ter sprake te brengen, naar aanleiding van een meeningsverschil tusschen de leden der examencommissie. De geachte spreker kwam tot de conclusie, dat bij verhooging der verzenen de last meer op den toon werd overgebracht. De heer Schieman, hoewel voor hem den tijd ontbrak deze kwestie uitvoerig te bespreken, gaf als zijn meening het tegenovergestelde te kennen. Ik heb toen, hoewel ook mij den tijd ontbrak, mij, wat de hoofdgedachte betrof, voor de meening van Dr. v. d. Plank uitgesproken. Ik herinner mij nog de woorden van Mijnheer Heidema toen de heer Schieman en ik gereed stonden te vertrekken. Deze zeide: „U moet beiden maar eens kalm over deze zaak denken en spreken.” Ik geef den heeren de verzekering dat wij het in den trein al spoedig over dit onderwerp hadden. Het bleek ook direct dat wij elkaar niet goed hadden begrepen.

Bij mij zat de gedachte voor, dat het de bedoeling was, wat zal men doen om de last meer op den toon over te brengen ? Des heeren Schieman's bedoeling scheen anders. Hij zei, de bedoeling te hebben, wanneer men bij een paard de verzenen verhoogt, en het paard plaatst den voet in dezelfde lijn neer, dat dan de verzenen ook meer worden belast.

Wij willen nu, geachte vergadering, deze beide gedachten eens afzonderlijk bespreken, daar volgens mijne meening, wanneer men de verzenen verhoogt, het paard veelal zijn beenen iets meer onder zal brengen. Wij willen U echter direct zeggen, dat wij niet de meening zijn toegedaan, U hier iets nieuws te gaan vertellen, of op wetenschappelijke gronden U een of ander te willen bewijzen, neen het is alleen U datgene mede te deelen, wat wij door onderzinking hebben geleerd. Het mag wel als algemeen bekend worden aangenomen dat vooral aan paarden, waarvan men op grond van hunne afstamming of bouw verwachtingen heeft voor de toekomst, aan deze dieren meer dan gewone zorg wordt besteed. Deze zorgen strekken zich ook uit tot de hoeven.

Dr. H. M. KROON,
Hoogleeraar aan de Rijks-Universiteit te Utrecht en Directeur
v/h. Instituut voor Hoefkunde.

In den tijd dat ik nog als practisch hoefsmid werkzaam was, vooral in de oorlogsjaren, werd in onze omgeving veel zorg besteed aan het opfokken van jonge paarden. Als men dan, zooals ik meermalen heb gedaan, met een of meer fokkers voor gezamenlijke rekening hengstveulens kocht, om deze te trachten op te fokken voor dekhengst, was als van zelf sprekend de zorg voor de hoeven en standen voor mijn rekening. Onnoodig te zeggen, dat men aan veulens met afwijkende standen de meeste aandacht moet schenken. Wij hebben de ondervinding, dat door goed en regelmatig besnijden of soms aanbrenge van abnormaal beslag men veel verbetering kan bekomen, mits men bij de dieren op zeer jeugdigen leeftijd daarmede begint.

Wij kennen wel vooraanstaande hengsten, die zonder goede hoefverzorging in hun jeugd het niet tot dek- of premiehengst zouden hebben gebracht. In hun afstammelingen zijn echter meestal de oorspronkelijke stand en gang wel te herkennen. Wij zouden daarom wel de vraag durven stellen, of de door buitengewoon besnijden of aanbrenge van abnormaal beslag verkregen verbeteringen wel in het belang van de fokkerij zijn? Het zou o.i. gemakkelijker zijn, zonder deze buitengewone bewerkingen, den stand en gang, in verband met den erfelijken aanleg, te beoordeelen.

Neem me niet kwalijk Heeren, dat ik hier een oogenblik van ons eigenlijk onderwerp ben afgedwaald.

Wij willen thans een paar standen bespreken die verband houden met de belasting van den hoef in de achterste hoefhelft. Wij hebben b.v. een veulen dat onderstandig is, waarbij de meeste belasting op de voorste hoefhelft (toongedeelte) valt. Het besnijden is al zeer eenvoudig: de verzenen sterk inkorten. Zouden nu de verzenen door het inkorten niet ontlast worden? Voorzeker ja! Wat gebeurt nu echter verder. Wanneer dit veulen na het besnijden den voet neerzet, zal het soms voorkomen, dat de verzenen den bodem niet raken, dus geheel geen tegendruk hebben en hierdoor ontlast zijn. Het veulen voelt nu iets ongewoons en moeilijks, en zal zelf trachten hierin verbetering te brengen, door zijn beenen meer voorwaarts te plaatsens, tot het voelt dat het weer gelijkmatig belasting heeft. Dit alles zal nu wel niet direct gebeuren. Toch geven wij de verzekering dat, wanneer tijdig en geregeld het besnijden wordt herhaald, verbetering wordt verkregen. Wanneer nu deze verbetering na korteren of langeren tijd is bereikt, zullen, doordat de stand door het voortbrengen der beenen is gewijzigd, de verzenen *meer dan vroeger* worden belast.

Een tweede veulen heeft b.v. juist een tegenovergestelden stand, dus gestrekten stand met, zooals wij leerden, lage verzenen en lange hoeven met schuin verlopenden wand.

Men zal in zoo'n geval niet beginnen om de verzenen, die toch reeds laag zijn, nog in te korten, neen, men kort den toon zooveel mogelijk in. Het is ons ook hierbij voorgekomen, dat na het besnijden het veulen niet meer met de toonen den bodem raakte, dus hier het tegenovergestelde als bij het eerste; de belasting kwam dan geheel op de verzenen. Het beestje zal hier zelf weer verbetering zoeken en de door het besnijden overbelaste verzenen ontlasten door de beenen meer onder zich te plaatsens. Wanneer ook hier weer geregeld wordt besneden, komt verbetering en zal de toon, doordat de beenen meer onder het lichaam werden geplaatst, sterker worden belast.

Wij meenen in het vorenstaande te hebben uiteengezet, dat het wel mogelijk is veranderingen in de belasting van den hoof te brengen, en dat door b.v. de verzenen te verhoogen de stand zich wijzigt, meer onderstandig wordt en hierdoor de verzenen worden ontlast. Nu ligt het toch voor de hand, dat men niet zonder meer kan zeggen, dat men de verzenen moet verlagen om meer belasting op den toon te krijgen of omgekeerd, of dat men door de verzenen te verhoogen deze altijd meer belast. Het zijn allemaal dingen die van veel omstandigheden afhankelijk zijn.

Wij willen nu eens nagaan wat er gebeurt wanneer wij bij een paard de verzenen verhoogen door het aanbrengen van kalkoenen of verdikte takken.

Wij stellen ons voor een paard met normalen stand, hoof en koot in één lijn, een hoek makende met den bodem zooals dit wordt vereischt, het been loodrecht onder het lichaam geplaatst. Nu gaan wij dit paard beslaan met kalkoenen of met een andere verhooging aan de verzenen. Wat zal nu gebeuren?

Wanneer het een paard is met veerkrachtige kooten, goede kronen, zal, wanneer het been weer loodrecht onder het lichaam wordt geplaatst, de koot iets meer doortreden en daardoor ook de last iets meer op de achterste hoefhelft neerkomen.

Dus in dit geval meer belasting op de achterste hoefhelft door verhooging der verzenen, zooals door den heer Schieman bedoeld. Wanneer dit paard nu maar eenige last of meerderen druk gevoelt, zal hij veelal den lichaamslast verplaatsen door den stand iets onder te brengen. Door het meer onderbrengen zal de last als vanzelfsprekend meer op den toon vallen. De hoefsmid, die nauwlettend toeziet, zal ook wel eens hebben opgemerkt dat wanneer hij een paard had beslagen met rechte voetas, doch door den toon in te korten, dit paard na het beslaan een iets gebroken voetas had naar voren. Den anderen dag was de voetas weer recht. De oorzaak hiervan is o.i. dat dit paard den lichaamslast iets verplaatst. Dat vele paarden hun stand en gangen veranderen door verschillend besnijden of aanbrengen van abnormaal beslag, acht ik van algemeene bekendheid. Hoefsmiden, die veel concourspaarden beslaan en hierop nauwkeurig letten, zullen dit bevestigen. Wij geven daarom als onze meening te kennen dat door verhooging der verzenen een directe meerdere belasting ontstaat, wanneer het paard zijn been of beenen in de vroegere richting plaatst, doch dat in vele gevallen het paard, wanneer men de verzenen verhoogt, de lichaamslast door onderbrengen der beenen iets zal verplaatsen en daardoor de verzenen weer regelmatig zijn belast, doch doordat de hoof in een steileren stand is gebracht de verzenen minder zijn belast.

Er is o.i. nog een andere factor waardoor de lichaamslast meer op den toon wordt overgebracht en die wellicht nog van meer belang is dan het verhoogen der verzenen. Ik wil deze uiteenzetting echter overlaten aan den heer Schieman, maar wel met een enkel woord zeggen waarom met beslag met kalkoenen of verdikte takken veelal slechte resultaten worden bereikt. Het zijn bijna zonder uitzonderingen hoeven met lage verzenen, die men daarmede tracht te verbeteren. Nu zijn hoeven met lage verzenen ook meestal plathoeven. Als een paard met plathoeven onbeslagen loopt, wat zien wij dan? Dat de zwaarte van den lichaamslast niet alléén door den wand wordt gedragen, doch wand, zool en straal elk een gedeelte daarvan. Als men nu bij de plat-

hoeven ijzers gaat onderleggen met kalkoenen en afhelling, dan zal de wand alléén worden belast en hiervoor niet bestand blijken. De druk op den schuin verloopenden hoornwand zal zoo groot zijn, dat deze begint uit te buigen, waardoor losse wand ontstaat en doordat de zool geen steun meer vindt tegen den bodem, zal deze vlakker worden. Wanneer men bij plathoeven verbetering wil aanbrengen of ze althans niet slechter wil maken, dan dient in de eerste plaats gezorgd te worden dat wand, zool en soms ook de straal hun aandeel in het gewicht blijven dragen, wat het eenvoudigst te bereiken is door het gebruiken van breede hoefijzers (met soms breede balken — Belgisch balkijzer), met niet meer afhelling dan noodig is om druk op de zool te voorkomen. Als een afhelling noodig is, moet deze vanaf de nagelgaten beginnen en zóó zijn aangebracht dat wanneer de hoef wordt belast de zool steun krijgt op het ijzer. Vooral geen randjes-afhelling, die in de practijk absoluut geen nut heeft, maar dikwijls den smid kreupele paarden bezorgt. Wij hebben ook meermalen geconstateerd dat, wanneer de zool meedraagt, deze ook steviger wordt. (Iets om uit te zoeken voor de toekomst of door meerderen druk ook meer groei ontstaat?). Ons land is veelal laag gelegen en vochtig. Meer dan in eenig ander land zouden wij hier, om goed hoefbeslag te leveren, gebruik moeten maken van breede ijzers, maar dan deze weer niet bederven door het aanbrengen van een ondoelmatige afhelling.

Wij zijn mijne heeren aan het eind van onze korte uiteenzetting en hopen dat U het eenigszins op prijs stelt, in deze vergadering onze meening hebben durven kenbaar te maken. Moge dit voorbeeld door meerdere collega's worden nagevolgd, waardoor onze jaarvergadering belangrijker en aantrekkelijker zal worden.

Aan het bestuur onzen dank voor de ons gegeven gelegenheid om hier het woord te mogen hebben!

DE BEVORDERING DER STAMBOEKKEURINGEN RAAKT OOK UW BELANG!

Hoe zoo, hoor ik na bovenstaand opschrift te hebben gelezen, al menig hoefsmid vragen. Zij die werkelijk reeds voldoende aanraking met vooruitstrevende paardenfokkers hebben, behooren niet tot deze vragers. Zij *weten* dat het bovenstaande in algemeenen zin juist is.

De steun die de Staat, de Provincies, benevens enkele Vereenigingen en particulieren aan de paardenfokkerij verleen, treedt het duidelijkst aan den dag bij de premiekeuringen en bij het onderwijs aan verschillende inrichtingen en cursussen. De deelneming aan de premiekeuringen is echter uitsluitend opengesteld voor driejarige en oudere stamboekpaarden, en verder voor jongere dieren ingeschreven in een veulen- of hulpveulenboek. De stamboekkeuringen zijn *niet* in handen van de Overheid, doch uitsluitend in die van vereenigingen van fokkers, al worden zij wel bevorderd door vorengenoemde bepaling ten opzichte van de deelneming aan de premiekeuringen. De fokkers houden derhalve op eigen kosten als het ware een voorkeuring, uit welke

beperkte hoeveelheid paarden de jury's voor de premiekeuringen de huns inziens beste exemplaren primeeren.

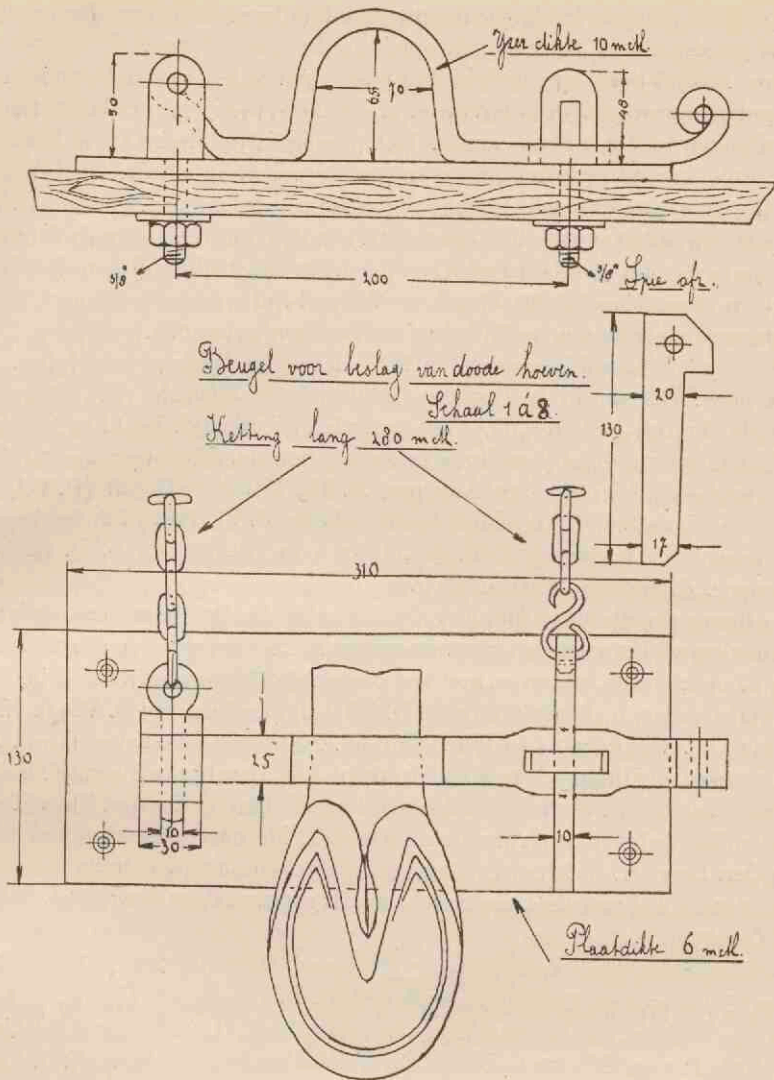
Het is een bekend feit dat aan de betere exemplaren de meeste zorg wordt besteed. Deze zorg heeft ook betrekking op de hoeven en het beslag. De eigenaars weten heel goed dat de hoeven bij goede verzorging en bij doelmatig beslag den besten indruk kunnen maken. En als zij met hunne paarden naar de stamboek- of premiekeuring gaan, dan zetten zij in den regel alle zeilen bij om het gewenschte doel te bereiken. Dan wordt niet zoo veel als anders op wat extra kosten gezien en er zijn smeden die heel wat extra werk hebben tegen die keuringen en hierdoor ook extra verdienen.

Niet alle smeden hebben evenveel kijk op een paard. Zij die in dit opzicht op den voorgrond staan, kunnen dikwerf de eigenaren bovendien met goeden raad van dienst zijn, de aanbieding op de stamboekkeuringen bevorderen en hierdoor de paardenfokkerij in het algemeen en de belangen der eigenaars en van zich zelf steunen. De aandacht te vestigen op dit feit, ligt in de bedoeling van dit artikeltje. Laat men voor zich zelf een en ander overwegen en . . . . toepassen. Hierbij behoort ook in aanmerking te worden genomen dat een aanraden om met een merrie naar de stamboekkeuring te gaan, alleen dan tot dankbaarheid leidt als de eigenaar op zoo'n keuring succes heeft. Als het gehalte der merrie niet opvallend goed is, dan is voorzichtigheid bij de opwekking geboden. En zoo de smid zich uit een oogpunt van paardenkennis wat zwak gevoelt, laat hij zich dan alleen bepalen tot zooveel mogelijk de aandacht vestigen op de te houden stamboekkeuringen in zijn streek. Mocht iemand de data dezer keuringen niet kennen en lust gevoelen in bovenstaanden zin medewerking te verleen, dan worden inlichtingen daarover steeds gaarne door ons verstrekt, en ongetwijfeld ook gaarne door de onderscheidene secretarissen van de provinciale stamboeken of stamboekafdeelingen. Krui-singsproducten van trek- en tuigpaard worden niet opgenomen, al glipt er hier of daar nog wel eens een enkele tusschen de mazen door. R e d.

BEUGEL TOT HET BEVESTIGEN VAN DOODE HOEVEN OP EEN WERKBANK.

Reeds geruimen tijd geleden had ik het genoegen dat de Hoefsmidschool te Amersfoort bezocht werd door eenige onderwijzers in practisch hoefbeslag, welke zelf les gaven aan cursussen. Hun aandacht viel o.a. op de wijze van bevestiging der doode hoeven op de hiervoor gebruikte werkbank, welke bevestiging zij zeiden te verkiezen boven de elders in gebruik zijnde methoden. Meenende ook andere practici hiernede van nut te kunnen zijn, voeg ik hierbij een projectie-teekening, welke het een ieder smid gemakkelijk zal maken deze beugels zelf te vervaardigen. Opgemerkt wordt nog dat de afsluiting niet altijd met de spie plaats vindt, doch bij hoeven afkomstig van groote paarden met dikke kooten, vaak slechts een hoefnagel tot afsluiting wordt gebezigd, terwijl omgekeerd, bij hoeven met dunne kooten, onder den beugel een rasp of ander voorwerp wordt gestoken tot steviger opsluiting en vaster aandrukken van den beugel.

Deze beugels zijn reeds tientallen van jaren in gebruik bij de Hoefsmid-
school en hebben tot heden altijd reden tot tevredenheid gegeven. G. H.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— Hoefsmidsechool te Amersfoort. In Maart en April is examen afgenomen en zijn als hoefsmid geslaagd de dienstplichtigen der artillerie: G. Maatjes — C. Reeder — A. F. v. d. Vliet — H. J. E. Rolffs — J. Meyer — W. Brouwer — C. Donkersloot — G. R. H. Jansen — J. L. de Troye — P. van Rugge — H. Semmelink — D. Douwma — J. Kwint — G. Dam — S. de Groot — J. Bergsma — J. Duisternaat — H. Spaan — en de reserve-hoefsmeden A. J. J. Bourgogne — M. v. d. Broek — P. Jansen en T. Hofman.

Aan allen is een diploma toegekend.

Op 3 Mei zijn als leerling aangenomen 16 dienstplichtigen der artillerie, welke gedurende elf maanden in opleiding kunnen blijven.

Deze maand heeft een uitbreiding plaats gevonden van het aantal vuren; tot heden waren er 9 dubbel-vuren en 4 enkel-vuren; deze enkel-vuren zijn nu uitgebouwd tot dubbel-vuren. Het gevolg is dat het aantal leerlingen uitgebreid kan worden met 8 en nu op 55 gebracht wordt. Op 4 Juni a.s. wordt een nieuwe cursus begonnen met reserve-hoefsmeden. G. H.

— **Overgangsexamens.** Ten overstaan van de Commissie voor de Cursussen in Hoefbeslag uit de Geldersch-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw werd op respectievelijk 10 Maart en 7 April het overgangsexamen aan de cursussen in hoefbeslag te Zutphen en Arnhem gehouden.

De volgende kandidaten werden tot het tweede leerjaar toegelaten:

Zutphen. Dorrestein te Lochem, Eelderink te Hengelo (G.), Schutte te Groenlo, Tuitert te Laren (G.). Voorwaardelijk geslaagd: Brokken te Warnsveld, Huiskamp te Eefde en Rouwenhorst te Ruurlo. Afgewezen 2 kandidaten.

Arnhem. Th. H. Bolder te Angeren, B. Th. Eltink te Gendt (O. B.), J. S. Uijen te Nijmegen, G. Kerkhof te Groesbeek, J. H. Salemink te Angeren. Voorwaardelijk geslaagd: J. P. Hendriksen te Huissen en L. B. Sesink te Zevenaar. Afgewezen 2 kandidaten.

— **Cursus hoefbeslag Emmen.** Op Zaterdag 14 April werd een toelatings-examen gehouden voor den nieuwen cursus in hoefbeslag; aangegeven hadden zich 13 kandidaten, waarvan met het oog op de plaatsruimte een 3-tal moest worden afgewezen. Toegelaten zijn: D. Wiebring te Emmen; O. Vos te Nieuw-Buinen; W. Weggemans te Wachtum; W. Dijkstra te Stadskanaal; J. Keen te Drouwen; H. Behrendt te Klazienaveen; Joh. Lanting te Sleen; H. Folkerts te Stadskanaal; G. Smit te Stadskanaal en H. Plat te Borger. De vijf eerstgenoemden hebben een voorcursus gevolgd. De cursus staat onder leiding van den heer H. Vrieling te Emmen, die tevens het theoretisch onderwijs geeft, terwijl het practisch onderricht wordt gegeven door den heer J. Scholten te Wachtum.

— **Examen ter verkrijging van een Rijks-diploma als hoefsmid.** Vanaf 1 tot en met 10 Mei zijn geslaagd: C. F. van Erp te Geffen, T. G. van Neer te Windesheim, J. van Genk te Oosterhout, C. Kommers te Capelle (N. Br.), P. van Tilburg te Breda, N. D. Bakker te Zuilichem, N. J. Takken te Veenendaal, B. Teunissen te Bennekom, B. Logt te Olst, R. Kok, J. G. Burgers, beide te Wijhe, J. de Bruijn te Groot Linden, P. M. Cuypers te Gijtereren, J. Houdel te Enschede, J. Hidding te Wachtum (Dr.), J. Kiljam te den Burg op Texel, B. M. Meester te Haaksbergen, J. Scherpenhuyzen te Nederhorst den Berg, H. Rass te Emmen, J. Veenhuis te Huissen, J. Kloek te Dreischor, G. W. Eskes te Bilthoven, G. W. de Kok te Afferden, J. W. J. Mey te Beek, P. van Dijk te Beets, H. J. Degger te Abbergen, L. J. van de Zande te Ellemeet, Th. F. Oomen te Groesbeek, H. J. Bodt te Beltrum, E. P. Meyer te Purmerend, H. J. Schoppers te Varsseveld, J. Boxs te St.-Oedenrode en J. Heesbeen te 's-Hertogenbosch.

— **Tentoonstelling Utrecht Juli a.s.,** ter herdenking van het 25-jarige bestaan van den B. S. P. N. Deze tentoonstelling vindt van verschillende zijden, vooral van die der handelaren, steun van beteekenis en belooft hier-

door belangrijk te worden. In dit geval kan men op veel bezoek der smeden, uit alle provincies, rekenen.

Er is ook de mogelijkheid onderzocht of aan die tentoonstelling een centrale wedstrijd van hoefsmeden ware te verbinden. De tentoonstelling wordt gehouden in het Jaarbeursgebouw. Indien een wedstrijd van hoefsmeden veel publiek zou trekken dan moest deze vlak in de buurt der tentoonstelling plaatsvinden, alzoo op het Vreburg. Het Bestuur der gemeente Utrecht kon echter onder geen voorwaarde een deel van het Vreburg ter beschikking stellen. Er wordt nu van afgezien, ook doordat de wedstrijd heel wat uitgaven zou vorderen, die niet gemakkelijk bijeen waren te brengen.

Ideëen-prijsvraag voor een hoefbeslag of hoefbeslagbescherming waarbij het paard bij elke weersgesteldheid tegen uitglijden is beschermd, en waardoor het moderne wegdek niet of althans zoo min mogelijk wordt beschadigd.

De Bond van Smedenpatroons in Nederland schrijft in samenwerking met de Vereeniging van Rijks-Onderwijzers in practisch Hoefbeslag ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van den B. S. P. N. eene ideëen-prijsvraag uit voor het beste idee voor een ontwerp hoefbeslag of hoefbeslagbescherming, waarbij het paard onder alle weersgesteldheden voldoende tegen uitglijden is beschermd, terwijl het moderne wegdek niet of althans zoo min mogelijk door dit hoefbeslag beschadigd mag worden.

Uitvoerig programma wordt op aanvraag door het Algemeen-Secretariaat van de Jubileums-Tentoonstelling van den B. S. P. N. het Adviesbureau P. H. Hörmann te Utrecht toegezonden, terwijl de Jury en de prijzen nog nader bekend gemaakt zullen worden.

De inzendingen zullen op de Jubileums-Tentoonstelling van den B. S. P. N. van 24 t/m. 28 Juli 1928 worden tentoongesteld, en waar deze tentoonstelling bij beschikking van Z. Exc. den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid dd. 12 April '28 No. 4469 Afd. H. & N. van Staatswege erkend is in den zin van Art. 8 van den Octrooiwet, blijven inzenders van antwoorden recht op octrooi houden, ondanks deze publicatie, binnen 6 maanden na dagteekening der opening van de tentoonstelling.

De bekroonde ontwerpen dienen verder uitgewerkt te worden en op bruikbaarheid in de praktijk te worden getoetst. Hiertoe zal voorzoover de bekroning geschied van een idee, toebehoorende aan een onbemiddelden uitvinder, de nadere medewerking van de B. S. P. N., De Ver. v. Rijksonderwijzers en andere belanghebbende organisaties, zoodmede van het „Bureau voor Uitvinders" worden gevraagd. Uitdrukkelijk wordt vastgesteld, dat het bekroonde idee, eerst zijne superioriteit in de praktijk moet bewijzen, alvorens deze bekroning voor reclame doeleinden mag worden gebruikt.

PERSOVERZICHT.

— Het is den Duitschen Smedenbond na vele vergeefsche pogingen eindelijk gelukt om reductie te verkrijgen voor de spookkosten van deelnemers aan cursussen in hoefbeslag.

De redactie van „Der Hufschmied" merkt daarbij op dat een zoodanige reductie reeds tal van jaren werd verleend voor de leerlingen die een cursus in hoefbeslag volgen aan de hoefsmidschool te Dresden.

— Octrooi werd in Duitschland aangevraagd voor twee nieuwe vindingen, die ons voor Nederlandsche toestanden ook niet lijken veel toekomst te hebben.

— In Dresden is het sedert 1 April 1927 ook niet meer toegelaten om aan het examen voor gediplomeerd hoefsmid deel te nemen zonder vooraf een cursus in hoefbeslag van minstens vier maanden te hebben gevolgd.

— *Het hoefbeslag op de landbouwtentoonstellingen.* De heer S. v. Angeren schreef hierover in Oct. 1927 in het B. S. P. N. het volgende:

Wanneer we eens even terugblikken op de landbouwtentoonstellingen van dit jaar, dan zien wij enkele verschijnselen, welke er op wijzen, dat er hier of daar iets hapert.

Voor eenige jaren was de ambitie van de hoefsmeden, om deel te nemen aan wedstrijden in hoefbeslag, heel groot. Toen moesten geregeld vóór-wedstrijden worden gehouden om de beste deelnemers, welke dan aan den eigenlijken wedstrijd konden meedoen. Dit jaar was het bijv. in Venlo, Tiel, Steenberg en Axel niet noodig een dergelijken vóór-wedstrijd te houden, daar het aantal deelnemers klein genoeg was om direct met den wedstrijd te beginnen. In Enschedé is zelfs de geheele wedstrijd niet doorgestaan uit gebrek aan mededingers!

Wat kan de oorzaak zijn van dezen achteruitgang?

Het aantal paarden is weliswaar verminderd, doch niet zoo veel, dat de hoefsmeden daarvan te lijden hebben, vooral niet op het platteland, waar vandaan toch meestal de deelnemers aan wedstrijden komen. Optimisten zeggen zelfs, dat den laatsten tijd het aantal gebruiksparden weer stijgt. Dat dan ook de oorzaak van de geringere belangstelling gezocht moet worden in een grooteren achteruitgang van het vak als zoodanig, kan ik niet aannemen. Dat verder de hoefsmeden minder ambitie voor hun vak hebben, geloof ik ook nog niet, gezien het aantal deelnemers aan cursussen in hoefbeslag. Wel is de jongere generatie niet zoo fanatiek als de ouderen waren, doch gemiddeld voelen zij nog voldoende voor het door hen gekozen vak. Er moeten dus andere factoren zijn, die den achteruitgang van de wedstrijden bewerken. M.i. is de voornaamste factor daarvoor het *groot aantal landbouwtentoonstellingen met wedstrijden.*

Van vele zijden wordt aangedrongen op het centraliseeren van landbouwtentoonstellingen; de groote tentoonstelling, waar reclame gemaakt kan worden, die door buitenlanders gemakkelijk kan worden bezocht en die bijv. ook aan de verkoopers van landbouwwerktuigen de reclame gemakkelijker en goedkooper maakt; nu reizen laatstbedoelden geregeld van de ééne plaats naar de andere en maken noodwendig veel onkosten.

Het is misschien nuttig dat daarop hier ook de aandacht gevestigd wordt. Aan een groote tentoonstelling zou met kans op goed succes een goeden wedstrijd georganiseerd kunnen worden met flinke prijzen.

De versnippering, welke nu plaats vindt, werkt er beslist toe mede om een aantal deelnemers thuis te houden. Zij willen niet geregeld overal heenreizen, doch zouden op een centrale tentoonstelling (waar desnoods in verschillende klassen of groepen gewerkt kan worden) wel willen uitkomen.

Ook kunnen dan jaarvergaderingen van Vereenigingen, als bijv. de Onderwijzers in Praktisch Hoefbeslag, gedurende die tentoonstellingsdagen gehouden worden. Zoowel vergadering als wedstrijd wordt daardoor ongetwijfeld beter bezocht. In landbouwkringen wordt ook herhaaldelijk over een dergelijk plan gesproken en de behoefte aan zoo'n centrale tentoonstelling doet zich hoe langer hoe meer voelen.

Tegenwoordig krijgt men zoo den indruk, dat de landbouwtentoonstelling

gebruikt wordt om provinciaal of plaatselijk eens een paar vroolijke dagen te organiseeren. Als daaraan de behoefte groot blijkt, kan men beter royaalweg weer een kermis houden. Zuiver zakelijk bezien en met uitschakeling van provincialisme, is de centrale tentoonstelling een groot belang. Voor vele menschen moge het aangenaam zijn eens als lid van een tentoonstellingsbestuur te fungeren, daarboven moeten toch de zakelijke belangen gaan.

Wanneer een centrale tentoonstelling annex hoefbeslagwedstrijd wordt georganiseerd, geloof ik, dat een groot aantal mee zullen doen, vooral, wanneer er op hun gebied ook nog te leeren valt uit exposities van inrichtingen of handelaren.

— Uit Brussel worden nog de volgende bijzonderheden omtrent het tot stand gekomen *internationale ijzerpakt* gemeld: Elk land stort maandelijks een \$ per ton ruwijzer, dat werkelijk geproduceerd is, in een gemeenschappelijke kas. Het productieplan wordt na afloop van elk kwartaal voor elk land opnieuw vastgesteld, met inachtneming van de overeengekomen verhoudingscijfers voor de verdeeling van de totale productie.

Overschrijdt een land de vastgestelde kwartaalsproductie, dan moet per ton van deze grootere hoeveelheid 4 \$ extra worden afgedragen. Daarentegen ontvangt men 2 \$, wanneer de productie minder is geweest dan was vastgesteld. Elke drie maanden heeft er een verrekening plaats, terwijl aan het einde van het jaar de algemeene kas geliquideerd wordt. Het contract loopt tot 1 April 1931. (1 \$ = f 2.50).

Tusschentijdsche uittreding is echter toegestaan, doch eerst van 1 October 1929 af, mits vóór 1 Mei van dat jaar het verlangen daartoe is kenbaar gemaakt. Ook de regeeringen hebben het recht van opzeggen, indien er met Duitschland geen handelsverdragen worden gesloten of bestaande verdragen worden opgezegd.

(N. R. C.).

— In de „Duitsche hoefsmid” zet P. Löwe zijn artikel voort over merkwaardige sandalen voor hoeven en klauwen en behandelt de stroosandalen zeer uitvoerig. Ook het Hollandsche veenbeslag met ijzeren trippen en daarna alle modellen in gebruik zoowel in het Oosten (Japan) Syrié Egypte en Amerika krijgen een beurt, alles met afbeeldingen die aan duidelijkheid niets te wenschen overlaten.

ADVERTENTIE.

BIEDT ZICH AAN: EEN „ONDERWIJZER HOEFSMID”

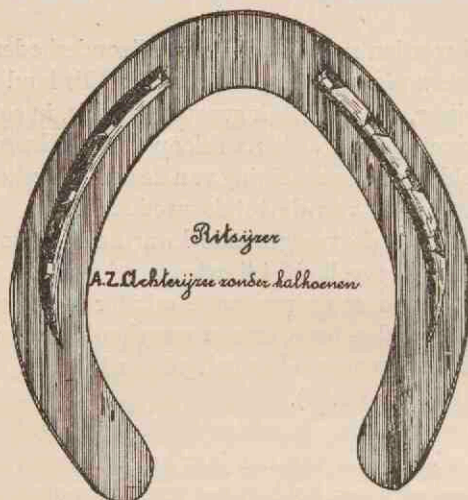
bij voorkeur alleen voor hoefbeslag.

Brieven aan J. G. VAN MAZIJK, onderw. hoefsm. Lexmond (Z.H.)

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS
HELLER HOEFRASPEN
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

N.V. Nieuwe Nederlandsche Hoefijzerfabriek
„HIPPOS”
DORDRECHT

Direct uit voorraad leverbaar:

Winterijzers model A, wijden stand der toonnagelgaten, ook Twentsch model genoemd.

Winterijzers model B, met afgebroken rits en twee stampgaten.

Zomerijzers met rits of met stampgaten, met of zonder kalkoenen, in dikten
7/16", 1/2", 9/16" en 5/8".

Alle zuiver linksche en rechtsche modellen volgens den normalen hoef.

Waar niet vertegenwoordigd, direct van de fabriek te betrekken.

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
 voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
 iedere regel meer f 0.20. — Tarieven voor
 contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: A. W. Heidema te 's Gravenhage, Huygensplein 5

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Dr. R. H. J. Gallandat Huet. — Een nieuwe verklaring van het hoefmechaïsme. — Beoordeeling van het hoefbeslag. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Advertentiën.

Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET,

Majoor Dirigeerend Paardenarts,

Directeur der Hoefsmidschool te Amersfoort.

De stoot tot een betere beoefening van het hoefsmidsvak en tot een betere opleiding der aanstaande hoefsmeden is van militaire zijde niet minder krachtig geweest dan uit de burgermaatschappij, ja de beteekenis van een goed beslag is door de legerautoriteiten eerder ingezien dan door de burger-paardenhouders.

Het Ministerie van Oorlog heeft zelfstandig voor de opleiding van zijn hoefsmeden zorggedragen, en het ook herhaaldelijk mogelijk gemaakt dat cursussen voor burgerhoefsmidsleerlingen werden gegeven door militaire paardenartsen en militaire hoefsmeden, een feit dat dankbaar erkend dient te worden.

De opleiding der militaire hoefsmeden geschiedt sedert 1923 aan de Hoefsmidschool te Amersfoort; vóór dien tijd was deze een onderdeel van de Rijen Hoefsmidschool te Amersfoort. In 1923 is de inrichting zelfstandig geworden.

Verscheiden militaire paardenartsen hebben leerboeken geschreven op het gebied van het hoefbeslag, waarvan dat door Majoor Moubis in het licht gegeven, eenige herdrukken heeft beleefd. Kapitein F. Laméris beschreef de geschiedenis van het hoefbeslag. Moubis' boek is thans overvleugeld door dat van Prof. Dr. Kroon en Dr. Gallandat Huet.

Het is mede aan laatstgenoemde te danken dat verscheiden jaren eenige burgerleerlingen een cursus in hoefbeslag aan de Hoefsmidschool hebben mogen volgen. Wij zijn overtuigd dat vele oud-leerlingen van Amersfoort, militairen en burgers beide, het op prijs zullen stellen, evengoed als wij, dat Dr. R. H. J. Gallandat Huet heeft goedgevonden diens beeld als plaat-bijlage van „De Hoefsmid” te geven.

BIBLIOTHEEK
 RIJKSUNIVERSITEIT

18. JUN. 1928

UTRECHT.

Dr. Gallandat Huet, wiens initialen G. H. aan de lezers van „De Hoefsmid” sedert tal van jaren bekend zijn, werd in October 1905 als paardenarts aangesteld (paardenartsen, apothekers en artsen ontvangen, op grond van hunne langere voorbereidende studie dan die der overige officieren, bij hunne aanstelling direct den rang van eerste luitenant); in 1908 volgde overplaatsing naar het Remontedepot te Milligen en in hetzelfde jaar promotie te Bern tot doctor in de diergeneeskunde. Van November 1908 tot 1911 bij het 4e Regiment Huzaren te Zutphen, van 1911—1913 bij het 1e Regt. Veld-Artillerie te Utrecht, werd Dr. Gallandat Huet daarna belast met het onderwijs aan de Hoefsmidschool te Amersfoort, van 1913 tot '23 als Eerstaanwezend Paardenarts bij de Rij- en Hoefsmidschool, en sinds 1923 als Directeur der Hoefsmidschool. Deze inrichting heeft in den loop der tijden geleidelijk een belangrijke uitbreiding verkregen, en worden er de laatste jaren uitsluitend militaire leerlingen opgeleid.

Nevens het onderricht aan militaire leerlingen heeft Dr. Gallandat Huet ook verscheiden cursussen in hoefbeslag voor burgerleerlingen geleid, zooals te Breda en te Winterswijk.

Sedert de instelling van het examen voor Rijkshoefsmid te Utrecht is Dr. Gallandat Huet lid en secretaris der Examencommissie. Red.

EEN NIEUWE VERKLARING VAN HET HOEFMECHANISME.

Wat ons de wijzen als waarheid verkonden,
Straks komt een wijzer, die 't wegredeneert.

Bovenstaande regels van De Genestet kwamen mij in de gedachte, toen ik het artikel las van Dr. H. Heusser: „Neues über Hufmechanismus” in de „Schweizer Hufschmied” 1927 no. 11. De Februari-aflevering van ons Maandblad geeft hiervan een kort referaat, of liever vermeldt de conclusies, waartoe de schrijver na zijn betoog is gekomen. Ik vind het geschrevene echter van zooveel belang, dat ik een meer uitvoerige uiteenzetting voor onze lezers wenschelijk acht.

Het is een algemeen aangenomen feit, dat de hoef gedurende de belasting en ontlasting van het lidmaat vormveranderingen ondergaat. Deze zijn met het bloote oog wel niet waar te nemen, doch heden ten dage twijfelt niemand meer aan haar bestaan, noch aan haar aard en grootte. Over de wijze van haar ontstaan zijn de meeningen het echter niet zoo eens en mede gelet op bovengenoemd artikel is daarover het laatste woord waarschijnlijk nog niet gesproken.

Meestal wordt voor het tot stand komen van het hoefmechanisme als belangrijkste factor aangenomen de benedenwaartsche druk, dien de straal tengevolge van den lichaamslast ondervindt. Door den tegendruk van den bodem wordt deze breder en platter en zal zijdelings uitwijken.

Heusser nu acht deze opvatting in strijd met alle regelen der natuur. Overal elders, waar druk moet worden voortgeleid, geschiedt dit langs eenige elementen, terwijl trekkrachten door banden en pezen worden overgebracht. Nu bestaat het straalkussen uit bindweefsel en elastische vezelen en zou het dan toch een druk moeten voortplanten, vraagt de schrijver. Ook vindt deze

Dr. R. H. J. GALLANDAT HUET,
Majoor-Paardenarts, Directeur der Hoefsmidschool te Amersfoort.

het eigenaardig, dat het straalkussen juist zijdelings uitwijkt, waar toch een belangrijke weerstand bestaat, en niet in boven-achterwaartsche richting, waar slechts de geringere spanning van de huid in de balgroeve en kootbuiging behoeft te worden overwonnen.

Vervolgens mag bij de juistheid van deze druktheorie worden verwacht, dat wanneer gedurende de belasting van den hoof de hoornstraal den bodem niet raakt, dus geen tegendruk van den bodem ondervindt, de verwijding van de achterste hoefhelft zal uitblijven, terwijl tevens een langzamerhand doorzakken van den straal zal moeten volgen. Geen van beide wordt echter waargenomen; er heeft toch een hoefverwijding plaats, ofschoon minder sterk en de straal schijnt eerder te verschrompelen en zich steeds verder van den bodem te verwijderen. — Verder zal men verband kunnen brengen tusschen de gebruikswijze van het paard en de hoefverwijding, c. q. den hoefvorm.

Wanneer gedurende den arbeid het kootgewricht sterk doorzakt, moet verwijding in de verzenen op den duur een toenemende zijn. Heeft geen of weinig doorzakking in het kootgewricht plaats, dan zal een langzaam voortschrijdende vernauwing in de achterste hoefhelft daarvan het gevolg moeten zijn. Bij het rijpaard zal men dus een wijden hoof, bij het trekpaard daarentegen deneiging tot klemhoefvorming moeten verwachten. De praktijk echter leert juist het tegenovergestelde: bij trekpaarden treden wijde hoeven en bij rijpaarden nauwe op den voorgrond.

Ten slotte schrijft men aan het hoefmechanisme een belangrijken invloed toe op de voeding van den hoof. Door het afwisselend belasten en ontlasten van den hoof zal n.l. de bloedsirculatie worden bevorderd en meer voedselhoudend bloed naar den hoof worden gevoerd. Dit is de algemeen geldende meening, die echter door Dr. Heusser evenmin kan worden gedeeld. Gedurende de belasting van den hoof drukken de zich verwijdende hoefkraakbeenderen tegen den hoornwand en bij de ontlasting volgt de hoornwand, die daar ter plaatse toch een neiging tot vernauwing bezit, de terugwijkende hoefkraakbeenderen weer onmiddellijk. Van een begunstigen der bloedsirculatie door afwisselenden druk in de adernetten kan z. i. dus moeilijk worden gesproken.

De bovengenoemde factoren deden Heusser twijfelen aan de juistheid der tegenwoordige *druktheorie* en waren voor hem reden tot nieuwe onderzoekingen en proeven. Hij redeneert nu ongeveer als volgt:

Het doorbuigen in het kootgewricht en de vormverandering van den hoornschoen berusten zeer zeker op dezelfde oorzaak, n.l. op den belastingdruk. Ze zijn echter niet van elkaar afhankelijk, daar de een best zonder de ander kan bestaan, d. w. z. doorzakking in het kootgewricht is denkbaar zonder evenredige veranderingen van den hoof en omgekeerd. Gedurende het moment van doortreden zakt het kroonbeen tusschen de beide hoefkraakbeenderen en drukt deze naar buiten. Indien hierbij een bepaalde weerstand overwonnen moest worden, is het begrijpelijk dat alleen de groote druk van den lichaamslast daartoe in staat kan zijn en dus meer in 't bijzonder bij het arbeidende paard te voorschijn zal treden. Toch is hetzelfde aan het opgeheven been manueel gemakkelijk na te bootsen, zelfs aan een

dooden ondervoet. Maar onder deze omstandigheden heeft geen hoofverwijding plaats, zoodat bij het hoofmechanisme nog andere factoren in het spel moeten zijn.

Bevindt een lidmaat zich in statistisch evenwicht, dan valt de loodlijn uit het draaipunt in het midden van den hoof. De lichaamslast werkt in de richting van de zwaartekracht, dus ook loodrecht naar beneden. De hoek in het kootgewricht dient er voor om den schok, die door de meerdere belasting bij snelheid van beweging ontstaat, te breken, als het ware uit te veeren, hetgeen door het sterke band-apparaat daar ter plaatse kan geschieden. Maar een last van b.v. 100 K. G. op het lidmaat in rust zal op het hoefbeen een even grooten vertikalen druk uitoefenen. Dat het hoefbeen hierdoor niet verzakt, is een gevolg van de uiterst soliede en innige verbinding met den hoornschoen, voornamelijk in het toon- en zijgedeelte. $\frac{9}{10}$ van het hoefbeen is voor het midden van den hoof gelegen en in die voorste hoefhelft zijn de plaatjes niet alleen het langst, maar is ook de dichtheid ten opzichte van elkander het grootst. Men kan dus aannemen, dat de benedenwaartsche druk in het lidmaat in het toon- en zijgedeelte van den hoornschoen wordt opgevangen en door de wandlederhuid als een vertikale trekkracht op den hoornwand wordt overgebracht. Het hoefbeen is a. h. w. aan den schuinstaanden hoornwand opgehangen.

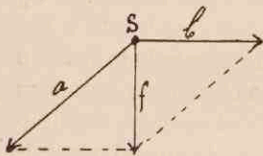

Fig I

S = Zwaartepunt van het hoefbeen.

De benedenwaartsche druk van den lichaamslast op het hoefbeen is dus bij het in evenwicht zijnde lidmaat loodrecht op den bodem gericht.

Deze druk f (zie nevenstaande fig.) is de resultante van 2 krachten: a , werkende in de richting van de voetas onder een hoek van plm. 45° , en b , werkende in horizontale richting en voorstellende de kracht, die door den hoefbeenbuiger op het hoefbeen wordt uitgeoefend en in grootte varieert.

De opvatting, dat hier sprake moet zijn van een loodrecht op het hoefbeen en dus ook op den hoornwand inwerkende kracht, beantwoordt geheel aan den microscopisch-anatomischen bouw, zoowel van het hoefbeen als van de wandlederhuid. Deze is door F i n d e i s e n in zijn proefschrift: „Die Coriumverhältnisse am Pferdehuf“, Bern 1922, beschreven. De plaatjes van de wandlederhuid en hun structurelementen d. w. z. bindweefselvezels verlopen n.l. alle vertikaal. Ook de beenlamellen van het hoefbeen staan overal vertikaal en zijn radiaal naar het midden, het zwaartepunt, gericht.

De loodrecht op den bodem gerichte kracht f werkt nu op den schuinstaanden hoornwand, doch wordt daar volgens het parallelogram van krachten ontbonden in 2 componenten c en d (zie fig. II). c stelt den druk voor, die volgens de richting van den wand wordt voortgeleid, terwijl component d neiging heeft den wand naar het midden van den hoof te verbuigen. Dat dit terugwijken aan den vrijen kroonrand het sterkst is en naar

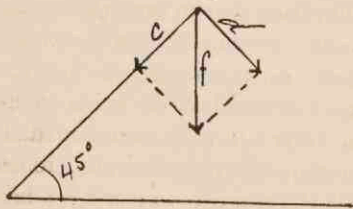
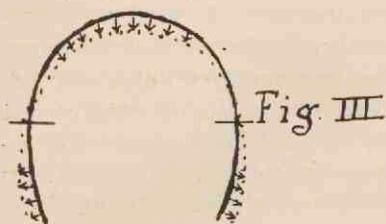

Fig II

den draagrand toe geleidelijk minder wordt, spreekt van zelf. Hoe steiler de wand is, des te kleiner wordt d ; bij een hoek in den toon van 45° zijn c en d gelijk. Van het toon- naar het verzengedeelte neemt de terugwijkende kracht d dan ook belangrijk af. Hoe zal de hoornwand hierop reageeren?

Men denke deze daartoe verdeeld in evenwijdig met den kroonrand verloopende ringen, die naar achteren open zijn en dus als een veer werken. Een afplatting van zoo'n wandring in het toon- en zijgedeelte heeft een verwijding der open uiteinden tengevolge (zie fig. III) en deze verwijding in

het verzengedeelte is recht evenredig met de vernauwing in de voorste helft. Tusschen de vrije einden bevindt zich tevens de straal en deze zal de uitzetting in de achterste helft bevorderen, indien hij gedurende de belasting den bodem raakt. Vandaar dat bij den onbeslagen hoof de vormveranderingen duidelijker te voorschijn treden.

Verandering van een wandring bij de hoofbelasting.

Ook wordt volgens deze redeneering verklaard, dat de verwijding in het verzengedeelte aan den kroonrand grooter is dan aan den draagrand en mede, dat het vlakker worden van de zool het sterkst aan de takken geschiedt.

Dat de genoemde veranderingen van den hoornschoen gedurende het belasten en weder ontlasten van den hoof werkelijk aldus plaats hebben, kon Heusser op gemakkelijke wijze demonstreeren aan de hand van een door hem geconstrueerd model.

Het hoofmechanisme berust dus volgens zijn meening niet op een mechanisch uit elkaar drukken der hoefkraakbeenderen bij de belasting door het zakken van het kroonbeen, geholpen door het straalkussen.

Aan het straalkussen en de hoefkraakbeenderen moet z. i. een andere physiologische beteekenis worden toegeschreven. Hierover zal Heusser nadere mededeelingen doen, die we met belangstelling tegemoet zien.

Bennekom.

Dr. C. Brands.

BEOORDEELING VAN HET HOEFBESLAG.

Mijn artikel in het nummer van 15 Mrt. l.l. getiteld: „*Die bereden officieren en het hoefbeslag*“ heeft de pen van den Heer Redacteur en van collega Dr. Brands in beweging gebracht en ik ben allereerst dankbaar voor de waardeerende wijze, waarop beiden op mijn artikel hebben gereageerd. Ik begrijp zeer goed de bedoeling van den Redacteur, die het, evenals ik, niet wenschelijk vindt daarover verdere uitvoerige discussies op te nemen.

Als zoodanig moet dit artikel dan ook niet worden beschouwd. Echter acht ik het wenschelijk mijne denkbeelden, aan de hand van mijn eerste artikel, nog even nader toe te lichten. Ik had n.l. niet durven hopen, dat dit onderwerp tot deze nabetrachtingen, die ik zeer waardeer, aanleiding zou hebben gegeven. En juist door deze genoemde artikelen komt mijn bijdrage in een ander en ruimer licht te staan dan ik oorspronkelijk had bedoeld. Van-

daar, dat ik ook een ander opschrift heb gekozen, om aan de hand van een en ander mijne meening nader uiteen te zetten.

De ambachten in het algemeen zijn de raderen, waarop het maatschappelijk uurwerk loopt. Elk onderdeel is onmisbaar en dus belangrijk, voorzover het niet tot doelstelling heeft uitsluitend luxe of genot. En zeker is het hoefbeslag in de maatschappij van paardeneigenaren een zeer belangrijk onderdeel der machine.

Nu is het veelal de goede gewoonte, dat zoowel de opleiding tot- als de beoordeeling van het ambachtswerk niet steeds en hoofdzakelijk geschiedt door de leden van het gilde zèlf, maar door personen, die door hunne ontwikkeling en ervaring, het best in staat worden geacht het werk te beoordeelen. Zoo zal een architect of ingenieur best kunnen beoordeelen het werk van timmerman of bankwerker, zonder zèlf in staat te zijn dit werk correct uit te voeren. Daarvoor is oefening noodig en moet het ambacht ook geregeld onderhouden worden, ten einde de vaardigheid niet te verliezen. En zóó denk ik mij ook de verhouding tusschen dierenarts en hoefsmid.

Stel zelfs, dat een architect buitengewoon goed en gaarne timmert of dat een dierenarts in zijn studietijd zich bijzonder voelt aangetrokken — en van huis uit wellicht reeds de noodige handigheid bezit — tot het hoefsmidsvak, dan zullen studie en werkkring hun niet veroorloven dit handwerk voldoende te onderhouden om zèlf het ambacht te kunnen uitoefenen, maar zij zullen wel het werk zeer goed kunnen beoordeelen. En behalve de *kunde* komt daarbij nog de *kennis*, van wetenschappen, die voor den werkmans in populaireren zin als belangrijk *middel* onmisbaar zijn om het „hoe en waarom?” te leeren begrijpen, maar die voor den veel breeder ontwikkelde architect resp. dierenarts *doel* zijn en waardoor het later mogelijk wordt in de uitoefening van een ambacht rationeële wijzigingen aan te brengen.

Juist het hoefsmidsvak bewijst in zijn ontwikkeling zoo duidelijk, dat het tenslotte de wetenschap is, die de ontwikkeling regelt. Dit neemt niet weg, dat ook de beoefenaren van het ambacht de vorderingen der wetenschap — tot goed begrip van wat er van hen verlangd wordt — en voorzover zij dit kunnen overzien — dienen te kennen. Maar dit geschiedt — als regel — pas als het wat men noemt: „in kannen en kruiken is”. En nu weet ik wel, dat er nog verschil bestaat tusschen de ontwikkeling van een ambacht en de beoordeeling van het werk — en ik heb er ook niets op tegen, dat de smeden zelf het hoefsmidswerk beoordeelen, maar dat zij daarvoor de aangewezen menschen in de eerste plaats zijn, onderschrijf ik niet geheel.

En daar komt nog iets bij. Het wil mij voorkomen, dat een groep belanghebbenden tot behartiging zijner belangen twee wegen kan volgen: 1e dit zelf te doen of 2e dit althans voor een goed deel aan anderen over te laten. En nu meen ik, dat althans wat de hoefsmiden betreft, hunne belangen steeds door de dierenartsen e.s. het best kunnen worden gediend. Dan is het eigenbelang uitgeschakeld en heeft men de voorspraak van meer ontwikkelde belangstellenden, dan zal dit in het algemeen meer invloed uitoefenen, dan wanneer men zich geheel op eigen krachten heeft te verlaten.

***

Na deze beschouwingen zal het duidelijk zijn, dat ik ook voor de toekomst

voor de ontwikkeling van het hoefsmidsvak noodig blijf achten een overwegenden invloed van dierenartsen en het derhalve niet eens ben met den Redacteur¹⁾, dat zulks in de toekomst behoort te worden gewijzigd.

Ik kan de bedoeling misschien nog verduidelijken door eene andere vergelijking: n.l. de opleiding van verplegend personeel. Tenslotte is de hoefsmid ook een „verpleger” van het paard. En evenmin als ik het rationeel zou vinden, dat bij de opleiding van verplegend personeel de *arts* geen overwegenden invloed zou hebben, zoo meen ik ook, dat bij de opleiding van hoefsmid, in het belang van deze opleiding zelve, de dierenarts een overwegende positie, als tot nog toe met succes is geschied, zal moeten blijven innemen.

Ten opzichte van het beslag der legerpaarden staat de zaak nog iets anders.

Werkt de burger-hoefsmid tenslotte voor zijn eigen risico, in het leger dient op afdoende wijze te worden gezorgd, dat de hoefverpleging op hoog peil staat. Is de burgerhoefsmid afhankelijk van prijs en concurrentie, de militaire collega is dit niet; hij heeft slechts te zorgen voor goed werk. En dit wordt volgens bepaalde voorschriften beoordeeld.

En nu spreekt het m.i. wel weer van zelf, dat, geheel overeenkomstig het eerste deel van dit artikel, de paardenarts hier in de eerste plaats in aanmerking komt om het werk van den hoefsmid te beoordeelen, maar daarnaast *moeten* ook de bereden officieren zooveel *kennis* hebben van dit werk, dat zij competent moeten worden geacht om het *normale* hoefbeslag te beoordeelen.

Wanneer collega Brands schrijft, dat „*in het algemeen een beroeps-officier in de praktijk geen aanspraak op den naam deskundige kan maken*” en „*de verhouding tusschen den militairen hoefsmid en zijn commandant in het algemeen niet als een deskundige is te bestempelen*”, dan moet ik tot mijn spijt zeggen, dat zulks met de bestaande voorschriften zeer beslist in strijd is.

Art. 71 van den Inwendigen Dienst der Cavalerie luidt: „*De eskadronscommandant is verantwoordelijk, dat de paarden van zijn eskadron steeds goed op beslag staan en dat het bestaan volgens de bestaande voorschriften en bijzondere aanwijzingen geschiedt. Hij wint zoo noodig het advies in van den paardenarts, die in het algemeen een wakend oog houdt op de werkzaamheden der hoefsmeden.*”

Paarden met gebrekkige hoeven worden aan den paardenarts vertoond en onder diens toezicht beslagen.”

En nu weet ik wel, dat Dr. Brands deze stoute beweringen maar niet zoo zonder reden zal hebben neergeschreven. Ik ben er zelfs van overtuigd, dat hij mij aan de hand van feiten de gegrondheid zal kunnen aantoonen, maar dat neemt niet weg, dat de zaak toch door zulke uitdrukkingen verkeerd wordt voorgesteld.

Het is hier niet de plaats om te discussieeren over de vraag of verandering der voorschriften ter zake gewenscht is. Misschien mag ik dat voorrecht elders nog wel eens hebben.

Maar de zaak is eenvoudig deze: gezien de verantwoordelijkheid, die de

1) Dit spijt mij. Toch zal de opvatting dat ingenieurswerk het best door ingenieurs, timmermanswerk door timmerlieden, hoefsmidswerk door hoefsmeden kan worden beoordeeld — de beoordeelaars moeten natuurlijk *bekwaam* in hun vak zijn —, ten slotte ook in het hoefsmidsvak wel zegerieren. A. W. H.

bereden officier als batterij- of eskadronscommandant krijgt, moet zijne opleiding zoodanig zijn, dat hij deze verantwoordelijkheid kan aanvaarden. En evenals er architecten zijn en ingenieurs, die feitelijk niet in staat blijken te zijn den werkman te beoordeelen, omdat deze inderdaad op een gegeven moment blijk geeft ter zake beter op de hoogte te zijn, zoo komt dit verschijnsel ook bij bereden officieren voor. Maar dit tast m.i. het „stelsel” niet aan.

Ik begrijp volkomen, dat deze moeilijkheden, die ik indertijd zelf als student heb gevoeld, en die ik nu ook jegens mijne leerlingen, de a.s. officieren voel, nóg veel sterker spreken tot collega Brands, die in zeer korten tijd reserve-officieren heeft op te leiden in dit vak. Maar ik vraag: is dit niet het geval met elk der vakken, waarin deze jongelieden opleiding ontvangen?

Dat is nu eenmaal het euvel van het geheele instituut der „reserve”. Voor dat deze reserve-officieren geroepen zullen worden het hoefbeslag te beoordeelen, gaat er echter nog heel wat water door den Rijn en hebben zij dus nog heel wat gelegenheid zich ter zake in te werken, terwijl steeds de paardenarts over dit alles toch een wakend oog houdt!

Breda, Mei 1928.

T. D. S.

INGEZONDEN STUKKEN.

In het vorig nummer van „De Hoefsmid” werden wij verblijd met een portret van onzen hooggeachten leermeester Prof. Dr. H. M. Kroon. Het deed ons goed. Onze gedachten werden weer eens bepaald bij den tijd, toen wij de lessen van onzen leermeester volgden. De herinnering aan de aangename en leerrijke lessen blijft ons altijd nabij.

Wij, zijne oud-leerlingen, weten hoeveel Dr. Kroon voor het hoefbeslag heeft gedaan, eerst als cursusleider, later als hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht.

Ook zijn artikelen en adviezen in tijdschriften werden zeer gewaardeerd, en het leerboek over Hoefkunde en Hoefbeslag, geschreven in vereeniging met Dr. R. H. J. Gallandat Huet, is voor de hoefsmiden een goede gids bij hun studie.

Dat hij nog vele jaren zijn gaven mag besteden aan de opleiding van onderwijzers in Hoefbeslag is wel de wensch zijner oud-leerlingen.

's-Gr.-Capelle (N. Br.), Juni 19128.

J. K o m m e r s,

Onderwijzer in Practisch Hoefbeslag.

In de Mei-aflevering van „De Hoefsmid” komt een mededeeling voor van den heer Kerckhaert betreffende een veulen met onderstandigen stand, waaronder ik versta een te steilen hoef.

Ofschoon een veulen veel mee en tegen kan groeien in stand, acht ik het verkeerd om de verzenen bij bovenvermelden stand sterk in te korten. Bij ondervinding is gebleken dat die dan nog des te meer aangroeien, omreden, wanneer de verzenen bij zoo'n stand sterk ingekort worden, de pezen langer moeten worden. Anders komen de verzenen niet

met den grond in aanraking en zou hierdoor een moeilijken gang worden veroorzaakt.

Mijn opinie is: een ijzertje met verlengden of verbreedden toon, dat bij den toonwand oversteekt en de verzenen zeer gering of niets inkorten.

Bij lange hoeven ben ik het roerend met den heer Kerckhaert eens.

Dankende voor de verleende plaatsruimte,

Biezelinge.

Hoogachtend

P. A. Butler.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Overijssel.** Van 4—8 September wordt te Zwolle een provinciale tentoonstelling voor land- en tuinbouw, handel, nijverheid en electriciteit „Zwolland” gehouden.

De commissie voor de afdeling hoefbeslag dezer tentoonstelling bestaat uit de heeren H. van der Berg, Beestenmarkt 12, Zwolle, voorzitter; H. Hollander, onderwijzer hoefbeslag, Hasselt, secretaris; E. W. Put, Hasselterdijk 51, Zwolle en J. W. Kamphuis, Berkum, Zwollerkerspel.

Deze afdeling omvat de volgende rubrieken: 1. Wedstrijden voor hoefsmeden met Rijksdiploma; 2. Inzending van handgesmede ijzers voor normaal zoowel als voor afwijkend beslag; 3. Inzendingen van machinaal vervaardigde hoefijzers; 4. Inzendingen van gereedschappen en materiaal ten dienste van het hoefbeslag in den meest uitgebreiden zin; 5. Inzendingen ter demonstratie van den wetenschappelijken ondergrond van het practisch hoefbeslag, hieronder begrepen inzendingen van collecties ijzers en onderwijsmiddelen van onderwijzers in practisch hoefbeslag.

Gelegenheid tot inschrijven bestaat tot 1 Juli 1928 bij den alg. secretaris, H. J. Volkers, Holtenbroekerdijk 14, Zwolle, onder opgave van naam en woonplaats, en het jaar, waarin een diploma behaald is.

De prijzen voor de verschillende rubrieken zullen bestaan uit geldprijzen, medailles, kunstvoorwerpen en eervolle vermeldingen, voor elke rubriek ten minste drie prijzen.

— **Zeeland.** De afdeling hoefbeslag van de op 12 en 13 Juli a.s. te Zierikzee te houden Landbouwtentoonstelling omvat de volgende klassen: 1. Wedstrijd in hoefbeslag, bestaande uit het beslaan van 1 of 2 hoeven en het maken der ijzers daarvoor; 2. Inzending hoefijzers, bestaande uit minstens 8 stuks, uitsluitend dienende voor het trekpaard, met de hand gesmeed en alleen de scherpe kanten afgevijld, hieronder begrepen een paar balkijzers (Belgisch model); 3. Inzending hoefijzers en leermiddelen door onderwijzers in practisch hoefbeslag; 4. Inzending fabrieksijzers door hoefijzerfabrikanten. 5. Inzending materialen en gereedschappen voor hoefbeslag; 6. Inzending noodstallen.

Prijzen medailles. (Voor klasse 1 en 2 kan desverlangd een geldprijs worden gegeven in overeenstemming met de waarde der desbetreffende medaille).

Aan klasse 1 en 2 kunnen alleen hoefsmeden uit het eiland Schouwen en Duiveland deelnemen, uitgezonderd onderwijzers in practisch hoefbeslag of aspirant-onderwijzers.

Aan klasse 3 kunnen alle onderwijzers in practisch hoefbeslag in Zeeland deelnemen.

Aan klasse 4 kunnen alle hoefijzerfabrikanten in Nederland deelnemen.

De commissie voor deze afdeeling bestaat uit de heeren: P. Kooyman, Zierikzee, voorzitter; Iz. Adriaanse, Goes; H. Kesteloo, Kerkwerve; P. Provoost, Brouwershaven en P. Hanse, Elkerzee, secretaris-penningmeester.

— **Jubileums-Tentoonstelling B. S. P. N. 1903—1928.** Den 15en Juli van dit jaar zal het 25 jaar geleden zijn, dat op initiatief van de toen te Leiden bestaande Smedenvereniging, te Amsterdam de *Bond van Smedenpatroons in Nederland* werd opgericht. In verband met, en ter viering van dit zilveren jubileum zal van 25 t/m. 27 Juli a.s. te Utrecht het jaarlijksche congres worden gehouden, terwijl in het *Jaarbeursgebouw* eene tentoonstelling is georganiseerd van alles wat op het smidsvak betrekking heeft. Een 100-tal exposanten, verdeeld over ruim 150 stands, zal zich beijveren om den smid de meest moderne gereedschappen en materialen te toonen. Het Zoötechnisch Instituut der Rijks Universiteit te Utrecht, de Rijksvoorlichtingendienst, het Ambachtsonderwijs, het Veiligheidsmuseum, enz. hebben hunne medewerking toegezegd om ook hunnerzijds voorlichting der smeden te geven. Niet in den B. S. P. N. georganiseerde smeden worden vriendelijk uitgenoodigd deze tentoonstelling te komen bezoeken, waar veel, het vak betreffende, te leeren valt, waartoe hen door het Tentoonstellings-secretariaat, het Adviesbureau Hörmann te Utrecht, Stationsstraat 23, gaarne kosteloos een toegangsbewijs zal worden gezonden, indien zij daartoe schriftelijk den wensch te kennen geven. Tevens zijn daar gratis verkrijgbaar Programma's betreffende de uitgeschreven Ideeën-Prijsvraag voor een hoefbeslag geschikt voor het moderne wegdek.

— **Nenyto.** Deze *Nederlandsche Nijverheidstentoonstelling* te Rotterdam is grootsch van opzet. De gebouwen en terreinen (25 H. A. groot) vallen ieder duidelijk in het oog, die met den trein van Schiedam naar Rotterdam gaat. Ook voor den smid is er heel wat bezienswaardigs. Er zijn drie groote hallen A, B en C. In A heeft de Afd. Rotterdam van den Metaalbond het middenstuk ingenomen met een beeld van den Rotterdamschen waterweg, van de dokken, havens en werven. In hal C hebben verschillende handelaren in motoren, boormachines, vijlen enz. geëtaleerd.

Enkele dagen geleden was er nog een reclamebord bij het terrein: Hier komt van 26 Mei—15 September de Nenyto. Dit „komt” kan thans worden vervangen door „is.” Ieder smid, die den tijd kan vinden en niet tegen de kosten behoeft op te zien, kan een bezoek aan deze tentoonstelling worden aanbevolen. Entree f 0.60.

— **De soliditeit der oude Fords** kwam eenigen tijd geleden goed naar voren bij den heer M. D. Noordzij te Rotterdam (Charlois), waar een paard in de sloot was geraakt en direct geen voldoende gewone hulpmiddelen voorhanden waren om het dier er uit te trekken. De eigenaar waagde het toen zijn Ford er voor te spannen en ziet . . . de motor en de as waren sterk genoeg om het uit de sloot trekken van het paard mogelijk te maken.

— **Paard en Olifant.** Verleden zomer zijn in Chicago proeven genomen omtrent de vergelijkende trekkracht van het paard en den olifant. Hierbij werd gebruikt een Dynamometer welke uitgevonden was en toebehoorde aan een landbouwmaatschappij in Iowa. Er waren op dat moment in Chicago groote paardenspellen van Ringling & Co. en van Barnum en Bailey en al het transport voor de tenten enz. werd door zware paarden en door olifanten verricht, waartusschen toen een concours in trekkracht werd gehouden. Een paar zware Percheron-ruinen, welke tesamen 3490 pond wogen, trokken totdat de dynamometer op 2000 pond stond, hetgeen overeenkomt met het verplaatsen van 13 ton over granietbestrating. Vier andere Percherons, tesamen wegende 6340 pond, trokken totdat de schaal 3000 pond aanwees, hetwelk gelijk staat met 38960 pond over granietbestrating. Zes schimmel-ruinen, tesamen wegende 9.915 pond, brachten de schaal op 5000 pond of wel 64936 pond op granietbestrating.

Tenslotte kwam een span van 8 prachtige zware paarden, wegende tesamen 12.750 pond; zij brachten den dynamometer op 6000 pond of wel 77920 pond op bovengenoemde bestrating.

Daarna werden de olifanten aan het werk gezet. Eerst een reusachtige olifant, die 8900 pond woog; hij bleef 25% onder het trekvermogen van de zes paarden. Een andere olifant met een gewicht van 6980 pond, bracht het er nog slechter af, zoodat de uitslag de superioriteit bewees van het paard als trekkracht boven den olifant.

G. H.

— **Lijst van geslaagden b/h. Voorjaarsexamen 1928, voor het Rijksdiploma als hoefsmid.** A. Kloeze te Diever, A. Suichies te Rolde, J. Hof te Zuid Barge, H. Lanting te Nw. Amsterdam, G. Eilering te Nw. Schoonebeek, W. Stuifzand te Beilen, T. Wilschut te Rijsoord, B. Struik te Nieuwendijk, K. H. Kiemel te Aduard, A. Miedema te Hitzum, H. Stal te Delfzijl, E. J. Veldwachter te Bathmen, G. J. Blekkink te Winterswijk, D. J. Heinen te Winterswijk, J. G. van Zon te Gilze, P. A. de Bont te Dongen, J. J. Jansen te Bavel, J. van Tongeren te 't Loo, J. G. Elders te Diepenveen, M. G. Jansen te Vaassen, D. J. Althof te Duur bij Olst, A. L. Herrebout te Axel, R. J. Groosman te IJzendijke, Th. Mulder te Nijkerk, L. van Langen te Overasselt, A. Kalkman te Holten, G. A. Gorissen te Rijsbergen, J. H. Dijkerman te Gorsel, W. v. d. Dool te Hazerswoude, G. M. Boshuizen te Woudenberg, C. F. van Erp te Geffen, T. G. van Nee te Windesheim, J. van Genk te Oosterhout, C. Kommers te Capelle (N.-Br.), P. van Tilburg te Breda, N. D. Bakker te Zuilichem, N. J. Takken te Veenendaal, B. Teunissen te Bennekom, B. Logt te Olst, R. Kok te Wijhe, J. G. Burgers te Wijhe, J. de Bruyn te Groot Linden, P. M. Cuypers te Gijsteren, J. Houdel te Enschedé, J. Hidding te Wachtum, J. Kiljam te den Burg (Texel), B. M. Meester te Haaksbergen, J. Scherpenhuizen te Nederhorst den Berg, H. Rass te Emmen, J. Veenhuis te Huissen, J. Kloet te Dreischor, G. W. Eskes te Bilthoven, G. W. de Kok te Afferden, J. W. J. Mey te Beek, P. van Dijk te Beets, H. J. Degger te Abbergen, L. J. v. d. Zande te Ellemeet, H. J. Bodt te Beltrum, J. Roxs te St. Oedenrode, E. P. Meyer te Purmerend, Th. F. Oomen te Groesbeek, Th. van Mook te Herpen, H. J. Schoppers te Varseveld, J. Heesbeen te 's Her-

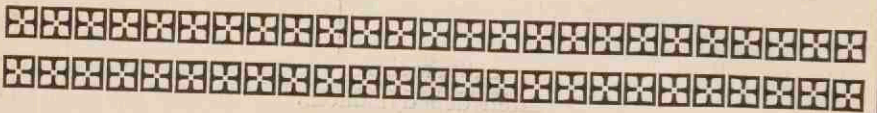

togenbosch, J. H. van Vught te Rumpt, W. H. Smits te Maashees, A. A. Bruyns te Heerle, C. W. van Tienen te Oploo, P. W. Stevens te Nederasselt, M. J. Stevens te Nederasselt, J. W. Stroop te Bosschenhoofd, J. M. Stals te Stamproy, M. van Roessel te Schijndel, A. Aarts te Wijchen, W. A. Schreuders te Meeuwen, H. Struik te Nieuwendijk, P. v. d. Boom te Ospel, D. Snakenburg te Tjamsweer, P. J. Marteyn te Biervliet, H. in 't Zand te Doerade. (In het geheel 80).

ADVERTENTIEN.

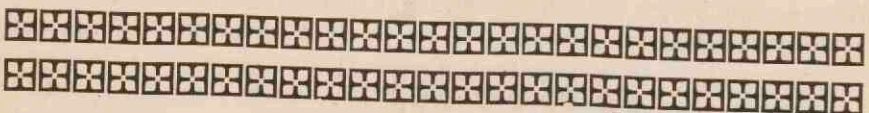
HOEFIJZERS

gemerkt **Z. V.** zijn de **beste**. Op alle **Tentoonstellingen** hoogst **bekroond**, zijn niet **duurder** dan andere fabrikaten, doch **beslist beter**. Zij worden in alle **maten** en **modellen** geleverd. **VRAAGT ZE UWEN LEVERANCIER OF RECHTSTREEKS AAN**

De Zeeuwsch-Vlaamsche Hoefijzerfabriek

H. KERCKHAERT STOPPELDIJK

Vertegenwoordiger : FIRMA LEM EN VOSSSEN, St. Maartenslaan 32,
MAASTRICHT

DE HOEFSMID

BIBLIOTHEEK DER
RYSCH UNIVERSITEIT
17 JUL 1928.
UTRECHT.

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEËN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: A. W. Heidema te 's Gravenhage, Huygensplein 5

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

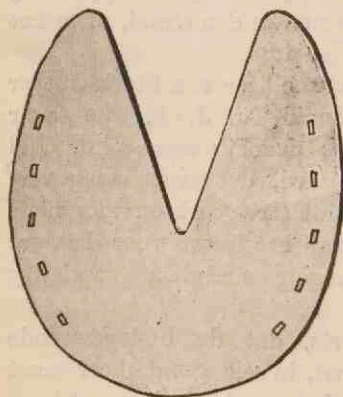
INHOUD.

Het volhoefijzer van Stark-Guther in de practijk. — Zijn wij op den goeden weg? — Worden de verzenen meer of minder belast door het aanbrengen van kalkoenen? — Het hoefbeslag op de groote keuring van Oldenburgsch en Groningsch fokmateriaal te Winschoten. — N. T. R. P. K. 14—26 Juli 's-Gravenhage. — Ingezonden stukken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht — Advertentiën.

HET VOLHOEFIJZER VAN STARK-GUTHER IN DE PRAKTIJK.

Zooals bekend hebben Dr. Stark en Guther een bepaalde beslagmethode voor volhoeven aangegeven, die tevens voor knolhoeven wordt aanbevolen. Deze methode berust op het principe, dat de geheele zool, uitgezonderd de straal, mededraagt. Dit z.g. zoolijzer moet dus niet slechts de eigenlijke zool bedekken, doch zoo worden aangebracht, dat zij elkaar ook volkomen aanpassen, waardoor de zool overal een gelijkmatigen tegendruk van het ijzer ondervindt. Een innige aansluiting is absoluut noodzakelijk en deze kan worden verkregen door op de zool, na ontvetting, een laagje weeke kunsthoorn te leggen ter dikte van 2 à 3 m.M. en daarop het zwart-warme ijzer te drukken. De zachte kunsthoorn vult dan alle hoeken en gaten vanzelf op, terwijl het overtollige wel een uitweg naar buiten vindt.

Het hoefijzer zelf kan het beste worden vervaardigd uit een stuk plaatijzer. Hieruit wordt een stuk gehakt, dat den vereischten vorm reeds zooveel mogelijk bezit en waarbij ter plaatse van den straal een gedeelte wordt uitgekapt. Ook kan men een gewoon hoefijzer zoodanig uitsmeden tot de bovengenoemde voorwaarden eveneens zijn verkregen, maar de eerste methode is veel eenvoudiger en gemakkelijker. Een lip is niet noodig, terwijl in elk der takken vijf stampgaten worden aangebracht (zie nevenstaande figuur). De uiteinden der takken kunnen iets naar boven worden omgehaald om steun te geven aan de ballen van den hoef.

Welke zijn nu de resultaten hiermede in de praktijk verkregen? Velen beweren met de toepassing van dit beslag succes te hebben gehad. In het „Tijdschrift voor Diergeneeskunde 1927” maakt collega Lubberts nog melding van een bijzonder door hem waargenomen geval. Het betrof een paard lijdende aan chronische hoefbevangenheid, waarbij het hoefbeen reeds duidelijk was gekanteld en gezakt. Voor den straal was een halfcirkelvormige uitbochting van de zool te zien, veroorzaakt door het gezakte hoefbeen. Wegens de groote pijnlijkheid kostte het den wachmeester-hoefsmid en onderwijzer in praktisch hoefbeslag H. Huisman veel moeite en eischte het groote vaardigheid het paard volgens Stark-Guther te beslaan. Nadat het was gelukt, kreeg het paard 2 dagen stalrust. Hierna is het afgestapt, te beginnen met 2 × daags een kwartier. Na 10 dagen was de beterschap zoo groot, dat het paard op zachten bodem zelfs in draf heel weinig pijnlijk meer liep. Deze beterschap is blijven aanhouden en na enkele maanden kon het paard weer normaal worden beslagen en deed het weer alle dagen zijn werk. Alleen het klappen verried de vroegere bevangenheid.

Zelf heb ik deze methode reeds verscheidene malen toegepast, zij het dan niet steeds met het gewenschte resultaat. Een geval van jongen datum geeft mij aanleiding dit afwijkend beslag nog eens ter sprake te brengen. Een 18-jarige inlandsche ruïn, die als „herhaaldelijk kreupel” te boek stond, werd een maand geleden weer ter behandeling aangeboden. Het was bekend dat het paard vroeger „bevangen” was geweest en het herhaaldelijk kreupel zijn stond daarmede in verband. Na een paar dagen absolute rust was de kreupelheid gewoonlijk weer verdwenen en op zachten bodem kon het paard zijn diensten dan vrij goed verrichten. Dat het dier aan hoefbevangenheid had geleden, was aan den hoefvorm en ook aan de beweging wel te zien. Ofschoon eigenlijk van een knolhoefvorming nog niet gesproken kon worden, had het hoefbeen toch wel een plaatsverandering ondergaan en was de zool doorgezakt. Verder liet het paard de zolen zien, als het naar ons toedraafde.

Deze keer was de kreupelheid veel erger dan anders, hoofdzakelijk aan het linker voorbeen, terwijl toch ook het rechter voorbeen niet gaarne werd belast. De hoeven voelden warm aan en waren pijnlijk bij bekloppen. Bij knijpen in het lichaam van de zool, voor de punt van den straal, uitte het paard vooral aan het linker been groote pijnlijkheid.

Op mijn advies werd het paard nu met het zoolijzer van Stark-Guther beslagen, hetgeen door den wachmeester-hoefsmid Th. J. L. Keyzer op keurige wijze is verricht. Het resultaat was dadelijk verrassend. Wel werden beide voorbeenen nog eenigszins gespaard, doch van eenig verschil in ontlasting tusschen het linker en rechter voorbeen was niets meer te bespeuren. Het paard kon dadelijk, zij het eerst voor lichtere diensten, worden gebruikt, terwijl de beweging sindsdien gaandeweg beter is geworden.

Ik ben het daarom eens met collega Lubberts, dat de beslagmethode van Stark-Guther meer moet worden toegepast, in elk geval meer moet worden beproefd dan tot heden waarschijnlijk het geval zal zijn.

Bennekom.

Dr. C. Brands.

ZIJN WIJ OP DEN GOEDEN WEG ?

Deze vraag komt bij allen, die bij het hoefbeslag-onderwijs betrokken zijn, of zich daarvoor interesseeren, telkens naar voren. Het hoefbeslag-onderwijs, speciaal de vooropleiding, stond de laatste jaren in het teeken der belangstelling.

Herhaaldelijk hebben wij in de vakpers daarover stukken kunnen lezen en werd dit vraagstuk, dat zoo dringend om oplossing vroeg, in verschillende kringen besproken. Het resultaat is geweest, dat op verscheidene plaatsen reeds voorbereidende cursussen worden gegeven. Nu is de tijd nog niet aangebroken om de resultaten van dat onderwijs in hun geheel omvang te bespreken. De tijd daarvoor was nog te kort. Toch doet het ons goed, dat er reeds resultaten van dat onderwijs worden gepubliceerd. Wij lezen in het „Orgaan van den B. S. P. N.” in een uitgebracht verslag van de Afdeling Zuidhorn: „Verslag Cursus in Hoefbeslag te Grijskerk”. Als gewoonlijk was ook hier bij de eerste les van den cursus de Commissie van Toezicht, bestaande uit twee smeden van de betreffende afdeling B. S. P. N. en één landbouwer, de Voorzitter van de Landbouw-Vereeniging uit de buurt, aanwezig. De Commissie brengt verslag uit, is zeer goed tevreden en roemt vooral den voorbereidenden cursus. Een der Commissieleden, zelf Rijks gediplomeerd hoefsmid, zegt ijzers te hebben zien maken, waarvoor de candidaten zeker op het examen te Utrecht een voldoende cijfer zouden krijgen, en is dit zodoende een grooten voorsprong voor den cursus, en kon direct na de eerste les begonnen worden met het bewerken van doode hoeven en beslag aan normale paarden.

Al mogen wij ons nu verheugen over dit feit en al geeft het ons hoop, dat wij de vraag boven dit artikel in bevestigenden zin mogen beantwoorden, zoo zal het toch aanbeveling verdienen, dat wij de ontwikkeling van dit in de kinderschoenen staande onderwijs op den voet volgen. Niet overal bestaat een zoo gunstigen toestand.

Werd vroeger bijna uitsluitend de organisatie van de hoefbeslag-cursussen door Afdelingen van de Landbouwmaatschappijen ter hand genomen, thans wordt dat werk meer en meer door de Afdelingen van de smedenbonden overgenomen. Dit is een verblijdend teeken. Heel langzaam aan gaan de smeden beseffen, dat het toch eigenlijk niet juist was, dat de landbouwers de gelegenheid moesten geven om het hoefsmidvak te leeren, al moeten wij erkennen, dat het van landbouwerszijde wél juist was gezien, dat zij zich daarmede bemociden. Dat er kentering komt bij de smeden, juichen wij ten zeerste toe.

Ook een verblijdend teeken is, dat de Commissie van Toezicht, zooals dit te Grijskerk het geval was, bestond uit 2 smeden (leden van de afdeling Zuidhorn) en uit 1 landbouwer, en dat deze commissieleden ook werkelijk de lessen gedeeltelijk bijwoonden. Hieraan ontbreekt bij de hoefbeslag-cursussen, georganiseerd door Landbouwmaatschappijen, nog al eens wat. Eveneens is het zeer juist gezien, dat beide groepen belanghebbenden in deze Commissies van Toezicht vertegenwoordigd zijn. Voor de smeden, die den cursus volgen, is het een zeer groote moreele steun, dat zij zoo nu en dan zien, dat de Commissie van Toezicht blijk geeft van hare belang-

stelling en dat zij weten dat de oudere smeden met hun meelevend. Van een opwekkend woord, op de juiste plaats en op het juiste oogenblik gesproken, kan het al of niet slagen van een cursist afhangen. Slechts enkele van onze jonge smeden komen geheel door *eigen* kracht op het niveau van hooge vakbekwaamheid. De meesten hebben telkens weer een opbeurend woord nodig om met succes den eindpaal te bereiken. Van zelf sprekend is, dat de betrokken afdeeling daarvoor haar vertrouwensmannen kiest. Menschen die *weten* wat hun te doen staat, maar ook vooral weten, wat hun *niet* te doen staat, daar zij anders onnoodig de taak van den onderwijzer zouden kunnen verzwaren.

*

Zijn wij op den goeden weg met het hoefbeslag-onderwijs? Zijn er geen andere wegen mogelijk, die wellicht een even goed of beter resultaat zouden geven? Zeker! Ook langs anderen weg zou het doel zijn te bereiken. In de Jan.-aflevering heeft de geachte medewerker van „De Hoefsmid” Kap^t. Sigling een anderen weg aangewezen.

Het daar naar voren gebrachte denkbeeld is zeker de overweging waard. Ik kan mij zelfs voorstellen, dat in bepaalde gevallen, in 't bijzonder daar, waar moeilijkheden worden ondervonden met de beschikbaarstelling van leslokalen, het geopperde denkbeeld de voorkeur zal verdienen. Er is echter ook een groot nadeel aan verbonden, en wel dat het nauwe contact, dat er bestaan kan tusschen de organiseerende smeden-afdeeling en den cursus, daarbij niet bestaat.

De smedenpatroons en de smedenorganisatie moeten de voorbereidende en de hoefbeslag-cursussen beschouwen als een onderdeel, zelfs als een *zeer voornaam* onderdeel van hun vakorganisatie. Hun zoons en hun personeel moeten daar hun vakkennis kunnen verbreed en verdienen.

Leeren de smedenpatroons deze cursussen beschouwen als iets dat van hen zelf is — of zoo ge het anders wilt: als een kostbaar stuk gereedschap — dan zullen zij daarvoor gaan voelen en dat stuk werk trachten te verbeteren en uit te bouwen.

Van zelf zullen meerdere Landbouwmaatschappijen dan dat werk aan de smedenorganisatie overlaten.

Nu zal men mij wellicht tegenwerpen: maar de smeden zijn er overal nog niet rijp voor om deze taak over te nemen. En dan ben ik het daar mee eens. Niet overal zijn de smeden zóó ver gevorderd. Nog een kleine tijd en ook deze groep zal met stevige passen marcheeren op den weg der ontwikkeling. Mochten er Landbouwmaatschappijen zijn, die de organisatie van de voorbereidende en de hoefbeslag-cursussen *zelf* in de hand willen *houden*, laten zij dan bedenken, dat die smeden, welke nog niet op eigen beenen kunnen staan, met vallen en weer opstaan groot zullen worden. Ten slotte zullen de smeden *toch* zoover komen, dat zij *evenals* de landbouworganisaties voor hun eigen vakonderwijs zorgdragen. Daarom vraag ik aan de afdeelingen van de Smedenbonden: stel U in verbinding met de Landbouwmaatschappijen die cursussen organiseren en tracht gedaan te krijgen, dat de Landbouwmaatschappij dat werk aan U overdraagt. De Afdeelingen

van den Smedenbond krijgen even zoo goed Regeeringssubsidie als de Landbouwmaatschappijen.

Wanneer deze Maatschappijen zien, dat het U ernst is met deze zaak en dat *gij niet langer* wilt zijn het *hulpbehoevende* kind, dan ben ik er van overtuigd, dat zij zelfs verder zullen gaan en U met raad en daad bijstaan. Wanneer twee handen elkander wasschen, worden zij beide schoon. Beide groepen hebben er belang bij dat het hoefbeslag-onderwijs in goede banen wordt gelcid. Eerst dan zijn wij op den goeden weg!

H. V.

WORDEN DE VERZENEN MEER OF MINDER BELAST DOOR HET AANBRENGEN VAN KALKOENEN?

Over dit aan de orde blijvende onderwerp heeft de heer A. J. Schieman te *Axel*, na den heer H. Kerckhaert te Stoppeldijk (zie het artikel in de Mei-afllevering van „De Hoefsmid”), het volgende gesproken:

Mijne Heeren!

Even wil ik Uwe aandacht vragen om ook mijn meening aangaande de belasting van den hoef uiteen te zetten.

Na rijpe overweging ben ik nog in niets van mijn inzicht van vorig jaar veranderd.

Als wij over de belasting van den hoef spreken, moeten we elkaar goed begrijpen wat de bedoeling is. Ik wijs hierop omdat misschien bij sommigen het vermoeden gerezen is alsof ik zou willen beweren dat bij een paard dat te lang op de ijzers heeft geloopen, waardoor de verzenen niet hooger, maar wellicht wel langer en schuiner geworden zijn, en waarvan de toon ook weinig hooger maar wel langer en schuiner geworden is, deze steeds méér en de verzenen minder belast worden. Dit is echter onjuist. Dit is niet te vergelijken met een hoef dien wij beslaan met of zonder kalkoenen.

Laat mij trachten dit te bewijzen.

Als wij zoo'n paard met veel te langen toon en te schuine, lage verzenen aan de smederij krijgen, dan zeggen we: in dit geval zijn de verzenen veel belast, maar hoe komt dat? Doordat de hoef geheel van onder het been gegroeid is. Allen zullen het toch met mij eens zijn dat het binnenste gedeelte van den hoef, namelijk het hoefbeen, straalbeen, straal-kussen, hoeflederhuid, enz. niet met den hoornigen hoef medegroeien. Dit alles blijft steeds op de zelfde plaats, en wat gebeurt nu? De verzenen, die in normale omstandigheden iets achter de hoefbeens-takken liggen, komen dan verder naar voren, b.v. recht onder de hoefbeens-takken; de toonwand groeit schuin vooruit, dus komt in zoo'n geval de toon van den hoornigen hoef verder van den toon van het hoefbeen af te liggen en zal hierdoor de druk op de achterste hoefhelft het grootst zijn. Het is toch juist, zooals ons allen geleerd is, dat daar, waar de hoef het meest belast is — tevens meestal nauwer op die plaats, denk aan een scheeven hoef, krommen hoef, stompen hoef, enz., — wij het steunvlak moeten vergrooten, ten einde hierdoor de lichaamslast beter verdeeld te krijgen.

Wat gebeurde nu in het zooeven genoemde geval? Daar is het steunvlak in den toon steeds vergroot, dus minder belasting plaatselijk in het toongedeelte. U ziet dat dit geval geheel anders is dan hetgeen ik hiervoor besproken heb en daarom begon ik met te zeggen dat wij goed moeten begrijpen wat de bedoeling is, want als we elkaar niet begrijpen, komen we nooit aan een goed eind.

Gaan wij nu dezen hoof bewerken, dan gebeurt er heel wat anders dan in een normaal geval.

Bij tijdig beslag is de draagvlakte, nadat de hoof besneden is, normaal van breedte en komt het ijzer er zoo onder.

In bovengenoemd geval ziet de draagvlakte na het besnijden er geheel anders uit; deze is namelijk vooral in het toongedeelte veel te breed.

Zetten wij den hoof na het besnijden van de draagvlakte op den bodem, dan is de toonwand erg schuin, en zouden wij den toon nog willen verlagen.

Dit kan evenwel niet, maar wat wel kan, dat is de te breede draagvlakte aan het toongedeelte versmallen tot op normale breedte, en het ijzer, dat ondergelegd wordt, zoodoende flink op laten schieten.

Daardoor wordt de toonwand rechter en in zoo'n geval wordt *het toongedeelte meer belast*, omdat dan het toongedeelte van den hoof meer onder het been geschoven wordt en het steunvlak in den toon verkleind.

U ziet dan dat na het wegnemen van het te breede toongedeelte de draagvlakte en de stand niet meer veranderd zijn. Ik bedoel hiermede dat hier geen sprake is van verhoogen aan het verzengedeelte, terwijl toch de wijze van verdeeling van den lichaamslast verandert.

Bij een normaal geval, waar wij na het besnijden een ijzer onderleggen met kalkoenen, gebeurt heel wat anders.

De draagvlakte en de stand worden dan wel veranderd; de draagvlakte wordt door de kalkoenen aan het verzengedeelte verhoogd, en juist door dat verhoogen wordt de druk van den lichaamslast daar het sterkst.

De stand wordt gewijzigd, de toon en de verzenen komen iets steiler te staan. Tevens zakken het koot- en het kroonbeen dieper door, waardoor m. i. een grooteren druk komt op de achterste hoefhelft.

Het is toch duidelijk genoeg, dat als men bij het paard de achterste hoefhelft optilt, hierdoor dan een tegendruk zal optreden en niet aan den tegenovergestelden kant. Hierom blijf ik bij mijn bewering dat dáár, waar men den hoof verhoogt, de druk van den lichaamslast sterker zal worden. Niemand onzer zal toch, wanneer hij een paard aan de smederij krijgt en denkt die hoof is op de een of andere plaats te veel belast, op deze plaats den hoof gaan verhoogen, maar wel zal hij dat gedeelte verlagen en het steunvlak vergrooten.

Laat mij echter bij het onderhavige geval blijven!

Krijgt men een paard aan de smederij met flinke hoeven en denkt men de verzenen zijn te veel belast, dan zal toch niet één hoefsmid daar een ijzer onderleggen met kalkoenen, maar wel zal hij de verzenen verlagen en een vlak ijzer onderleggen.

Nemen wij even het tegenovergestelde geval, een paard met hooge

verzenen. Wij gaan dan van die verzenen een gedeelte wegnemen, en aan den toon niets. Wat zullen wij dan zien als het paard den voet op den bodem zet?

Ongetwijfeld zullen de verzenen niet op den bodem komen, en rust er dan ook geen lichaamslast op.

In dit geval zal toch de voorste hoefhelft meer belast worden en wel zoolang totdat de verzenen ook den bodem raken.

Even wil ik nog probeeren een bewijs te leveren.

Stelt u zich even voor, een volwassen paard, met sterke hoeven en goede standen, dat gewoon los over een harden weg loopt, dus zonder een last te verplaatsen. Laten wij daarbij de hoeven aan de verzenen eens flink verlagen en den toon sparen. Wat zien wij dan gebeuren als hij zoo een tijd over den harden weg loopt? Dan zal hij m. i. den toon meer afslijten dan de verzenen en wel zoo veel totdat de verhouding van den toon tot den verzenwand dezelfde is als voorheen.

Zoo ook als wij omgekeerd te werk gaan, alzooveel van den toon afnemen en de verzenen zoo hoog mogelijk laten.

Loopt hij zoo eenigen tijd, dan zal hij de verzenen afslijten, ook weer totdat de verhouding van toon- en verzenwand is, zooals zij voor de behandeling was.

Wat volgt hieruit?

Weer dit, dat waar de hoef verhoogd is, hij meer belast wordt, anders zou toch de afslijting juist andersom gebeuren.

Ik zou nog meer gevallen als bewijsmateriaal kunnen noemen, doch geloof dat het nu wel voldoende besproken is.

Ik dank de Heeren voor de gelegenheid die ik kreeg om hier mijn meening uiteen te zetten en voor het aandachtig gehoor, en hoop hierdoor een steentje bijgedragen te hebben voor den opbouw van ons zoo schoone hoefsmidvak.

HET HOEFBESLAG OP DE GROOTE KEURING VAN OLDENBURGSCH EN GRONINGSCH FOKMATERIAAL TE WINSCHOTEN.

Op Dinsdag 26 Juni j.l. werd te Winschoten een groote keuring gehouden van vrouwelijk fokmateriaal in 3 rubrieken, n.m.: *a.* Van preferente stammerriën en stamboekmerriën; *b.* preferente premierriën en *c.* tweejarigen.

Als liefhebber en als belanghebbende heb ik dezen belangrijken fokdag bijgewoond.

Ik zeg als belanghebbende; zeker iedere hoefsmid heeft belang bij keuringen van paarden. Verlangt niet iedere fokker, wanneer hij met zijn paarden deelneemt aan een keuring, dat deze goed en doelmatig beslagen zijn?

Jammer is het, dat niet meer smeden belang stellen; nog meer jammer is het dat de smeden in 't algemeen niet meer paardenliefhebber zijn. Dan kwam de zaak beter in orde.

Op iedere keuring valt ons over 't geheel het beslag tegen; zoo ook te Winschoten.

Als men aandachtig rondkijkt, merkt men op dat aan hoefverpleging door de eigenaren bitter weinig wordt gedaan.

Een van de grootste fouten, door de smeden gemaakt, was, dat de hoeven van vele paarden te weinig gebroken en bijgeraspt waren.

Waarom den wand niet zooveel gebroken, en bijgeraspt, dat hij van boven naar beneden een recht verloop krijgt?

Nog al eens kwam het voor, dat de ijzers slecht gericht waren, bv. te nauw aan de zijgedeelten en te recht aan de takken, zoodat de wand iets overstak. Ook zag ik een ijzer zoo lucht liggen aan een zijgedeelte, dat het te zien was terwijl de hoef op den bodem stond.

Pleizierig is het te kunnen melden, dat wij ook beslag hebben gezien, dat bepaald goed was, afkomstig uit bekende fokcentra, waarvan wij weten, dat daar ook goede hoefsmeden wonen.

Laten de smeden hieraan denken, n.m. dat er twee dingen opvallen, en wel het *beste* en het *slechte* beslag; het middelmatige gaat ons veelal zoo voorbij.

Het meest interesseerde ons het beslag van de Oldenburgsche paarden.

Bij een nauwkeurige beschouwing kwamen wij tot de volgende conclusie: of de Oldenburgsche hoefsmeden hebben nog geen voldoende opleiding genoten, of het beslag wordt uitgevoerd op bevel van de eigenaren.

Was bij vele Groningsche paarden de hoornwand te weinig bijgeraspt waardoor de hoeven te groot en te wijd waren, bij de Oldenburgers was zulks te veel gedaan. Zonder uitzondering hadden deze paarden kleine hoeven, en dan nog sterk bijgeraspt.

De ijzers waren zeer smal, veelal slecht gericht en te nauw en over 't algemeen zeer laag genageld. De ijzers waren niet alleen smal maar ook dun, alzoo juist het tegenovergestelde van die der Groningsche paarden, die tijdens keuringen meestal zwaar beslag hebben. (Velen te zwaar).

De eerste prijswinnaars der tweejarigen was een Oldenburgsche; deze was achter onbeslagen.

Het bleek ons dat de verzorging der hoeven bij de Oldenburgsche paarden beter was dan bij de Groningsche.

Uit vertrouwbare bron vernamen wij dat de Oldenburgsche fokker een kleinen smallen hoef wil, omdat deze hoefvorm ook bij de meer edele paarden voorkomt.

Appingedam.

M. Ritsema.

N. T. R. P. K. 24—26 JULI 's-GRAVENHAGE.

De Nationale Tentoonstelling voor rundvee, paarden en kleinvee (schapen, varkens en geiten) is sedert geruimen tijd in voorbereiding en wordt gehouden op het Malieveld te 's-Gravenhage. De belangrijke vereenigingen op genoemd gebied dragen de risico voor de groote kosten aan deze tentoonstelling verbonden, maar het Rijk stelt f 30.000 als eerste waarborgfonds beschikbaar en de Gemeente 's-Gravenhage bouwt voor hare rekening een

grootte tribune, die enkele weken blijft staan daar deze ook nog voor een ander doel zal worden gebezigd.

Wat de paarden betreft, deze zullen worden ondergebracht aan den boschkant van het veld. De stallen zijn reeds in aanbouw. Er worden een kleine 400 trekpaarden en ongeveer honderd landbouwtuigpaarden verwacht. Bovendien komen op Dinsdag 24 Juli een kleine honderd leden van Landelijke Rijverenigingen met hunne paarden die buiten het terrein worden ondergebracht. Het geheel belooft een uitstekende expositie te worden. Uit het buitenland komt ook veel bezoek. De meeste hotels in den Haag hebben weinig of geen kamers meer vrij.

Op Dinsdag 24 Juli 's namiddags 3 uur vindt de opening op het terrein plaats. Om 3¹/₄ uur parade van de Landelijke Rijverenigingen, daarna een no. Friesche paarden voor beugelchais, een tweetal no^s. dressuurproeven vanwege die Vereenigingen en een no. voor het beste type rijpaard, onder het zadel voorgebracht. Woensdagochtend 8 uur vangen de keuringen aan de hand aan, op een zestal breede monsterbanen, aan weerszijden voor het publiek beschikbaar (Entrée f 1). De Boorlaan en de straat naast den Dierentuin worden aan het terrein toegevoegd en voor eenige dagen aan het publiek verkeer onttrokken.

Woensdag is voor hoefsmeden ook wellicht de interessantste dag. Als Donderdag, in verband met het congres en de tentoonstelling Utrecht, beter voegt, dan is vooral het keuren en voorbrengen in den ring voor de tribune buitengewoon de moeite waard, zoowel 's morgens als 's middags.

R e d.

INGEZONDEN STUKKEN.

Aan de Leden van de Vereeniging van Onderwijzers in Practisch Hoefbeslag.
 Attentiesein: „Weest op Uw hoede!

De leden, die worden aangezocht om onderwijs te geven aan een voorbereidenden cursus in hoefbeslag wordt in hun eigen belang aangeraden, zich in verbinding te stellen met de Commissie Voorbereidende Hoefbeslag-cursussen.

Utrecht.

H. Vossers.

KORTE MEDEDEELINGEN.

Tentoonstelling B. S. P. N. Nog ruim een week en de grootte dagen voor den Smedenbond zijn daar. Het bezoek aan de tentoonstelling op het Vreeburg te Utrecht, 24—28 Juli, zal uit alle provinciën belangrijk zijn. Nut en genoeg gaan daarmee gepaard. Vroeger was het min of meer onbestaanbaar dat een smid enkele dagen per jaar vacantie nam en een reisje maakte, maar deze opvatting is gelukkig gewijzigd.

Wij zijn zeer verlangend naar de resultaten der „Ideeën-prijsvraag”. Al mochten de inzendingen niet geheel bevredigen, het vraagstuk moet niet worden losgelaten, omdat het van zoo grootte beteekenis is, zoowel voor de gebruikers van den weg in 't algemeen als voor de paardeneigenaren in het

bijzonder. De enorme onkosten der wegen brengen mede dat de oplossing van het vraagstuk ook voor de belasting-betalende burgers van groot gewicht is.

De Minister van Waterstaat heeft welwillend beschikt op het verzoek om een lid aan te wijzen voor de jury der „Idecën-prijsvraag” en als zoodanig benoemd de heer Ir. R. Loman.

De Jury is thans als volgt samengesteld :

Prof. Dr. H. M. Kroon,	Voorzitter, Hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit, Directeur van het Zoötechnisch Instituut te Utrecht.
Ir. H. W. O. de Bruyn,	Secretaris-Ingenieur van de Wegencommissie van den A. N. W. B. en de K. N. A. C.
Ir. R. Loman,	Ingenieur van de Rijkswaterstaat in het District Wegentechniek Den Haag.
M. Ritsema,	Lid van het Hoofdbestuur van den B. S. P. N., Onderwijzer in Practisch Hoefbeslag.
H. Vossers,	Bestuurslid van de Vereeniging van Rijksonder- wijzers in Practisch Hoefbeslag.

— **Trekproeven.** Verrichtingsproeven voor paarden zijn op de ren- en draversbaan reeds sedert eeuwen gehouden. Deze waren geheel op snelheid en uithoudingsvermogen gericht. Iedere verrichtingsproef moet feitelijk gebaseerd zijn op het werk dat in hoofdzaak van het betreffende slag paard wordt gevraagd. Makheid en gewilligheid zijn mede van groote beteekenis, waarop niet altijd voldoende wordt gelet. Bij tuigpaarden worden ook wel verrichtingsproeven gehouden, waarbij tevens aandacht wordt geschonken aan de wijze van beweging en aan de houding in het tuig. In de laatste jaren zijn trekproeven voor zware paarden in zwang gekomen, voornamelijk in Amerika en Duitschland. Een nieuwe methode hiervoor is uitgedacht door Prof. Ir. Visser te Wageningen, waarbij de paarden op een wijze als bij een rosmolen worden ingespannen en hun trekkracht nauwkeurig kan worden vastgesteld. Deze methode zal ook op de N.T.R.P.K. te 's-Gravenhage aan het publiek worden getoond.

Een werkpaard is tot de grootste kracht-uiting in staat, nadat het ,bij degelijke voeding, geleidelijk aan het verrichten van zwaarder werk is gewend en hierbij kerngezond is gebleven. Landbouwpaarden b.v., die in Juni, Juli en Augustus gewoonlijk goed eten en weinig werken, zijn dan lang niet tot zulk zwaar werk in staat als in September en October, als zij magerder, droger en harder gespierd zijn geworden. Hiermee zou bij de trekproeven ook rekening moeten worden gehouden, hetgeen echter moeilijk onder cijfers is te brengen. Evenals bij andere wedstrijden zouden de deelnemers er feitelijk speciaal voor voorbereid dienen te worden.

Voor de trekproeven te 's-Gravenhage (25 en 26 Juli) waren op 11 Juli nog slechts 5 aangiften, maar de aanmelding blijft opengesteld tot 15 Juli en velen wachten tot den laatsten dag.

PERSOVERZICHT.

De *Mei*-aflevering van „*Der Hufschmied*” bevat een artikel over een nieuw verband-ijzer. Dit artikel is overgenomen uit een Fransch Tijdschrift voor Diergeneeskunde. De uitvinder Dr. L a b a y zegt dat het aangegeven ijzer benut moet worden bij de behandeling van straalkanker en besparing van verbandstoffen kan geven.

Het ijzer is volgens den meester-hoefsmid M. V o i g t te Dresden verre van eenvoudig te maken, een oordeel dat ons juist lijkt, reden waarom wij er het nut niet van inzien om er een uitvoerige beschrijving van te geven.

De grondgedachte der nieuwe vinding ligt in het doel om de bevestiging van de plaat niet aan de ondervlakte van het ijzer te doen doch de plaat op een balkje te laten rusten tusschen de ijzertakken en haar te bevestigen door aan beide takken van buiten af zijdelings een stuk nagel in te slaan.

Bij het gewone verband-ijzer, met schroeven aan de takeinden bevestigd, gaat de plaat tijdens het werken, veelal langs den binnenrand van het ijzer, scheuren. In de praktijk hebben ons altijd het beste voldaan twee halve plaatjes met een dwarsplaatje, rustende op de bovenvlakte der beide takeinden. De gebruiker moet er wel acht op geven dat het dwarsplaatje niet verloren geraakt. Anders worden natuurlijk de beide halve plaatjes met de verbandstof eveneens verloren.

— De heer Voigt, bovengenoemd, geeft zelf een ander verband-ijzer dat ons echter ook niet bijzonder kan bekoren. Deze geeft als nieuwe vorm van bevestiging aan het (met behulp van de ijzer-zaag) aanbrengen van gleuven in de ijzertakken.

— De *Juni*-aflevering van „*Der Hufschmied*” bevat een artikel over hoefbeslag zonder nagels, beschouwd uit een historisch en kritisch-chirurgisch oogpunt. Het artikel is ontleend aan een proefschrift over genoemd onderwerp, geschreven door den Finschen dierenarts Sigurd Helsingius, welke daarop is bevorderd (te Leipzig) tot doctor in de diergeneeskunde.

Uit het met 74 afbeeldingen voorziene geschrift treedt een bevestiging der bestaande opvatting naar voren, n.l. dat het beslag zonder nagels ten achteren staat bij gewoon beslag.

— De *Juli*-aflevering van „*Der Hufschmied*” bevat o.m. het jaarverslag van de hoefsmidschool te Dresden, waaruit blijkt dat deze gedurende 1927 is bezocht door 188 leerlingen, waarvan 30 op 1 Januari 1927 reeds als cursist waren ingeschreven en 28 wier cursus ook nog gedeeltelijk over 1928 heeft geloopt. 160 leerlingen hebben in den loop van het jaar hun studie voleindigd. Elke cursus duurt 4 à 6 maand. Behoeftige leerlingen kunnen een studie-toelage krijgen. Hiervoor is gedurende 1927 in totaal 1225 Mark besteed. — In het verslag trof ons ook de opmerking dat het aantal paarden in den „Vrijstaat Saksen” — de militaire paarden buiten rekening latende — gedurende 1926 168769 bedroeg, tegen 163283 in 1922 en 164651 in 1913, alzoo een toeneming van ruim 4000 stuks. De paarden in de groote steden zijn verminderd, — die in de kleine steden en op het platte land in aantal toegenomen.

— *De Belgische Hoefsmid*' heeft het in haar *Mei*-aflevering over de wenschelijkheid der instelling van een „verplichtend diploma” voor het recht van uitoefening van het hoefsmidsvak in België. Bij een eventueele instelling zou er als overgangsbepaling op gerekend moeten worden, dat alle, die thans het vak beoefenen, dit recht zouden moeten blijven behouden. De redactie van genoemd blad bepleit een en ander en zegt dat het hoefsmidsvak een speciale positie inneemt onder de ambachten, omdat het uitgeoefend wordt op levende wezens, die hoogst gevoelig zijn voor pijn.

De redactie vestigt verder de aandacht op de hoefsmidsschool te Brussel (Cureghem). De opleiding loopt over een tijdvak van twee jaar. „Het eerste jaar” — zoo wordt in het artikel gemeld — „leert men vooral het smeden, „het algemeen theoretisch onderwijs; de toepassing van ijzers op doode „voeten; dit alles om alle ijzers te leeren maken, zoowel verbeterende als „ziektkundige, welke men kan noodig hebben in bijzondere gevallen en „waar de mekanieke fabricatie nooit zal kunnen tusschenkomen.”

„De lessen worden gegeven een dag per week van October tot einde Juli, „van 10—3 à 4 uur 's namiddags; voor het oogenblik zijn er alzoo drie leer- „gangen ingericht, een 's Zaterdags, een 's Zondags en een 's Maandags; „elke dezer leergangen wordt door gemiddeld veertig leerlingen gevolgd.

„Al de leergangen zijn kosteloos, de spoorwegen geven schoolabnemen- „ten aan verminderden prijs; de provincies, de landbouwmaatschappijen „en andere verleen en belangrijke toelagen aan dengenen die de lessen met „vrucht bijwonen en het diploma van meester-hoefsmid bekomen”.

De toelating tot de school te Brussel staat open voor ieder die met goed resultaat een hoefbeslag-cursus in een der provincies heeft gevolgd.

ADVERTENTIEN.

HOEFIJZERS

gemerkt **Z. V.** zijn de beste. Op alle **Tentoonstellingen** hoogst **bekroond**, zijn niet **duurder** dan andere fabrikaten, doch **beslist beter**. Zij worden in alle **maten** en **modellen** geleverd. **VRAAGT ZE UWEN LEVERANCIER OF RECHTSTREEKS AAN**

De Zeeuwsch-Vlaamsche Hoefijzertabriek

H. KERCKHAERT STOPPELDIJK

Vertegenwoordiger : FIRMA LEM EN VOSSSEN, St. Maartenslaan 32,
MAASTRICHT

DE HOEF SMID

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: A. W. Heidema te 's-Gravenhage, Huygensplein 5

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

B. S. P. N 1903—1928. — N. T. R. P. K. van 24—26 Juli te 's-Gravenhage. — Aanzien doet denken. — Landbouwtentoonstelling te Zierikzee. — Korte mededeelingen. Advertentiën.

B. S. P. N. 1903—1928

20. AUG. 1928

De Bond van Smedenpatroons in Nederland heeft op 24 Juli haar 25-jarig bestaan herdacht. Hiervoor bestond gereede aanleiding daar de Vereniging door haren groei het doorslaand bewijs leverde in veler oogen goed werk te hebben verricht en thans over een bestuur beschikt dat er mag zijn. Wij feliciteeren de vereeniging en haar Bestuur met dit feit en constateeren met voldoening dat het smidsvak en het aanzien van den smid in de laatste kwart eeuw beide belangrijk zijn vooruitgegaan. Ieder heeft steeds te beseffen dat een hoogere positie ook meerdere verantwoordelijkheid meebrengt en dat werkelijk aanzien alleen op kennis, degelijk werk en betrouwbaarheid dient te steunen.

Het hoefbeslag is slechts een bescheiden onderdeel van het smidsvak en De Hoefsmid, hoewel een der oudste bladen op smidsgebied in ons land, een klein orgaan, dat ook klein dient te blijven. Mede hierom ligt het niet op onzen weg om uitvoerig over het gehouden jubileum te schrijven. Een afbeelding van het tegenwoordige bestuur is echter op haar plaats in dit nummer en het deed ons goed flinke verslagen in de grootte dagbladen aan te treffen, waarbij de ontvangst van den Bond door het Gemeentebestuur te Utrecht een weldadigen indruk heeft gemaakt. De Burgemeester Mr. Fockema Andreae heeft daarbij een belangwekkende en geestige rede gehouden.

De Bondsvoorzitter heeft bij de sluiting der tentoonstelling terecht opgemerkt: „Dat door samenwerking tusschen den handel en den Bond zeer veel „te bereiken is in het belang van beide partijen; daarvan heeft deze expositie „het schitterend bewijs geleverd.”

*

Van ons standpunt is vooral aandacht geschonken aan de prijsvraag betreffende doelmatig beslag in verband met het nieuwe dure wegdek. Helaas

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

UTRECHT.

is het verkregen resultaat onbevredigend. Dit blijkt voldoende duidelijk uit het hieronder volgende rapport:

Jury-verslag Ideeën-prijsvraag.

Op de prijsvraag zijn ingekomen zestien antwoorden welke alle door de Jury beoordeeld zijn.

Bij de beoordeeling was niet aanwezig Ir. H. W. O. de Bruin, Secretaris-Ingénieur van de Wegencommissie van den A. N. W. B. en de K. N. A. C.

Vershillende inzendingen voldeden formeel niet geheel aan de eischen in het programma gesteld. De Jury heeft echter gemeend deze toch te moeten toelaten, daar de bedoeling uit de omschrijving en de modellen voldoende duidelijk was.

Door de Jury is vooropgesteld, dat de inzendingen moesten beoordeeld worden in verband met de volgende uit het programma voortvloeiende beginselen:

- 1e. het idee moet nieuw zijn.
- 2e. het beslag moet het uitglijden tegengaan:
  - a. op sneeuw en ijs. Winterbeslag.
  - b. op gladde wegdekken, door welke andere oorzaken ook.
- 3e. het wegdek moet door het beslag niet of zoo min mogelijk beschadigd worden.
- 4e. het beslag moet zoo min mogelijk aan slijtage onderhevig zijn.

Het Hoofdbestuur van den jubileerenden Bond te midden der talrijke bloemstukken.

*Van links naar rechts de heeren: H. Hogenbirk (2e penningmeester), M. Oostwoud (secretaris), D. Roosch
schoon (voorzitter), J. A. Contant (2e voorzitter), J. C. van Straaten (penningmeester), M. Ritsema
(2e secretaris) en G. J. Rolink (alg. adjunct).*

5e. het beslag moet gemakkelijk aan te brengen of te verwisselen, niet te zwaar en niet te duur zijn.

In 't algemeen valt op te merken, dat geen nieuw idee naar voren is gekomen.

Verder blijkt dat geen der inzendingen tegelijkertijd voldeed aan de eischen 2a en 3.

Meerdere inzendingen voldeden aan den eisch 2b, doch waren dan veelal voor toepassing in de practijk minder bruikbaar.

De Jury meent daarom dat geen der inzendingen in die mate aan de gestelde eischen voldoet, dat zij voor toekenning van een prijs in aanmerking kan komen.

De Jury is zich er echter van bewust dat het uiterst moeilijk was aan de gestelde opgave te voldoen; mede in verband met den omvangrijken arbeid van de inzenders en de kwaliteiten van verschillende werkstukken, geeft zij dan ook in overweging aan een zevental inzenders een tegemoetkoming toe te kennen van elk f 15, aan acht inzenders een tegemoetkoming van elk f 7.50, en aan één inzender geen tegemoetkoming, omdat geen werkstuk was ingezonden.

Voorgesteld wordt de bedragen als volgt onder de inzenders te verdeelen:

Aan hen die inzonden onder de motto's Zowi, O. X., H. D., Bles, Luctor, De Schimmel, Good Luck, ieder f 15, en aan hen die inzonden onder de motto's St. Eloy, No. 45, Lege Gean, V. K., Der Altmeister des Schmiedehandwerkes, Bruintje, De Vos, „Altijd leeren, altijd winnen”, ieder f 7.50.

De Jury:

H. M. Kroon
R. Loman
M. Ritsema
H. Vossers

Moeilijkheden bestaan om opgelost te worden. Hoe grooter de moeilijkheid des te langer duurt het in den regel alvorens de oplossing is verkregen. En het gestelde vraagpunt in zake hoefbeslag, weinig schadelijk voor het wegdek en toch doelmatig voor het paard, is uiterst moeilijk op te lossen. Toch moet er geregeld aan worden doorgewerkt en „De Hoefsmid” hoopt van haar deskundige medewerkers dat zij voortdurend hun ernstige aandacht aan het onderwerp zullen blijven geven. De groote financieele belangen, welke met een goede oplossing kunnen worden gediend, zullen een groote prikkel blijven voor een ernstig streven in die richting. Hoefsmeden, wegdeskundigen en paardengebruikers zullen eendrachtig moeten samenwerken om de oplossing te vinden.

Van sommige zijden is het minder juist gevonden dat de handel de gehouden tentoonstelling zoo krachtig heeft gesteund. Onzes inziens is die steun en die samenwerking toe te juichen en ten volle verklaarbaar. De smeden vormen een belangrijke schakel tusschen de fabrikanten, handelaren en verbruikers en hierom zou het onpractisch zijn geweest als niet naar samenwerking was gestreefd. De belangrijke onkosten, die verschillende firma's, waaronder ook de hoefijzer-fabrieken, zich hebben getroost, zijn ten volle verantwoord en zullen ongetwijfeld goede vruchten dragen, al werden deze op de tentoonstelling zelve niet door alle ingezien.

R e d.

N. T. R. P. K. TE 'S-GRAVENHAGE

gehouden 24, 25 en 26 Juli.

De laatst gehouden nationale landbouwtentoonstelling in ons land, waaraan de groote landbouwmaatschappijen alle deelnamen, vond plaats in 1913. De verderfelijke oorlog van 1914-1918, met hare op velerlei gebied ontbindende gevolgen, bracht ook mede dat geen geld beschikbaar kon worden gesteld om een zoodanige tentoonstelling spoedig weer in 't leven te roepen. Een poging hiertoe, een paar jaar geleden ingesteld, vond nog geen voldoende ondersteuning. Wel waren sommige stamboekvereeningen geneigd medewerking te verleenen. Dit bracht den rijksveeteeltconsulent Ir W. de Jong te Arnhem er toe om de vraag rond te zenden of er geen algemeene medewerking ware te verkrijgen voor het houden eener nationale tentoonstelling van rundvee, paarden, varkens, schapen en geiten. Deze vraag heeft succes gehad. Alleen de pluimgedierte-vereeningen, die geregeld op eigen houtje tentoonstellingen uitschrijven, hebben zich afzijdig gehouden.

De heer Mr. J. T. Linthorst Homan, Commissaris der Koningin in Drenthe, verklaarde zich bereid het voorzitterschap te aanvaarden, — de heer Ir. W. de Jong het secretariaat, terwijl een vijftal vertegenwoordigers uit de grootste deelnemende vereeningen mede zitting verkregen in de directie. De Regeering heeft door tusschenkomst van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken en Landbouw een subsidie van hoogstens f 30.000 verleend, — 's-Gravenhage bouwde op hare kosten een mooie groote tribune en de deelnemende vereeningen verbonden zich gemeenschappelijk tot een waarborgfonds van f 40.000, voor het geval de Regeeringssubsidie niet toereikend mocht blijken om het eventueele tekort te dekken.

De eigenlijke tentoonstelling omvatte slechts twee dagen, n.l. Woensdag 25 en Donderdag 26 Juli. De opening zou echter reeds plaatsvinden in den namiddag van 24 Juli. Na de openingsrede zou een rondgang over het terrein en door de stallen worden gemaakt. Het mooie, acht hectare groote Malieveld, slechts vijf minuten van het Staatsspoor-station gelegen, is voor zoo'n tentoonstelling buitengewoon geschikt. Het genoemde programma voor 24 Juli werd voor de genoodigden, waaronder ook tal van vertegenwoordigers van buitenlandsche regeeringen zouden behooren, wat „mager” gevonden, te meer daar een bezoek aan de stallen een weinig bevredigend resultaat zou opleveren, aangezien al het rundvee en alle paarden, na de spoorreis van uit alle provinciën, op 24 Juli getoiletteerd moesten worden, ten einde den volgende dag in gunstige conditie voor de jury's te kunnen verschijnen.

Een aanvullend no. op dat programma zou hoogst welkom zijn. Dit gelukte de Directie, mede door den steun der Vereeniging „Het Legerpaard”, welke vereeniging de instandhouding der „warmbloed”-fokkerij in ons land ten behoeve van de landsverdediging krachtdadig bevordert. Het Ministerie van Oorlog vergemakkelijkte de totstandkoming der tentoonstelling door voor elk deelnemend warmbloed-paard een subsidie te geven van f 20, tot een maximum van f 2000.

De Vereeniging „Het Legerpaard” kende een subsidie toe van hoogstens f 1000, onder voorwaarde dat deze zou worden besteed voor het houden

Parade der Landelijke Rijvereeningingen (rechts de twee achtallen der Haagsche Politieruiters), gehouden op den eersten dag (24 Juli) der Nationale Tentoonstelling van ruandree, paarden en kleinvee, op het Malieveld te 's-Gravenhage.

v. Alg. Ned. Lbl.

De opkomst der Landelijke Rijvereeningingen, voornamelijk in Noord-Brabant, Zuid-Holland, Noord-Holland en Groningen, enkele in Drente, Gelderland en Overijssel, is ook van het standpunt van den hoefsmid te waardeeren. De liefde voor het paard en het paardrijden wordt er door bevorderd. Tal van jonge landbouwers, die zich haast alleen maar voor motoren interesseeren, zijn door de L. R. weer tot de ambitie voor het paard teruggekeerd, en het paardrijden is toch inderdaad ook heel wat mooier — en daarbij meer passend voor een landbouwer-paardenfokker — dan het gevlieg op een motorrijwiel. De hoefsmeden dienen mede hun eigen belang als zij de deelneming aan de Landelijke Rijvereeningingen in de hand werken.

van een wedstrijd van Landelijke Rijverenigingen. Aan dien wedstrijd moesten minstens tien vereenigingen deelnemen en de leden van Het Legerpaard dienden op 24 Juli vrijen toegang te hebben. Door goede samenwerking is aan alle voorwaarden voldaan.

Het weer heeft tot het welslagen bijgedragen, het bezoek was groot en de voorgebrachte dieren hebben op de bezoekers een uitnemenden indruk gemaakt, zoodat de gedane moeite en uitgaven in de toekomst, door beteren verkoop der producten, wel vergoed zullen worden. Het doel der tentoonstelling is bereikt, en dat schenkt volle bevrediging. Alle vijf jaar kan gerust een zoodanige tentoonstelling worden georganiseerd. Men moet niet alleen deugdelijke waar produceeren, doch dit van tijd tot tijd ook voor de clientèle demonstreeren.

*

Op 24 Juli 's namiddags 3 uur opende de Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw de tentoonstelling, van af de tribune. Een kwartier later reden reeds de vertegenwoordigers der tien deelnemende Landelijke Rijverenigingen den ring binnen. Deze Vereenigingen hebben een zeer goeden indruk gemaakt en duidelijk naar voren doen komen dat hun bestaan in het algemeen de liefde voor het paard bevordert en de instandhouding der warmbloedpaardenfokkerij in ons land, van beteekenis voor de landsverdediging en voor tal van landbouwbedrijven, in het bijzonder steunt.

Een demonstratie van vier ouderwetsche Friesche chaisen, bespannen met 2 Friesche paarden, gereden door dame en heer in oud-Friesch costuum, voorafgegaan door den Frieschen hengst Arend, eveneens gespannen voor ouderwetsche Friesche chais, vormde ook een aantrekkelijk nummer op het programma, dat Woensdag- en Donderdag-namiddag telkens herhaald is.

De parade der Landelijke Rijverenigingen heeft op het publiek een zeer goeden indruk gemaakt. Ook de Minister van Oorlog, die door zijne tegenwoordigheid blijk van belangstelling gaf, zal ongetwijfeld met tevredenheid op de tot nu toe verkregen resultaten hebben neergezien.

Van economisch standpunt bekeken heeft de rundveefokkerij voor ons land nog meer beteekenis dan die van paarden, varkens, schapen en geiten. Toch spreekt het paard nog het meest tot het gemoed van den fokker en toeschouwer, terwijl ook het voorbrengen der geiten de sympathie van zeer vele bezoekers trok.

Woensdagvoormiddag hadden de keuringen der paarden aan de hand plaats. Er waren ongeveer een 360 trekpaarden (Belgisch type) en 100 landbouwtuigpaarden (Oldenburgsch type) ingeschreven. Zooals te verwachten viel, behaalde Zeeland in de eerste afdeeling en Groningen in de tweede de hoofdprijzen. Bij de gespannen keuringen traden de midden-provincieën meer op den voorgrond. De inlandsche zwarten (Friezen) werden afzonderlijk gekeurd.

*

Er is tijdens den opzet der tentoonstelling ook nog sprake geweest van het houden van een wedstrijd voor hoefsmeden. Deze is niet tot stand gekomen doordat het programma voor de 2¹/₂ dag reeds vol-geladen was, de onkosten ongeveer f 1000 zouden moeten bedragen en het gedeeltelijk samenvallen

met de jubileumstentoonstelling van den Bond van Smedenpatroons te Utrecht een bezwaar werd geacht. Toch behoort een zoodanige wedstrijd bij een nationale (paarden) tentoonstelling en wij hopen dat indien in 1933 Den Haag weer als thans uit den hoek komt, de hoefsmeden niet in het programma zullen ontbreken.

Het beslag geeft geen aanleiding tot een speciale bespreking. In vergelijking met de vorige tentoonstelling in 1913 valt te constateeren dat de kalkoenen terecht zoo goed als geheel bij de landbouwparden verdwenen zijn, terwijl deze vroeger veelvuldig werden aangetroffen. Vaste gewoonten, al hebben deze ook als regel geen voordeelen, verdwijnen pas langzaam.

R e d.

AANZIEN DOET GEDENKEN.

Het oog wil ook wat.

Toen ik eenigen tijd geleden de wenschelijkheid betoogde van aanschouwelijk onderwijs in zake hoefbeslag aan landbouwers, is mij gebleken, dat van meer dan een zijde voor deze zaak belangstelling werd getoond. Dat is steeds verheugend! Want al is ieder het roerend eens met den schrijver van een bepaald artikel en men laat niets van zich hooren, dan is dat niet bevorderlijk voor de ambitie van den voorsteller, die, misschien geheel ten onrechte, toch min of meer de gewaarwording krijgt van een „roepende in de woestijn”.

Wanneer men lust heeft op een artikel te reageeren, hetzij rechtstreeks aan den schrijver of wel door middel van ingezonden stukken, dan mag men zich bij voorbaat verzekerd houden van den dank van dengeen, die een bepaald onderwerp heeft behandeld, ook al is men het niet met hem eens. Juist eene wisseling van gedachten doet het licht van velerlei richting op de zaak vallen en dat kan niet anders dan nuttig zijn.

Na deze kleine afdwaling, wil ik, thans komende tot de uitwerking van de gedachten, welke kort door het opschrift worden weergegeven, de beteekenis van het aanschouwelijke onderricht nog eens bespreken.

Laat ik allereerst mij bepalen tot de oorspronkelijke gedachte. Allerwege wordt geklaagd, dat de belanghebbenden, d. z. de paardeneigenaren, de beteekenis van goed hoefbeslag niet steeds voldoende inzien. Op cursussen in paardenkennis wordt des winters op landbouwcursussen ook wel over hoefbeslag gesproken, althans dat is te hopen, maar de beoordeelingsleer van het paard vormt daar toch de hoofdschotel. Men moest hebben een aantal duidelijke platen — een serie lantaarnplaatjes — een film zoo mogelijk; eene collectie, welke aan het Instituut voor Hoefkunde te Utrecht, of de Hoef-smidschool te Amersfoort grootendeels reeds beschikbaar zal zijn. En dan per provincie iemand, die zich in staat acht om in één korte voordracht voor landbouwers de beteekenis van het hoefbeslag duidelijk uiteen te zetten en die dit met behulp van de genoemde aanschouwelijke middelen kan opluisteren en verduidelijken. Men moet dan voorts contact zoeken met de landbouworganisaties, die bereid zullen zijn voor dergelijke avonden propaganda te maken en de leden op te wekken tot bijwoning der lezing.

Laat het Bestuur van de Vereeniging van Onderwijzers in Hoefbeslag zich daar eens voorspannen! En laat men zoo systematisch eens eenige jaren, bij toerbeurt, allerlei plaatsen in ons land een bezoek brengen. Zoo mogelijk kan men het nog uitbreiden met eene kleine tentoonstelling.

En nu een andere methode, waarop ik nog niet wees, maar waarop het tweede opschrift boven dit artikel doelt.

De tegenwoordige tijd eischt eene totale omwenteling in bouw en inrichting van tal van bedrijven. De wettelijke voorschriften omtrent bedrijfsveiligheid, hygiëne, arbeidsduur enz. hebben tal van industrieën, die vroeger op of in sombere schuren en werkplaatsen werden gedreven, genoodzaakt zich in een nieuw en frisch gewaad te steken en aldus ook toonbaar te worden. En . . . het oog wil ook wat! Hoeveel meer wordt de belangstelling van het publiek niet getrokken, als een bedrijf zoodanig is ingericht, dat het „gezien mag worden”. En met en door de belangstelling komt de reclame en de omzet. Zoo maakt men wel van den nood (de plicht tot verbouwing enz.) een deugd (men is ten slotte zelf trotsch op het resultaat).

Hoe staat het in dit opzicht met onze hoefsmiden en hunne „bedrijven”. Moeten dat nu altijd zulke zwarte, vieze en rommelige werkplaatsen blijven, waar alles overdekt is met roet en somber zwart getint? Ook hier is wel iets, neen veel, te bereiken. Een ruime frissche lokaliteit moet ook hier noodig geoordeeld worden. Goed licht en frissche lucht zijn hier zeker even noodig als elders. De electricische inrichting vergemakkelijkt door automatisch aanblazen van het vuur en wegzuigen van de rook, het werk.

Welke smederij heeft een behoorlijke monsterbaan?

Komt jonge ondernemende smeden, er valt nog veel in uw bedrijf te verbeteren, waardoor ook de waardeering stijgt van het publiek, dat deze moderne hulpmiddelen met belangstelling zal gadeslaan. En dan kan onze werkplaats ook worden tot een centrum van „aanschouwelijk onderwijs”.

Aanzien doet gedenken! Zoo redeneert ook het veiligheidsmuseum in Amsterdam, dat allerwege in werkplaatsen en wachtlokalen eene groote verscheidenheid platen laat ophangen, om de menschen met een duidelijk, misschien wat schrill geteekend, beeld in te prenten wát goed en wát gevaarlijk is.

Waarom zouden de, in het moderne hoefsmidsbedrijf ook niet meer eeuwig zwarte, muren niet versierd kunnen worden met duidelijke platen, die betrekking hebben op verpleging der hoeven en hoefbeslag? En waarop ook de gevolgen van het verwaarloozen van hoefverpleging bij veulens en enters, het te laat en slecht beslaan, duidelijk worden getoond. Dan hebben de klanten, als zij staan te wachten, meteen wat te lezen en „aanzien doet gedenken!” Er blijft altijd wel wát van hangen! Want speciaal de verzorging der veulenhoeven is eene aangelegenheid, waarop met woord en beeld niet genoeg de aandacht kan worden gevestigd. Hoeveel abnormale standen en daaruit voortvloeiende sterk afwijkende hoefvormen, zouden niet voorkomen kunnen worden, als men maar tijdig het belang van geregelde controle door den hoefsmid inzag.

Het is jammer, dat *schijnbaar* het belang van den eigenaar steeds anders is, dan dat van den smid. Ik zeg *schijnbaar*, want inderdaad is het ook hier meestal

de zuinigheid, welke de wijsheid bedriegt. Er is slechts één geval, waarin de eigenaar zonder bedenken het advies van den smid gaarne zal opvolgen, d. i. als hem wordt aangeraden, in passende gevallen, de (achter)hoeven zoo lang mogelijk onbeslagen te laten!

Maar niet beslaan, wil nog niet zeggen, niet naar omkijken! En het wil ook niet zeggen, dat men het nu zelf wel afkan en dat men de hoefsmid niet noodig heeft! Hoevele veulenhoeven zouden bij tijdig en doeltreffend ingrijpen van den hoefsmid nog gered kunnen worden voor misvorming en slechte ontwikkeling. De wanden der smederij kunnen voor dit doel benut worden en de beteekenis van het bedrijf zal daardoor ook stijgen. Wanneer dan bovendien nog flinke borden met modelijzers en dito met verschillende stadia van het hoefijzer, getuigenis afleggende, naast de omlijste diploma's en op wedstrijden verworven prijzen, van de vaardigheid van den smid, aanwezig zijn, dan kan de klant zijn oogen den kost geven en wordt het een lust om in zulk een omgeving te werken en ook om . . . . te zien werken! Gerust . . . . het oog wil ook wat!

Breda, Juli 1928.

T. D. S.

LANDBOUWTENTOONSTELLING TE ZIERIKZEE.

Op deze landbouwtentoonstelling was ook een Afdeeling Hoefbeslag. Het valt op, dat daar, waar de landbouwers gelegenheid geven iets op het gebied van hoefbeslag te toonen, hiervoor zoo weinig animo is van den kant der smeden.

Er waren voor den wedstrijd voor hoefsmiden slechts 4 deelnemers. Dit is voor zoo'n groote landbouwstreek zeer weinig; er hadden minstens 10 moeten zijn.

De wedstrijd werd den eersten tentoonstellingsdag gehouden en bestond uit het beslaan van een voor- en een achterhoef en het maken der ijzers daarvoor. Om 9 uur werd begonnen en om 2 uur was de laatste deelnemer klaar, dus had deze wedstrijd met 4 deelnemers tamelijk lang geduurd.

De beoordeeling geschiedde volgens een puntenstelsel. Eerst werd het besnijden van de hoeven beoordeeld, daarna de gemaakte ijzers en ten slotte het geheele beslag. De eerste prijs, een verguld zilv. med., werd behaald door J. Kloet te Dreischor, de tweede, een zilv. med., door L. J. v. d. Zande te Ellemeet.

Ofschoon er 5 prijzen beschikbaar waren, werden er niet meer dan twee uitgereikt. Het besnijden en het geheele beslag liet bij sommigen veel te wenschen over; vooral de gemaakte hoefijzers waren zeer slecht. De prijswinnaars hebben tamelijk goed werk geleverd.

Verder waren er in de Afd. Hoefbeslag vier inzendingen handgesmede hoefijzers, één inzending hoefijzers en leermiddelen, één inzending fabrieksijzers en één inzending materialen en gereedschappen voor hoefbeslag.

Voor de inzendingen hoefijzers verkreeg A. Hanse te Sint-Jansland den 1en prijs, Geluk te St. Jansland den 2en en J. Kloet te Dreischor den 3en. De ijzers waren over het algemeen matig, vooral die voor afwijkend beslag. Er haperde nog al wat aan den vorm en aan de nagelgaten. Het was hier helaas

ook te zien dat er te weinig ijzers met de hand gemaakt worden, wat een groot bezwaar oplevert, daar iemand die nog geen goed normaal ijzer kan maken, toch zeker geen goed afwijkend ijzer zal kunnen maken. En dit blijft noodig, daar er alleen normale hoefijzers in den handel zijn.

Voor de inzending hoefijzers en leermiddelen kregen Gebr. Schieman te Axel een 1en prijs.

De inzending fabrieksijzers van de Z. V. Hoefijzerfabriek H. Kerekhaert te Stoppeldijk kreeg een 1en prijs. Alle nummers en maten waren aanwezig in stamp- en ritsmodel. Vooral de breede ijzers trokken de aandacht, en is het te wenschen dat die steeds meer gebruikt mogen worden.

Inzending gereedschappen en materialen van Gebr. Schieman te Axel 1e prijs.

*

Door het bestuur was voor de Afd. Hoefbeslag goed zorggedragen; een flinke tent voor de inzendingen, een noodstal voor den wedstrijd, alsook een paar elektrische vuren die tot onzen spijt niet konden werken daar er geen stroom geleverd werd, daarom is gebruik gemaakt van 2 veldsmidsen. Ook was er een goede vloer om de paarden op te plaatsen ter beoordeeling voor en na het beslag.

Tot ons genoegen zagen wij dat er veel belangstelling was voor den wedstrijd, wat de overtuiging geeft dat er van de zijde der landbouwers toch steeds gevoel bestaat voor het hoefbeslag.

Tot slot zij nog opgemerkt dat het beslag der tentoongestelde paarden ook nog wel verbeterd kon worden. Dit is vooral toe te schrijven, dunkt mij, aan het niet op tijd laten beslaan en vooral ook aan de te smalle hoefijzers, welke gebruikt worden. Dit is toch voor de hoeven dier zware paarden na-deelig, daar met te smalle ijzers alleen de wand in dracht komt, en deze alleen te zwak is en doorzakt, wat toch met een flink breed ijzer niet zoo is, daar dan ook de zool mede kan dragen.

Ook zagen wij aan de jonge paarden dat er wel wat meer zorg aan de hoeven besteed kon worden, wat toch zeker ook den stand ten goede zou komen.

Wij kunnen niet nalaten de smeden op te wekken om steeds zooveel mogelijk in de Afd. Hoefbeslag op de Landbouwtentoonstellingen uit te komen, om te zorgen dat in het hoefsmidsvak geen verslapping komt.

A. J. Schieman.

KORTE MEDEDELINGEN.

Militaire Hoefsmidsschool te Amersfoort. Op 4 Augustus l.l. zijn geslaagd slaagd voor het examen van hoefsmid de leerlingen: P. Jansen, thans tijdelijk werkzaam gesteld bij het korps Rijdende Artillerie te Arnhem, L. Stegeman te Staphorst, J. Scholten te Ruurlo, M. van Snippenberg te Lunteren, B. Paalman te Holten, Fr. Weemaes te Hulst en H. Hergraven te Krefeld (Duitschland). Aan hen is een diploma uitgereikt; zij zijn bevorderd tot korporaal-reservehoefsmid en in het genot van onbepaald verlof gesteld.

G. H.

— België. Met October a.s. zal het vijf-en-twintig jaar zijn geleden dat de

hoefsmidschool te Brussel — in het Vlaamsch genoemd „Staats Praktische Hoofdschool van Hoefsmederij — in 't leven is geroepen. Dit feit zal worden herdacht op het jaarlijksche St. Elooi-feest, te houden op Zondag 25 November te Brussel. De school heeft al dien tijd onder leiding van den Mr. hoefsmid A. Bosmans gestaan.

— „De Belgische Hoefsmid” maakt melding van een schrijven dat de Provinciale Landbouwmaatschappij in Luik in hare begrooting voor 1928 een som van 1000 francs heeft opgenomen, te besteden voor studiebeurzen voor hoefsmidsleerlingen, die dit jaar te Brussel het diploma van meester-hoefsmid behalen.

Sedert 1903 hebben 667 leerlingen deze school bezocht, 424 hebben het diploma behaald, waarvan 163 uit Brabant, 68 uit Oost-Vlaanderen, 54 uit West-Vlaanderen, 51 uit Antwerpen, 31 uit Henegouwen, 23 uit Namen, 17 uit Luik, 11 uit Limburg, 2 uit Luxemburg en 7 uit het Buitenland. — In de Staten-Generaal werd er op aangedrongen de inrichting zoo goed te maken als die b.v. in Utrecht is.

— **Drenthe.** In de j.l. gehouden bestuursvergadering van het Drentsche Landbouwgenootschap is meegedeeld dat in zake een in Assen te houden cursus in hoefbeslag de voorbereiding zoover is gevorderd, dat binnenkort een vergadering der Commissie van Toezicht bijeengeroepen kan worden. Bij voldoende aangiften tot deelneming aan den cursus, kan deze in den komende herfst aanvangen.

— **Zeeland.** De commissie voor de Afdeeling Hoefbeslag op de Tentoonstelling te Zierikzee bestond uit de heeren P. Kooyman te Zierikzee, voorzitter, Iz. Adriaanse te Goes, H. Kesteloo te Kerkwerpe, P. Provoost te Brouwershaven en P. Hanse te Elkerzee, secretaris-penningmeester.

— **Steenkolen.** Hierover is in het tijdschrift „Licht” een goed artikel verschenen, waaraan het volgende is ontleend:

Op plaatsen waar de kolen dicht aan de oppervlakte der aarde waren, gebruikte men deze vroeger wel als brandstof in de huishouding, maar het moeilijke transport maakte dat men bijna overal turf en hout gebruikte. Eerst in den lateren tijd zijn de kolen, dank zij de naar verhouding lage transportkosten, algemeen in gebruik gekomen, ook voor fornuizen en kachels. Toch is het gebruik van kolen in de huishouding, niettegenstaande den toegenomen omzet, tegenwoordig gering, vergeleken met het enorme verbruik van groot-industrie en kleinbedrijf. In Duitschland had men voor den oorlog berekend dat ongeveer 16 % van alle kool, die het land verbruikte, besteed werd voor de huishouding (direct, of indirect via de gasfabriek), 17 % voor scheepvaart en spoorwegen, maar 67 % voor de industrie, en dan voornamelijk voor ijzer-industrieën.

De kool wordt slechts gevonden in enkele scherp begrensde streken van de wereld. Daar waar nu kolen worden gevonden, bestond in een vroeger tijdperk van de aarde een weelderige plantengroei met een zacht en vochtig

klimaat. Hieruit kan men afleiden dat er eens een zacht klimaat op Spitsbergen en in Groenlands koude streken heeft geheerscht, aangezien men daar belangrijke koolgebieden ontdekt heeft.

In 1913 werd vastgesteld hoe groot men den kolenvoorraad van de verschillende streken der aarde moest schatten:

	Voorraad in miljoenen tonnen	Jaarl. productie 1922-1923 in miljoenen tonnen
Vereenigde Staten	3.838.657	520
Canada	1.234.269	15
China	995.587	20
Duitschland	423.356	257
Rusland en Siberië	223.982	12
Engeland	189.533	275
Australië	170.159	15
Indië	102.150	22

— **Wegenraad.** De Algemeene R. K. Werkgeversvereniging heeft in een adres aan de Tweede Kamer aangedrongen op de instelling van een wegenraad, naar het voorbeeld van België, waardoor een bevredigende oplossing van het wegenvraagstuk in de hand zou worden gewerkt.

— **Gedenkboek van den B. S. P. N.,** tevens catalogus jubileumtentoonstelling 1928. Het adviesbureau P. H. Hörmann te Utrecht verzorgde op uitnemende wijze de voorbereiding dezer tentoonstelling. Het gelukte van allerlei vooraanstaande personen een inleiding te verkrijgen. Zoo schreef de heer C. Zaalberg, Directeur-Generaal van den Arbeid, daar in o.m. het volgende:

Moge de steeds verder gespecialiseerde fabriekmatige productie al veel werk onttrokken hebben aan het oude smidsvak, er zijn nieuwe behoeften en nieuwe technische mogelijkheden ontstaan, die nieuwe banen voor het smidsvak geopend hebben. Door daarvoor een open oog te hebben en met bekwaamheid en energie het vak op de hoogte van den tijd te houden, wordt bereikt, dat de smidspatroon een zeer nuttige maatschappelijke positie blijft innemen.

— **Prijsvraag.** De heer M. Ritsema deelde ons hierover welwillend het volgende mede: Ik had niet verwacht dat het aantal inzendingen zoo groot zou zijn, doch het resultaat is nihil. De meeste inzenders hadden de oplossing gezocht bij gummi, dat wel voldeed als zomerbeslag op asphalt-straten, maar voor winterbeslag moesten er scherpe kalkoenen ingezet worden en die moeten wij juist missen. De gummi moet zoo geprepareerd worden dat zij voldoende hard en stroef wordt, en daarbij niet te duur en toch gemakkelijk aan te brengen. Naar mijn meening een bijna onoplosbaar vraagpunt.

DE HOEFSMID

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cm.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: A. W. Heidema te 's Gravenhage, Huygensplein 5

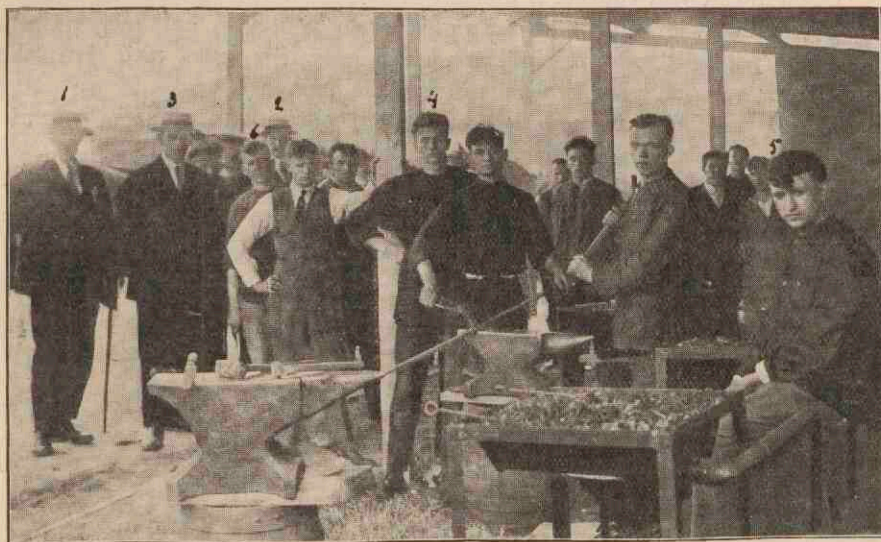
Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Het hoefbeslag op de Landbouwtentoonstelling te Zwolle. — Kan hoefbevangenheid in bepaalde gevallen door wijziging van het beslag worden voorkomen? — Kampioenen der Haagsche Tentoonstelling. — Cursussen in hoefbeslag gedurende 1927—1928. — De strijd om het bestaan van den hoefsmid. — Korte mededeelingen. — Advertentiën.

HET HOEFBESLAG OP DE LANDBOUWTENTONSTELLING TE ZWOLLE.

De Commissie voor deze afdeeling bestond uit de heeren H. van der Berg, Dierenarts te Zwolle, Voorzitter, H. Hollander, Onderwijzer in Hoefbeslag te Hasselt, Secretaris, E. W. Put te Zwolle en J. W. Kamphuis te Berkum,

1. E. J. Dommerhold, 2. H. Hagen, juryleden; 3. H. Hollander, lid der commissie van regeling; 4. F. G. van Nee, eerste prijs, 5. H. van Heerde, tweede prijs, 6. Th. A. Poppe, derde prijs.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT

18. SEP. 1928

UTRECHT.

landbouwers. Deze Commissie heeft zich uitnemend van haar taak gekweten en wij betuigen hierbij onzen hartelijken dank voor de medewerking bij de samenstelling van dit verslag ondervonden.

Het doel, dat met deze afdeling wordt beoogd, luidde als volgt:

- 1e. Paardenbezitters de groote belangen van goed hoefbeslag te doen inzien;
  - 2e. Propaganda te maken voor hoefbeslag op wetenschappelijke basis uitgeoefend en aanmoediging ter verdere bekwaming in dit vak;
  - 3e. Een demonstratie te geven van de eischen, waaraan goed hoefbeslag moet voldoen, ook in verband met de eischen er aan gesteld door de nieuwe wegbedekkingen.
- Bovengenoemd doel wordt gedacht bereikt te kunnen worden door:
1. Wedstrijden voor hoefsmeden met rijksdiploma.
  2. Inzending van handgesmede ijzers voor normaal zoowel als voor afwijkend beslag.
  3. Inzendingen van machinaal vervaardigde hoefijzers.
  4. Inzendingen van gereedschappen en materiaal ten dienste van het hoefbeslag in den meest uitgebreiden zin.

5. Inzendingen ter demonstratie van den wetenschappelijken ondergrond van het practisch hoefbeslag, hieronder begrepen inzendingen van collecties ijzers en onderwijsmiddelen van onderwijzers in practisch hoefbeslag.

(Voor deelname aan no. 1 en 2 der bovengenoemde rubrieken is een inleggeld van f 2 verschuldigd, te voldoen bij aangifte.

Inzendingen van rubriek 3 en 4 worden berekend naar een maatstaf van f 2 per vierkanten meter.

Inzendingen van rubriek 2 moeten inhouden: normaal voor- en achterijzer; normaal voor- en achterijzer met stoot en kalkoenen; balkijzer; verzenstrijkijzer; klapijzer; klapstrijkijzer met kalkoen; ijzer met verdikten tak; ijzer voor verbeend hoefkraakbeen; pantoffelijzer.

Het is wenschelijk ter completeering dezer collectie andere ijzers voor afwijkende en ziekelijke hoefvormen hierbij in te sluiten.

Inzendingen voor de 3e rubriek houden in de verschillende door de fabrieken gemaakte hoefijzers in den toestand, zooals ze door de fabriek worden afgeleverd.

De Jury zal de ingezonden ijzers vergelijken met uit den handel betrokken ijzers.

Tot de 4e rubriek behorende inzendingen mogen alles omvatten wat bij het hoefbeslag ten dienste staat.

De 5e rubriek wordt gedacht inzendingen te bevatten, die een demonstratie geven van afwijkende en ziekelijke hoeven en het daarvoor benoodigde en toegepaste beslag en verder alles wat behoort tot het wetenschappelijk hoefbeslag en de geschiedenis er van.)

* * *

Gelijk de geheele tentoonstelling „De Zwolland”, was ook de wedstrijd in hoefbeslag roijaal voorbereid. Een ruime overdekte beslagloods, waarin 6 vuren, voorzien van een electricch gedreven ventilator, bood voldoende ruimte voor de 13 deelnemers.

De wedstrijd trok veel belangstelling en had een vlot verloop.

De jury, bestaande uit de heeren E. J. Dommerhold, Leeraar aan de Middelbare Landbouwschool te Groningen, H. Hagen, Onderwijzer in Hoefbeslag te Steenwijk en G. J. Rolink, Onderwijzer in Hoefbeslag te Enschedé, stelde haar oordeel op: *a.* afnemen van het oude ijzer en besnijden van een hoef; *b.* vervaardigen en afwerken van het nieuwe ijzer; *c.* het beslag in zijn geheel; *d.* het maken van een model-klapijzer. Een extra prijs, zijnde een verguld zilveren medaille, was beschikbaar gesteld voor het beste, in den wedstrijd gemaakte modelijzer.

De taak van de jury was geen gemakkelijke, daar door alle deelnemers zeer goed werk werd geleverd. Fouten zijn meest gemaakt bij het passen en het besnijden.

De prijzen werden als volgt toegewezen: f 40 en verg. z. med. aan F. G. van Nee te Windesheim bij Zwolle, f 30 aan H. van Heerde te Vollenhove, f 20 aan Th. A. Poppe te Zwolle, f 15 aan W. G. Grievink te Diepenveen en f 10 aan J. M. Kommers te 's-Gravenmoer-Capelle; Extra Prijs: Verguld zilveren medaille, voor het beste modelijzer, aan H. van Heerde te Vollenhove.

Bij dezen wedstrijd kwam een minder gewenschte toestand aan den dag. Het medenemen van een eigen voorslager was toegestaan, en nu bleek, dat onder die voorslagers een onderwijzer in hoefbeslag was, die bij eenige van zijn leerlingen voorsloeg. Hoewel er niets ten nadeele van dezen voorslager was te zeggen, lijkt het toch niet recht in overeenstemming met de bedoeling te zijn. Misschien een geschikt onderwerp ter bespreking op de e.v. vergadering der Vereeniging van Onderwijzers in Hoefbeslag.

* * *

Ingezonden ijzers.

Bij de machinale kende de jury eenparig den eersten prijs, een verguld zilveren medaille, toe aan: Zeeuwsch-Vlaamsche Hoefijzerfabriek H. Kerkhaert te Stoppeldijk.

Een mooie inzending van N.V. Eerste Nederl. Hoefijzerfabriek v/h. firma Werkman, Barkmeijer en Co. te Helpman, was buiten mededinging.

Handgesmede ijzers. Slechts een inzending! Verschillende smeden verklaarden desgevraagd, dat zij niet hadden ingezonden, wegens gebrek aan tijd. Indien het tegenwoordig zoo druk is in de smederij, dan is zulks een verblijvend teeken, maar mocht dat niet inzenden uit gebrek aan belangstelling voortkomen, dan is dit een bedenkelijk verschijnsel voor de toekomst van het hoefbeslag.

Die eene inzending was van F. G. van Nee te Windesheim. Hoewel de inzending meer dan compleet was, meende de jury slechts een tweeden prijs, zijnde een zilveren medaille, te moeten toekennen, daar de ijzers niet geheel zonder fouten waren.

Een inzending collectie ijzers en onderwijsmiddelen van de onderwijzers in practisch hoefbeslag Gebr. Hollander te Hasselt, was zoo keurig, dat de jury boven het beschikbare diploma nog een verguld zilveren medaille toekende.

Een inzending van de Ambachtsschool te Hoogeveen verkreeg een eervolle vermelding. De collectie van opgevijlde en opgepoetste ijzers werd door de jury ongeschikt voor beoordeeling geacht. (Een bekend man op het gebied

van Nijverheidsonderwijs maakte naar aanleiding van deze ijzers tegen een der commissieleden de opmerking: hoeveel kostbare leertijd zal weer met dat poetsen en schuren verdaan zijn!).

* * *

De heer H. Hagen te Steenwijk was zoo vriendelijk ons over het meer technisch gedeelte van den wedstrijd o.m. het volgende mede te deelen:

Over het geheel is goed gewerkt. Meestal waren de hoeven niet zuiver besneden en de verzenen te hoog gelaten, waardoor de verzen- en zijgedeelten te zwak bleven. De ijzers waren meest alle goed, sommige zelfs zeer goed en netjes afgewerkt. Het geheele beslag viel meer over te zeggen, doch ook hier was goed werk geleverd. Het model-klapijzer bleek voor velen een moeilijke opgave te zijn. Er waren maar weinig beslist goede ijzers bij; de vorm en de afwerking lieten bij velen te wenschen over en ook de nagelgaten waren niet zuiver geplaatst en gericht.

Op het terrein was de zaak prachtig voor elkaar gemaakt en hiervoor komt de regelingscommissie een bijzonder woord van lof toe. Er waren 6 vuren, electrisch gedreven door een ventilator, 6 aambeelden, 1 koelbak en 1 bank-schroef. De loods was overdekt en aan één kant en achter dicht, zoodat de deelnemers van wind of zon geen last hadden en voorzien van een goede planken vloer waarop de paarden konden staan, zoodat voor de beoordeeling de stand zeer goed te zien was.

Het was een prachtige dag; de algemeene indruk is dat er ook prettig werd gewerkt, zoodat wij op een genotvollen wedstrijd kunnen terug zien.

KAN HOEFBEVANGENHEID IN BEPAALDE GEVALLEN DOOR WIJZIGING VAN HET BESLAG WORDEN VOORKOMEN?

In het nummer van 15 Juli l.l. bracht ik de beslagmethode van Stark-Guther ter sprake en gaf ik inoverweging deze meer te beproeven dan tot heden waarschijnlijk geschiedt. Ik vermoedde toen niet, dat ik zelf zoo spoedig met meerdere gevallen van hoefbevangenheid in aanraking zou komen en dus volop gelegenheid kreeg de ziekte in haar verloop te volgen en bovengenoemd beslag aan de praktijk te toetsen.

Geen wonder dus, dat dit vraagstuk mijn gedachten bezig hield. Vooral de kwestie over het laten meedragen van de zool liet mij niet los. Elders wordt toch geleerd, dat de zool moet worden vrij gehouden van elken druk en hier zien we dat hoeven met in het algemeen zeer gevoelige zoolvlakten, vooral voor de punt van den straal, den druk van een zoolijzer niet alleen uitstekend verdragen, doch zelfs de pijnlijkheid in belangrijk mindere mate gevoelen. Daarbij schijnt er tevens nog een genceeskrachtige werking van uit te gaan, want de zool wint aan stevigheid, wordt n.l. door meerderen groei sterker en een eventueel aanwezige zoolbreuk kan zelfs genezen. Het komt meermalen voor, dat dergelijke hoeven na eenigen tijd weer normaal kunnen worden beslagen, zonder dat de dieren kreupel loopen. Alleen het klappen met de hoeven en de meer of minder veranderde hoefvorm kunnen dan nog verdragen dat hoefbevangenheid heeft bestaan. — Het zoolbeslag geeft hier dus wel buitengewoon gunstige resultaten. Toch zou het beter zijn, indien door

een bepaalde wijze van beslag de hoefbevangenheid en haar ernstige gevolgen konden worden voorkomen.

Het lijden treedt op tengevolge van verschillende omstandigheden. Dit was reeds in de oudheid bekend, toen men o.a. sprak van voedsel-, water-, wind-, en stalbevangenheid. Hierover zal ik niet verder uitweiden. Het lijkt me echter wel gewenscht de oorzakelijke momenten naar voren te brengen, die bij het ontstaan der bovenbedoelde gevallen van hoefbevangenheid een rol hebben gespeeld.

Het is een bekend feit, dat paarden die lange marschen moeten afleggen en daarbij uren achtereen in snelle gangen worden gereden, in het bijzonder op harde wegen, groot gevaar loopen hoefbevangen te geraken. Bij warm weer is die kans nog grooter. Verder worden die paarden het eerst aangetast, die goed zijn gevoed en niet voldoende zijn getraind. Vroeger zag men hoefbevangenheid vaak optreden bij post- en diligence-paarden, die groote afstanden in den kortst mogelijken tijd moesten afleggen. Doch ook na lange militaire marschen van bereden troependeelen kan de ziekte, wanneer de omstandigheden daarvoor gunstig zijn, zich voordoen. Dit is o.a. kort geleden weer gebleken en de hier bedoelde ziektegevallen waren dan ook het gevolg van het bij warm weer rijden in te snel tempo op harde wegen. Hierop mag wel eens met nadruk de aandacht worden gevestigd. Toch is het voor militaire troepen niet altijd mogelijk met die omstandigheden rekening te houden en de gevaren aldus te voorkomen. Beter zou het zijn indien de kans op hoefbevangenheid op een andere wijze kon worden verminderd, b.v. door wijziging van het beslag. De marschvaardigheid van de troep zou daardoor in niet onbelangrijke mate worden gebaat.

Gewoonlijk zijn het de voorhoeven, die worden aangedaan. Het wezen der ziekte bestaat in een plotseling optredende acuut verloopende ontsteking van de wandlederhuid, voornamelijk in het toongedeelte. Er heeft dan een uittreding van vocht plaats, waardoor de hoorn- en vleeschplaatjes van elkaar loslaten. De normale hechte verbinding van hoornschoen en hoeflederhuid wordt dus bedreigd en is de aandoening van eenige betekenis, dan gaat die verbinding verloren.

Daar het hoefbeen als het ware aan den schuinstaanden hoornwand is opegehangen, zal het door den druk van de lichaamslast van plaats gaan veranderen. Die verplaatsing geschiedt naar achteren en naar beneden; het hoefbeen ondergaat dus een draaiing en gaat meer rechtop in den hoef staan. De hoornzool wordt dan naar beneden gedrukt en kan zelfs in enkele gevallen door het hoefbeen worden doorboord.

Dit alles is zeer pijnlijk voor het dier en om hieraan te ontkomen wordt de voorste helft der hoeven zooveel mogelijk ontlast. Zijn de beide voorhoeven door de ziekte aangetast, dan plaatst het paard deze ver naar voren, waardoor het gewicht meer op de verzenen komt; de achterbeenen worden daarbij onder het lichaam gebracht.

Waar we dit verloop nu kennen, rijst de vraag of we door steun te geven aan de zool, dus indirekt aan het hoefbeen, het ontstaan van die ziekelijke afwijkingen niet kunnen voorkomen. De benedenwaartsche druk van den lichaamslast op het hoefbeen, die door de wandlederhuid als een vertikale

trekkracht op den hoornwand wordt overgebracht, vormt toch m.i. de aanleidende oorzaak voor het ontstaan dier veranderingen. Het duidelijk bewijs hiervoor levert de z.g. belastingshoefbevangenheid, die op stal door overmatige belasting van één been kan ontstaan. Hierbij treden wel in de eerste plaats stoornissen in de bloedcirculatie en dientengevolge in de normale voeding van den hoof op, doch deze vormen slechts een voorbeschikking voor het loslaten van de hoeflederhuid, die verder door den voortdurenden belastingsdruk wordt teweeggebracht.

Een gelijkmatige tegendruk vanaf den bodem zal dus niet anders dan gunstig moeten werken. Dit blijkt o.a. uit het niet of verminderd optreden van hoofbevangenheid na lange marschen op zachten grond. Natuurlijk missen we hier ook andere oorzaken als de voortdurende trillingen waaraan de hoeven op harde wegen blootstaan, doch dat neemt niet weg, dat de zachte steun, dien de zool ondervindt, een gunstigen invloed moet doen gelden.

Staande op het standpunt, dat de zool heel goed in het dragen van het lichaamsgewicht kan worden betrokken, zou het m.i. aanbeveling verdienen bij geforceerde ritten op lange afstanden, als boven bedoeld, gebruik te maken van leeren of gutta-percha zolen, of het beslag zoodanig te wijzigen, dat het hoofbeen tevens wordt ondersteund, dus verbreedde ijzers zonder afhelling te bezigen.

Bennekom.

Dr. C. Brands.

KAMPIOENEN DER HAAGSCHE TENTOONSTELLING.

De meeste hoefsmeden zijn in hun hart ook paardeman. Dit is in verschillende opzichten van beteekenis. Zij verkrijgen hierdoor, vooral in belangrijke fokstreken, beter aanraking met hun cliëntèle en gemakkelijker waardeering.

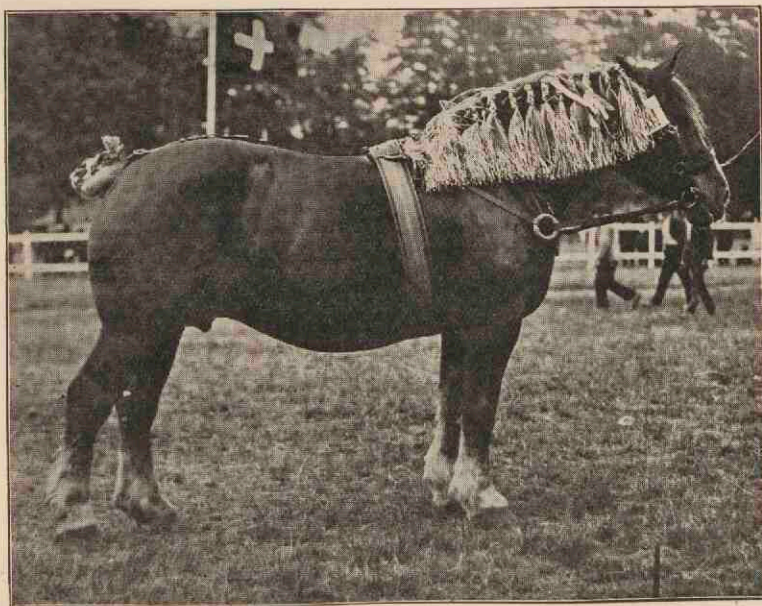
Het weekblad „Ons Paard”, dat uitgegeven wordt door dezelfde firma waar ook „De Hoefsmid” verschijnt, stelde ons in de gelegenheid de afbeeldingen op te nemen van de hengsten en merriën, welke op de N. T. R. P. K., waarover in de Augustus-aflevering een kort artikel is geplaatst, het kampioenschap verwierven.

Als men de foto's nauwkeurig beziet en in gedachten vergelijkt met vroegere afbeeldingen van Belgische en Oldenburgsch-Oostfriesche paarden, dan zal ieder kunnen waarnemen, dat de fokker van het trekpaard geleidelijker een sierlijker, die van het tuigpaard meer en meer deugdelijker slag naar voren heeft gebracht. Wij plaatsen eerst den Belgischen hengst en de Belgische merrie, daarna den hengst en de merrie van het Oldenburgsch slag. Het type van de Belgische merrie en dat van den Oldenburgschen hengst loopen niet zoo ver uit elkaar. Wat hebben deze beide mooie lijnen gegaard aan een extra besten massieven stand!

Dit viertal vertegenwoordigt de beide hoofdrichtingen der Nederlandsche paardenfokkerij. De Belgische richting wordt voornamelijk in de Zuidelijke, de andere in de Noordelijke provinciën aangetroffen, maar de Belgische is tegenwoordig de meest uitgebreide, al verliest de Oldenburgsch-Oostfriesche

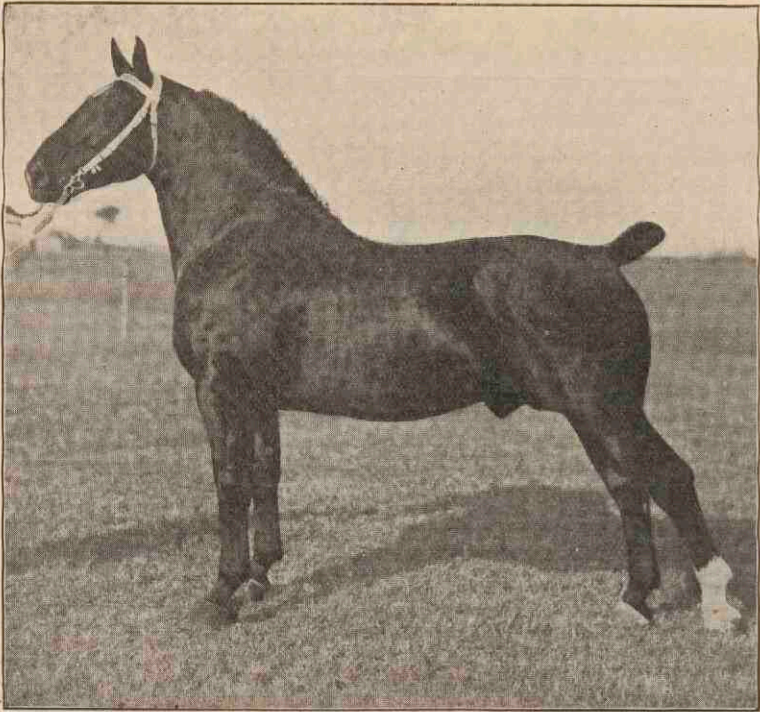

Castor B 916. Kampioen Den Haag 1928. 1e pr. categorie 2 (hengsten van 5-j. en ouder, kleine maat), 1e prijs hengsten met afstammelingen, eig. J. Q. C. Lenshoek te Kloetinge.

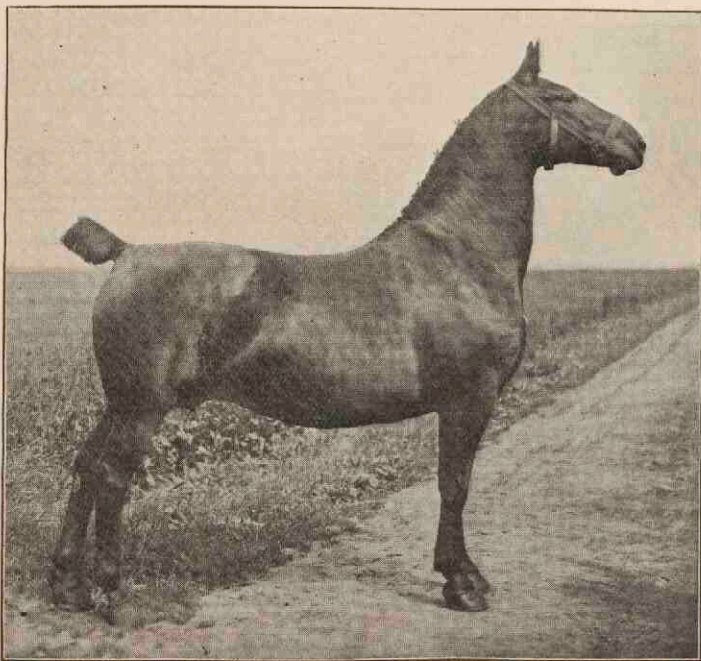

Elza d'Orange B 8186, eig. Wed. W. G. Dieleman te Hoek (Z.). Kampioene Den Haag 1928.

Ditmar, Gr. P. S. 313, eig. Hengst-ass. te Grijpskerk. Kampioen tentoonstelling Den Haag 1928.

Adonne, Gr. P. S. 5321, eig. J. G. Toxopeus te Midwolda. Kampioene Den Haag 1928.

in den laatsten tijd geen terrein meer. Door de malaise in de prijzen der paarden is over de geheele linie inkrimping ontstaan. Dit is van economisch standpunt gezien juist. De fokkers doen goed alleen de beste exemplaren voor de teelt te bezigen en dit streven moet door de hoefsmeden naar vermogen worden gesteund. De beste exemplaren leveren voor de hoefsmeden ook de meeste voordeelen.

De Nederlandsche paardenfokkerij heeft in het buitenland een goeden naam en deze kan alleen door de productie van paarden van kwaliteit behouden blijven. Duitschland, België, Zwitserland, Engeland, Italië en Tsjecho-Slowakije komen hier nog koopen en de cliëntèle moet zoo eenigszins mogelijk behouden blijven.

R e d.

CURSUSSEN IN HOEFBESLAG GEDURENDE 1927—1928.

A. Winterhalfjaar 1927—1928.

Plaats waar de cursus is gehouden:	Cursus gaat uit van:	Het theoretisch onderwijs gegeven door:	Het practisch onderwijs gegeven door:
Hoogeveen (herhalingscursus)	Het Genootschap t. b. van den Landbouw in Drenthe.	Dr. J. Staal te Assen.	J. J. Reitsema te Hoogeveen.
Almelo (II)	Commissie v. Landbouwonderwijs in de provincie Overijssel.	Th. v. d. Weerd te Almelo.	A. J. Rompelman te Almelo.
Enschede (II)	idem.	J. Eshuis te Enschede.	G. J. Rolink te Enschede.
Zwolle (I)	idem.	H. v. d. Berg te Zwolle.	H. Hagen te Steenwijk.
Deventer (Ie en 2e leerj.)	Geld.-Over. Mij. van Landbouw.	B. Lok te Deventer.	A. A. Haverkamp te Deventer.
Ede (II)	idem	Dr. C. Brands te Bennekom.	J. A. Tangelder te Duiven.
Doetinchem (II)	idem.	E. Schreur te Doetinchem..	J. Ph. Huitink te Ruurlo.
Winterswijk (II)	idem.	W. Lammers te Winterswijk.	A. Boesveld te Winterswijk.
Zutphen (I)	idem.	G. Langeler te Laren.	H. J. Breukink te Lochem.
Boreculo (I)	idem.	G. van Soest te Boreculo.	B. H. Veldhuis te Holten.
Arnhem (I)	idem.	B. A. C. Capel te Arnhem.	J. A. Tangelder te Duiven.
Utrecht (Ie en 2e leerj.)	Commissie t. behartiging v. d. Onderwijsbelangen v. l. en tb. in de provincie Utrecht.	Dr. G. M. v. d. Plank te Utrecht	S. van Angeren te Utrecht.

Plaats waar de cursus is gehouden:	Cursus gaat uit van:	Het theoretisch onderwijs gegeven door:	Het practisch onderwijs gegeven door:
Alkmaar (II)	Afd. „Alkmaar e.o.” v. d. Bond v. Smedenpatroons in N.	C. Roodzant te Alkmaar.	Th. A. Koelman te Alkmaar.
Goes (I)	Mij. t. bev. v. Landb. en Veeteelt in Zeeland.	C. van Baak te Goes.	Iz. Adriaanse te Goes.
Zierikzee (II)	idem.	P. Kooijman te Zierikzee.	Iz. Adriaanse te Goes.
Breda (II)	N. Brab. Mij. v. Landb.	T. D. Sigling te Breda.	H. A. Sul te Breda.
's-Hertogenbosch (II)	idem.	M. F. Plankeel te 's-Hertogenb.	Jac. Vermeer te Haaren.
Bergen op Zoom (I)	idem.	H. A. Haytink te Bergen o. Z.	M. v. d. Berk te Bergen op Zoom.
Cuijk (II)	N. Br. Chr. Boerenbond.	Th. F. Wismans te Cuijk.	P. A. Verhoeven te Cuijk.
Sittard (II)	Limb. Land- en Tuinbouwersbond.	J. M. Tacken te Sittard.	W. Sanders te Holtum-Born.
B. Z o m e r 1 9 2 8.			
Appingedam (I)	Afd. „Appingedam” v. d. Bond v. Smedenpatr. in Nederland (B.S.P.N.)	H. A. Kroes te Groningen.	M. Ritsema te Appingedam.
Bedum (II)	Afd. „Bedum” v. d. B. v. S. P. in Nederl.	H. Venema te Bedum.	P. Homan te Bedum.
Winschoten (II)	Afd. „Winschoten” v. d. B. v. S. P. in N.	F. O. Rentema te Winschoten.	Jac. v. Heuvelen te Vriescheloo.
Grijpskerk (I)	Afd. „Zuidhorn” v. d. B. v. S. P. in N.	D. R. Vink te Grijpskerk.	P. Huizinga te Grijpskerk.
Heerenveen (II)	Ver. „Het Friesch Paardenstamboek”.	K. Frik te Heerenveen.	J. de Jong te Heerenveen.
Emmen (I)	Genootsch. t. bev. v. d. Landbouw in Drenthe.	H. J. Vrieling te Emmen.	H. Scholten te Wachtum.
Oud-Beijerland (II)	Afd. „Oud-Beijerland” v. d. B. v. S. P. in Nederland.	Dr. P. Vermaat te Oud-Beijerland.	H. van Waasbergen te Oud-Beijerland.

DE STRIJD OM HET BESTAAN VAN DEN HOEFSMID.

We hadden dezer dagen een onderhoud met één der beste hoefsmeden van ons land. Met wien doet niet ter zake, ja deze gaf er zelfs de voorkeur aan om zijn naam niet genoemd te zien, wanneer hierover een publicatie in „De Hoefsmid” mocht verschijnen.

Ons gesprek liep over de vooruitzichten van het hoefsmidsvak in de steden. Door de auto is het aantal luxe-paarden belangrijk ingekrompen en hierdoor het werk voor den hoefsmid meer beperkt. Het aantal stalhouders is kleiner geworden en zij, die zich staande hielden, hebben naast de stalhouderij veelal ook een autobedrijf. Het is regel, dat bij een opkomende malaise, onverschillig in welk vak, alleen de finkste personen hun bedrijf op gang weten te houden. Deze groep heeft den besten kijk in zaken en weet zelf voor haar geld ook goede hulp te krijgen. Zoo kijken de overgebleven stalhouders ook scherp naar het soort beslag, dat zij bij hun paarden laten onderbrengen en dit heeft weer ten gevolge, dat de bekwaamste hoefsmiden de beste kans hebben om cliëntèle te behouden.

Met dezen gedachtengang gaan we accoord. Deze wijst er tevens op, dat de hoefsmid alleen hoefsmid, alzoo zuiver vakman moet zijn. De minder goed onderlegde, de minder bekwame zal helaas het veld moeten ruimen en op andere wijze aan den kost moeten zien te komen.

R e d.

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Hoefbeslag in verband met wegdek.** Hierover heeft □ het voorgaande jaar (Juni- en Juli-aflevering) van uit Marsille een belangrijk artikel in „De Hoefsmid” geschreven. Nu de „Idecën-Prijsvraag” geen practisch resultaat heeft gebracht, hebben wij den heer Aug. Diemont (□), wiens oordeel in deze door ons in hooge mate wordt gewaardeerd, nog eens over dit klemmende vraagstuk geschreven. Het antwoord luidde:

M.i. zal practisch *winterbeslag* wel moeten blijven zooals het is met schroef- c.q. steekkalkoenen. Zoodra echter de *winter*-gladheid niet telt, dan verwerp ik alles behalve gummibuffer, welke echter in het gebruik wel *te* duur kan komen — althans hoog in prijs blijven zal. Het *nieuwe* wegdek en het „oude” paard zullen steeds blijven tobben op dit punt, aangezien bij *nieuw* wegdek *nieuw* vervoermiddel behoort en de gummiband past nu eenmaal beter bij zoogenaamd gesloten wegdek dan het ijzer onder den paardevoet. Dat dit bij alle gladheid, behalve *wintertoestanden* nog het allerbest op vlakke ijzers gaat, bewees ik indertijd ten volle.

— **Examencommissie hoefsmid.** Bij beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw zijn, voor het tijdvak van 1 September 1929, in de commissie, belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid, benoemd:

a. tot lid en voorzitter Dr. H. M. Kroon, hoogleeraar bij de Veeartsenij-kundige Faculteit der Rijksuniversiteit te Utrecht;

b. tot leden: S. van Angeren, chef-hoefsmid aan het Zoötechnisch Instituut te Utrecht; P. Bongaarts, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Maasniel; Dr. R. H. J. Gallandat Huet, majoor-paardenarts, directeur der Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort; H. A. Kroes, oud-leeraar aan de Middelbare

Landbouwschool te Groningen; J. Plet, veearts te Heerenveen; en J. Ritsema, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Appingedam;

c. tot plaatsvervangend lid, tevens plaatsvervangend voorzitter A. W. Heidema, secretaris der Nationale Vereeniging tot bevordering der Paardenfokkerij in Nederland te 's-Gravenhage;

d. tot plaatsvervangende leden: J. W. C. van Angeren, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Bilthoven; dr. C. Brands, paardenarts 1ste klasse te Ede; Dr. S. Ferwerda, veearts te Harlingen; H. Huysman, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Milligen; Dr. G. M. v. d. Plank, conservator aan het Zoötechnisch Instituut te Utrecht; H. J. Vrieling, veearts te Emmen; en J. Vermeer, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Haaren (N.-Br.).

— **Touwijzers** worden in Duitschland nog steeds veel gebruikt. Op de jubileumstentoonstelling der B. S. P. N. was een collectie ingezonden. Zij vereischen bij het onderslaan een kundig werkman en zijn het best passend voor edele paarden met dunne wanden, daar de nageling schraal is.

— **Het vast blijven zitten der ijzers**, zoo verzekerde de heer Fr. Steding te Utrecht ons, wordt zeer bevorderd door de bovenvlakte iets van den buiten- naar den binnenrand te laten afhellen; de ondervlakte dient natuurlijk zuiver vlak te zijn.

— † De heer C. Tamminga van Eysinga, in leven directeur der Maatschappij Amsterdams Goederenvervoer, die zich voor het hoefbeslag steeds bijzonder interesseerde, is een paar maanden terug overleden. Wij vernamen het thans pas.

ADVERTENTIEN.

Rijksdiploma als Hoefsmid

Het Najaarsexamen 1928 zal gehouden worden in de maanden October—December. Schriftelijke aanmelding vóór 4 Oct. a.s. aan den Secretaris der Examencommissie **Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Regentesselaan 14 te Amersfoort**, onder overlegging van een bewijs, dat een tweejarige hoefbeslagcursus is gevolgd, of voor 1 Juli 1919 een diploma als hoefsmid is behaald.

Aan **Leiders van Cursussen** wordt beleefd verzocht opgave te willen doen van namen, voornamen en adressen hunner leerlingen, die aan het examen deelnemen en hunne medewerking te willen verleenen, dat voor den aanvang der examens de benodigde stukken bij den secretaris worden ingeleverd.

Het examengeld bedraagt f 5.— en moet bij den aanvang van het examen worden voldaan.

De Commissie belast met het afnemen van het examen ter verkrijging van een Rijksdiploma als hoefsmid.

DE HOEFSMID

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: A. W. Heidema te 's Gravenhage, Huygensplein 5
Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

Studie van het Hoefmechanisme. — Voorbereidende cursussen in hoefbeslag. — Beknopt verslag van de Bestuursvergadering der „Vereeniging van Rijksonderwijzers in praktisch hoefbeslag. — Korte mededeelingen. — Ingezonden stukken. — Advertentiën.

STUDIE VAN HET HOEFMECHANISME, *)

door

Prof. Dr. H. M. Kroon.

In aansluiting met mijn vroegere onderzoekingen betreffende het hoefmechanisme, medegeedeeld in „Een bijdrage tot de studie van het hoefmechanisme”, Tijdschrift voor Diergeneeskunde, Deel 49, afl. 11, publiceer ik hier enkele bevindingen, berustend op een recent onderzoek. Aanleiding daartoe was het door Dr. van der Plank vastgestelde feit, dat bij verhooging van het achterste gedeelte van den hoef, de druk op het verzengedeelte wordt verhoogd en die op het toongedeelte verlaagd (zie zijn artikel „De verdeeling der lichaamslast over de draagvlakte van den voorhoef, bij verhooging der verzenen. T. v. D., Deel 55, afl. 10).

Van der Plank heeft de genoemde verdeeling van den druk door de lichaamslast, bij een vlakstaanden en bij een achter wat opgeheven hoef, met het hierneven afgebeeld toestel (Fig. 1) aangetoond, waarbij de druk op het voorgedeelte en op het achtergedeelte van den hoef, bij verschillende stand opgenomen wordt door twee manometers, welker stand geregistreerd en in curven gebracht wordt.

Afdoende is aangetoond, dat bij verhooging van het achtergedeelte van den hoef de druk toeneemt. Dit is in strijd met wat tot nu toe werd aangenomen, nl. dat bij een meer steilen stand een grooter gedeelte van den lichaamslast op het toongedeelte van den hoef neerkomt, terwijl bij een meer spitsen hoef een groot gedeelte van den last op het achterste deel van

BIBLIOTHEEK DE
RIJKSUNIVERSITEIT

17. OCT. 1928

UTRECHT.

*) Overgenomen uit het *Tijdschrift voor Diergeneeskunde*, Deel 55, Afl. 19, 1 Oct. 1928.

13

den hoof zou drukken, zoodat bij een steilen hoof, het toongedeelte, bij een spitsen hoof het verzengedeelte meer belast zou zijn.

Men nam dan ook aan, dat bij het gebruik van hoefijzers met kalkoenen en vooral met hooge kalkoenen, de lichaamslast grootendeels op het toongedeelte neerkwam. De mindere druk op het achtergedeelte zou ten gevolge hebben, dat er door het gebruik van kalkoenijsers minder hoefmechanisme zou zijn, met de daaraan verbonden nadeelen, minder schokbreking, minder

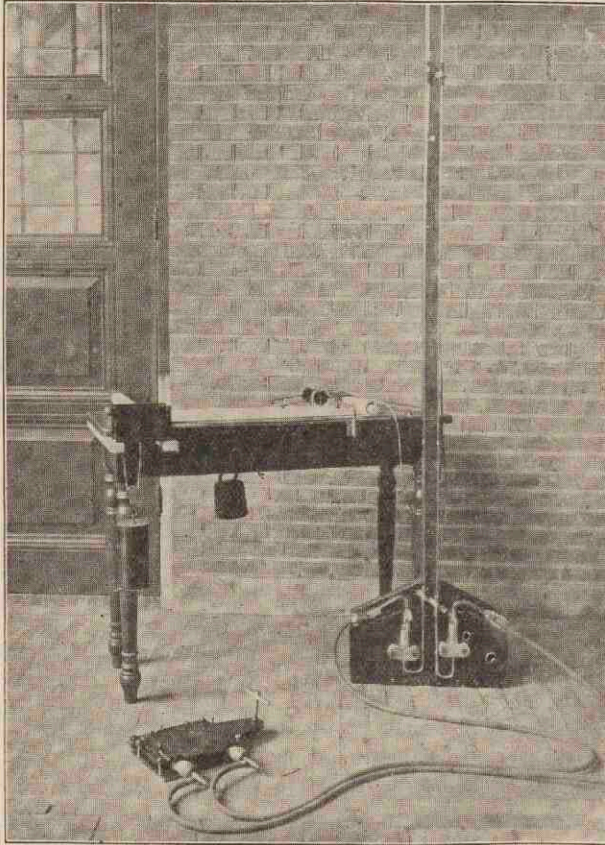

Fig. I. Toestel van Dr. van der Plank voor het meten en registreeren van den druk op toon- en verzengedeelte van den hoof bij verschillenden stand.

hoorn-groei, harder hoorn en meer hoefziekten. Als een der voornaamste motieven in den strijd tegen het gebruik van kalkoenen heeft juist steeds gegolden de daardoor veroorzaakte mindere uitzetting van den hoof, het mindere hoefmechanisme.

De vraag, welke ik nu wil trachten te beantwoorden is deze: heeft de meerdere druk op de achterste hoefhelft bij het gebruik van kalkoenijsers werkelijk een vermeerdering van het hoefmechanisme ten gevolge, dan wel, blijft dit onveranderd of is de vroegere meening juist, dat vermindering van het hoefmechanisme ontstaat?

Men zal kunnen wijzen op het feit, dat door de kalkoenen de straal van den bodem wordt opgeheven en dus geen tegendruk ondervindt. Juist die tegendruk van den straal speelt een belangrijke rol bij het hoefmechanisme, wat b.v. blijkt uit de meerdere uitzetting van onbeslagen dan van beslagen hoeven, en ook daaruit, dat bij het demonstreeren van het toestel van Bayer aan een dooden hoef, zelfs een flinke druk met den duim op den hoornstraal, het belgeluid doet hooren en dus uitzetting van den hoef tengevolge heeft. Hiertegenover staat, dat bij verreweg de meeste hoeven, ook als zij met vlakke ijzers beslagen zijn, de straal toch den bodem niet raakt en dus geen tegendruk ondervindt. Bij dergelijke hoeven zal het door de kalkoenen verder opheffen van den straal natuurlijk geen nadeelige gevolgen kunnen hebben.

Vroeger werd algemeen als oorzaak van het hoefmechanisme aangenomen de druk van den lichaamslast op zool, steunsels en straal, die samen een verwijding van de achterste hoefhelft zouden bewerkstelligen. Later is aangetoond (o.a. ook in mijn „Bijdrage tot de studie van het hoefmechanisme” hiervoren genoemd), dat het hoefbeen, door de hoeflederhuid en hoornlamellen innig met den hoornwand verbonden, bij sterke belasting om de voorste punt roteert, waardoor de wand bij het hoefmechanisme iets naar beneden getrokken, en dus de hoek van den wand in het toongedeelte kleiner wordt.

Men beschouwt het dikwijls meer alsof de lichaamslast hangt in den hoornwand en een trek aan dien wand vooral aanleiding zou geven tot hoefverwijding en hoefverlenging. Nu zou het natuurlijk mogelijk kunnen wezen, dat bij het gebruik van kalkoenen, dus bij verhooging van het verzengedeelte van den hoef, wel de druk op de achterste helft grooter werd, doch dat, doordat die last hangt in den nu steiler staanden wand, het roteeren van het hoefbeen en het neerbuigen van den toonwand minder werden, zoodat toch het hoefmechanisme daardoor onveranderd of zelfs kleiner zou kunnen zijn. Van den lichaamslast, die in vertikale richting in den hoef drukt, zal bij een steilen wand, bij ontbinding van die kracht, een groot gedeelte komen in de richting van den wand, terwijl slechts een klein gedeelte er loodrecht op komt en meewerkt aan het doorbuigen van den toonwand en dus het kleiner maken van den hoek in den toon.

Ten einde nu na te gaan of werkelijk het hoefmechanisme toeneemt bij verhooging van de achterste hoefhelft en of ook invloed uitgeoefend wordt op het veranderen van den toonhoek bij de belasting, werden volgende proeven genomen:

a. Bij een betrekkelijk jong paard met goede veerkrachtige hoeven van normalen vorm en zonder verbeening van de hoefkraakbeenderen, werden de hoeven beslagen met vlakke hoefijzers waarin schroefgaten achter in de ijzertakken waren aangebracht. Verder werd het toestel van Bayer op een wijze aangelegd, als op afb. II is aangegeven. De heer v. Angeren wijzigde daarvoor het toestel zoodanig, dat het bij elk hoefijzer kan worden aangebracht.

Nu werd op de gewone wijze de uitzetting nagegaan en de eene contactschroef zoo kort bij het andere contactpunt geplaatst, dat zij elkaar bij de

sterkste belasting raakten, de elektrische stroom doorging en het belgeluid

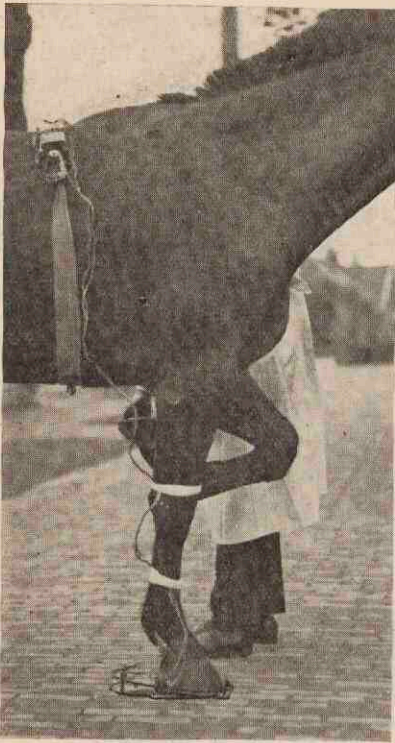

Fig. II. Toestel van Bayer, aangelegd bij éen voorbeen met den hoef op de beweegbare grondplaat rustend

gehoord werd. Hierna werden de contactpunten iets verder van elkaar verwijderd, zoodat zelfs bij de sterkste belasting geen belgeluid gehoord werd. Nu werden achtereenvolgens stompe schroefkalkoenen ingeschroefd, eerst van $1\frac{1}{2}$ c.M., daarna van $2\frac{1}{2}$ c.M. hoogte. Bij denzelfden hoef, die bij opheffen van het andere been en ook bij het loopen, geen belgeluid deed hooren, was dit nu duidelijk hoorbaar, het sterkst bij het gebruik van de hoogste kalkoenen. Werden de schroefkalkoenen weer weggenomen, dan bleek, door het uitblijven van het belgeluid, de uitzetting geringer te zijn. Zoo kon telkens door het inschroeven of uitdraaien der schroefkalkoenen de uitzetting vergroot of verkleind worden. Natuurlijk was het noodig, dat het paard liep op een volkomen vlakken bodem, omdat anders licht de eene verzeñ meer druk zou onder vinden dan de andere.

Het loopen in stap gaf duidelijke verschillen; bij draf heb ik geen onderzoek kunnen instellen, omdat de elektrische draden dit niet toelieten.

Rekening houdende met de bekende formule *) $A = \frac{1}{2} m v^2$ mag men aannemen, dat bij draf de verschillen eerder grooter dan kleiner zullen zijn.

b. Het paard werd met vlakke ijzers beslagen en éen hoef op de ijzeren plaat gezet van het door de H.H. van Angeren en Bolder geconstrueerde toestel, waarvan de plaat voor om een scharnier draaibaar is en achter, door een schroef in de hoogte gedraaid kan worden (Fig. III). Weer werd het toestel van Bayer aangelegd en de schroefbel zoodanig aangedraaid dat bij het gewoon staande paard geen belgeluid gehoord werd en bij het optillen van het andere been wel belgeluid weerklonk. Er was dus bij de belasting weer uitzetting. Nu werd de schroef iets teruggedraaid, zoodat bij de belasting juist geen contact verkregen werd, waarna de hoef verder achter in de hoogte werd gedraaid, terwijl het andere been opgenomen bleef. Bij het hooger schroeven van het achterste hoefgedeelte, begon spoedig het belgeluid te klinken, zeer krachtig, als de plaat achter zoo hoog mogelijk was opgedraaid, nl. $4\frac{1}{2}$ c.M. Liet men den hoef achter weer

*) $A = \frac{1}{2} m v^2$ wil zeggen: de druk = $\frac{1}{2}$ last $\times$ het kwadraat van de snelheid.

zakken, dan verminderde het belgeluid, om reeds geheel op te houden voor de hoof weer den vlakken stand herkrege had.

Zoo kon men door omhoogschroeven steeds het belgeluid doen klinken en door omlaag schroeven doen ophouden. Bij een belasting bij het staande paard, door opnemen van het andere been, was er dus een duidelijk verschil in uitzetting, kleiner bij den vlakken stand van den hoof, grooter bij het achter hooger schroeven, dus bij den steileren stand.

c. Ten einde na te gaan of de hoek van den wand in het toongedeelte grooter of kleiner wordt of gelijk blijft, bij het belasten van een vlakstaanden hoof en van een door kalkoenen achter verhoogden hoof, werd gebruik gemaakt van het vroeger (T. v. D., Deel 49, blz. 11) beschreven en afgebeelde toestel, dat het mogelijk maakt om door afbreken of herstellen van een electrischen stroom en het niet of wel luiden van een ingeschakelde bel te bepalen of de hoek van den wand met den bodem grooter of kleiner wordt.

Fig. III. Beweegbare grondplaat volgens van Angeren en Bolder.

De hoof werd weer op de beweegbare plaat gezet en nu bleek telkens, dat als de andere hoof was opgenomen, de wand iets meer doorboog als de hoof achter opgeheven en iets minder, als de hoof vlak geplaatst werd. Terwijl bij een achter opgeheven hoof, de wand geen contact maakte, hoorde men bij het vlak plaatsen steeds de bel luiden, waardoor bewezen werd, dat bij den belasten vlak geplaatsten hoof, de hoek van den toonwand grooter blijft, dan bij den belasten achter hooger geplaatsten hoof. Wij kunnen nu uit bovenstaande met de verschillende proeven verkregen resultaten de volgende conclusiën trekken:

1. Bij opheffing van het achtergedeelte van den hoof, dus bij het gebruik van hoefijzers met kalkoenen, is er vermeerdering van het hoofmechanisme, de uitzetting van den hoof is grooter, de hoek van den wand in het toongedeelte wordt kleiner.

2. Het nadeel van kalkoenen is niet zoo groot als men vroeger wel meende.

3. Verhooging van het verzengedeelte van den hoof heeft een meer door-

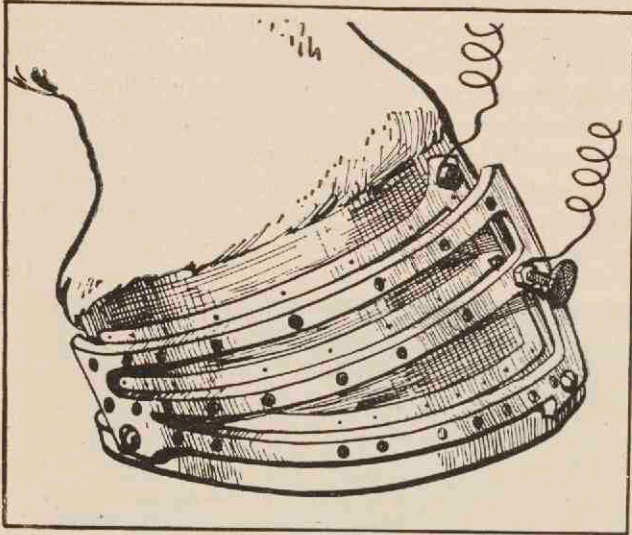

Fig. IV. Toestel voor het bepalen van het meer of minder doorbuigen van den wand bij be- en ontlasting.

treden in het kootgewricht ten gevolge, waardoor een sterkere belasting van de achterste hoef helft te verklaren is. Dit meer doortreden is steeds duidelijk waar te nemen.

4. De druk van den lichaamslast op zool, steunsels en straal is meer de oorzaak van het hoefmechanisme dan de trekkracht aan den toonwand.

Al mogen nu de kalkoenen het hoefmechanisme bevorderen, toch zou ik vooral het gebruik van te hooge kalkoenen niet gaarne aanbevelen, omdat de normale stand veranderd wordt, omdat zij het ontstaan van ondergeschoven verzenen en ook van den vorm van plathoef, waarbij de zooltakken het meest doorzakken, bevorderen en in elk geval, omdat zij den straal meer van den bodem opheffen.

VOORBEREIDENDE CURSUSSEN IN HOEFBESLAG.

Het vorig jaar werd door Prof. Dr. H. M. Kroon in de vergadering van Onderwijzers in practisch hoefbeslag een voordracht gehouden, waarvan de strekking was om de wenschelijkheid en de mogelijkheid aan te toonen van voorbereidend onderwijs aan hoefsmeden, die eenen cursus in hoefbeslag wenschen te volgen, welke hen zal opleiden voor het examen rijksdiploma.

Reeds werd een schema en begroting voor deze cursussen daarbij ontworpen en eene Commissie genoemd, die met de organisatie van dit onderricht zich zou bezighouden.

Het is mij niet bekend of deze Commissie reeds succes van haar arbeid heeft mogen beleven en het zou goed zijn als in dit blad een overzicht kon worden gegeven van de gehouden cursussen. Want eerstdaags zullen verschillende leiders van cursussen en onderwijzers in hoefbeslag weder ondervinden, dat een belangrijk percentage van de adspiranten, welke zich opgeven voor den cursus in hoefbeslag te gedeelte, geen „smid” zijn en nog bitter weinig routine hebben in het maken van hoefijzers.

Tot nog toe bleek slechts uit ééne mededeeling in het December-nummer

1927 van dit blad, dat te Assen zulk een cursus zou worden gegeven en dat Dr. Staal daartoe het initiatief zou hebben genomen. Van eene „victorie”, welke van uit Assen is begonnen, kan echter helaas nog niet gesproken worden dunkt mij, want, indien al een enkele cursus werd gehouden, het kind ligt toch nog dik in de windselen en dient noodig wat te groeien en aan te sterken.

Het bericht uit Limburg, dat gewaagde van teleurstelling bij de organisatie, later terecht becritiseerd door den heer Vossers, is wel een bewijs, dat er behoefte wordt geveld aan dit onderwijs, doch het blijft bij eene schuchtere en ondoelmatige poging en een beroep op Landbouworganisaties, die in deze niet den gewenschten steun zouden hebben gegeven. Maar terecht is er door Prof. Dr. Kroon en door anderen op gewezen: de belanghebbenden moeten *zèlf* aanpakken en niet afwachten tot anderen de zaak in orde maken. Daarom lijkt het mij gewenscht de aandacht op deze aangelegenheid nog eens te vestigen.

De weinige moeiten en kosten, welke aan de organisatie van zulk een cursus zijn verbonden, vormen toch allermint een bezwaar om de zaak aan te pakken! En de Afdelingen van den Bond van Smedenpatroons en andere vereenigingen van Smeden zijn toch de aangewezen lichamen om dit te doen . . . uit welbegrepen eigenbelang.

Het moet toch, dunkt mij, in de toekomst zóó worden, dat de smeden zèlf verlangen van hun personeel, dat ze althans deze vooroefening hebben doorgemaakt om als knecht te worden aangenomen en ook als zoodanig hun loon waard te zijn. Het bedrijf zal daardoor toch zijn gebaat!

En de betrokkenen kunnen zèlf de opleidingskosten betalen; vooral zal dat weinig bezwaar opleveren, als de cursussen aan de Nijverheidsscholen als avondonderwijs worden gegeven door de school zèlf. En dat kan! De moeilijkheid zit hem hierin, als ik wèl ben ingelicht, dat dit uitsluitende onderwijs niet gemakkelijk in de programma's kan worden opgenomen, maar als tegelijk teekenes wordt gevraagd, dan is de school in staat om dit onderwijs te doen geven.

En nu zal toch zeker bijvoeging van een vak als teekenen voor de vorming van den hoefsmid zeer nuttig moeten worden geacht. Aan de militaire Hoefsmidschool wordt daaraan dan ook de noodige aandacht geschonken. En het lijkt mij veel beter als aan de tegenwoordig op vele plaatsen aanwezige Nijverheidsscholen dit onderwijs wordt georganiseerd, dan dat af en toe door smids- of landbouw-organisaties een cursus, met een tijdelijk karakter, wordt in het leven geroepen. Dit is meer omslachtig, hangt van velerlei factoren af en duurdert voor de leerlingen, omdat dan leslokalen gehuurd moeten worden enz.

Gaat het echter van de Nijverheidsscholen zèlf uit, dan krijgt het een meer blijvend karakter, het onderwijs kan vollediger zijn en de algemeene vorming van goede hoefsmidknechts zeer bevorderen. Maar men moet in het algemeen niet verwachten, dat de directeuren der Nijverheidsscholen dit onderricht zelf zullen of kunnen instellen. Eerst moet door de betrokken organisaties de behoefte daaraan zijn aangetoond, en wanneer dit het geval is zal zeker medewerking gaarne worden verleend.

Dat dan ook de Regeering moreelen steun zal verleen, is zeer waarschijnlijk. Maar men moet aankomen met tastbare feiten en werkelijke behoefte moet blijken te bestaan.

Laat dus iedere smeden-patroons-organisatie in haar omgeving een oproep opstellen voor gegadigden voor een dergelijken cursus, liefst nadat eerst met den directeur eener ambachtsschool voorloopige besprekingen zijn gevoerd omtrent de mogelijkheid der uitvoering. Maar het belangrijkste is: *namen van deelnemers*. Als er een twaalfstal gegadigden is, dan moet de zaak slagen.

Waarom zijn voor andere vakken deze dingen allemaal mogelijk en voor hoefsmeden niet?

Ik geloof, dat andere ambachtsscholen meer gewend zijn om voor goed onderwijs te betalen en dit te waardeeren, terwijl nog altijd voor de opleiding tot hoefsmid te veel wordt gesteund ophulp van landbouworganisaties en Regeering en te veel een afwachtende houding wordt aangenomen.

Voor leerlingen van ambachtsscholen zou dit aanvullend onderwijs ook zeker begeerlijk zijn.

Bij het verlaten der school hebben zij juist den goeden leeftijd en wanneer zij naast hun diploma(s) der school nog een bewijs hadden, dat zij met vrucht een voorbereidenden cursus in het vervaardigen van hoefijzers hebben gevolgd, dan zou dit voor hun een kans te meer zijn om spoedig een betrekking te vinden.

Laten wij hopen, dat het niet te lang meer zal duren, dat naast de flinke lijst van cursussen in hoefbeslag, welke in de vorige aflevering voorkwam, ook kan worden gepubliceerd een dergelijke lijst van voorbereidende cursussen in het vervaardigen van hoefijzers. Dan zullen de smedenpatroons zelf daar allereerst de vruchten van plukken, doordat zij meer keus hebben bij het zoeken naar geschikt personeel, en zal ook het latere onderwijs aan de cursussen in hoefbeslag ter opleiding voor het Rijksdiploma daarmede ten zeerste gebaat zijn!

Breda, Oct. 1928;

T. D. S.

BEKNOPT VERSLAG VAN DE BESTUURSVERGADERING DER „VEREENIGING VAN RIJKS-ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG”

gehouden te Utrecht 22 September 1928.

De voorzitter, de heer M. Ritsema, opende de vergadering met een harte-lijk woord van welkom.

Ingekomen stukken:

a. van het Secretariaat der Jubileumstentoonstelling een dankbetuiging voor de beschikbaar gestelde f 25, resp. medaille, die evenwel niet uitgereikt is kunnen worden en hierdoor aan de Vereeniging terugkomt;

b. Betreffende de Voorbereidende Cursussen in Hoefbeslag werden inlichtingen gevraagd door de heeren Ossenoord en Bongaarts, waaraan werd voldaan;

c. Een schrijven van de heeren Huijsman en Rompelman, die eveneens werden beantwoord.

Hierna bracht de heer H. Vossers verslag uit over de conferentie gehouden met de Hoefbeslagecommissie der Geldersch-Overijselsche Maatschappij van Landbouw, in zake de voorbereidende cursussen. — Een schrijven van deze Maatschappij werd voor kennisgeving aangenomen.

In de eerstvolgende jaarlijksche algemeene ledenvergadering zal het punt der „Voorbereidende cursussen” op de agenda worden geplaatst en ook voor- noemde commissie der G. O. M. v. Landbouw worden uitgenoodigd die ver- gadering te komen bijwonen.

De heer Vossers zal een schrijven richten tot den Bond van Smeden- patroons over het houden van „Voorbereidende Cursussen.”

Niets meer aan de orde zijnde, sloot de voorzitter de vergadering.

Oud-Beierland.

De secretaris,

H. van Waasbergen.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Hoefsmidsexamen.** Er zijn 63 kandidaten voor het examen, her- komstig van cursussen uit Heerenveen, Bedum, Winschoten, Ede, Breda, Oud-Beijerland en verder eenige van andere cursussen, die het examen nog niet hebben afgelegd of wel zijn afgewezen.

De examendagen zijn vastgesteld op 5, 6, 7, 8, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 21 en 22 November. H.

— **Hoefsmidschool.** In September, na het beëindigen van den cursus en het afleggen van een voldoende examen, is een diploma als hoefsmid uit- gereikt aan: J. Boerma te Odoornerveen, G. J. Broese te Hellendoorn, G. van den Berg te Parrega (Fr.), P. Uffen te Winschoten, B. Brink te Sappemeer, J. Rijkshoff te Assendelft, alle zes dienstplichtigen der cavalerie;

J. Harteveld te Rotterdam, J. G. Nijmeijer te Lossen, L. van Osch te Rotterdam, B. J. Berns te Valburg, D. de Groot te Deventer, W. K. Kunst te Slochteren, D. van der Laan te Termunten, C. Henne te Nieuwstadt, J. C. van Woutenberg te Wageningen, H. J. L. Akkerman te Rotterdam, J. Bos te Bedum, J. Jagt te Souberg, J. W. C. Peters te Gennep, en J. P. Verboven te Breda, alle 14 dienstplichtigen der Artillerie.

Op 1 October zijn zij met onbepaald groot verlof vertrokken.

G. H.

INGEZONDEN STUKKEN.

HOE BREED MOET HET IJZER ZIJN, EN WAT TE DOEN BIJ HOEFBEVANGENHEID?

In verband met de vraag of er bij hoefbevangenheid door bijzonder beslag nog iets goeds te bereiken is, en tevens in hoeverre het wenschelijk is in verschillende andere gevallen een breeder ijzer te gebruiken, zij het mij ver- gund ook mijn meening hierover ten beste te geven.

Er zijn verschillende hoefsmeden die sedert jaren, vooral bij paarden met brokkelhoeven, plathoeven e.d. een breeder ijzer gebruiken. Dit ijzer heeft

tot doel een zoo groot mogelijk draagvlak tusschen hoof en ijzer te verkrijgen. Dit kan men alleen bereiken door de zool niet te besnijden. Men verkrijgt hierdoor niet alleen een sterke hoornzool, maar tevens een goede verbinding van steunsel en zooltak. Men ziet na verloop van tijd dat de steunsel niet meer afbrokkelt en, juist door het sterk laten der zool, op den duur in z'n geheel zeer goed op het ijzer in dracht kan worden gebracht. De achterste hoofhelft wordt versterkt, de verzenen slijten minder af, de hoof gaat in het zijgedeelte minder spoedig over het ijzer heen, er komt minder werking in de nagels, en losse wand geneest hierdoor.

Hieruit blijkt, dat vooral bij die hoeven een breeder ijzer noodzakelijk is.

In de September-aflevering toont Dr. Brands aan, dat het ter voorkoming van vormsveranderingen van den hoof bij hoofbevangende wenschelijk is een breeder ijzer te gebruiken, om zoodoende meer steun aan het hoofbeen te geven. Als oorzaak van de vormsveranderingen van den hoof wordt aangegeven het loslaten van de wandlederhuid van den hoornschoen in het toongedeelte tengevolge van de trekkracht daar ter plaatse.

Deze trekkracht wordt naar mijn meening nog belangrijk verhoogd door de uitzetting van den hoof. De uitzetting zal men in zoo'n geval tegengaan. Men kan dit doen door een paar zware lippen aan te brengen aan het verzen-gedeelte; deze lippen moeten tot aan de kroon reiken.

Nu weet wel bijna iedere hoefsmid bij ervaring, hoe ontzettend veel pijn het paard moet lijden bij het onderleggen van het ijzer, vooral bij het nagelen. Dit is wel zoo erg, dat het dier, indien het dit kon, den hoefsmid op z'n knieën liggende zou smeeken er mee op te houden.

Toch is het noodzakelijk alreeds de eerste dagen dit beslag aan te wenden; alleen dan zal het mogelijk zijn den goeden hoofvorm te behouden.

Zou het nu niet mogelijk zijn om, wanneer deze ziekte optreedt, direkt den hoof in een sterke gipsbedekking te plaatsen; deze bedekking zou dan tot over den kroonrand moeten reiken en zoo dik zijn, dat deze gipslaag de uitzetting van den hoof tegengaat. Tevens zou het een zeer sterke onderlaag voor de zool en eventueel het hoofbeen vormen.

Natuurlijk vormt de tijd, die noodig is voor 't hard worden van de gips, wel een bezwaar; het paard zou zoo lang in de broek kunnen hangen. Dit is misschien belangrijk genoeg om onder de aandacht van deskundigen gebracht te worden.

A. Spijkstra,

Wtm. Hsm. 2. 3. R. V. A., Breda.

Geachte Redacteur,

In Uw maandblad van 15 September j.l. komt, in het artikel „Het hoofbeslag op de landbouwtentoonstelling te Zwolle”, over de inzending Ambachtsschool-Hoogeveen een berichtgeving voor, waar iets over te zeggen valt. Daarover nader het volgende:

In onze tentoongestelde collectie leermiddelen, bestaande uit meer dan honderd nummers, zijn mede veel ijzers die, hetzij geheel, hetzij op bepaalde vlakken glad en blank zijn en voor de rest glad en zwart. Over de waarde daarvan bij gebruik als leermiddel voor de klas zal ik niet uitweiden. In

hoeverre nu deze collectie leermiddelen, die door ons buiten mededinging was ingezonden en volgens Uw berichtgeving „door de jury ongeschikt voor beoordeeling geacht” een eervolle vermelding kan worden toegeschikt is ons niet recht duidelijk.

We zouden echter die berichtgeving gelaten hebben voor wat ze is, ware het niet, dat het vakonderwijs (zoo tusschen twee haakjes) daar iets in ontvangst had te nemen dat denken doet aan een krachtige beweging van een been, waaraan een hoefijzer is genageld. Althans wanneer de berichtgeving juist is, en de opmerking gemaakt is door „een bekend man op het gebied van Nijverheidsonderwijs (Wie is dat?). Ik meen te moeten twijfelen omdat iemand, die werkelijk bekend is op het gebied van vakonderwijs dergelijke woorden niet aan zijn mond zal laten ontglippen, om de eenvoudige reden, dat hij beter weten moet.

Want hoe naïef om te denken, dat die leermiddelen gemaakt zijn met verbruik van veel kostbaren leertijd. Bovendien worden in den regel leermiddelen (en zijn deze ook niet) niet gemaakt door *leerlingen*, om de eenvoudige reden, dat ze er niet bekwaam voor zijn.

Verblind door de ontstemming over dien kostbaren leertijd heeft de berichtgever, en blijkbaar ook die deskundige, onze collectie hoefijzers vervaardigd door 3e klasse leerlingen onzer school niet gezien. Deze ijzers die „onder de hamer weg” tentoongesteld waren op een bord direct naast de verguisde leermiddelen, zijn gemaakt door vier leerlingen van 14-16 jaren oud.

Gezien nu de steeds minder wordende vaardigheid in het maken van hoefijzers (mede door het gebruik van machinale ijzers), moest men het toejuichen, dat de Ambachtsschool belangstelling toont en medehelpt, die achterstand weg te nemen of althans niet grooter te doen worden. Het is toch zeker bekend, dat voor hen die zich wenschen te bekwamen voor het Rijksdiploma, voorbereidende cursussen zijn ingesteld, speciaal om nog wat handvaardigheid op te doen en om daarna eerst te worden toegelaten tot de opleiding. En bij de opleidingscursussen maken de oud-leerlingen Ambachtsschool geen slecht figuur.

Toch heeft de onderwerpelijke tentoonstelling ons wat geleerd. 1°.: zet steeds iemand bij je stand ter noodige voorlichting. 2°.: als je een prijs wenscht in die rubriek, bewerk dan de ijzers met de vijl en brand ze zwart. 3.: dat er bij enkele menschen nog iets hangt van datgene, waarmede de Ambachtsscholen in den eersten tijd van hun bestaan hadden te kampen.

Mijnheer de Redacteur, ik dank U voor de plaatsruimte en ik zal die niet opnieuw vragen, tenzij wederom onaangenaamheden worden vermeld.

G. A. Korpershoek, Directeur Ambachtsschool te *Hooogeveen*.

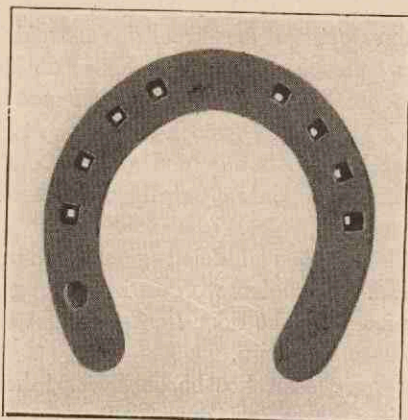
Bovenstaande regelen geven dusdanige blijken van ontstemming, dat het niet gewenscht voorkomt er verder op in te gaan.

Alleen moet er bezwaar gemaakt worden als het wordt voorgesteld alsof er aanmerkingen worden gemaakt op het vakonderwijs. Dit is nergens geschied en dit te doen heeft ook nooit in de bedoeling gelegen; wij zouden het zelfs ten zeerste betreuren, als dit uit onze woorden gelezen zou kunnen worden.

Verslaggever.

HOEFIJZERS **ZV** ZIJN DE BESTE

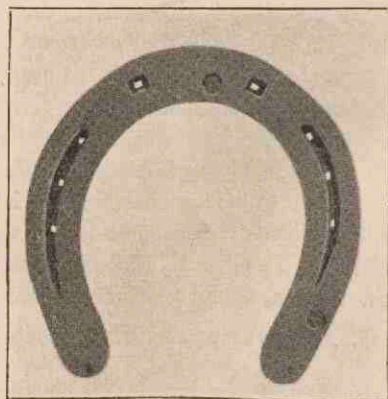

Alleen **ZV** Hoefijzers worden op alle tentoonstellingen hoogst bekroond, meermalen met gouden medaille. Alle vooraanstaande hoefsmeden gebruiken onze hoefijzers, en zenden ons attesten.

Zeeuwsch-Vlaamsche Hoefijzerfabriek

— STOPPELDIJK —

De **ZV** Hoefijzers zijn bij de meeste IJzerhandelaren verkrijgbaar, of rechtstreeks aan de fabriek.

Ontving U reeds onzen nieuwen catalogus? Deze wordt U op aanvraag gratis en franco toegezonden.

DE HOEFSMID

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIËN

1—10 regels (breedte $5\frac{3}{4}$ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20. - Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: A. W. Heidema te 's Gravenhage, Huygensplein 5.

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

De „Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag” en haar bestuur. — De „Vierdaagsche” en het hoefbeslag. — Verbetering door besnijding en beslag — Duitse invloed op de ontwikkeling van het hoefsmidsvak in Nederland. — De belasting der verzenen. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Advertentiën.

DE „VEREENIGING VAN ONDERWIJZERS IN PRACTISCH HOEFBESLAG” EN HAAR BESTUUR.

Het is ons aangenaam bij deze aflevering een plaat-bijlage te kunnen geven van bovengenoemd Bestuur, omdat dit Bestuur in alle opzichten waardeering verdient en de lezers de bijlage ongetwijfeld zeer gaarne zullen ontvangen.

De „Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag” heeft een eervolle positie onder de vakorganisaties verkregen, deels doordat de leden een goede opleiding in hun vak hebben gehad maar ook doordat het Bestuur de Vereeniging steeds goed heeft geleid. Deze organisatie is opgericht 26 Januari 1916; haar statuten zijn Koninklijk goedgekeurd op 20 Februari 1918. De heeren M. Ritsema te Appingedam (voorzitter), H. van Waasbergen te Oud-Beijerland (Secretaris) en J. Th. Huitink te Ruurlo (Penningmeester) zijn reeds sedert de oprichting der Vereeniging lid van het Bestuur. Dit bestond tot 1924 uit drie personen. Op 26 Januari 1924 werd het Bestuur uitgebreid tot vijf en zijn als lid gekozen de heeren H. Vossers te Utrecht en F. Falkenhagen te Amsterdam; in plaats van laatstgenoemde werd op 22 Januari 1927 gekozen de heer H. J. Breukink te Lochem.

Het aantal personen, dat jaarlijks tot den cursus voor a.s. onderwijzers in practisch hoefbeslag wordt toegelaten, is 6. Bij wijze van uitzondering hebben enkele militaire hoefsmiden boven dat aantal een cursus mogen volgen. Het is verklaarbaar, dat bij de tegenwoordige organisatie het aantal leden nooit groot kan worden. Door de vaste gewoonte om de jaarlijksche ledenvergadering in Utrecht

BIBLIOTHEEK
RIJKSUNIVERSITEIT

16. NOV. 1928

UTRECHT

te houden op den laatsten dag van het examen voor onderwijzer in practisch hoefbeslag en de hierbij geslaagde candidaten uit te noodigen die vergadering te komen bijwonen, lukt het in den regel om het ledental telken jare met een zestal uit te breiden. Hier staat echter tegenover dat door verschillende omstandigheden nu en dan ook een lid wordt verloren. De toeneming in het ledental kan dus niet anders dan langzaam gaan en wordt alleen verkregen door de goede leiding van het bestuur. Dit slaagt er ook telken jare in om een agenda voor de algemeene vergadering samen te stellen waarvan de behandeling bij de leden veel belangstelling wekt. De ver afwonende leden ontvangen een tegemoetkoming in de reiskosten. Dit is een billijke maatregel daar de dicht bij Utrecht wonende leden reeds het voordeel hebben korteren tijd uit hun bedrijf te zijn.

De onderwijzers in practisch hoefbeslag hebben niet alle onderwijs te geven aan een of meer cursussen in hoefbeslag. Niet alle hebben hiervoor evenveel lust of aanleg. Het geven van dit onderwijs heeft voordeelen maar ook nadeelen. De voordeelen zijn deels van financieelen aard en deels wordt het verbonden zijn aan een cursus ook een eervolle onderscheiding geacht. Anderzijds brengt het zich beschikbaar stellen voor vaste lesuren het bezwaar mede dat de „baas” op bepaalde uren uit zijn bedrijf moet of — als de practische lessen in eigen zaak worden gehouden — dat hij sommige werkzaamheden, die hij anders persoonlijk zou verrichten, aan anderen moet overlaten. De clientèle is hierover soms ontstemd.

*

Het Bestuur der Vereeniging noodigt in deze aflevering van haar officieel Orgaan haar leden uit om voor 1 December a.s. onderwerpen op te geven ter behandeling op de eerstvolgende algemeene vergadering die vermoedelijk weer in het laatst van Januari te Utrecht zal worden gehouden.

Bij de tegenwoordige organisatie zal de Vereeniging altijd zeer beperkt van ledental blijven. Als men dit gewijzigd zou willen zien, dan zou de opzet der organisatie tevens veranderd moeten worden. Over het al of niet wenschelijke hiervan zou het zijn nut hebben als van verschillende zijden daarover eens de meeningen werden kenbaar gemaakt.

Die mogelijkheid van belangrijk grooter ledental zou in het leven worden geroepen als het lidmaatschap werd opengesteld voor allen die het diploma van Rijkshoefsmid hebben verworven. Hiermede zou dan tevens het karakter der Vereeniging worden veranderd. Wensch men dit niet, dan zou ook den weg kunnen worden gevolgd om de Rijkshoefsmiden als buitengewone leden der Vereeniging toe te laten.

Uit een oogpunt van algemeen belang zouden wij er veel voor gevoelen om de Vereeniging uit te breiden tot „Onderwijzers in practisch hoefbeslag” en „Rijkshoefsmiden”. Er kunnen dan provinciale afdeelingen worden gevormd, waarbij elke afdeeling natuurlijk zijn eigen bestuur zou verkrijgen. Deze afdeelingen zouden dan eigen vergaderingen houden,

en elk voor zich een of meer afgevaardigden naar de algemeene vergadering in Utrecht zenden.

In welke richting dit vraagpunt ook moge worden besproken en afgehandeld, het tegenwoordige Bestuur heeft bewezen in staat te zijn een goede leiding te geven en wij hopen dat het voor de tegenwoordige leden moge zijn weggelegd nog een reeks van jaren in hunne bestuursfunctie te worden gehandhaafd.

R e d.

DE „VIERDAAGSCHE” EN HET HOEFBESLAG.

In de Augustus-aflevering 1927 hield ik een korte beschouwing over hoefbeslag bij afstandsritten. Dit artikel was in hoofdzaak gebaseerd op mededeelingen van anderen. Nu ik echter gedurende den laatsten Vierdaagschen afstandsrit Breda-Maastricht het voorrecht had het Bestuur der Koninklijke Militaire Sportvereniging als jurylid bij te staan, was ik tevens in de gelegenheid door eigen aanschouwing het hoefbeslag der deelnemende paarden van nabij waar te nemen en de bijzondere eischen van dit beslag aan de practijk te toetsen.

Tot mijn grooten spijt moet ik beginnen met te zeggen, dat schijnbaar zeer weinig deelnemers doordrongen waren van de groote beteekenis, welke een goed en oordeelkundig hoefbeslag vormt bij de prestaties, die van de paarden in het algemeen worden geleverd, en in het bijzonder in de gevallen zooals hier, waarin van de dieren een buitengewoon inspannende arbeid wordt verlangd.

Ik zal niet vervallen in een nadere bespreking van alle beslagen afzonderlijk, noch wensch ik volledig te herhalen wat ik vroeger reeds heb gezegd, doch ik acht het wel gewenscht de voorwaarden te noemen, die m.i. voor dezen afstandsrit aan het hoefbeslag hadden moeten worden gesteld.

Vooropgesteld mag wel worden, dat de paarden, die aan den rit zouden deelnemen, eenige dagen te voren van nieuw beslag waren voorzien. Er is mij eens de vraag gedaan of het niet beter zou zijn de dieren juist hun oude beslag te doen behouden, zooals een mensch zijn oudste schoenen aantrekt als hij een groote wandeling gaat maken, want die zitten hem het gemakkelijkst. Deze vergelijking gaat echter mank, want men weet dat bij het paard gedurende de beslagperiode de hoef van vorm verandert. Tengevolge van het hoefmechanisme slijten de verzenen op de ijzertakken af en ontstaat er dus een wanverhouding tusschen de lengte van den toon- en die van den verzenwand, d.w.z. de toon neemt meer in de lengte toe dan de verzenen. Men kan dit zien aan de naar achter gebroken voetas. Daar het paard dieper gaat doortreden in het kootgewricht worden de buigpezen in sterkere mate belast.

Wanneer met een aldus beslagen paard een afstandsrit werd begonnen, zouden vroeg of laat de ernstige gevolgen van deze onevenredige belasting zich openbaren. Slechts een gelijkmatige verdeling van den lichaamslast in den ondervoet zal dit belangrijke lichaamsdeel in staat stellen de snelle

en geforceerde gangen te verdragen, die van het paard worden geëischt. Het zal dus noodig zijn door nauwkeurig besnijden eerst den normalen hoofvorm te verkrijgen, die hoort bij den stand van het dier. Men controleere dat aan de voetas, die recht moet zijn, zoowel van voren als van terzijde gezien, en lette er verder op, dat bij de beweging de geheele hoofvlak op den bodem wordt geplaatst.

Toch mag het voordeel aan een eenigszins gewennen aan een weer tot den norm teruggebrachten stand en ook aan het nieuwe beslag niet geheel worden ontkend. Vandaar mijn raad genoemde bewerkingen van den hoof niet vlak voor den aanvang van den rit, doch eenige dagen te voren te doen geschieden.

Een andere belangrijke factor, die vervolgens aan de orde komt, is de vraag welke ijzers men had moeten kiezen. In het bovenaangehaalde artikel wees ik er op, dat vlakke ijzers verreweg de voorkeur verdienen, vooral ook omdat de afstandsritten in ons land zich grootendeels bepalen tot vlakke wegen en dan is het gebruik van kalkoenen ten sterkste te ontraden. Deze afstandsrit echter maakte hierop in zooverre een uitzondering, dat een gedeelte door Limburg moest worden afgelegd, waar de wegen vaak zeer hellend waren en van een zoodanig plaveisel, dat de dieren zich daarop met moeite staande konden houden. Ik zag o.a. verschillende deelnemers al glijdende Heerlen binnenkomen. Het gemis van een goede berm langs de wegen deed zich nu te meer gevoelen. Hier hadden dan ook een paar kalkoentjes veel hulp kunnen verleen en zou het m.i. aanbeveling hebben verdiend, dat de paarden met winterijzers waren beslagen. Op de moeilijke trajecten hadden dan tijdelijk schroefkalkoenen aangebracht kunnen worden*).

Verder moet ik de speciale aandacht vestigen op de groote kans van hoofbevangenheid, waaraan de paarden blootstaan. Deze hoofziekte moet werkelijk als het grootste gevaar bij zulke ritten worden beschouwd. Ook deze keer is weer een der paarden het slachtoffer geworden en konden twee andere paarden slechts door tijdig stoppen voor verdere ernstige gevolgen worden bespaard. De deelnemers moeten zich van dit gevaar bewust zijn en daarom de omstandigheden kennen, waaronder een paard gemakkelijk hoofbevangen geraakt. Zij kunnen dan hun best doen die oorzaken zooveel mogelijk te vermijden. Toch komen er vaak nog andere factoren in het spel, die den ruiter ondanks de meest nauwkeurige voorzorgen voor zeer onaangename verrassingen plaatst. In de Septemberaflevering van dezen jaargang heb ik dit onderwerp besproken en tevens de vraag gesteld of door wijziging van het beslag de kans op hoofbevangenheid niet kan worden verminderd. Ik ben toen tot de conclusie gekomen, dat het bij geforceerde ritten op lange afstanden aanbeveling verdient gebruik te maken van verbrede ijzers zonder afhelling, waarbij

*) Deze zin ontlokte ons de vraag; Zouden de schroefgaten dan geen „braam” krijgen, waardoor het uitdraaien van de schroeven tijdens den rit moeilijkheid zou opleveren?

Het antwoord luidde; Datzelfde bezwaar ontmoeten we bij het winterbeslag van onze legerpaarden; de ruiters zullen dus een tap met schroefsleutel bij zich moeten hebben.

dus de zool in het dragen van het lichaamsgewicht wordt betrokken.

Natuurlijk zullen velen de tegenwerping maken, dat zulke ijzers te zwaar worden en eerder aanleiding geven tot vermoeidheid der spieren. Hieraan wordt echter tegemoet gekomen door het feit, dat rekening gehouden moet worden met de omstandigheid, dat het beslag tevens moet voldoen aan de eischen om ongehinderd en met succes een zware cross te rijden, zooals dagelijks was voorgeschreven. De ijzers moeten dus zeer weinig langer zijn dan de draagrand en de takken mogen weinig buiten de verzenen uitsteken. Aan de ondervlakte der ijzers kan een afhelling (z.g. verkeerde afhelling) worden aangebracht door met den ritsbeitel den binnenrand weg te hakken. Aldus beslagen geloof ik niet, dat het meerdere gewicht zich op een minder gunstige wijze zal doen gevoelen.

Ten slotte wijs ik nogmaals op het groote voordeel, dat van het gebruik van leeren randen kan worden verkregen. Meermalen is reeds hierop in ons Maandblad gewezen en hun veelvuldige toepassing is een bewijs voor de practische waarde, welke zij bezitten. Ook aan deze paarden moet een beslag, dat met meerdere schokbreking rekening houdt, ten goede komen.

Bennekom.

Dr. C. Brands.

VERBETERING DOOR BESNIJDING EN BESLAG.

Bovenstaande leerzame afbeelding troffen wij in „De [Belgische

Hoefsmid" aan. Op ons verzoek werd het cliché welwillend in bruikleen afgestaan. De afbeelding behoeft voor den vakman, alzoo voor de lezers van „De Hoefsmid", geen nadere toelichting. Zij is daarom zoo sprekend omdat de voorbenen van het zelfde paard zijn, een vóór het besnijden en beslaan, het andere daarna.

DUITSCH E INVLOED OP DE ONTWIKKELING VAN HET HOEF-SMIDSVAK IN NEDERLAND.

Tientallen van jaren geleden liet het hoefbeslag in Nederland zeer veel te wenschen over. Het was regel, dat de ondergelegde ijzers op hun kant stonden en bijna altijd van kalkoenen waren voorzien. Na den Fransch-Duitschen oorlog van 1870—'71 kwam uit Hannover de heer Kritzler (veearts) naar Amsterdam. Deze gaf er den stoot toe, dat de hoefsmid Alant, die, hoewel Pruis van geboorte, in Hannover bij de Uhlanen had gediend, ook naar Amsterdam ging. Later zijn nog verscheiden andere bekende Duitsche hoefsmiden naar ons land gekomen, zooals de heeren: L. F. A. Steding, F. Falkenhagen, Schwabe, Peters, Hüntling, Zimmermann (tevens veearts), meerendeels in Amsterdam, Rust (Den Haag), Stünkel, Dotzek, en wellicht enkele anderen.

De heer Steding kwam in betrekking bij den heer Prosch (Fransche manege) te Amsterdam en werd later opgevolgd door den heer F. Falkenhagen.

De heer Dotzek heeft jarenlang een smederij gehad te Utrecht, vlak bij de manege, en was herkomstig uit Oost-Pruisen, bij de Poolsche grens.

Sommige van deze namen bleven in de Nederlandsche hoefsmidswereeld goed bekend. Falkenhagen te Amsterdam en Steding te Utrecht staan nog steeds in de voorste rij.

R e d.

DE BELASTING DER VERZENEN.

De opvatting van den heer A. J. Schieman te Axel dat de verzenen door het aanbrengen van kalkoenen sterker worden belast, is tegen veler verwachting in proefondervindelijk juist gebleken. Het verdient waardeering dat dit nieuwe inzicht de belangstelling van practici en theoretici beide behoudt. Men heeft vóór de in het voorjaar van 1927 gehouden algemeene vergadering der „Vereeniging van onderwijzers in practisch hoefbeslag" steeds de meening gehuldigd dat het resultaat der belastingwijziging 't zelfde was bij het naar boven brengen der verzenen (door kalkoenen of verdikte takken) als bij het inkorten van den toon.

Dat door het inkorten van het toongedeelte de toon meer en de verzenen minder belast worden, hierover bestaat — voor zoover mij bekend — geen verschil van meening.

In de algemeene vergadering van 1928 van voornoemde Vereeniging is door verschillende personen de juistheid van Schieman's opvatting aangetoond. In den paardenhandel was reeds sedert tal van jaren bekend dat een min of meer stokkerigen (steilen) stand in de voorkooten verbeterd kon worden door het aanbrengen van kalkoentjes. Hoe is dit te

Bijlage van „De Hoefsmid”, November-aflevering 1928.

Het Bestuur der Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag.
Van l. n. r.: H. Vossers, H. van Waasbergen, M. Ritsema, J. Th. Huitink, H. J. Breukink.

verklaren? Niet anders dan door het streven van het paard om „op zijn beenen te blijven staan,” met andere woorden om het evenwicht in den stand te kunnen bewaren. Een paard dat eenigszins steil in de voorkooten staat zou door het aanbrengen van kalkoenen feitelijk nog steiler in de kooten moeten worden, maar het dier zou dan het gevoel krijgen alsof hij „over de koot” ging en tracht hierom in den kogel iets door te zakken. Het dier doet het althans! De verklaring hiervan is al even moeilijk als van het zwaarder belast worden der verzenen door het aanbrengen van kalkoenen. welk feit door dit voorjaar vertoonde proeven, ook vermeld in „De Hoefsmid”, werd bewezen.

Het is de vraag hoelang die verbeterde stand in de kooten zich zal hebben gehandhaafd. De kalkoenen geven aanleiding tot een iets meer doorzakken in den kogel, maar of het eenigszins gerekt zijn der pezen ook later tijdens en *na* het verrichten van arbeid bleef bestaan, hierover is mij geen ervaring bekend. Het staat m. i. te vreezen dat de paarden met een van nature min of meer steilen kootstand, tijdelijk verbeterd door kalkoentjes, door het verrichten van werk eerder in de kooten versleten zullen zijn geraakt dan dieren met een normaal goeden stand, ja eerder een overkooten stand, eerst in de rustperiode en later ook tijdens het werk, zullen hebben getoond.

Het vlakke beslag verdient m.i. zooveel mogelijk als regel aanbeveling.

Practici en theoretici moeten samen zich blijven inspannen om het nog lang niet opgeklaarde vraagstuk der wijze van belasting der verzenen onder verschillende omstandigheden tot opheldering te brengen.

A. W. H.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— Rijksonderwijzers in practisch hoefbeslag in Nederland. Het Bestuur Uwer Vereeniging verzoekt U beleefd doch dringend vóór 1 December a.s. aan den ondergeteekende te willen melden welk onderwerp gij op de eerstkomende algemeene vergadering wenscht te behandelen of ter tafel gebracht wenscht te zien.

De Secretaris,

H. van Waasbergen te Oud-Beijerland.

— België. Op 25 November 1928 zal — zoo schrijft „De Belgische Hoefsmid” — de Vereeniging der Gediplomeerde Belgische Meester-hoefsmiden den 25sten verjaardag vieren van de stichting der Hoefsmidsschool te Brussel. Deze heeft reeds meer dan duizend oud-leerlingen. De cursus duurde aanvankelijk tien maanden, één dag per week met 2½ à 3 lessen, — thans ten minste tweemaal tien maanden, één dag per week met gemiddeld vijf tot zes lessen per dag.

De namen der oprichters zijn: Dejean, Vanderkerken en André Bosmans, waarvan alleen de laatste nog in leven is.

Het Bestuur stelt voor om de oud-leerlingen van den eerst gehouden cursus in 1903 tot eeredid van de Vereeniging te benoemen.

De heer Bosmans is reeds eerevoorzitter. De Vereeniging telt op dit oogenblik ongeveer driehonderd leden.

— Op 22 en 23 Sept. j.l. had te Hoci een wedstrijd voor hoefsmeden plaats. Na afloop hiervan hield de directeur der Brusselsche hoefsmidsschool een demonstratie in het maken van hoefijzers. De heer Bosmans, bijgestaan door den onderwijzer Evrard, smeedde een voorijzer, een achterijzer en een balkijzer, alle drie kant en klaar in 17 minuten. Na de demonstratie, bijgewoond door een groot aantal vaklieden, brak een storm van toejuichingen los.

— De Zeeuwsch-Vlaamsche Hoefijzerfabriek Stoppeldijk heeft een keurig uitgevoerd model-boek de wereld ingezonden, in type en grootte zeer veel overeenkomende met dat van de N. V. Eerste Nederlandsche Hoefijzerfabriek te Helpman bij Groningen. De uitnemende modellen zijn op natuurlijke grootte weergegeven.

Het voor-omslag van het Stoppeldijksche Model-Boek ziet er in verschillende kleuren zeer aantrekkelijk uit, met het provinciaal Zeeuwsche wapen in het midden.

De machinale ijzers zijn in korte jaren buitengewoon verbeterd. Het dure handwerk heeft daartoe een krachtigen stoot gegeven. Voor het goed beslaan van een paard blijft altijd een kundig hoefsmid noodig, ook kundig in het maken van een hoefijzer daar tal van hoeven het eenigszins verzetten van het machinale ijzer vereischen en dit kan niemand naar behooren doen als hij de kunde mist om een goed ijzer te maken.

— België. Op 7 October j.l. is de uitslag bekend gemaakt van het gehouden examen voor de leerlingen der Hoefsmidsschool te Brussel. Van de 41 verwierven 32 het diploma van meester-hoefsmid, terwijl 9 later opnieuw aan het examen kunnen deelnemen. In het bijzonder werd de aandacht gevestigd op den heer Jules Pirnay te Fraipont-Nessonvaux, „die niet geaarzeld heeft” — zooals „De Belgische Hoefsmid” dat uitdrukt — „op den ouderdom van 49 jaar zijne vakopleiding in Brussel te komen voltooien.”

De heer de Roo, die den uitslag mededeelde, zei in zijn toespraak tot de geslaagden ook het volgende, dat ook in Nederland wel ter harte mag worden genomen:

„Het is nochtans noodig dat iedereen zich rekenschap geve dat het „diploma het einde der inspanningen niet uitmaakt, integendeel men moet „voortgaan met dezelfde zorg te werken als in de school onder het oog „der leeraars; gij moet fier zijn op uw werk; het is het eenige middel om „vooruitgang te maken en er zijn er ongelukkiglijk die het vergeten „en alzoo zeer slecht de inspanningen, die gedaan geweest zijn voor hun „onderwijs, beantwoorden. De beste wijze om het personeel te beloonen is „voort te gaan werk uit te voeren dat van iedereen gezien mag worden.”

Voor den nieuwen cursus 1928/29 zijn 94 aangiften. 48 zijn ingeschreven voor 's Zondags, 's Zaterdags en 's Maandags. Van de overige hebben meer dan 20 — het hoogste wat tot een „leergang” kan worden

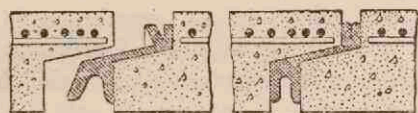
toegelaten — het verzoek gericht tot den Minister van Landbouw om een extra-leergang te willen toevoegen. Dit feit — zoo schrijft „De Belgische Hoefsmid” — is een eer voor onze hoefsmidschool, en vooral voor haar directeur den heer A. Bosmans die zich sedert vijf- en twintig jaar geheel toegewijd heeft om ons land met een altijd aangroeiend getal uitstekende hoefsmeden te voorzien.

— **Noord-Brabant.** Voor den nieuwen, dubbelen cursus in Hoefbeslag te Cuyk slaagden bij het op Dinsdag 30 October gehouden toelatings-examen: J. v. d. Voort, Uden — J. Dennissen, Malden — G. Derkx, Wijchen — J. Driessen, Nederasselt — R. de Gier, Wijchen — Th. Giezen, Venray — J. van Gemert, Angeren — J. Henskens, Overloon — P. Hendrikx, Nijmegen — J. Kerkhof, St. Anthonis — J. Klabbers, St. Hubert (Mill) — G. H. Lamerts, Grave — G. en Ant. Meijers, Zeeland — W. C. van Tienen, Osloo — W. A. v. Tienen, Ledcacker — J. Seegers, Venray — J. Weren, Beugen.

— **Gelderland.** De cursus aan de Ambachtschool te Zutphen is weder aangevangen.

PERSOVERZICHT.

— *Waterdichte rubberverbinding voor gewapend betonnen buizen.* De verbinding en doorsnede weergegeven in bijgaande figuren voor gewapend betonnen buizen en vervaardigd van Indiarubber is uitgevonden

door den Franschen ingenieur Leon Bille. Uit de figuren is af te leiden dat wanneer in de aangegeven positie het water tegen de rubberringen drukt, het deze perst

tegen de buiswanden. Het rubber is zoowel in gepersten als in ongepersten toestand waterdicht. Bovendien verschaft het de buisleiding een grootere buigzaamheid, zonder lekken te veroorzaken. De uitvinder wijst er op dat de leiding zonder bezwaar onder water kan worden gelegd. Bij alle manieren van leggen der buizen heeft men niet meer te doen dan de buizen in elkaar te schuiven. De buitenzijde van den ring kan worden gevuld met asfalt of beton en indien noodig kan een betonnen ring om de aansluitingen worden gelegd. Hoewel bedoeld voor betonnen leidingen kan de aansluiting ook toegepast worden bij gietijzeren, stalen of houten buizen.

(N. R. C. 3 Nov. '28).

— *Rubber onder rails om geluid te dempen.* Om het geluid van rijdende treinen te dempen heeft men proeven genomen met rubbervullingen onder de rails. Omtrent deze proeven is rapport uitgebracht aan het U. S. Department of Commerce. Stootkussens van rubber werden onder een geheele rail lengte aangebracht met het doel direct contact tusschen rail en dwarsligger te voorkomen, het geluid te dempen dat in de spoorwagen wordt overgebracht en de trillingen te absorbeeren.

Gerapporteerd is dat de proeven zulk een gunstig resultaat hadden

dat er last is gegeven een belangrijk gedeelte van de lijn over de lengte van een mijl van rubberisolatie te voorzien. (Idem)

— *Hoefsmidschool te Weenen in 1812.* In „Der Hufschmied“ van 1 Nov. j.l. wordt hierover uit een rapport, geschreven door den paardenarts Dr. Sydow, het volgende aangehaald:

De chef-hoefsmid is professor, moet het hoefbeslag bespreken en in de smederij het ijzer, waarover hij heeft gesproken, in tegenwoordigheid van de leerlingen maken en dit ijzer onder een dooden hoef slaan. Ieder leerling dient zulks direct na te doen.

Waarom men de behandeling van het hoefbeslag aan een smid en niet aan een professor in de chirurgie heeft opgedragen, is een gevolg van de opvatting: „schoenmaker hou je bij je leest“ en „het hoefbeslag is van zeer groote beteekenis waardoor voor den Staat veel paarden kunnen worden behouden“.

— *Het nagelen bij brokkelige wanden.* Prof. Fischer geeft een beknopt overzicht van een artikel van E. Boulaz over dit onderwerp in de Zwitsersche Hoefsmid. Daarin wordt gewaarschuwd om bij brokkelwand hoog te nagelen en aangeraden gebruik te maken van dunne nagels. Dit is een algemeen bekende raad. Er wordt door den schrijver aangeraden om de nagels daarbij onverwarmd eenigszins uit te rekken en hierdoor dunner te maken.

— *Productie van ijzer en kolen.* Deze beide producten zijn voor den smid van overwegende beteekenis. Op beider productiegebied zijn thans zware wolken. In het Deutsche hoogovengebied is een ernstig geschil gerezen over het loon der arbeiders in de hoogovens. De fabrikanten verklaren dat de marktprijs van het ijzer loonsverlaging noodzakelijk maakt om verkooporders te kunnen blijven behouden; de arbeiders willen van geen verlaging weten. In Engeland schijnt de opbrengst der kolen niet voldoende hoog te zijn om de bestaande loonen en verdere exploitatiekosten der mijnen te dragen, waardoor tot sluiting van mijnen wordt overgegaan, die op haar beurt aanleiding geeft tot meerdere werkloosheid. De navolgende berichten zijn uit de *N. R. Ct.* van de laatste dagen overgenomen:

De uitsluiting in de West-Duitsche metaalindustrie. Naar de Deutsche Handelsdienst uit Essen meldt, zijn de 60 nog in werking zijnde hoogovens in het Rijnland en Westfalen, thans gedoofd. In totaal waren er vroeger in die districten 196 in werking en in het overige deel van Deutschland zijn er thans nog 50 in bedrijf, zoodat op het oogenblik dus ongeveer $\frac{2}{3}$ van de Deutsche hoogovens stilligt.

— Volgens enkele bladen is de toestand in het industriegebied van West-Duitschland op het oogenblik veel ernstiger dan de autoriteiten wel vermoeden. Hoe ernstig de toestand is, blijkt wel uit een circulaire, die dr. Lehr, de eerste burgemeester van Dusseldorp, aan alle ambtenaren en officieele persoonlijkheden in die gemeente heeft gestuurd en waarin hij hun verzoekt voorloopig aan geen openbare of particuliere feestelijkheden deel te nemen.

— *De toestand in de mijnen.* Het bestuur van de Engelsche mijnwerkersfederatie heeft op het departement van mijnwezen een onderhoud gehad met den minister over den toestand in de mijnen. Er werd beraadslaagd over de wijze van hulpverschaffing, het plan tot indeeling van de mijnen in districten over nationale en internationale coöperaties, wetenschappelijke productie van de steenkool, de werkloosheid en werkloosheidsuitkeering.

Connodore zeide, wat de nationale coöperaties betrof, hij ervan overtuigd was, dat in dit opzicht thans nuttig werk wordt verricht en dat de regeering meent daarin niet handelend te moeten optreden. Het tijdstip voor internationale coöperatie was thans niet gunstig, daar men hoopt de buitenlandsche markt te herwinnen.

Wat de wetenschappelijke productie van de steenkool betreft, meende de regeering eveneens, dat in dit opzicht door het particuliere initiatief veel bereikt wordt. De regeering gaf thans £ 100,000 per jaar uit voor experimenten voor de wetenschappelijke bereiding van steenkool. De regeering was niet van plan de wet op den 8-urigen werkdag in te trekken.

— *De internationale handel in ijzerafval.* In Frankrijk loopt het gerucht dat de Grängesbergtrust plan heeft zich in den internationalen handel in ijzerafval te dringen. Zou de genoemde maatschappij, wat echter nog geenszins zeker is en ook niet zeer waarschijnlijk klinkt, inderdaad dergelijke plannen hebben, dan kunnen deze, naar in de Frf. Ztg. wordt geschreven, wegens de wettelijke regelingen van den uitvoer van ijzerafval slechts op de vrije wereldmarkt betrekking hebben en deze neemt in den internationalen handel in ijzerafval slechts een zeer bescheiden plaats in.

Intusschen is de voornaamste leverancier aan deze wereldmarkt Nederland en in dit land beschikt de Grängesbergtrust door haar relaties met het concern Wm. H. Müller & Co., in elk geval over een steunpunt, dat de uitvoering van plannen in zake den Nederlandschen handel in ijzerafval zou kunnen vergemakkelijken.

De firma Wm. H. Müller & Co. heeft vroeger al eens getracht, zich door bemiddeling van een Duitsche handelsfirma bij den internationalen handel in ijzerafval te interesseeren, doch had daarbij geen succes. Dit feit behoeft haar er echter niet van terug te houden, thans met den krachtigen ruggesteun, dien haar de Zweedsche trust eventueel zou kunnen bieden, nieuwe pogingen in die richting te doen.

Doch van een monopoliseering van den Europeeschen handel in ijzerafval kan, zoo wordt verder in het blad gezegd, moeilijk sprake zijn. Iets dergelijks is nauwelijks denkbaar, zelfs niet in theorie, laat staan in de practijk.

De in Frankrijk loopende geruchten zullen dan ook veel tot de juiste verhoudingen zijn teruggebracht, wanneer men zegt, dat wellicht de trust zelf of een met haar in relatie staande firma zich bij den handel in ijzerafval wil interesseeren. Aangezien de Zweedsche trust echter over het algemeen bij haar transacties juist monopolistische posities nastreeft, schijnt een deelneming aan den handel in ijzerafval, waarin een dergelijke positie wel niet bereikbaar zal zijn, onwaarschijnlijk.

N.V. Nieuwe Nederlandsche Hoefijzerfabriek

„HIPPOS”
DORDRECHT

Direct uit voorraad leverbaar:

Winterijzers model A, wijden stand der toonnagelgaten, ook Twentsch model genoemd.

Winterijzers model B, met afgebroken rits en twee stampgaten.

Zomerijzers met rits of met stampgaten, met of zonder kalkoenen, in dikten
7/16", 1/2", 9/16" en 5/8".

Alle zuiver linksche en rechtsche modellen volgens den normalen hoef.

Waar niet vertegenwoordigd, direct van de fabriek te betrekken.

ABONNEMENTSPRIJS

voor Nederland per jaar f 3.—
voor 't Buitenland per jaar f 4.—

ADVERTENTIEN

1—10 regels (breedte 5³/₄ cM.) f 2.—,
iedere regel meer f 0.20.— Tarieven voor
contracten op aanvraag verkrijgbaar

Redacteur: A. W. Heidema te 's-Gravenhage, Huygensplein 5

Uitgave van de Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij, Wagenstraat 70, 's-Gravenhage

INHOUD.

1896—1929 — De Militaire Hoefsmidschool — Het onderwijzend personeel Instructeurs en
Hulpinstructeurs van de Militaire Hoefsmidsschool te Amersfoort. — Korte mededeelingen.
Persoverzicht. — Advertentiën.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSOVERHEID

18. DEC. 1928

1896—1929

UTRECHT.

Het was reeds aan enkelen bekend, dat deze aflevering de laatste zou zijn die onder mijn redactie verschijnt. Thans wordt zulks openlijk meege-
deeld. Het lijkt mij nuttig dat de leiding van het blad in handen van een
jongere kracht komt. Een jaar geleden is „De Hoefsmid” het eigendom ge-
worden van de N. V. Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij te
's-Gravenhage. Nu komt er ook een nieuwe redacteur. De uitgever heeft
het voorrecht, dat Dr. R. H. J. Gallandat Huet, Majoor-Paardenarts en
Directeur der Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort, reeds sedert tal van
jaren een der vaste medewerkers, zich bereid heeft verklaard de redactie
te aanvaarden.

*

Bij zoo'n mijlpaal in het leven wordt onwillekeurig een blik over het ver-
leden geslagen. Uit het voorbericht, in de eerste aflevering van 1896 ver-
schenen, kwam o. m. het volgende voor:

*Dat de uitgave van een vakblad voor hoefsmeden wenschelijk is, is reeds
verscheiden jaren veler en ook onze overtuiging geweest. Als medebestuurder
eener inrichting voor hoefbeslag, gesticht in 1888, en waaraan reeds tal van
leerling-hoefsmeden hun opleiding ontrvingen, werd het ons telkens opnieuw
duidelijk dat van het bijhouden van het vak, na den leertijd van 3—6 maanden,
geen sprake was, doch ook moeilijk kon zijn daar in het Nederlandsch geen
vakblad in eigenlijken zin bestond en weinige het Duitsch of een andere vreemde
taal voldoende verstaan om hierin te lezen.*

*Naast die wenschelijkheid staat echter de vraag of de uitgave financieel
mogelijk zal zijn.*

13

Het doel dat wij ons met de uitgave van „De Hoefsmid” voor oogen stellen, laat zich in het kort samenvatten als volgt:

1e. den hoefsmiden een orgaan te verschaffen waarin hun vak op grondige wijze wordt behandeld, ten einde de gelegenheid voor hen te openen zich verder in hun vak te bekwamen, nieuw aangegeven of veelzijdig opnieuw aanbevolen beslagmethoden te bespreken en te vermelden wat in onderscheidene landen, maar in hoofdzaak wat in Nederland voor meldenswaardigs op het gebied van het hoefsmidsvak voorvalt of wordt voorbereid;

2e. te streven naar een goed geregelde opleiding van hoefsmiden.

Met alle respect voor de cursussen die hier en daar worden gehouden, schijnt het ons hoogst wenschelijk dat er eenheid kome in den vorm dier opleiding en dat dus de eischen van bekwaamheid voor gediplomeerd hoefsmid overal gelijk worden gesteld, in verband waarmede het tevens wenschelijk is dat van Rijkswege een commissie worde aangewezen tot het afnemen van examen in hoefbeslag.

.....
 Uit den inhoud der verschenen drieëndertig jaargangen kan blijken in hoever het doel voor oogen is gehouden en tot op dit oogenblik bereikt.

*

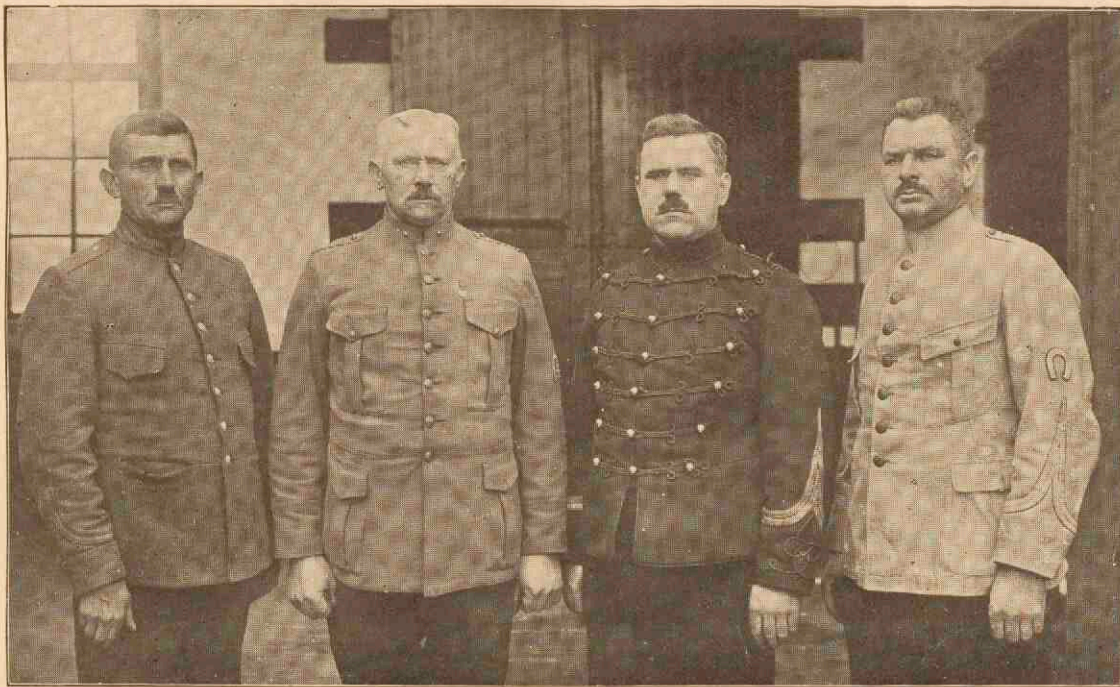
De dierenartsen en de maatschappijen van Landbouw hebben veel geijverd voor de verbetering van het hoefbeslag, dat een halve eeuw geleden in Nederland buitengewoon veel te wenschen overliet en thans vrijwel overal op deskundige wijze kan worden verricht. Dit wil nog niet zeggen, dat men altijd overal goed beslagen paarden aantreft. De eigenaars laten lang niet altijd hun dieren op tijd van nieuw beslag voorzien of de ijzers verleggen en gaan uit verkeerd begrepen zuinigheid ook wel hun paarden zenden naar smeden, die lagere prijzen voor het beslag in rekening brengen dan andere, doch het hoefbeslag niet voldoende kennen of het beslaan der paarden overlaten aan onvoldoend deskundig personeel.

De landbouwmaatschappijen hebben deels uit eigen fondsen, deels uit subsidiën van het rijk of de provincie cursussen voor hoefbeslag in het leven geroepen, die veel nut hebben gesticht. Aanvankelijk was het zeer moeilijk om de cursussen behoorlijk in te richten, omdat er voor het practisch onder-richt geen behoorlijk onderlegde onderwijzers waren en er ook te weinig smederijen werden gevonden, waar voldoende vuren en aambeelden waren om alle cursisten aan het werk te houden.

De inspecteur van het landbouwonderwijs F. B. Löhnis heeft zich veel moeite gegeven om die cursussen in hoefbeslag met regeeringssubsidie te steunen en om geleidelijk tot een betere inrichting der cursussen te komen. De opvolger van den heer Löhnis, de heer P. van Hoek, en thans Dr. K. H. M. van der Zande hebben dat loffelijke voorbeeld van den heer Löhnis nagevolgd. Dr. v.d. Zande verlaat a. s. voorjaar den Rijksdienst en het is te kopen, dat zijn opvolger met dezelfde toewijding de ontwikkeling van het hoefsmidsvak in Nederland zal blijven steunen.

*

Alle lezers van „De Hoefsmid” weten dat Prof. Dr. H. M. Kroon de opleiding der a.s. hoefsmiden, de eenheid in het examen voor het Rijksdiploma, ja de geheele ontwikkeling van het hoefsmidsvak in Nederland op

Het onderwijzend personeel, instructeur en hulpinstructeurs van de Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort.
Van l. n. r.: J. Tetenburg, Opperwachtmeester, Ch. Mark, Adjudant-Onderofficier, Ch. Baartman, Opperwachtmeester, en J. Meeuwsen, Opperwachtmeester.

degelijke wijze heeft bevorderd. De cursus voor a.s. onderwijzers in practisch hoefbeslag is op zijn aandrang in het leven geroepen. De oprichting van de zoo nuttige „Vereeniging van Onderwijzers in practisch hoefbeslag” werd hierdoor mogelijk. Deze vereeniging staat onder goede leiding en haar ledental neemt van jaar tot jaar iets toe.

*

De ruime medewerking in den loop der jaren aan „De Hoefsmid” verleend, waaronder de heeren Schimmel, Moubis, van Horsen, F.Laméris, Kroon, Gallandat Huet, van Angeren, Sigling, Brands, Vossers en zoovele anderen den lezers bekend zijn, heeft het mij mogelijk gemaakt maandelijks over het kleine hoefsmidsvak een aflevering te laten verschijnen, die bij de lezers voldoende belangstelling heeft gewekt. Ware dit niet het geval, dan zou het tijdschrift reeds lang zijn verdwenen. Ik ben overtuigd, dat bij een energiek doorzetten „De Hoefsmid” een goede toekomst tegemoet gaat. Gemakkelijk zal dit wel niet zijn, want het fokken en het houden van paarden is tegenwoordig immers niet winstgevend, hetgeen terugslaat op het hoefsmidsbedrijf. Dr. Gallandat Huet en de N.V. Zuid-Hollandsche Boek- en Handelsdrukkerij zullen echter ongetwijfeld voldoende belangstelling voor het blad weten te bewaren. De Vereeniging van „Onderwijzers in practisch hoefbeslag” zal haar officieel orgaan den noodigen steun blijven verleen.

Het is mij aangenaam, dat „De Hoefsmid” onder zulke gunstige omstandigheden den verderen strijd voor de verbetering en de opheffing van het hoefsmidsvak kan voortzetten en ik hoop, dat het succes voor alle partijen niet moge uitblijven.

A. W. Heidema

DE MILITAIRE HOEFSMIDSCHOOL.

Het is reeds anderhalf jaar geleden, dat ik in een mijner bijdragen de hoop uitsprak om de Militaire Hoefsmidschool te Amersfoort eens afzonderlijk te bespreken.

Ik meen inderdaad, dat daartoe in dit maandblad alle reden bestaat en het is waarlijk niet uit gebrek aan waardeering, dat ik mijn voornemen niet eerder ten uitvoer bracht. Indien ik wel eens vroeger heb geschreven, dat het militaire hoefbeslag in het algemeen zeer veel heeft bijgedragen tot de bevordering van het hoefsmidsvak, ook in de burgermaatschappij, dan sluit zulks vanzelfsprekend in, dat de bakermat van onze militaire hoefsmiden, de school te Amersfoort, daarvoor alle hulde toekomt!

Er wordt daar in alle stilte (ondanks het oorverdoovend lawaai, dat nu eenmaal onvermijdelijk is) en zonder ophef een belangrijk werk voltooid, dat niet slechts het leger, maar ook de burgermaatschappij op bijzondere wijze ten goede komt.

De eenvoudige periodieke mededeelingen, welke in de opvolgende jaargangen van „De Hoefsmid” zijn te vinden, op een bescheiden plaatsje, getuigen van het belang, dat met deze onderwijsinrichting wordt gediend.

Men timmert (smeedt) niet aan den weg! (dit is bedoeld in figuurlijken zin;

in letterlijken zin is dit thans echter ook juist; toen ik in 1912 aan de Rijen Hoefsmidschool werd gedetacheerd, liep de openbare weg langs de school — thans is dit niet meer het geval). Maar daarom te meer acht ik het een voorrecht om de beteekenis dezer school eens voor de lezers van dit blad nader te bespreken.

En dan wil ik dit uitsluitend doen met het oog op het algemeen belang, dat hier wordt gediend.

Het is een feit, dat het leger aan deze inrichting een uitstekend korps militaire hoefsmiden te danken heeft, hetgeen de voortreffelijke kwaliteiten van het onderwijs aan de Hoefsmidschool proefondervindelijk bewijst! Maar dit is dan ook het allerhoogste en tevens vanzelfsprekend effect, dat bij de instelling dezer school als einddoel voor het leger werd gesteld. Daarnaast wil het mij voorkomen, dat, mede ten gevolge van de bescheidenheid, welke de hier verrichte arbeid eigen is, in het algemeen ook wel eens duidelijk gezegd en verklaard mag worden van hoeveel belang deze inrichting is voor de burgermaatschappij. En zulks in toenemende mate!

Dat de Hoefsmidschool zich mag verheugen in de waardeering en belangstelling der militaire autoriteiten is wel zeer duidelijk gebleken bij de viering van het 40-jarig bestaan dezer school te Amersfoort op 1 November 1926. Van eene waardeering der verdiensten van deze inrichting ook voor de burgermaatschappij is, naar ik meen, weinig of niets gebleken. Daarom ook moge daarop in dit artikel eens de bijzondere nadruk gelegd worden.

Vóór 1 November 1886 was de Hoefsmidschool gevestigd achtereenvolgens te Venlo, Breda en 's-Gravenhage.

Tot 1922 was de Hoefsmidschool verbonden aan de Rijkschool. Sedert April 1922 is het eene zelfstandige inrichting met als directeur een militairpaardenarts.

Was het aantal leerlingen aanvankelijk 10—16, bij verplaatsing naar Venlo in 1862 werd dit 20. Thans zijn er $\pm$ 50 beschikbare plaatsen, welke steeds alle zijn bezet.

In den loop der tijden is ook het doel sterk gewijzigd. De opleiding tot militair hoefsmid, welke vroeger alleen het doel was, is thans zeer geringe bijzaak. Door de inkrimping van het leger is het aantal militaire hoefsmiden ook veel kleiner en de aanvulling sedert eenige jaren vrijwel stopgezet. Maar de opleiding der dienstplichtige en reserve-hoefsmiden geeft thans aan het onderwijzend personeel volop werk.

Dat het instituut der reserve-hoefsmiden wel in eene behoefte voorziet en algemeen op prijs gesteld wordt, blijkt uit het groot aantal gegadigden, dat zich aanmeldt. Geregeld zijn de 50 plaatsen bezet en geeft de inrichting met zijn 22 vuren eene schitterende gelegenheid voor alle leerlingen om zich te bekwamen in het hoefsmidsvak, zooals elders niet wordt aangetroffen.

Het groote voordeel dezer inrichting boven de cursussen, welke overal in den lande worden gegeven, is wel, dat gedurende een langen tijd onder bekwame leiding dag in dag uit wordt gewerkt.

Aangenomen worden alleen leerlingen, waarvan verwacht kan worden, dat het onderwijs vrucht dragend zal zijn. De duur der opleiding is afhankelijk van de vorderingen welke gemaakt worden.

Al deze omstandigheden dragen er wel toe bij om hier eene opleiding te verkrijgen welke de beste resultaten waarborgt. Ook voor de theoretische vorming wordt uitstekend gezorgd, en alle denkbare hulpmiddelen zijn aanwezig om het onderwijs zooveel mogelijk aanschouwelijk te doen zijn. Teekenlessen geven zelfs eene aanvulling, welke op het inzicht der leerlingen gunstig moet werken en waarvoor aan landbouwcursussen ten eenemale de gelegenheid ontbreekt.

De omvang van het bedrijf blijkt wel uit enkele cijfers. Zoo werden in 1923 een aantal van 3640 paarden beslagen en ruim 1000 doode hoeven voor het onderwijs gebruikt. Van 1900 tot 1925 werden er 800 hoefsmeden gediplomeerd, en werd dus de burger-maatschappij met even zoovele goede hoefsmeden verrijkt.

Dat niet slechts met het eenmaal behaalde resultaat wordt volstaan, blijkt uit het feit, dat, mede in het belang van het leger natuurlijk, jaarlijks ieder der gediplomeerden een proef heeft af te leggen ter controle van het behoud der eenmaal verkregen vaardigheid (gedurende 5 jaar) en indien voldaan wordt aan de gestelde eischen, wordt dit zelfs met een premie beloond.

En dit alles zonder kosten van den betrokkene; ja zelfs wordt de leerling, hoewel hij geheel vrij is van militaire opleiding, inzake voeding, kleeding, huisvesting enz. als gewoon dienstplichtige behandeld.

Indien ooit kan worden getwijfeld aan de waarde van het leger voor de volksopvoeding — zeker zal niemand, zelfs de meest zwartgallige antimilitarist, kunnen ontkennen, dat hier een militair instituut bestaat, dat naast de beteekenis voor het leger zelf, ook voor de maatschappij en de betrokkenen van onschatbare waarde is.

Ook aan de Militaire Hoefsmidschool is gebleken, dat de vóór-oefening der jonge smeden de laatste jaren veel te wenschen overlaat.

Voor de reserve-hoefsmeden, die zich in veel grooter aantal aanmelden dan er plaats is, wordt dit bezwaar door de beperkte toelating na vergelijkend examen wel voldoende weggenomen. Maar voor de dienstplichtige leerlingen is dit wèl een bezwaar en vandaar dan ook, dat sedert 1927 de duur der opleiding voor hen is verlengd. Bedroeg deze vroeger 12 maanden, later werd de duur gesteld op 6 maanden, daarna op 9 maanden. Maar sedert 1927 is de opleidingstijd weer verlengd tot 11 maanden voor miliciens der Artillerie en tot 12 maanden voor miliciens der Cavalerie.

Zoo houdt het onderwijs aan de Hoefsmidschool dus terdege rekening met de omstandigheden en wordt daardoor mede gewaarborgd, dat ook in tijden, waarin de vóór-oefening der hoefsmeden veel te wenschen overlaat, door een langeren opleidingstijd toch een goed resultaat wordt verkregen.

Is het wonder, dat bij een zoodanige uitstekende organisatie, de namen van hen, die aan het hoofd stonden van deze inrichting en als instructeur hunne beste krachten aan het practisch onderricht gaven, steeds een bijzonder goeden klank hebben gehad en nog steeds voortleven in de geschiedenis van het hoefbeslag hier te lande?

De namen van de vroegere leiders der hoefsmidschool Moubis, Frederikse en Laméris worden nog steeds met eere genoemd en menige bijdrage van

hun hand heeft ook dit blad en in het algemeen de literatuur op het gebied der hoefkunde en het hoefbeslag verrijkt. Ook de namen Kamerbeek, Larmené en Scholten hebben nog steeds voor de smeden eene bijzondere beteekenis en hunne bekwaamheden als hoefsmid en als instructeur worden nog altijd geprezen.

Het jongere geslacht zal zeker niet minder in waarde houden de namen van hen, die thans hunne belangen zoo met hart en ziel dienen. De tegenwoordige directeur, de Majoor-Paardenarts *Dr. R. H. J. Gallandat Huet* heeft wel op zeer bijzondere wijze, sedert 1913 en dus reeds gedurende 15 jaren, zich verdienstelijk gemaakt voor de opleiding der hoefsmeden. De talrijke artikelen van zijn hand, de samen met Prof. Kroon door hem geschreven uitstekende boeken over hoefkunde en hoefbeslag, zijne werkzaamheid als Secretaris der Commissie voor het Rijksdiploma, dit alles getuigt van een breede opvatting van zijn taak, waarvoor een ieder eerbied moet hebben en die zoozeer het hoefbeslag ten goede komt.

En ook het degelijk onderricht van den „Opper” *Mark* en zijne helpers is voor het tegenwoordige geslacht van hoefsmeden van groote beteekenis.

Moge de Hoefsmidschool, op haar hoogst belangrijke en niet te evenaren plaats bij de opleiding der hoefsmeden, nog lange jaren met stijgend succes het hoefsmidsvak in Nederland helpen bevorderen!

Breda, Dec. 1928.

T. D. S.

HET ONDERWIJZEND PERSONEEL, INSTRUCEUR EN HULP- INSTRUCEURS VAN DE MILITAIRE HOEFSMIDSCHOOL TE AMERSFOORT.

In de Juni-aflevering van dit jaar hadden wij het voorrecht een plaatbijlage te kunnen geven van den directeur der hoefsmidschool te Amersfoort, *Dr. R. H. J. Gallandat Huet*, Majoor-Paardenarts. Het is ons aangenaam in aansluiting daarmede thans een bijlage in „De Hoefsmid” te mogen zien van het onderwyzend personeel, dat op zoo gewaardeerde wijze voor de practische vorming der leerlingen aan die school zorgdraagt.

Dr. Gallandat Huet had de welwillendheid ons de volgende inlichtingen over de heeren onderwijzers te verstrekken:

C h. M a r k, Adjudant-Onderofficier, instructeur, opgeleid tot hoefsmid van 13 Febr. 1891 tot 1 Nov. 1892, aangesteld als hoefsmid bij het 2e Rt. H. op 22 Nov. 1893, op 11 Sept. 1906 als hulpinstructeur aan de H.school, in 1909 bevorderd tot wachtmeester, in 1914 tot opperwachtmeester, 1 Mei 1923 tot instructeur en 1 Juni 1926 tot adj.-onderofficier.

J. T e t e n b u r g, opperwachtmeester, ontving zijne opleiding aan de H. school van 1 Maart 1896—30 November 1898, werd aangesteld tot hoefsmid bij het 1e Rt. V. A. op 1 Mei 1900, bevorderd tot hulp-instructeur aan de H.school op 1 Juni 1911, wachtmeester 1 Oct. 1910 en opperwachtmeester in 1915.

C h. B a a r t m a n, opgeleid tot hoefsmid van 1 Oct. 1909 tot 30 Sept. 1910, aangesteld als hoefsmid bij het 1e Rt. H., bevorderd tot wachtmeester

1 Jan. 1918; 1 Nov. 1923 geplaatst als hulpinstructeur aan de H. school, 2 Juni 1926 bevorderd tot opperwachtmeester.

J. M e e u w s e n, opgeleid tot hoefsmid van 29 Augustus 1910 tot 19 November 1912, aangesteld tot hoefsmid bij het 1e Rt. H. op 15 Dec. 1916—bevorderd tot wachtmeester in 1920, werkzaam gesteld als hulpinstructeur aan de H. school op 25 Aug. 1924, bevorderd tot opperwachtmeester 2 Juni 1926.

BERICHT.

In het laatste nummer van „De Hoefsmid”, dat onder redactie staat van den heer A. W. Heidema, spreken wij volgaarne een woord van hartelijken dank uit voor de vele zorgen en sympathie, welke de heer H. steeds het blad betoonde.

Hoewel wij eerst een jaar De Hoefsmid in eigen exploitatie hebben, mochten wij van een en ander reeds verschillende malen de bewijzen onder vinden. Wij wenschen den heer Heidema voor de toekomst alle goeds toe, en hopen en verwachten dat hij steeds het door hemzelf opgerichte en opgekweekte blad een warm hart zal blijven toedragen.

De Uitgeefsier.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Najaarsexamen voor hoefsmiden te Utrecht 1928.** Geslaagd zijn 34, n.l. J. H. Bieleveld te Zuidwolde (Dr.), J. G. Oonk te Laren (G.), H. G. te Vaanholt te Neede, C. Bijlsma te Harlingen, F. van Onzenoort te Waspik, Th. Benen te Wijnbergen, J. P. Taschen te Tubbergen, H. G. Withag te Oldenzaal, J. A. Douw te Westmaas, E. Sukkel te Ede, H. A. Viets te Ede, H. Huisman te Garmerwolde, P. ten Have te Woltersum, P. Oostema te Hoogkerk, K. Steringa te Eelde, A. H. Steenbergen te Klaaswaal, G. Hendriks te Ede, A. N. Hendriks te Ede, J. M. H. v. Gool te Hilvarenbeek, C. Smid te Sellingen, G. H. Jansen te Alphen a. d. Maas, J. van Arenthals te Axel, H. Bruinius te Ten Boer, D. Brouwerd te 't Zandt (Gr.), H. Bultema te Uithuizerpolder, J. D. Heeres te Loppersum, H. Knol te Roodeschool, J. Kuiper te Winsum (Gr.), W. M. G. A. Smits te Schayk, G. de Groot te Engelbert (Gr.), S. H. Quatfass te Amsterdam, O. Brinksma te Wirdum, C. Leenstra te Oostermeer en H. A. Epping te Rietmolen.

— **Cursus in hoefbeslag,** uitgaande van de Afd. Stedum van den B. S. P. N., gehouden te *Bedum* onder leiding van de heeren H. Venema, dierenarts, en P. Homan, onderwijzer in practisch hoefbeslag te Bedum. Het 2e gedeelte van den cursus begon in Mei l.l. en eindigde in Oct. Door alle candidaten werd deelgenomen aan het examen voor Rijksdiploma te Utrecht, n.m. door H. Huisman te Garmerwolde, H. Bultema te Uithuizerpolder, S. Brouwer te Zandt, J. Kuiper te Winsum, P. ten Have te Woltersum, K. Steringa te Eelde, P. Oostema te Baflo en H. Bruinius te Thesinge, en door alle leerlingen werd het diploma behaald.

De commissie van toezicht bestond uit de heeren A. Palsma te Stedum, A. Huizinga te Sint Annen, hoefsmeden, en R. Beukema, landbouwer te Schultinga (gem. Bedum).

Denkelijk begint er Mei volgende jaar een nieuwe cursus.

— **Toelatingsexamen voor cursus a.s. onderwijzers in hoefbeslag.** De wnd. Directeur-Generaal van den Landbouw brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in de maand Januari a.s. op nader te bepalen dag te Utrecht gelegenheid zal worden gegeven voor het afleggen van het toelatingsexamen tot den cursus ter opleiding van onderwijzers in praktisch hoefbeslag.

Zij die tot dit examen wenschen te worden toegelaten, moeten den leeftijd van 23 jaar hebben bereikt en zich vóór 20 Januari a.s. met eigenhandig geschreven brief hebben gericht tot Professor Dr. H. M. Kroon, Biltstraat 172, te Utrecht, onder overlegging van geboorteacte, het Rijksdiploma als hoefsmid (bedoeld in het Koninklijk besluit van 28 Februari 1919, No. 85) en aanbevelingen uit vroegere werkkringen.

Aan leerlingen, die tot den nieuwen cursus toegelaten worden en voor het volgen der lessen te Utrecht moeten overnachten, kan een deel der gemaakte verblijfkosten worden vergoed.

Men leze ook de betreffende advertentie in deze aflevering.

— **Examen voor a.s. onderwijzers in practisch hoefbeslag.** Dit wordt gewoonlijk in 't laatst van de maand Januari gehouden. Het nu binnenkort vast te stellen examen zal vermoedelijk iets later plaats vinden, n.l. op 31 Januari, 1 en 2 Februari 1929. In de Januari-aflevering worden de data definitief meegedeeld. Het is gewoonte dat op den laatsten dag tevens de vergadering der „Vereeniging van Rijksonderwijzers in practisch hoefbeslag” wordt uitgeschreven, waardoor de geslaagden in de gelegenheid zijn direct met de Vereeniging kennis te maken en door mondelinge opgave lid hiervan kunnen worden.

— Eenigen tijd geleden vernamen wij van bevoegde zijde dat Me j. Roy aards van den Ham te Zeist, Huize **Bosch en Duin**, nog zes rijpaarden houdt, die geregeld op stal worden beslagen. Dergelijke, goed van luxe-paarden voorziene particuliere stallen komen niet zoo veel meer voor. Er wordt vooral in de steden tegenwoordig wel veel paard gereden, doch het houden van eigen paarden behoort tot de uitzonderingen. Vroeger was dit geheel anders. Thans hebben de dames en heeren, die zich de weelde van een rijpaard kunnen veroorloven, gewoonlijk een „maand”- of „dagpaard” van een manège in huur. Deze gewijzigde toestand heeft op zijn beurt ten gevolge, dat er in verscheiden maneges heel wat beter gehalte rijpaarden voorkomt dan vroeger dikwerf het geval was.

— **De winter** blijft dit jaar nog al lang uit. Dit is voor velen aangenaam, maar voor de hoefsmederijen, de winterkleedingmagazijnen enz. niet voordeelig.

Over het winterbeslag is in de laatste jaren weinig belangrijk nieuws verschenen. Insteekkalkoenen (stiften) en schroefkalkoenen worden beide veel gebezigd, maar als de winter zoo laat invalt als thans blijkbaar het geval wordt, zoo blijven er heel wat voordeelen voor den smid achterwege. Er

komt dan bij plotseling invallende vorst wel een korte periode van drukte, die ook „honig” geeft, maar tevens zeer veel moeite meebrengt om de onderscheidene eigenaren tijdig tevreden te stellen.

De heer H. Weyermans te 's-Gravenhage (Zieke) heeft ons geruimen tijd geleden het volgende geschreven, dat door allerlei omstandigheden pas heden wordt geplaatst.

„Voor hoefsmeden die evenals ik de gaten voor de stiften slaan, kan 't volgende wellicht nog van nut zijn. Ik gebruik daarvoor twee doorslagen, een voorlooper en dan een tweede om het gat op maat te slaan. Steeds heb ik voor dien eersten doorslag een geheel ronden gebruikt. 't Voorste gedeelte van dezen doorslag stuikte geregeld in, zoodat je telkens verplicht bent deze weer uit te halen, onder het gaten-slaan door. Dat rond uithalen in de gauwte brengt onzuiverheden mede, die je in het gat terugvindt en er met den tweeden doorslag niet meer uit te krijgen zijn.

In het begin van dezen winter kwam ik op het idee om het voorste gedeelte van den doorslag vierkant te smeden. En met succes! Het vierkante stuk stuikt ook wel in, maar kan telkens gemakkelijker dan het ronde weer goed zuiver worden gemaakt, waardoor dit in de practijk even goed voldoet als een geboord gat.”

— **Hoefsmidsschool.** In verband met het artikel over de Militaire Hoefsmidsschool te Amersfoort in deze aflevering zij even herinnerd aan het uitvoerig stuk over „De opleiding tot militair hoefsmid, de positie en de vooruitzichten van den beroepshoefsmid in het leger” (door Dr. Gallandat Huet), voorkomende in de drie eerste afleveringen van „De Hoefsmid”, jaargang 1919, waarbij op bladzijde 20 een afbeelding van genoemde school is opgenomen.

— **Utrechts oude handel en industrie.** In het begin der vorige maand is in het jaarbeursgebouw te Utrecht een tentoonstelling geopend over den ouden handel en industrie in dit centrum van Nederland. De voorzitter van „Oud-Utrecht” de heer Mr. H. Waller, heeft een openingsrede gehouden, waarin een paar opmerkingen voorkwamen, die de smeden wel eenig belang zullen inboezemen en welke opmerkingen hieronder volgen:

Het St. Eloyen-Gasthuys te Utrecht heeft zijn zeldzame collectie curiosa, afkomstig van het Smidsgilde, welwillend afgestaan en behalve het naambord, bevattende de „namen der Broederen van het Eloyen Gasthuis, dewelke dit stuck hebben vereert” (1668) en de koperen merkenplaat der messenmakers uit c. 1550, omvat deze verzameling een aantal gildepenningen, die als identiteitsbewijs der gildebreeders dienden, een nest van drie zilveren kroezen (1646), verschillende tinnen kroezen en kannen en een aantal proefstukken van het smidsgilde: een à jour gesmeed paardebit, een stijgbcugel, en een groot slot uit de tweede helft der 17e eeuw, versierd met palmetten en voluten op de beide platen. Als (onverplicht) „meesterwerk” uit de XXe eeuw, is aanwezig een gildehamer, door Anthonie Begeer in 1904 uit massief koper gemaakt naar de teekening van den origineelen hamer uit 1670, welk verguld zilveren stuk door de Fransche regeering met andere uit edele metalen vervaardigde voorwerpen van het gasthuis als een offer op het altaar des vaderlands opgevorderd en versmolten werd.

De Utrechtenaren zijn als van oudsher bekende instrumentmakers geweest: de inzending van het Physisch Laboratorium der Rijks-Universiteit, is daar wel het bewijs van. Typisch wordt dat nog eens gedemonstreerd door de inzending der firma Lammerts van Bueren, die het model van een ouderwetschen brillen-winkel „In de Blaauwe Bril” demonstreert met een collectie oude brillen, barometers, kijkers enz. Het rijmpje, waarmede destijds de commercieele proza werd verpoëtiseerd, moge hier aan de vergetelheid worden ontrukkt:

„Ik maek brillen, tot behulp gevonden
Van hen, die niet meer kijken konden:
Waer men door de vingers ziet
Gebruikt men onze brillen niet”.

— De auto heeft belangrijke wijzigingen op paardengebied veroorzaakt. Tal van equipagehouders hebben een auto gekocht en hunne equipages van de hand gedaan. Eveneens hebben vrachtauto's de plaats ingenomen van een aantal lichtere en zware werkpaarden en zijn ook op verschillende groote boerderijen een deel der landbouwpaarden vervangen door tractors. Desniettenstaande schijnt de statistiek aan te wijzen, dat het totaal aanwezige paarden over de geheele wereld niet kleiner is dan vroeger. Naar het aanbod op de markt te oordeelen zijn er echter tegenwoordig ook te veel. De prijzen zijn te laag om de productie voordelig te kunnen noemen, zoodat de aanfok in de laatste jaren beperkt is geworden. Dit beperken blijft doorgaan totdat de vraag weer grooter wordt dan het aanbod en de prijzen weer gaan stijgen. De ervaring heeft reeds immers voldoende duidelijk gemaakt dat van een verdwijnen der paarden nog geen sprake kan zijn. Verschillende vervoermaatschappijen behouden hun sleeperspaarden of vervangen de duurder auto's weer door paarden. Voor eenigszins snelverkeer over korte afstanden zijn de paarden goedkoper in het gebruik dan auto's, vooral wanneer telkens op korte afstanden weer gestopt of gewacht moet worden.

De veelvuldige afschaffing der equipages heeft mede tengevolge gehad, dat vrij veel luxe-rijtuigen en livreen der heeren-koetsiers en palfreniers in handen zijn gekomen van stalhouders, zoodat een gewone koetsier deftig in een livrei met adellijke kroon op den bok is te zien, al zijn de stalhouderijen ook sterk ingekrompen.

PERSOVERZICHT.

— De December-aflevering van „*Der Hufschmied*” bevat het artikel „Studie over het hoefmechanisme” door Prof. Dr. H. M. Kroon, dat ook in de October-aflevering van „*De Hoefsmid*” verschenen is, voorzien van dezelfde illustraties, waarvoor 3 cliché's door genoemd tijdschrift en 1 door „*De Hoefsmid*” in bruikleen zijn afgestaan.

— Verder bevat „*Der Hufschmied*” bijna alleen artikelen over de nieuwe film van de Dresdener Hoefsmidschool loopende over „paard of motor”. Deze film, die ten doel heeft om aan te toonen dat er tal van werkzaamheden zijn overgebleven waarvoor het paard de meest geschikte arbeidskracht kan

leveren, is op meerdere plaatsen in Saksen vertoond aan tal van paardenhouders en hoefsmeden.

(De eerste film van de Dresdener Hoefsmidschool, handelende over de verschillende werkzaamheden bij het hoefbeslag, is ook in ons land afgedraaid bij de feestelijke herdenking van het 10-jarig bestaan der „Vereeniging van Rijksonderwijzers in practisch hoefbeslag“.)

— *Roestvrij staal*. De niet roestende staalsoorten, roestvrij gemaakt door een hoog gehalte van dure andere metalen is voor gewone constructiewerken n.l. voor bruggen en stalen geraamten voor gebouwen te duur. Hiervoor komen meer in aanmerking de moeilijk roestende staalsoorten, die weliswaar niet geheel roestvrij zijn, doch waarbij het roestproces zich aanzienlijk langzamer ontwikkelt dan bij gewoon staal. Zulks wordt op twee principieel verschillende manieren bereikt. In armco-ijzer bezitten we een materiaal dat door zijn groote zuiverheid moeilijk roest; de groote zuiverheid heeft echter een geringere vastheid tengevolge. Armcoijzer is zachter dan staal 37. Als tweede methode komt in aanmerking een toevoeging van koper in geringe hoeveelheid, n.l. ongeveer 0.25 pCt. Koperstaal roest volgens mededeelingen op het congres van den Deutschen Stahlwerkverband, aan de lucht aanzienlijk minder dan kopervrij staal, zonder dat het kopergehalte voorzoover men tot heden kan nagaan eenig nadeel tengevolge heeft. (N. R. C.)

ADVERTENTIEN.

DANKBETUIGING.

De cursisten van Ede **betuigen** hiermede hun **hartelijken dank** aan hun Onderwijzers, den W.Ed.gestr. Heer Dr. C. BRANDS, Kapitein Paardenarts te Ede, en den Heer J. A. TANGELDER, Onderwijzer in Practisch Hoefbeslag te Duiven, voor het schitterend onderwijs, dat zij van hen genoten hebben, waardoor wij met succes het examen hebben kunnen afleggen.

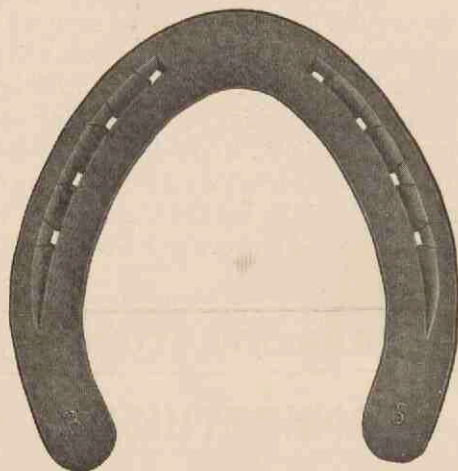
DE CURSISTEN VAN EDE.

De wnd. Directeur generaal van den Landbouw brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in de maand Januari aanstaande op nader te bepalen dag te Utrecht, gelegenheid zal worden gegeven tot het afleggen van het **toelatingsexamen tot den cursus ter opleiding van onderwijzers in practisch hoefbeslag.**

Aanmeldingen moeten vóór 20 Januari 1929 zijn binnengekomen bij Professor Dr. H. M. Kroon te Utrecht, Biltstraat 172.

Voor nadere bijzonderheden zij verwezen naar de Nederlandsche Staatscourant.

HOEFIJZERFABRIEK
HELPMAN
GRONINGEN

DE EERSTE
DE OUDSTE DE BESTE

HOEFIJZERS — HOEFNAGELS
HELLER HOEFRASPEN
Alle artikelen voor Hoefbeslag.

B. A. LUYKX
Telefoon 46080

Amsterdam
Hekelveld 16

